

STORTINGET

Dokument 15:1

(2017–2018)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 1–150
9.–31. oktober 2017

Innhold

Spørsmål

1.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. Norges Banks Investment Management (NBIM), besvart av finansministeren	11
2.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. ekstrem svangerskapskvalme, besvart av helse- og omsorgsministeren	13
3.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. minimumskrav til grunnbemanning i barnehageloven, besvart av kunnskapsministeren	14
4.	Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. ekstremvær, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	15
5.	Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. nedleggelse av Telenor i Harstad, besvart av næringsministeren.....	16
6.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. Forsvarets utdanningssystem, besvart av forsvarsministeren	17
7.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. vold i nære relasjoner, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	18
8.	Fra stortingsrepresentant Ingrid Heggø, vedr. private e-postadresser, besvart av statsministeren.....	19
9.	Fra stortingsrepresentant Mani Hussaini, vedr. folkerettsstridige israelske bosettinger, besvart av utenriksministeren	20
10.	Fra stortingsrepresentant Mani Hussaini, vedr. profitt av kommersielle selskaper som driver utdanningsinstitusjoner, besvart av kunnskapsministeren	20
11.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. integrering ved asylmottaka, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	22
12.	Fra stortingsrepresentant Stein Erik Lauvås, vedr. asylsøkere fra Afghanistan, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	22
13.	Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. minimum betalingsfrist, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	23
14.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. plassering av Politihøgskolen, besvart av justis- og beredskapsministeren	24
15.	Fra stortingsrepresentant Cecilie Myrseth, vedr. Telenors kundeservicekontor i Harstad, besvart av næringsministeren.....	25
16.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. ordningen med «hvit resept», besvart av helse- og omsorgsministeren	25
17.	Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. jordvernmål, besvart av landbruks- og matministeren	26
18.	Fra stortingsrepresentant Abid Q. Raja, vedr. sammensetningen av Polens høyesterett, besvart av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU	27
19.	Fra stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen, vedr. områdeløft for bydelen Grønland, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	28
20.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. plassering i sikkerhetsavdeling på Trandum, besvart av justis- og beredskapsministeren	29
21.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. planlagt forenklinger i skjemaer for refusjon av pasientreiser, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	30
22.	Fra stortingsrepresentant Hadia Tajik, vedr. botid, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	31
23.	Fra stortingsrepresentant Stein Erik Lauvås, vedr. Human Rights Service, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	32
24.	Fra stortingsrepresentant Eirik Sivertsen, vedr. nedgraderingen av Svalbard lufthavn, besvart av samferdselsministeren	33
25.	Fra stortingsrepresentant Eirik Sivertsen, vedr. regelverket for dekning av reiser til pårørende, besvart av helse- og omsorgsministeren	34

26.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. flytende radioaktivt avfall i Himdalen i Aurskog-Høland, besvart av næringsministeren	35
27.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. å forlenge utplasseringen av de amerikanske marinesoldatene på Værnes, utover 2018, besvart av forsvarsministeren.....	36
28.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. private aktører i barnevernstjenesten, besvart av barne- og likestillingsministeren	37
29.	Fra stortingsrepresentant Rigmor Aasrud, vedr. DNA-prøver i Pakistan, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	38
30.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævra, vedr. miljøkrav ved fremtidige anbud og løyve, besvart av samferdselsministeren	39
31.	Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. sikkerhetsfeil på installasjoner på norsk sokkel, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	40
32.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. asylsak, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	41
33.	Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. at sang fortsatt skal ha en like fremtredende rolle i skolen, besvart av kunnskapsministeren.....	42
34.	Fra stortingsrepresentant Elisabeth Fanghol, vedr. vakt ved Asker og Bærum legevakt, besvart av justis- og beredskapsministeren	43
35.	Fra stortingsrepresentant Torhild Bransdal, vedr. utslag i pensjoner og pensjonsordninger ved kommunesammenslåinger der kommunene har ulike pensjonsordninger, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	45
36.	Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. Statens pensjonsfond utland sine investeringer i den omstridte oljerørledningen Dakota Access Pipeline, besvart av finansministeren.....	46
37.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. Human Rights Service, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	47
38.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. bruken av formalin, besvart av klima- og miljøministeren	48
39.	Fra stortingsrepresentant Siv Mossleth, vedr. lastekapasitet på Hurtigruten, besvart av samferdselsministeren.....	48
40.	Fra stortingsrepresentant Anne Helene Sandum, vedr. utgifter til flomskader, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	49
41.	Fra stortingsrepresentant Anne Helene Sandum, vedr. nasjonal transportplan 2018-2029, besvart av samferdselsministeren	50
42.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. helsetilbudet for flyktninger og migranter i Norge, besvart av helse- og omsorgsministeren	51
43.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. stillingprosent, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	52
44.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. stenging av studentklinikken ved Psykologisk Institutt ved Universitetet i Oslo, besvart av kunnskapsministeren	53
45.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. nye lokaler for Romsdal tingrett, Frostating lagmannsrett og Romsdal jordskifterett, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	54
46.	Fra stortingsrepresentant Tuva Moflag, vedr. aldersgrense for meddommere, besvart av justis- og beredskapsministeren	55
47.	Fra stortingsrepresentant Tuva Moflag, vedr. dagens fraværgrense i videregående skole, besvart av helse- og omsorgsministeren	56
48.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. kompensasjonsordning til kommuner som slår seg sammen, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	57
49.	Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. manglene i nødnettdekningen ved Namsos brannstasjon, besvart av justis- og beredskapsministeren	57
50.	Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. sentralt bevisarkiv, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	58
51.	Fra stortingsrepresentant Knut Arild Hareide, vedr. adopsjon fra Somalia, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	59

52.	Fra stortingsrepresentant Mona Lill Fagerås, vedr. private barnehagesektoren, besvart av kunnskapsministeren.....	60
53.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. regionreformen, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	61
54.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. nettovergrep mot barn og unge, besvart av justis- og beredskapsministeren	61
55.	Fra stortingsrepresentant Masud Gharahkhani, vedr. ressurser til avdeling for patologi ved Drammen sykehus, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	62
56.	Fra stortingsrepresentant Tore Storehaug, vedr. Florø lufthavn, besvart av samferdselsministeren.....	63
57.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. dyre spesialnumre for sykehusene, besvart av helse- og omsorgsministeren	64
58.	Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. innvandreres innpass i det norske arbeidsmarkedet, besvart av arbeids- og sosialministeren	65
59.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. variasjon mellom helseregionene, besvart av helse- og omsorgsministeren	66
60.	Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. flytting av helikoptrene til Rygge, besvart av justis- og beredskapsministeren	67
61.	Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. flytting av helikoptrene til Rygge, besvart av forsvarsministeren	67
62.	Fra stortingsrepresentant Knut Arild Hareide, vedr. Rohingya-folket, besvart av utenriksministeren	68
63.	Fra stortingsrepresentant Jon Gunnes, vedr. forskriftene for statlig og fylkeskommunal ferge drift, besvart av samferdselsministeren.....	69
64.	Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. forskrift for virkeområder til de regionale verneombud (RVO), besvart av arbeids- og sosialministeren	70
65.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. forenklingsprosesser innen søknads- og klageprosesser i helse og omsorg, besvart av helse- og omsorgsministeren	70
66.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. endringer i kommunestrukturen, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	71
67.	Fra stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan, vedr. tilpasset bolig, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	72
68.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. aksjonsbåter for beredskapstroppen, besvart av justis- og beredskapsministeren	74
69.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. soningskø, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	74
70.	Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. Datatilsynet, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	75
71.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. sending av laboratorieprøver, besvart av helse- og omsorgsministeren	75
72.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. kutt Helse Bergen, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	76
73.	Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. forskrift om bruk av el-motor på båt i vann, besvart av klima- og miljøministeren.....	77
74.	Fra stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen, vedr. tilgang til gratis internett, besvart av samferdselsministeren	77
75.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. kostnadsoverskridelser og kvalitetsfeil på utbygginger på norsk sokkel, besvart av olje- og energiministeren.....	79
76.	Fra stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen, vedr. matkastelov, besvart av landbruks- og matministeren	80
77.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. retur til Iran, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	81
78.	Fra stortingsrepresentant Martin Henriksen, vedr. møte med Oslo kommune, besvart av kunnskapsministeren.....	81

79.	Fra stortingsrepresentant Svein Roald Hansen, vedr. godkjenningsordningen for maskinentreprenører, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	82
80.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. trafikkavviklingen øst for Fetsundbrua, besvart av samferdselsministeren	83
81.	Fra stortingsrepresentant Mona Lill Fagerås, vedr. at det skal være lovlig å reservere konkurransen for ideelle aktører innen helse- og sosialtjenestene, besvart av kunnskapsministeren.....	84
82.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. ideelle aktører innen helse- og sosialtjenestene, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	85
83.	Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. tilstedeværelse av amerikanske soldater, besvart av forsvarsministeren	87
84.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. helhetlig løsning for ELTE-studentene, besvart av helse- og omsorgsministeren	87
85.	Fra stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen, vedr. utfordringen med overskridelser og forsinkelser ved framtidige anbudstildelinger ved nybygg på norsk sokkel, besvart av olje- og energiministeren	88
86.	Fra stortingsrepresentant Hadia Tajik, vedr. isf-systemet for omlegging av pasientforløp fra døgn- til dagbehandling av medisinske pasienter, besvart av helse- og omsorgsministeren	90
87.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. helsetjenesten, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	91
88.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. opposisjonspartiet Union Patriótica i Colombia, besvart av utenriksministeren	92
89.	Fra stortingsrepresentant Lise Christoffersen, vedr. sykepenger, arbeidsavklaringspenger og dagpenger, besvart av arbeids- og sosialministeren	93
90.	Fra stortingsrepresentant Mani Hussaini, vedr. reiseråd til Afghanistan, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	94
91.	Fra stortingsrepresentant Mani Hussaini, vedr. opplæring og utdanning av psykologer., besvart av helse- og omsorgsministeren	95
92.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. behandlingstilbudet for pasienter med kols, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	95
93.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. lengda på førstegongstenesta, besvart av forsvarsministeren	96
94.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. folkerøystinga i Catalonia, besvart av utenriksministeren	97
95.	Fra stortingsrepresentant Abid Q. Raja, vedr. smartklokker, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	98
96.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. landstrømanlegg, besvart av olje- og energiministeren	99
97.	Fra stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen, vedr. Norsk Helsearkiv, besvart av kunnskapsministeren.....	100
98.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. vergemålsordningen, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	101
99.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. lensmannskontoret på Årnes, besvart av justis- og beredskapsministeren	102
100.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. effektiviseringspotensiale ved digitalisering av tingrettene, besvart av justis- og beredskapsministeren	103
101.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. bruken av tvang i psykisk helsevern, besvart av helse- og omsorgsministeren	103
102.	Fra stortingsrepresentant Sigrud Simensen Ilsøy, vedr. tilgang til digitale tjenester, besvart av statsministeren.....	105
103.	Fra stortingsrepresentant Sigrud Simensen Ilsøy, vedr. pleiepenger, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	106
104.	Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. Politiets beredskapssenter, besvart av justis- og beredskapsministeren	107

105.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. den offentlige salærsatsen, besvart av justis- og beredskapsministeren	108
106.	Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. barnevern, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	108
107.	Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. at helikoptrene på Bardufoss overføres til Rygge, besvart av forsvarsministeren	109
108.	Fra stortingsrepresentant Masud Gharahkhani, vedr. førsteklassesamtaler for barn og foreldre i skolehelsetjenesten, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	110
109.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Goliatutbyggingen, besvart av olje- og energiministeren	111
110.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. marint oppdrett på agendaen i FN, besvart av fiskeriministeren.....	112
111.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. Sotrabroen, besvart av samferdselsministeren	113
112.	Fra stortingsrepresentant Else-May Botten, vedr. fødeavdelingene i Kristiansund og Molde, besvart av helse- og omsorgsministeren	114
113.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. hule eiker, besvart av klima- og miljøministeren	115
114.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. dom etter fengsling av barn, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	117
115.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. akademisk fridom i SSB, besvart av finansministeren.....	118
116.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. flom, besvart av olje- og energiministeren	119
117.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. rotasjonsbasert trening i indre Troms, besvart av forsvarsministeren	120
118.	Fra stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen, vedr. kroppspress, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	121
119.	Fra stortingsrepresentant Else-May Botten, vedr. kostnader for CCS, besvart av olje- og energiministeren	122
120.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. naturskadeloven, besvart av landbruks- og matministeren	123
121.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. problemer med jernbaneovergang i Skogn, besvart av samferdselsministeren	123
122.	Fra stortingsrepresentant Cecilie Myrseth, vedr. deltakelse i turistfiske etter kongekrabbe, besvart av fiskeriministeren.....	124
123.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. private tilbydere av barnevernstjenester, besvart av barne- og likestillingsministeren	125
124.	Fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk, vedr. AAP og sterilisering, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	126
125.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. bofellesskapene for utviklingshemmede i Bergen, besvart av helse- og omsorgsministeren	127
126.	Fra stortingsrepresentant Sigrid Simensen Ilsøy, vedr. minimumskrav som gjelder med hensyn til lønn, pensjonssparing/-opptjening, arbeidstid, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	127
127.	Fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk, vedr. flyttekrav for arbeidsløse, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	128
128.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. ny våpenlov, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	129
129.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. avlingsskader, besvart av landbruks- og matministeren	130
130.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. transportfødsler, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	131
131.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. ubåten utenfor Fedje, besvart av samferdselsministeren.....	132

132.	Fra stortingsrepresentant Masud Gharahkhani, vedr. Pasientreiser, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	132
133.	Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. det planlagte miljø- og oljevernssenteret i Lofoten og Vesterålen, besvart av samferdselsministeren	133
134.	Fra stortingsrepresentant Trond Giske, vedr. den omfattende omorganiseringen av SSB, besvart av finansministeren.....	135
135.	Fra stortingsrepresentant Sigrid Simensen Ilsøy, vedr. dødelige angrep av løshund på sauer, besvart av justis- og beredskapsministeren	136
136.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. Nordbyttunnelen, besvart av samferdselsministeren.....	137
137.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. beredskapscenter på Taraldrud, besvart av justis- og beredskapsministeren	138
138.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. feilberegninger hos NAV, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	139
139.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. arrestasjoner, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	140
140.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. NRK Hedmark og Oppland, besvart av kulturministeren.....	141
141.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. namsfunksjonene i politiet, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	142
142.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. prisendringer på sjømat, besvart av fiskeriministeren.....	143
143.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. fiskevelferd, besvart av fiskeriministeren.....	144
144.	Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. import og oppbevaring av sexdukker som ser ut som barn, besvart av justis- og beredskapsministeren	145
145.	Fra stortingsrepresentant Abid Q. Raja, vedr. mennesker som er utsatt for hatkriminalitet og personforfølgelse, besvart av justis- og beredskapsministeren	145
146.	Fra stortingsrepresentant Sigrid Simensen Ilsøy, vedr. utlikna skatt, besvart av finansministeren.....	146
147.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. miljøundersøkelser, geologiske undersøkelser, forvaltningsplaner og kunnskapsinnhentinger om Lofoten, Vesterålen og Senja, besvart av klima- og miljøministeren.....	147
148.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. fastlegeordningen, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	147
149.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. FreeStyle Libre, en flash glukosemåler (FGM) for diabetikere, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	149
150.	Fra stortingsrepresentant Fredric Holen Bjørdal, vedr. navn etter regionreforma, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	150

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (1 - 150) for sesjonen 2017-2018.**

Partibetegnelse:

A Det norske Arbeiderparti
FrP Fremskrittspartiet
H Høyre
KrF Kristelig Folkeparti

Sp Senterpartiet
SV Sosialistisk Venstreparti
V Venstre
MDG Miljøpartiet De Grønne

Andersen, Karin (SV)	37, 77, 114
Bastholm, Une (MDG)	1, 32, 120
Björdal, Fredric Holen (A)	150
Bjørnebekk-Waagen, Elise (A)	3, 2, 84, 92
Borch, Sandra (Sp)	129
Botten, Else-May (A)	112, 119
Bransdal, Torhild (KrF)	35
Christoffersen, Lise (A)	89
Elvenes, Hårek (H)	60, 61, 107
Elvestuen, Ola (V)	133
Fagerås, Mona Lill (SV)	52, 81
Fanghol, Elisabeth (A)	34
Foss, Ingunn (H)	4
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	5, 83
Gharakhani, Masud (A)	55, 108, 132
Giske, Trond (A)	134
Gjelsvik, Sigbjørn (Sp)	26, 48, 80, 99, 136, 137
Grande, Arild (A)	49, 58, 64
Greni, Heidi (Sp)	73
Grung, Ruth (A)	6, 7, 96, 110, 111, 143, 142
Grøvan, Hans Fredrik (KrF)	67
Gulati, Himanshu (FrP)	68, 69
Gunnes, Jon (V)	63
Haltbrekken, Lars (SV)	27, 38, 75, 109, 113, 147
Hansen, Svein Roald (A)	79
Hansen, Øystein Langholm (A)	74, 85
Hareide, Knut Arild (KrF)	51, 62
Heggø, Ingrid (A)	8
Henriksen, Kari (A)	28
Henriksen, Martin (A)	78
Hoksrud, Bård (FrP)	65
Hussaini, Mani (A)	9, 10, 90, 91
Ilsøy, Sigrid Simensen (Sp)	102, 103, 126, 135, 146
Kaski, Kari Elisabeth (SV)	36, 104
Kjerkol, Ingvild (A)	59, 87, 148, 149
Klinge, Jenny (Sp)	11, 45, 100, 128, 141
Lauvås, Stein Erik (A)	12, 23
Leirstein, Ulf (FrP)	13, 50, 70, 106, 144
Lerbrekk, Solfrid (SV)	124, 127
Lysbakken, Audun (SV)	88, 117, 125
Mehl, Emilie Enger (Sp)	14, 44, 98, 105, 139, 140

Moflag, Tuva (A)	46, 47
Mossleth, Siv (Sp)	39
Myrseth, Cecilie (A)	15, 122
Mørland, Tellef Inge (A)	16, 101, 116
Navarsete, Liv Signe (Sp)	93, 94, 115
Njåstad, Helge André (FrP)	53
Nævra, Arne (SV)	30
Pollestad, Geir (Sp)	17
Raja, Abid Q. (V)	18, 95, 145
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	54
Sandtrøen, Nils Kristen (A)	76, 97
Sandum, Anne Helene (A)	40, 41
Sem-Jacobsen, Åslaug (Sp)	118
Sivertsen, Eirik (A)	24, 25
Skjelstad, André N. (V)	121
Solberg, Torstein Tvedt (A)	31, 33
Storehaug, Tore (KrF)	56
Staalesen, Siri Gåsemyr (A)	19
Tajik, Hadia (A)	22, 86
Toppe, Kjersti (Sp)	20, 21, 71, 72, 130, 131
Wiborg, Erlend (FrP)	138
Wilkinson, Nicholas (SV)	42, 43, 57, 66
Øvstegård, Freddy André (SV)	82, 123
Aasrud, Rigmor (A)	29

STORTINGET

Dokument 15:1

(2017–2018)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

SPØRSMÅL NR. 1

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 16. oktober 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Norges Banks Investment Management (NBIM) skal utøve et ansvarlig og aktivt eierskap av oljefondets portefølje. NBIM sier å ha forventinger til selskapenes samfunnsmessige forhold. Falske nyheter har utviklet seg til et samfunnsproblem som kan få store demokratiske og samfunnsmessige konsekvenser.

Kan ministeren forklare hvorfor NBIM har stemt mot forslag både i Googles og Facebooks generalforsamlinger om å lage en rapport som blant annet tar opp selskapenes strategi knyttet til falske nyheter?»

BEGRUNNELSE:

I Aftenposten den 2. oktober 2017 går det frem at Norges Banks Investment Management (NBIM) på generalforsamlingene til Facebook og Google har stemt mot forslag om at Facebook og Google pålegges å utarbeide rapporter om falske nyheter og deres grep for å jobbe i mot spredning av falske nyheter.

Vi vet at spredning av falske nyheter kan ha store demokratiske og samfunnsmessige konsekvenser. Derfor er det betenkelig at NBIM, som har som formål å drive et aktivt eierskap og hvor de selv sier at de har tydelige forventninger til selskapene på områder som selskapsstyring, aksjonærrettigheter og miljømessige og samfunnsmessige forhold, stemmer i mot et slikt forslag.

Falske nyheter må sies å være et samfunnsmessig forhold hvor NBIM burde utvise ansvarlighet. Finansministeren har i svar til Aftenposten uttalt at departementet ikke legger seg opp i bankens håndtering av enkelt selskaper. Falske nyheter er en trussel mot våre demokratiske systemer. Derfor vil vi be Finansministeren om en begrunnelse fra NBIM for hvorfor de stemte i mot utarbeidelse av disse to rapportene.

Svar:

Styringsstrukturen for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU) er basert på en klar ansvars- og rolledeling. Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for forvaltningen, mens den operative forvaltningen ivaretas av Norges Bank innenfor et mandat fastsatt av departementet. Departementets oppfølging av Norges Bank er basert på retningslinjer og prinsipper gitt i sentralbankloven, lov om Statens pensjonsfond mv.

Rolledelingen innebærer blant annet at Norges Bank skal utøve de eierrettigheter som følger av investeringene i SPU uavhengig av departementet. Dette prinsippet har bred oppslutning i Stortinget, jf. blant annet Ot.prp. nr. 2 (2005-2006) Om lov om Statens pensjonsfond, Innst. O. nr. 14 (2005-2006) og Besl. O. nr. 20 (2005-2006) samt Meld. St. 20 (2008-2009) Om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2008 jf. Innst. S. nr. 277 (2008-2009).

I mandatet for SPU er det presisert at Norges Bank tar investeringsbeslutninger og utøver eierrettigheter uavhengig av Finansdepartementet. Det er videre stilt krav om at Norges Bank skal fastsette et bredt sett av prinsipper for sitt arbeid med ansvarlig forvaltning. Ved utformingen av prinsippene skal banken vektlegge at forvaltningen har en lang tidshorison. Prinsippene skal baseres på hensynene til god selskapsstyring, miljø og samfunnsmessige forhold i tråd med internasjonalt anerkjente prinsipper og standarder. Det er også stilt krav i mandatet om at det skal være størst mulig åpenhet om forvaltningen av fondet innenfor de rammer som settes av en forsvarlig gjennomføring av forvaltningsoppdraget. Videre skal Norges Bank årlig rapportere om sitt arbeid med ansvarlig forvaltning, herunder bruken av virkemidler og virkningen av eierskapsarbeidet, samt hvordan prinsippene for ansvarlig forvaltning er integrert i forvaltningen.

På bakgrunn av krav i mandatet fra Finansdepartementet fastsetter Norges Banks hovedstyre prinsipper for ansvarlig forvaltning av SPU. Bankens forvaltningsenhet, Norges Bank Investment Management (NBIM), uttrykker forventninger og prioriteringer, for eksempel i form av forventninger til selskapene, stemmeretningslinjer eller posisjoner i enkeltspørsmål.

I prinsippene for ansvarlig forvaltning, fastsatt av Norges Banks hovedstyre i mars 2015, heter det blant annet:

«(...) The Bank will, as a starting point and where appropriate, base its practices on internationally recognised standards such as the UN Global Compact, the UN Guiding Principles on Business and Human Rights, the OECD Principles of Corporate Governance, and the OECD Guidelines for Multinational Enterprises.

(...) Norges Bank may express principles in multiple forms, such as expectations on/for companies, voting principles, positions on single issues, wider ownership policies or other forms that the Bank sees fit. The Bank may also express support for investor statements. The Bank will express its principles in ways that facilitate wider market impact.

(...) Norges Bank will seek to influence companies in its role as a financially motivated shareholder, in accordance with the management mandate for the Fund. The Bank will exercise ownership to safeguard the long-term value of its portfolio.

(...) Norges Bank will seek to vote its shares at all shareholder meetings. Voting will have a principled basis yet cater to the specific circumstances of the individual company. The Bank will report on its voting activities and may choose to publish vote decisions and rationales prior to meetings.

The board of the company is responsible for business strategy and operations. Norges Bank will support good corporate governance by directing its efforts primarily at

the board and its chair. The Bank may also interact with management. Ownership activity will be an integrated part of company interaction. Publicly stated positions may underpin engagement with individual companies.»

I tråd med at Norges Bank utøver fondets eierrettigheter, stemmer banken i saker som er til behandling i generalforsamlinger i selskaper fondet er investert i. NBIM har offentliggjort retningslinjer som danner det prinsipielle grunnlaget for denne stemmegivingen. Retningslinjene bygger på OECDs/G20s prinsipper for selskapsstyring. Som en ansvarlig investor tar Norges Bank hensyn til langsiktig verdiskaping, bærekraftig forretningsdrift, styrets ansvar, aksjonærs rettigheter, likeverdig behandling av aksjonærer og åpen selskapskommunikasjon.

Norges Bank har i sin rapportering om arbeidet med ansvarlig forvaltning opplyst at de fleste av stemmebeslutningene dekkes av retningslinjene, men at det finnes tilfeller hvor retningslinjene er mindre relevante pga. forslagens art, jf. bankens publikasjon om ansvarlig forvaltning av SPU i 2016. Enkelte forslag kan være omstridte eller falle utenfor det som dekkes av de generelle retningslinjene. I slike tilfeller analyserer banken de enkelte punktene på dagsordenen og stemmer ut fra hva de anser å være i selskapets og fondets langsiktige interesse. For fondets største beholdninger integrerer stemmeprosessen innspill fra porteføljeforvalterne. I 2016 gjaldt dette 521 selskaper og om lag 48 prosent av aksjeinvesteringenes markedsverdi.

Norges Bank har også publisert posisjonsnotater om noen spørsmål innen eierstyring, som danner grunnlaget for stemmegiving innen spesifikke temaer. Dette gjelder avlønning av administrerende direktør, individuell avstemning på den enkelte styrekandidat og aksjonærs rett til å foreslå styrekandidater i amerikanske selskaper.

I 2016 stemte Norges Bank på 112 210 forslag ved 11 294 generalforsamlinger. 98 prosent av forslagene ble fremmet av selskapene, mens 2 prosent ble fremmet av aksjonærene. Norges Bank stemte i tråd med styrets anbefaling i 94 prosent av forslagene. I tilfellene hvor banken stemte imot styrets anbefaling, omhandlet vel halvparten valg av styremedlem. Av aksjonærforslagene stemte banken for 11 prosent av forslagene knyttet til selskapsstyring, og for 40 prosent av forslagene om bærekraft. Banken deltar av og til fysisk på generalforsamlingene til utvalgte selskaper, men i hovedsak skjer stemmegivingen gjennom såkalt fullmaktsstemmegiving.

Norges Banks stemmebeslutninger blir offentliggjort på bankens nettsider dagen etter at generalforsamlingen er avholdt. For utvalgte selskaper og for noen prinsipielle forhold banken legger særskilt vekt på, offentliggjøres stemmeintensjoner i forkant av generalforsamlingen.

I et innlegg i Aftenposten 15. oktober 2017 kommenterer Norges Bank ved leder for eierskapsavdelingen i NBIM, Carine Smith Ihenacho, fondets stemmegiving på generalforsamlingene i selskapene Facebook og Alphabet

(Googles eierselskap). Jeg har merket meg at det i innlegget står blant annet følgende:

«(...) Det er bra at mediene setter søkelyset mot falske nyheter og spredningen på nettet. Denne problemstillingen er relativt ny, og er noe vi som en stor, global og langsiktig investor må følge med på. Dette gjelder ikke minst hvordan styrene videreutvikler sin håndtering og rapportering om problemstillingen.

(...) 2. oktober skrev Aftenposten at vi stemte imot et aksjonærforslag i Facebook der det ble foreslått en særskilt rapport fra selskapet om såkalte «fake news». I tråd med anbefaling fra styret stemte vi, sammen med 99,2 prosent av aksjonærene, mot forslaget. Det er viktig å få frem at Facebook har publisert

informasjon om hvordan de jobber med denne problemstillingen og at de anerkjenner at de har et ansvar for å adressere dette. Tilsvarende stemte vi sammen med et overveldende flertall mot et likelydende aksjonærforslag i Googles eierselskap, Alphabet.

Som en aktiv eier er stemmegivning et av de viktigste virkemidlene vi har. (...) Vi støtter aksjonærforslag om økt åpenhet eller rapportering dersom selskapet ikke gir informasjon på andre måter.

(...) Som i andre krevende og prinsipielle spørsmål forventer vi at styret og ledelsen i selskapene tar tak i denne problemstillingen. Det vil vi følge opp.»

SPØRSMÅL NR. 2

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen

Besvart 20. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Forslaget om å fjerne ordningen med hvit resept rammer pasienter med ekstrem svangerskapskvalme, hyperemesis gravidarum. Siden kvinner med denne tilstanden ikke tilfredsstiller kravet til «langvarig sykdom», får de ofte ikke kvalmestillende medikamenter på blå resept. Svangerskapsomsorg skal være gratis i Norge.

Vil statsråden sørge for at kvinner med ekstrem svangerskapskvalme fortsatt kan få dekket utgifter til kvalmestillende medikamenter eller vil de rammes av den foreslåtte endringen?»

BEGRUNNELSE:

Hyperemesis gravidarum er en alvorlig og potensielt livstruende tilstand for mor og foster. Hyperemesis gravidarum rammer i Norge ca. 1 % av gravide, og innebærer vedvarende kvalme, brekninger og oppkast som starter før 22. svangerskapsuke. Hyperemesis er hyppigst forekommende mellom 4.-9. svangerskapsuke, 10-20 % har symptomer etter 16. uke. Ved uttalt grad av tilstanden opptrer metabolske forstyrrelser slik som vekttap, dehydrering, ketonuri og elektrolyttforstyrrelser. Tilstanden kan være dødelig uten behandling. Ekstrem svangerskapskvalme, hyperemesis gravidarum, behandles blant annet ved bruk av kvalmestillende medikamenter, for å lindre symptomene og dermed kunne bedre væske- og næringsinntak. Kvalmestillende medikamenter er anbefalt behandling av hyperemesis gravidarum, og medikamentene står beskrevet

i behandlingsveilederen til Legeforeningen. Har man hatt hyperemesis i ett svangerskap er det opptil 26 ganger så stor risiko for å få tilstanden ved neste graviditet. Noen av de mest populære kvalmestillende blant de hardt rammede er medisiner med virkestoffet Ondansetron.

Dagsdosen varierer fra 4-32 mg per dag avhengig av grad av tilstanden. Det kan da koste 25-250 kr per dag.

Svar:

Ondansetron er et kvalmestillende legemiddel, som er godkjent til bruk ved profylakse og behandling av kvalme og brekninger forårsaket av cytostatikabehandling og stråleterapi. Det har forhåndsgodkjent refusjon ved blant annet ondartet kreft og ved immunsvikt.

Hyperemesis gravidarum er en potensielt alvorlig tilstand og behandles ofte med kvalmestillende medikamenter. Ondansetron har ofte vært brukt til slikt formål, til tross for at medikamentet ikke har hyperemesis gravidarum som godkjent indikasjon. Det er likevel anbefalt at behandlingen med ondansetron beholdes de tilfellene der behandling med visse andre kvalmestillende legemidler ikke har gitt god nok effekt. Datamaterialet på sikkerhet ved bruk under graviditet er noe motstridende.

Søknader om individuell stønad til ondansetron ved hyperemesis gravidarum blir med dagens regelverk avslått med begrunnelse at det ikke er en sykdom som har gått inn i langvarig fase (kronisk sykdom). At en sykdom

har gått inn i langvarig fase betyr etter blåreseptforskriften sykdom som vil vedvare livet ut eller i mer enn to år.

Legemidlet er markedsført og reseptpliktig i Norge, og det kan derfor ytes bidrag etter folketrygdloven § 5-22 i dag. I bidragsordningen stilles ingen ytterligere krav om vurdering av prioriteringskriteriene nytte, alvorlighet eller ressursbruk, og det er heller ikke er krav om kronisk sykdom eller langvarig behandling.

Den delen av bidragsordningen etter folketrygdloven § 5-22 som omfatter reseptpliktige legemidler er jf. Prop. 1 S (2017-2018) foreslått gradvis avvirket. Forslaget innebærer at det fra 2018 ikke ytes bidrag til personer som ikke har fått dekket utgifter etter denne ordningen i 2017, mens de som allerede får bidrag vil bli ivaretatt gjennom en overgangsordning.

Etter at vedtatte endringer i blåreseptforskriften trer i kraft 1. januar 2018 stilles det ikke lenger krav om at sykdommen må være kronisk. Det vil etter denne datoen kunne ytes stønad til legemidler som skal brukes til behandling av alvorlige sykdommer eller av risikofaktorer som med høy sannsynlighet vil medføre eller forverre alvorlig sykdom, og der det er behov eller risiko for gjentatt behandling over en langvarig periode. Det kan ytes stønad etter individuell søknad (§ 3) for bruk som ikke er omfattet av forhåndsgodkjent refusjon etter § 2, når det for

den enkelte pasient kan dokumenteres at ressursbruken står i et rimelig forhold til nytten av legemidlet hensyntatt tilstandens alvorlighet. Det stilles ikke lenger krav om at sykdommen skal være ført opp i sykdomslisten til § 2 eller at sykdommen skal være sjelden for at det skal ytes stønad etter § 3.

For å kunne gi stønad etter individuell søknad for bruk utenfor godkjent indikasjon stilles det krav til at relevante legemidler med godkjent indikasjon er forsøkt og at det foreligger tungtveiende medisinske hensyn som gjør at legemidlet ikke kan benyttes. Disse kravene er en videreføring fra dagens regelverk.

Hyperemesis gravidarum antas å utgjøre risiko for gjentatt behandling over en langvarig periode, og anses som en potensielt alvorlig tilstand. Hvis behandlende lege vurderer tilstanden som alvorlig og dokumenterer det i en individuell søknad til Helfo, og brukeren har forsøkt relevante legemidler med godkjent indikasjon, vil det kunne danne grunnlag for å yte stønad etter blåreseptforskriften § 3.

Eventuell stønad forutsetter imidlertid også at det foreligger tilstrekkelig god effektdokumentasjon. Helfo vil vurdere effektdokumentasjon ved eventuelle søknader om individuell stønad for ondansetron ved denne tilstanden etter det nye regelverket.

SPØRSMÅL NR. 3

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen

Besvart 16. oktober 2017 av fungerende kunnskapsminister Henrik Asheim

Spørsmål:

«Deler statsråden KS sin bekymring for konsekvensene av forslaget, og kommer regjeringen til å kompensere de kommunene som får urimelige merutgifter som følge av lovfestet minimumskrav til grunnbemanning i barnehageloven?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen foreslår å lovfeste et minimumskrav til grunnbemanning i barnehageloven. Forslaget om minimumskrav vil få stor økonomisk konsekvens for flere kommuner, deriblant Sarpsborg og Fredrikstad kommune. I 2018 vil utgiftene i Sarpsborg kommune være om lag 6,8 mill. kr. I 2021 vil det gi helårsvirkning og være i størrelsesorden 52,3 mill. kr. Bemanningsnormen får i løpet av kort tid store konsekvenser for Sarpsborgs budsjett, og resulta-

tet av regjeringens politikk vil være kutt i andre kommunale tjenester. I praksis betyr dette at regjeringen påfører kommunene en betydelig merkostnad uten reel mulighet til å levere et helhetlig godt tjenestetilbud. Sarpsborg er en lavinntektskommune og er avhengig av stabile rammevilkår fra staten.

Svar:

Regjeringen har sendt på høring forslag om å lovfeste en bemanningsnorm og en skjerpet pedagognorm, og høringsfristen er 13. oktober 2017.

Statistikk fra 2016 viser at det foreslåtte kravet om én voksen per tre barn under tre år og én voksen per seks barn over tre år er noe overopplyst når vi ser på det nasjonale gjennomsnittet for de kommunale barnehagene i Norge. Dermed er kravet til grunnbemanning som

foreslås i gjennomsnitt oppfylt og finansiert i kommunale barnehager. Videre har de private barnehagene krav på driftstilskudd som tilsvarer 100 prosent av det kommunene bruker på drift av de kommunale barnehagene. Det er dermed lagt til rette for at de private barnehagene kan ha en bemanning på tilsvarende nivå som de kommunale barnehagene uten at det krever økt finansiering fra staten. Samlet sett legger derfor departementet til grunn at den foreslåtte bemanningsnormen kan innføres uten at det krever økte statlige overføringer.

Forslaget om en bemanningsnorm må sees i sammenheng med forslaget om en skjerpet pedagognorm. Det er også vektlagt i høringsnotatet at midler bevilget til en skjerpet pedagognorm kan benyttes til å oppfylle bemanningsnormen dersom det er der behovet ligger i den enkelte kommune. I 2018 foreslår regjeringen at kommunene får ytterligere 252 mill. kroner til flere barnehagelærere, slik at det i 2018 bevilges 424 mill. kroner til dette gjennom kommunerammen. Dette dekker det samlede merbehovet for kommunene for å oppfylle forslaget om å skjerpe pedagognormen slik at det maksimalt er 7 barn under tre år og 14 barn over tre år per pedagogisk leder i barnehagen. På tilsvarende måte som for beman-

ningsnorm er det beregnet ut fra nasjonale gjennomsnittstall.

En innføring av bemanningsnorm og en skjerpet pedagognorm vil gi ulike utslag på kommune- og barnehagenivå når det gjelder behovet for økt ressursbruk. Dette betyr at noen kommuner, da særlig de som ikke har prioritert barnehage og ligger under nasjonale gjennomsnitt i bemanningstetthet og pedagogtetthet, kan ha høyere kostnader enn det de får kompensert fra staten i akkurat dette tilfelle.

Departementets beregninger er i tråd med veileder om statlig styring av kommunene. Departementet deler derfor ikke KS sitt syn om at merkostnader som følge av ny bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm skal beregnes på en annen måte enn det som er vanlig for denne type saker. Det er heller ikke grunnlag for å kompensere enkeltkommuner særskilt.

Vi vil vurdere alle innspill som kommer i høringen av bemanningsnorm og en skjerpet pedagognorm. Enkelte detaljer i forutsetningene for beregningene vil kunne bli vurdert nærmere – også i dialog med KS – men prinsippene for finansiering av kommunesektoren ligger fast.

SPØRSMÅL NR. 4

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ingunn Foss

Besvart 12. oktober 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Sørlandet har de siste dagene blitt rammet av ekstremvær med betydelige nedbørmengder som har medført ras, ødelagt infrastruktur og betydelige materielle skader. Ødeleggelsene er av et slikt omfang at det er vanskelig for lokale myndigheter alene å sørge for opprydding, reparasjoner og sikring av kritisk infrastruktur.

Hvordan vil kommunal og moderniseringsministeren sørge for at staten bidrar?»

BEGRUNNELSE:

Bildene fra Sørlandet de siste dagene viser en landsdel hvor ekstremt mye nedbør har forårsaket store ødeleggelser. Heldigvis har ikke menneskeliv gått tapt. Ekstremværet har herjet gjennom helgen og satt nye rekorder i nedbør og oversvømmelser. Vannstanden i Topdalselva søndag 1. oktober var høyere enn den noen gang har vært siden målingene startet i 1890. Bildene viser store

ødeleggelser, jord og leirras, overfylte kjellere og tunneler. Privatpersoner har fått sine eiendommer ødelagt og kritisk infrastruktur for landsdelen er betydelig rammet. Ekstremvær som dette er dessverre blitt mer og mer vanlig på Sørlandet.

I løpet av de to siste årene har vi hatt ekstremværene "Petra" i september 2015, "Synne" i desember 2015 og "Urd" i desember 2016

Oppryddingsarbeidet blir krevende og er allerede i gang. Det er viktig at staten og andre offentlige aktører stiller opp for landsdelen i en krevende situasjon, både for å rydde opp og for å sikre kritisk infrastruktur for fremtiden.

Svar:

Når ekstremvær, flom og ras rammer kommuner og fylkeskommuner, må storsamfunnet stille opp slik at ingen blir stående alene med store kostnader til gjenoppbyg-

ging av offentlig infrastruktur. Bildene og inntrykket etter besøk i Agder viser oss at området er hardt rammet av flommen, og at det vil være behov for reparasjoner og gjenoppbygging av deler av den offentlige infrastrukturen. Dette er ikke første gang uvær gjør skade på offentlig infrastruktur. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har derfor en fast kompensasjonsordning til kommuner og fylkeskommuner som har fått ekstraordinære utgifter etter naturskade. Kommuner og fylkeskommuner kan få delvis kompensasjon til krisehåndtering, opprydning og gjenoppbygging av kommunal infrastruktur gjennom skjønnsmidlene som forvaltes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Kommuner som har utgifter som i sum overstiger 250 kroner per innbygger, kan få en kompensasjon som dekker halvparten av de medgåtte

utgiftene. Om utgiftene overstiger 500 kroner per innbygger, kan kommunen få dekket alle utgifter utover 250 kroner per innbygger. Kommuner som ønsker å søke om skjønnsmidler må søke departementet via fylkesmannen. Fylkeskommuner som har utgifter som i sum overstiger 250 kroner per innbygger, kan søke om å få kompensert deler av de medgåtte utgiftene. Departementet vil i hvert enkelt tilfelle vurdere behovet for skjønnsmidler. Fylkeskommunene kan søke om tilskudd direkte til departementet. Både fylkesmannen og departementet behandler søknader om skjønnsmidler fortløpende. Dette er en fleksibel ordning, som foruten å sikre at tilskudd gis raskt, sørger for at den enkeltstående kommune og fylkeskommune ikke får uforholdsmessig høye kostnader etter en naturhendelse.

SPØRSMÅL NR. 5

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes

Besvart 18. oktober 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Statseide Telenor legger ned kontor i Harstad med 80 ansatte, mens tilsvarende kontor i Oslo skjermes. Samme historie virker å gjenta seg: Teknologi gjør arbeidsplasser overflødig, men nedleggelsene skjer i distriktene mens store byer og pressområder skjermes. Spesielt overraskende er det at Telenor gjør slike vurderinger, med det samfunnsansvar som påligger dem.

Hva er statsrådets vurdering av nedleggelsene i Telenor?»

Svar:

Telenor er et selskap som drives etter forretningsmessige prinsipper. Det følger av rollefordelingen etter selskapslovgivningen, som også er beskrevet i eierskapsmeldingen, at det er styret og ledelsen som har ansvaret for selskapets drift og organisering. Dette innebærer blant annet at det er selskapets ansvar å gjøre vurderinger og ta beslutninger om hvor selskapet skal ha virksomhet og hvilke funksjoner og oppgaver som best kan dekkes hvor. Det er i flere omganger de siste 10-20 årene foretatt nedleggelse og omstruktureringer knyttet til Telenors virksomhet i Norge.

Staten har gjennom eierskapsmeldingen en tydelig forventning om at selskapene opptrer ansvarlig i omstillingsprosesser og gjennomfører disse i dialog med ansatte

og lokalsamfunn. Dette, sammen med andre viktige problemstillinger for staten som eier, følges opp i den løpende eierdialogen med selskapet.

SPØRSMÅL NR. 6**Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 16. oktober 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Stortinget har vedtatt at Forsvarets utdanningssystem bør reformeres for å bedre kvaliteten. Forsvarssjefen har i sine kommentarer til langtidsproposisjonen uttrykt bekymring for at innsparingspotensialet på 530 mill. kr er vel optimistisk. Stortinget forutsetter at innsparing, effektivisering og rasjonalisering ikke skal gå på bekostning av utdanningskvaliteten.

Hva er status og forventet fremdrift på arbeidet med utdanningsreformen sett i lys av føringene fra Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

Forsvarssjefen har også anbefalt å vente med strukturelle endringer inntil Forsvaret har implementert ny militær ordning og erfaringene med denne er kartlagt. Regjeringen valgte allikevel å starte innsparing innen utdanning.

Regjeringen velger også å ta all innsparing på de lavere nivå: krigskoler og befalsskoler. Det til tross for at all erfaring tilsier at god kvalitet på de laveste nivå er med å sikre god rekruttering av fremtidige krigere.

Stortinget har i merknader lagt vekt på hvor viktig det er at utdanningssystemet klarer å bygge felles kultur og profesjonsidentitet på tvers av forsvarsgrenene. Samtidig er et nært samarbeid mellom det operative leddet og utdanningsinstitusjonene en forutsetning for kvalitet, relevans og en utdanning som dekker tekniske behov. Stortinget la til grunn at Forsvarets utdanning må understøtte egenarten i den militære profesjon, og at studiene som tilbys må være relevante, behovsprøvde, fleksible og kostnadseffektive. Stortinget var også opptatt av å unngå at en organisatorisk sammenslåing skulle medføre et nytt lag av komplekse styringslinjer og unødig byråkratisering.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 9. oktober 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Ruth Grung om Forsvarets utdanningssystem. Representanten Grung viser til at Stortinget forutsetter at innsparing, effektivisering og rasjonalisering ikke skal gå på bekostning av utdanningskvaliteten. Videre spørres det om status og forventet fremdrift på arbeidet med utdanningsreformen sett i lys av føringene fra Stortinget. Ny ordning for militært tilsatte, iverksatt 1. januar 2016, innfører et spesialistkorps i Forsvaret. Spesialistkorpset består av befal, grenaderer og konstabler. Militærordningen innebærer omfattende endringer for offisersrollen. Fremtidens utdanningssystem i Forsvaret må ivareta både offiserer og

spesialister og derved speile militærordningen. Videre bør Forsvarets utdanningssystem utvikles i tråd med strukturreformen i universitets- og høyskolesektoren. Utdanningsreformen er en del av den vedtatte langtidsplanen for forsvarssektoren for 2017-2020, i tråd med Innst. 62 S (2016–2017) til Prop. 151 S (2015–2016). Målet er å gjennomføre en struktur- og kvalitetsreform som skaper bedre forutsetninger for kvalitet og samtidig reduserer kostnader. Når reformen er gjennomført, skal Forsvaret ha et utdanningssystem som leverer relevant, behovsprøvd, fleksibel, kostnadseffektiv og god militær utdanning. Oppdraget om å gjennomføre utdanningsreformen ble gitt til forsvarssjefen i desember 2016. Forsvarssjefen er nå i gang med å dimensjonere utdanningsvirksomheten i lys av Stortingets beslutninger. Forsvarsstaben har blitt tilført årsverk for dette arbeidet. I prosjektet som er etablert for utdanningsreformen er alle forsvarsgrener og relevante driftsenheter representert. Forsvaret har i 2017 innlemmet de tre krigsskolene, Forsvarets ingeniørhøgskole og befalsskolene i Forsvarets høgskole. Forsvarets etterretningshøgskole vil imidlertid endre status fra en høyskole til en ikke-akkreditert våpenskole for fag- og funksjonsutdanning. Denne er derfor ikke innlemmet i Forsvarets høgskole. Forsvarssjefen skal legge frem en gjennomføringsplan for videre implementering av reformen innen 15. november 2017. Jeg har tillit til at Forsvaret finner løsninger som sikrer at utdanningssystemet fortsatt har høy kvalitet, innenfor rammer og føringene gitt av Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 7**Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 17. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Mens politi og justisfeltet har de siste årene klart å prioritere arbeidet mot vold og overgrep, registrerer vi at lite har skjedd på helseområdet. Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin har i skriv datert 18. august 2017 etterlyst avklaring av hvordan sikre nødvendig rettsmedisinsk skadedokumentasjon ved akutte hendelser, arbeidsfordeling mellom helsetjenestenivå og finansiering.

Hvordan vil statsråden sikre at de som usettes for vold i nære relasjoner får faglig god oppfølging?»

Svar:

Ansvar for voksne utsatt for vold i nære relasjoner omfattes av kommunenes sørge-for-ansvar for helse- og omsorgstjenester. Det som kan håndteres med den kompetanse og kapasitet som den kommunale helse- og omsorgstjenesten besitter, skal løses der. Kompliserte og alvorlige tilfeller, enten det er snakk om sykdom, skade eller vold, hvor kommunenes kapasitet og kompetanse ikke strekker til, skal henvises til spesialisthelsetjenesten. Regjeringen har styrket flere av kunnskaps- og kompetansesentrene som er etablert for å øke kunnskapen om vold og overgrep de siste årene. Gjennom innføringen av akuttmedisinforskriften har vi gitt føringer om at helsepersonell ved legevakt skal ha gjennomgått kurs i vold- og overgrepshåndtering innen 1. mai 2021. Som oppfølging av Handlingsplanen mot vold i nære relasjoner (2014–2017) er det også utviklet et e-læringskurs om vold i nære relasjoner for fastleger. Begge kursene er utviklet av NKLM og tilgjengelig på www.oppvakt.no. Når det gjelder voks-

ne utsatt for seksuelle overgrep, ble ansvaret for overgrepsmottakene fra 1. januar 2016, med bakgrunn i Stortingets vedtak, lagt til de regionale helseforetakene. Dette ble gjort for å sikre tydeligere ansvarsforhold og forutsigbare rammebetingelser. Det er derfor helseforetakene som må sørge for at overgrepsmottakene har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse. En kartlegging av status for overgrepsmottakene gjennomført av Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin i desember 2016 viste at det har skjedd en positiv utvikling og at flere forhold er blitt tatt tak i ved omorganiseringen. Kartleggingen viste også at det er behov for å øke kunnskapen og kompetansen hos helsepersonell både i overgrepsmottakene og i helse- og omsorgstjenesten for øvrig om vold og overgrep generelt og om skadedokumentasjon, prøvetaking, sporsikring og klinisk rettsmedisinsk arbeid i volds- og overgrepssaker. Alle kartlegginger skal peke på forbedringsområder, og jeg er glad for at NKLM er tydelige på at det er behov for å øke kompetansen om vold i nære relasjoner ute i tjenestene. Det er helt i tråd med min oppfatning, og også bakgrunnen for at vi stiller krav om gjennomføring av kurs for ansatte i legevakt og for at vi tilbyr kurs til fastleger, samtidig som en rekke av våre kompetansesentre jobber for å heve kunnskap og kompetanse om vold og overgrep i helse- og omsorgstjenestene for øvrig. Helsedirektoratet følger også opp arbeidet med å styrke den rettsmedisinske kompetansen i tjenestene. Å utvikle kunnskap og kompetanse i tjenestene tar tid og krever kontinuerlig oppmerksomhet, men jeg deler representanten Grungs utålmodighet. Det er blant annet grunnen til at vi har vært tydelige om tidsfrister for kompetanseheving i legevakt. Jeg vil følge nøye med på utviklingen på dette området fremover.

SPØRSMÅL NR. 8**Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ingrid Heggø****Besvart 13. oktober 2017 av statsminister Erna Solberg****Spørsmål:**

«Fiskeriministeren vart skulda for å ha gjeve frå seg si private e-postadresse til Frode Reppe i NSL, noko han først

nekta for. I ettertid har Sandberg fått hugsen attende og seier at han ikkje kan garantere for at han ikkje har levert ut privatadresse si, noko som medførde at henvendelsar ikkje var journalførde før pressa tok tak i dette.

Kva er statsministeren sitt syn på denne saka, og kan statsministeren garantere at ministrane fyl offentlighetslova og journalfører alle henvendelsar?»

GRUNNGJEVING:

Fagsjef for kommunikasjon og næringspolitikk i NSL, Frode Reppe, skal ha sendt to eposter til fiskeriminister Per Sandberg og hans statssekretær Roy Angelvik sine private e-postadresser. Årsaken til å bruke private e-postadresser i staden for dei offisielle departementadressene har truleg vore for å unngå at e-postane blei journalførde i departementet sine postarkiv. Frode Reppe har gjennom advokaten sin hevda at det var Per Sandberg som sjølv gav han den private e-postadressa si på eit møte i departementet. Rett nok etter møtet var heva. Først så nekta Sandberg for at dette hadde skjedd, men på spørsmål frå stortingsrepresentantane Lysbakken, Valen, Bergstø og Fylkesnes er det nå endra til at Sandberg ikkje kan garantere at han ikkje har gjeve frå seg den private epostadressa. E-postane er nå journalførde. Saka kom i søkelyset av di det var ein skrivefeil i Sandberg si e-postadresse, og epostane kom di for til ein annan mottaker med same namn, som seinare offentleggjorde dei.

Svar:

Når det gjeld den omtalte enkeltsaka, viser eg til fiskeriministerens svar på spørsmål frå representantane Fylkesnes, Bergstø, Lysbakken og Valen. Fiskeriministeren har blant anna gitt uttrykk for at det å ha ryddig kommunikasjon blir prioritert tungt. Det er ei prioritering eg støttar.

SPØRSMÅL NR. 9

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Mani Hussaini

Besvart 16. oktober 2017 av utenriksminister Børge Brende

Spørsmål:

«Har norske myndigheter oppfylt sitt ansvar for å hjelpe selskaper med å identifisere, redusere og hindre menneskerettsrelaterte risikoer knyttet til selskapers samarbeidsforhold og aktiviteter når det er nødvendig?»

BEGRUNNELSE:

FNs høykommissær for menneskerettigheter har sendt ut brev til 150 selskaper verden over, herunder norske,

Det er viktig for meg at offentleglova og arkivlova blir følgde og at korrespondanse blir handtert på ein korrekt måte. Journalføringsplikta knyter seg til saksinnhaldet i korrespondansen, og ikkje kva medium eller kva adresse som blir brukt.

Det å følge reglane om offentlegheit og journalføring skal prioriterast høgt i departementa og hjå politisk leiing. Både statsrådar og andre i den politiske leiinga i departementa blir informert om krava til arkivering og journalføring, men det er den enkelte statsråd og statssekretær som er ansvarleg for at reglane blir følgde. I lys av det store omfanget av korrespondanse, er det likevel slik at det kan skje feil av og til.

Riksrevisjonens undersøking av arkivering og openheit i statleg forvaltning (Dokument 3:10 (2016–2017)) peikar på svakheiter i praktiseringa av regelverket i ulike verksemdar. Når det gjeld oppfølginga av tilrådingane på arkivområdet, som kulturministeren har ansvaret for gjennom arkivlova, vil det bli tatt initiativ til at det blir laga relevante rettleiingar om journalføringsplikta og arkivplikta. Kulturministeren vil samarbeide med kommunal- og moderniseringsministeren om ei nærare vurdering av ulike tverrgåande kompetansetiltak i saks- og arkivsystemet retta mot statlege verksemdar. Riksrevisjonens undersøking viser også at det er behov for betre opplæring og meir utfyllande informasjon om førehandsunntak, betre etterleving av offentleglova generelt og kompetansetiltak knytte til unntaksreglane i lova og praktiseringa av meirinnsyn. Justisministeren og kommunal- og moderniseringsministeren vil samarbeide om å gripe tak i utfordringane.

og advart dem om at de vil havne på en liste over selskaper som opererer folkerettsstridige israelske bosettinger på Vestbredden og i Øst-Jerusalem. Selskapene ble informert om at de opererer i strid med folkeretten og FN-resolusjoner. Selskapene ble bedt om å sende oppklarende informasjon til høykommissæren om deres næringslivsvirksomhet i bosettingene. Ifølge FNs retningslinjer for menneskerettigheter og næringsliv har myndigheter et ansvar for å hjelpe selskap med å identifisere, redusere og hindre menneskerettsrelaterte risikoer knyttet

til selskapers samfunnsforhold og aktiviteter. I mars 2014 vedtok FNs menneskerettighetsråd en resolusjon som oppfordrer alle stater til å informere enkeltpersoner og bedrifter om de økonomiske, omdømmemessige og juridiske risikoene knyttet til å være involvert i aktiviteter relatert til bosettingene, samt muligheten for krenkelse av rettighetene til enkeltpersoner.

Svar:

Regjeringen mener at norske bedrifter skal være blant de fremste i å utøve samfunnsansvar.

Nasjonal handlingsplan for menneskerettigheter og næringsliv ble lansert for to år siden, og følges opp av berørte departementer. Konsultasjonsorganet KOMPakt for næringslivets samfunnsansvar er en møteplass der næringslivet, sivilt samfunn og norske myndigheter utveksler synspunkter og erfaringer. Vi forventer at norske bedrifter ikke medvirker til menneskerettighetsbrudd i land hvor de er til stede.

Norge var en forkjemper for å etablere FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter i 2011. Regjeringen forventer at norsk næringsliv følger både disse prinsippene og OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv.

Det norske kontaktpunktet for OECDs retningslinjer er etablert for å fremme retningslinjene, og veilede bedrifter i god risikohåndtering. De kan også bistå ved eventuelle klagemål mot norske selskaper. Det er godt samarbeid mellom utenriktjenesten og Innovasjon Norge, GIEK og Eksportkreditt, som alle gir tilskudd til næringsfremme i utlandet.

Norske myndigheter er i løpende kontakt med næringslivet også gjennom utenriksstasjonene. Vi har særlig tett dialog med norske selskaper som er til stede i områder med en utfordrende menneskerettighetssituasjon.

Norske bedrifter som henvender seg til de berørte utenriksstasjonene får informasjon om risiko knyttet til virksomhet i de israelske bosettingene på Vestbredden og i Øst-Jerusalem.

SPØRSMÅL NR. 10

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Mani Hussaini

Besvart 16. oktober 2017 av fungerende kunnskapsminister Henrik Asheim

Spørsmål:

«Har regjeringen en oversikt over hvor mye profitt som årlig tas ut av kommersielle selskaper som driver utdanningsinstitusjoner?»

BEGRUNNELSE:

Den siste perioden har det blitt avdekket at flere kommersielle selskaper som driver utdanningsinstitusjoner henter ut profitt av driften på ulike måter. Utdanningsinstitusjonene våre finansieres av fellesskapets midler og velgerne fortjener å vite at pengene deres går til formålet, og ikke havner i lomma på private investorer.

Svar:

Private barnehager

I 2015 ble det tatt ut om lag 192 mill. kroner i utbytte av eierne i barnehagesektoren. Tilsvarende tall for 2014 var om lag 242 mill. kroner. Jeg mener det er nødvendig at private barnehageeiere kan ha et rimelig vederlag for

den arbeidsinnsatsen og kapitalinnsatsen som legges inn i driften av barnehagevirksomheten. Samtidig er jeg enig i at barnehageeierne ikke skal ta ut ekstraordinær profitt fra barnehagene. Barnehageloven krever at det kommunale tilskuddet og foreldrebetalingen skal komme barna til gode. Det er åpnet for at barnehageeier under nærmere gitte vilkår kan ha et «rimelig» årsresultat. Når vilkårene i loven er oppfylt, kan eier velge å avsette et eventuelt overskudd til utbytte eller føre overskuddet tilbake til driften.

Private barnehager sikrer valgfrihet for foreldrene og bidrar til mangfold i tilbudet, og de har vært helt avgjørende for å nå målet om full barnehagedekning. Regjeringen ønsker å ivareta mangfoldet av både små og store aktører i barnehagesektoren. Vi ser en dreining mot en sektor med større konserner som kjøper opp små private barnehager. Regjeringen vil vurdere om vi må regulere og kontrollere sektoren på en mer hensiktsmessig måte. I dette arbeidet vil vi ha tett dialog med sektoren.

Skoler godkjent etter friskoleloven

Grunnskoler og videregående skoler godkjent etter friskoleloven er i hovedsak finansiert gjennom statstilskudd og skolepenger. Friskoleloven § 6-3 stiller krav om at alt statstilskudd og skolepenger skal komme elevene til gode. Det er forbudt for friskoler å drive kommersielt i den forstand at det ikke er tillatt for eierne å ta åpent eller skjult utbytte som skriver seg fra statstilskuddet eller skolepengene. Hensynet bak kravet i friskoleloven § 6-3 er at friskolene er betrodd oppgaven med å stå for barn og unges opplæring som et alternativ til den offentlige skolen, og at statstilskuddet og skolepengene i sin helhet skal benyttes til dette formålet. Godkjente friskoler er underlagt en streng offentlig regulering, og dersom en friskole bryter reglene risikerer den ulike reaksjoner - i de mest alvorlige tilfellene å miste godkjenningen. Jeg viser til at forbudet mot å ta utbytte er understreket og presisert i ny friskolelov, blant annet ved innføring av nye krav til innsyn og økt dokumentasjonsplikt.

Private høyskoler og private fagskoler

Både private høyskoler og private fagskoler tilbyr utdanning. De finansieres av både offentlig tilskudd og egenbetaling fra studentene, og i noen tilfeller av andre private midler. Det er et overordnet vilkår at offentlige tilskudd og egenbetaling skal komme studentene til gode. For private høyskoler som mottar statstilskudd, har universitets- og høyskoleloven et eksplisitt forbud mot å gi økonomisk utbytte eller på annen måte overføre overskudd til eier eller dens nærstående.

Private høyskoler og fagskoler utfyller det offentlige utdanningstilbudet på viktige områder for det norske velferdssamfunnet. Private utdanningsinstitusjoner skaper valgfrihet og alternativer. Jeg legger til grunn at både private høyskoler og fagskoler er seriøse og profesjonelle aktører som tilbyr studentene faglig relevant utdanning av høy kvalitet. Imidlertid er det en risiko for at midler som stammer fra tilskudd og studentenes egenbetalinger, i enkelte tilfeller likevel benyttes på en måte som beriker eiere eller andre nærstående parter av institusjonen, i strid med lovens forutsetninger. Departementet opprettet på denne bakgrunn en egen enhet for økonomisk tilsyn i 2016 for å styrke kontrollen med at tilskudds- og egenbetalingsmidler benyttes i tråd med regelverket.

Videre har dagens regelverk for private høyskoler og fagskoler ikke vært oppdatert og tilstrekkelig informativt om de reelle krav og forventninger som hviler på disse virksomhetene. Departementet har derfor foreslått flere endringer for å få et tydeligere og bedre regelverk. Disse er vedtatt av Stortinget, og trer i kraft fra 1. januar 2018, jf. Innst. 225 L (2016-2017), jf. Prop. 44 L (2016-2017). Blant annet innføres det en regel som slår fast at private høyskoler og fagskoler som ikke får statstilskudd, ikke kan foreta utdelinger som gjør at egenkapitalen blir lavere enn 20 prosent av eiendelene. Det innføres også en plikt for disse institusjonene til å rapportere regnskapsinformasjon. Utbytteforbudet for private høyskoler og fagskoler som får offentlig støtte tydeliggjøres. I tillegg innføres det regler som skal gjøre tilsyns- og kontrollarbeidet lettere og mer forutberegnelig for alle parter.

SPØRSMÅL NR. 11

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 17. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug

Spørsmål:

«Regjeringa satsar på å byggje opp nye integreringsmottak i byane samtidig som dei legg ned mottak med høg kvalitet som er viktige for busetting og integrering i distriktskommunane.

Ser statsråden at dette kan vera ein feil strategi viss målet er best mogleg integrering?»

GRUNNGJEVING:

Å ta vare på opparbeidd kompetanse og beste praksis for god integrering ved asylmottaka og vaksenopplæringane

er viktig. Sunndal asylmottak er no varsla om nedlegging sjølv om mottaket har vore del i eit kvalifiserings- og integreringsarbeid i Sunndal som kan vise til gode resultat og vellukka busetting i distriktet gjennom fleire tiår.

Svar:

Regjeringens mål med integreringsarbeidet er at alle som skal leve og bo i Norge, kommer i jobb, blir skattebetalere og deltakende borgere. Oppholdstiden og kvaliteten på mottakene er av stor betydning, og det er viktig å starte tidlig med språkopplæring og kvalifiseringsarbeid. Re-

gjeringen har derfor etablert fem integreringsmottak; i Bodø, Kristiansand, Larvik, Oslo og Steinkjer, med rundt 500 plasser. Formålet med integreringsmottakene er å legge til rette for raskere arbeids- og samfunnsdeltakelse. Målgruppen er personer i asylmottak som nylig har fått innvilget opphold og som venter på bosetting, samt personer fra grupper som har høy sannsynlighet for å få innvilget opphold. Det blir stilt høye krav til egeninnsats og motivasjon for beboerne på integreringsmottak. En viktig forskjell fra ordinære mottak er at beboerne ved integreringsmottakene deltar i et fulltids kvalifiseringsprogram med kompetansekartlegging, karriereveiledning og kvalifiseringstiltak. Rapport fra 2. kvartal 2017 viser at 88 prosent av de voksne beboerne ved integreringsmottak deltar i et fulltidsprogram.

Vertskommunene er valgt ut blant annet fordi de har et godt utgangspunkt for å tilby gode kvalifiseringstilbud til beboerne. Det er et mål at flest mulig av beboerne skal bosettes i vertskommunen eller i nabokommuner. Det

er derfor viktig at disse kommunene har et godt potensiale for bosetting. Nærhet til opplæringstilbud og et godt arbeidsmarked er vesentlig. Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har delegert ansvaret for etablering, drift og nedleggelse av asylmottak til Utlendingsdirektoratet (UDI). JD har i instruks til UDI fastsatt en rekke hensyn som skal vektlegges ved nedleggelse av asylmottak. UDI skal ivareta og balansere disse. Ett av hensynene som vektlegges, er at det bør være mottak i hele landet. I løpet av 2017 har det blitt avviklet mottak i mange deler av landet, også i tilknytning til de største byene. Departementet har ikke gitt føringer som skjærer mottak i sentrale strøk fra nedleggelse. En konsekvens av at mange asylmottak har blitt avviklet, er at kvaliteten på de gjenværende mottakene er relativt høy. Med dagens lave ankomsttall er det fremdeles behov for å redusere mottakskapasiteten ytterligere. Det betyr at også mottak som holder høy kvalitet vil bli nedlagt.

SPØRSMÅL NR. 12

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Stein Erik Lauvås

Besvart 17. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug

Spørsmål:

«Har statsråden oversikt over alle kilder som benyttes for å vurdere sikkerheten i Afghanistan i asylsaker, og kan statsråden opplyse om alle disse kildene, samt gjøre rede for innholdet i disse?»

BEGRUNNELSE:

I en ny rapport fra Amnesty fremgår det at Norge returnerer flest asylsøkere til Afghanistan. På NRK Dagsnytt atten den 5. oktober, uttalte statssekretær Vidar Brein-Karlsen at UDI og UNE i sine vurderinger av sikkerheten i Afghanistan støtter seg på Landinfo, som igjen har et bredt spekter av kilder, herunder internasjonale organisasjoner og lokale kilder. Brein-Karlsen uttalte samtidig at han ikke vet hva som er de viktigste kildene, men at de er mange, og at man sikkert hører på ambassaden i Kabul også.

Svar:

Som representanten er kjent med, kan departementet instruere UDI og UNE om lovtolkning og skjønnsutøvelse, men departementet kan etter loven ikke instruere om ut-

fallet av enkeltsaker. På denne bakgrunn er departementet verken gitt ressurser eller en organisering som tilsier at det skal være i stand til å overprøve den landinformasjonen som danner grunnlag for asylpraksis for bl.a. Afghanistan. Landinfo er utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon, en faglig uavhengig enhet hvis arbeid består i å samle inn og vurdere landinformasjon som norsk utlendingsforvaltning trenger. Som ansvarlig statsråd for gjeldende asylpraksis vil jeg understreke at jeg har full tillit til det arbeidet som gjøres i Landinfo. Landinfo nyter stor respekt i mange land for sitt grundige og pålitelige arbeid. Jeg har også full tillit til at UDI og UNE setter seg nøye inn i den informasjonen som Landinfo formidler, og at praksis gjenspeiler den til enhver tid oppdaterte landinformasjon. Når det gjelder kilder, kan jeg på helt generelt grunnlag opplyse at Landinfos egne temanotater er en svært viktig kilde. De fleste av disse notatene kan man finne på Landinfos egen hjemmeside (<http://www.landinfo.no/>). Notatene er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon og Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse. Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kilde-

materiale. En del av informasjonen som formidles er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonshentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig innhentes informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Landinfo administrerer videre en landdatabase som kun er åpen for utlendingsforvaltningen. Denne basen inneholder informasjon fra et bredt spekter av kilder, i hovedsak åpne. Gjennom Landdatabasen får UDI og UNE også tilgang til nettpublikasjoner som Landinfo abonnerer på. Materialet i Landdatabasen skal gi et oppdatert og representativt bilde av situasjonen i de enkelte landene. Menneskerettslige, po-

litiske og sosioøkonomiske forhold er godt dekket. Landdatabasen er Landinfos hovedkanal for formidling av landinformasjon internt i utlendingsforvaltningen. Amnesty International er én av flere kilder som UDI og UNE ser hen til når de vurderer praksis. Det er derfor verken noe nytt eller overraskende i at Amnesty og norsk utlendingsforvaltning av og til har forskjellig vurdering av når vilkårene for beskyttelse er oppfylt. Så vidt meg bekjent er det ingen andre av de europeiske landene vi gjerne sammenligner oss med som støtter Amnestys vurdering av at ingen asylsøkere kan returneres til Afghanistan.

SPØRSMÅL NR. 13

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein

Besvart 12. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Vil justis- og beredskapsministeren ta initiativ til at det innføres en lovbestemt minimum betalingsfrist for fakturaer, på eksempelvis 10 eller 14 dager?»

BEGRUNNELSE:

Det er i dag ingen lovbestemt minimum betalingsfrist for fakturaer. Etter inkassoloven kan kreditor riktignok ikke kreve purregebyr før det er gått minimum 14 dager fra betalingsfristen gikk ut, men dette er det få forbrukere som kjenner til. Det er også uheldig at lovlydige debitorer, som ønsker å ha oversikt og orden i økonomien kan settes i en vanskelig situasjon.

På en fredag i september sendte eksempelvis Aremark kommune ut et tilknytningsgebyr for vann på 18 750 kroner til 130 av husstandene i Aremark, helt uten forvarsel og med frist til å betale innen den påfølgende mandagen. Enkelte innbyggere fikk regningen på mandagen, og måtte dermed betale samme dag. Kommunen unnskylder seg med manglende intern oversikt over fordringene, men spørsmålsstiller mener det er uakseptabelt at kommunens rot skal gå ut over innbyggerne på denne måten.

Svar:

Jeg har ikke grunnlag for å uttale meg om den konkrete saken som stortingsrepresentanten nevner i sin begrunnelse, men jeg vil trekke frem noen sentrale rettsregler på området. Betalingstiden for pengeforpliktelse som

bygger på avtale, må i utgangspunktet bestemmes ut fra en tolkning av avtalen. Hvis det ikke er fastsatt noe om betalingstid i avtalen, er den alminnelige regelen at betalingstiden inntreffer ved påkrav, altså når fordringshaveren krever betaling, se for eksempel gjeldsbrevlova § 5 første ledd. Fordringshaveren har imidlertid ikke krav på at skyldneren betaler umiddelbart i tilfeller hvor oppfyllelsen etter forholdets natur krever forberedelser som ikke kan ventes foretatt før påkravet er kommet. Det er lagt til grunn i juridisk teori at betalingstiden i så fall inntreffer først når skyldneren har hatt rimelig tid til å gjennomføre de nødvendige forberedelsene.

Selv om skyldnere i enkelte tilfeller kan være forpliktet til å betale så snart fordringshaveren krever det, betyr ikke det nødvendigvis at det vil få negative konsekvenser for skyldneren hvis vedkommende trenger noe mer tid for å kunne gjøre opp for seg. Slik stortingsrepresentanten er inne på i sin begrunnelse, kan fordringshaveren ikke sende purring eller inkassovarsel med gebyr før det har gått 14 dager fra kravets forfall, jf. inkassoloven § 9 og inkassoforskriften § 1-2. Der det ikke er avtalt forfallstidspunkt, begynner det videre ikke å løpe forsinkelsesrenter før 30 dager etter at fordringshaveren har sendt skyldneren skriftlig påkrav med oppfordring om å betale, jf. forsinkelsesrenteloven § 2 første ledd. I forsinkelsesrenteloven § 4 er det dessuten fastsatt ufravikelige særregler for forbrukerskyldnere som blant annet innebærer at forsinkelsesrenten kan lempes dersom skyldneren har hatt rimelig grunn for sin betalingsvegning. Når disse reglene ses i sammenheng, gir de langt på vei den samme beskyttelsen for

skyldneren som det foreslåtte tiltaket fra stortingsrepresentanten. Samtidig ivaretas hensynet til fordringshave-

ren gjennom at man ikke griper inn i avtalefriheten eller prinsippet om ytelse mot ytelse.

SPØRSMÅL NR. 14

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 12. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Jeg viser til statsrådets svar i Dokument nr. 15:935 (2016-2017) av 18. april 2017 hvor det fremgår at utredning om fremtidig lokalisering av Politihøgskolen på det tidspunktet var i ferd med å bli igangsatt.

Kan statsråden redegjøre for hvor langt han har kommet i denne prosessen, hvilke forhold som vil bli vurdert, og når vi kan forvente at en utredning foreligger?»

Svar:

Politidirektoratet er gitt i oppdrag å utrede det langsiktige kapasitets- og kompetanse-behovet for politiet i de kommende tiårene. Leveringsfristen er satt til 1. januar 2018 og Politidirektoratet opplyser at arbeidet er i rute.

Utviklingen i kriminalitets- og trusselbildet tilsier at det fremover er behov for å styrke ulike typer kompetanse

i politiet. Utredningen skal konkretisere hva dette omfatter, herunder behovet for personell med annen utdanningsbakgrunn enn Politihøgskolen (PHS), og etter- og videreutdanning av politiutdannede. Andre nordiske lands håndtering av langsiktige kapasitets- og kompetansebehov for politiet, samt hvordan deres politiutdanning er organisert og lokalisert skal også gjennomgås og vurderes.

Utredningen skal blant annet danne grunnlag for å kunne vurdere fremtidig struktur for PHS, mulige samarbeidsforhold med andre institusjoner og bygnings- og øvingsmessige behov. Vurderinger av aktuelle steder for ny lokalisering og beslutning om lokalisering av PHS er ikke inkludert i denne utredningen.

Regjeringen ønsker et godt og grundig utredningsarbeid når det gjelder spørsmålet om lokalisering av PHS. Arbeidet med å vurdere forhold ved en fremtidig lokalisering av PHS vil ta noe tid, og ovennevnte utredning inngår som ett element i dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 15

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Cecilie Myrseth

Besvart 18. oktober 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Mener næringsministeren at Telenor ivaretar sitt samfunnsansvar når de nå ønsker å legge ned hele kundeservicekontoret i Harstad, som er det eneste nord for Gjøvik, og kan statsråden gå god for at Telenor har vurdert alle alternativene til nedleggelse i tilstrekkelig grad?»

BEGRUNNELSE:

Viser til ulike oppslag i media angående Telenors varslede nedleggelse av kundeservicekontoret i Harstad. En slik nedleggelse vil bidra til at 86 personer mister jobben. Dette kontoret er Telenors eneste kontor nord for Gjøvik. Forslaget om nedleggelse skal behandles på styremøtet i Telenor 17. oktober. Telenor har staten som største eier.

I eierskapsmeldingen, jf. Meld. St. 27 (2013-2014), vises det til ivaretagelse av ulike samfunnsmessige mål og regjeringen skriver blant annet:

«regjeringen mener at staten som eier skal ha stor oppmerksomhet på selskapets arbeid med samfunnsansvar.»

I lokalsamfunnet stilles nå mange spørsmål om Telenor ivaretar et slikt samfunnsansvar.

Svar:

Telenor er et selskap som drives etter forretningsmessige prinsipper. Det følger av rollefordelingen etter selskapslovgivningen, som også er beskrevet i eierskapsmeldin-

gen, at det er styret og ledelsen som har ansvaret for selskapets drift og organisering. Dette innebærer blant annet at det er selskapets ansvar å gjøre vurderinger og ta beslutninger om hvor selskapet skal ha virksomhet og hvilke funksjoner og oppgaver som best kan dekkes hvor. Det er i flere omganger de siste 10-20 årene foretatt nedleggelse og omstruktureringer knyttet til Telenors virksomhet i Norge.

Staten har gjennom eierskapsmeldingen en tydelig forventning om at selskapene opptrer ansvarlig i omstillingsprosesser og gjennomfører disse i dialog med ansatte og lokalsamfunn. Dette, sammen med andre viktige problemstillinger for staten som eier, følges opp i den løpende eierdialogen med selskapet.

SPØRSMÅL NR. 16

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 18. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Statsråd Høie gir i Agderposten/Varden familien til 8 år gamle Casper en uklar lovnad om fortsatt støtte til behandlingen av hans alvorlige hudsykdom, etter at regjeringen har varslet at ordningen med «hvit. resept» kan bli fjernet.

Hvilke ordninger har statsråden tenkt at skal dekke behovet til Casper og andre pasienter, og kan han garantene at også de andre som i dag blir omfattet av ordningen med hvit resept skal slippe å risikere økonomisk ruin, på grunn av kostnader til nødvendige medisiner?»

BEGRUNNELSE:

Norske pasienter som frem til nå har fått, dekket sine medisintgifter gjennom hvit resept har fått brev om at ordningen skulle opphøre fra 2018. Dette har skapt stor økonomisk usikkerhet hos mange av dem som blir berørt av en slik ordning.

Svar:

Som en oppfølging av Prioriteringsmeldingen har et forslag til endringer i regelverket for folketrygdfinansierte legemidler vært på høring. Endringer i blåreseptforskriften og legemiddelforskriften er vedtatt, og trer i kraft 1. januar 2018. I høringen ble det også foreslått en avvikling av den

delen av bidragsordningen som gjelder for reseptpliktige legemidler, da denne ikke bygger på prinsippene for prioritering og undergraver intensjonen med blåreseptordningen.

Bidragsordningen, som er hjemlet i folketrygdloven § 5-22, omfatter en rekke formål som ikke er berørt av forslagene som har vært på høring. Dette ble også presisert i høringen.

Blant annet kan det ytes bidrag til reseptfrie salver, kremer og oljer til behandling av betydelige og kroniske hudlidelser, og til bandasjemateriell og medisinsk forbruksmateriell samt reseptfrie legemidler til bruk i sårbehandlingen av kroniske og alvorlige sår og fistler. Ordningen med bidrag til p-piller til jenter mellom 16 og 20 år vil også videreføres, det samme vil bidrag til infertilitetsbehandling. Pasienter med iktyose og andre tilstander som i dag omfattes av bidragsformålet hudlidelser og behandles med reseptfrie kremer mv., vil med andre ord ikke miste muligheten til støtte.

Bidragsformålet som ble foreslått avvirket gjelder kun reseptpliktige legemidler som er markedsført i Norge og er forskrevet på hvit resept. I denne ordningen stilles det ingen krav til vurdering av nytte, ressursbruk eller sykdommens alvorlighet – de tre prioriteringskriteriene som Stortinget i sin behandling av prioriteringsmeldingen sluttet seg til at skal gjelde for legemidler som for andre tiltak i helsetjenesten. Ordningen ble derfor foreslått avvirket i høringen.

På bakgrunn av hørings svar og andre innspill, har regjeringen foreslått en mer gradvis avvikling av dette bidragsformålet, jf. også Prop. 1 S (2017-2018). Dette innebærer at pasienter som i dag får støtte i denne delen av bidragsordningen fortsatt vil kunne få dette etter søknad, med mindre de dekkes av andre ordninger. Med det nye

regelverket vil finansieringsansvaret for flere legemidler bli overført til helseforetakene, og noen legemidler vil i større grad kunne dekkes av blåreseptordningen. Avviklingen skjer med andre ord primært gjennom at nye pasienter ikke får tilgang til ordningen.

SPØRSMÅL NR. 17

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Geir Pollestad

Besvart 13. oktober 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Kva vil statsråden gjera for å sikra at fylkesmennene i større grad bidreg til at Stortinget sitt jordvernmål vert nådd?»

GRUNNGJEVING:

Utviklinga i nedbygging av matjord går ikkje rett veg. Stortinget har retta kritikk mot regjeringa si manglande oppfylgjing av jordvernsstrategien og målet i denne. I ei jordvernsak frå Bergen kommune om nedbygging av store areal med matjord i Blomsterdalen har ikkje fylkesmannen fremja motsegn. Det er vanskeleg å sjå korleis det skal vera rom for slike store nedbyggingane innafør dei måla Stortinget har sett for jordvern.

Svar:

Jordvernstrategien blei handsama i Stortinget i desember 2015. Eg orientera kommunane, fylkeskommunane og fylkesmennene raskt om Stortingets mål og regjeringa sin jordvernstrategi gjennom eit eige brev den 8. mars 2016. Eg understreka der den viktige rolla fylkesmennene har som rettleiarar overfor kommunane i plansaker. Som eit ledd i styringsdialogen med fylkesmennene har Landbruks- og matdepartementet annakvart år eit styringsmøte med kvar enkelt fylkesmann, der forventningar og nasjonale interesser blir drøfta.

Fylkesmennene bidrar i stor grad til å nå målet som Stortinget har fastsett. Dette gjer dei mellom anna ved at dei i dialog med kommunane og på oppdrag frå departementet bidrar til å auke kunnskapen om plan- og bygningsloven sine verktøy for å redusere nedbygging av dyrka jord. I 2016 ga dei tilbod til alle kommunane om opplæring av nye lokalpolitikarar om jordvern og planlegging. Eg har også bedt fylkesmennene i Rogaland og

Hordaland og i Sør- og Nord-Trøndelag om å arrangere regionale jordvernkonferansar i løpet av dette året. I tillegg deltek 12 fylkesmenn i eit prosjekt om samordning av motsegn, eit arbeid som no skal evaluerast. Eg meiner på denne bakgrunn at vi fylgjer opp jordvernstrategien.

Det er meir merksemd knytt til verdien av jord no og vi ser stadig fleire kommunar som tek dette på alvor. Dette gir resultat og omdisponeringa er no på noko av det lågaste nivå på 30 år. KOSTRA-rapporteringa viser at omdisponeringa av dyrka jord gikk ned med omlag 5 % frå 2015 til 2016 (frå 6 341 til 6 026 dekar).

Når det gjeld jordvernsaka frå Bergen, som det blir vist til, har ikkje fylkesmannen handsama saka ferdig ennå. Eg kan derfor ikkje kommentere denne konkrete saka.

SPØRSMÅL NR. 18**Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Abid Q. Raja****Besvart 16. oktober 2017 av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Mener utenriksministeren at lovendringene rundt sammensetningen av Polens høyesterett bør få konsekvenser for innretningen av EØS-midler til Polen?»

BEGRUNNELSE:

Polens president undertegnet 25. september en lov som tvangspensjonerer landets eldste og mest erfarne dommere i polsk Høyesterett. Endringen fjerner blant annet den regjeringskritiske lederen for Høyesteretten, og vil med all sannsynlighet forskyve maktbalansen i domstolen i favør av regjeringspartiet «Lov og rettferdighet». Polen er den største mottakeren av EØS-midler og skal få tildelt 809 millioner euro i perioden 2014 til 2021. Endringene i Høyesterett skjer samtidig som den polske regjeringen innskrenker støtten til regjeringskritisk sivilsamfunn og uthuler pressefriheten. Et svekket regjeringskritisk sivilsamfunn gjør at det er viktigere nå enn før at EØS-midlene brukes til å styrke de aktørene som ikke lenger kan regne med offentlig støtte fra den polske regjeringen.

Svar:

Polens regjerende parti Lov og rettferdighet (PiS) har igangsatt en omfattende reform av rettsvesenet. Flere lovforslag som ble lagt fram for parlamentet sommeren 2017 inneholdt problematiske elementer. I denne forbindelse uttalte utenriksminister Brende at dersom de foreslåtte lovendringene i Polen ble gjennomført, ville de både hver for seg og samlet sett undergrave domstolenes uavhengighet og dermed utgjøre et brudd med grunnleggende rettsstatsprinsipper. Stortinget kan også være trygg på at norske myndigheter jevnlig tar opp spørsmål knyttet til demokrati, rettsikkerhet og menneskerettigheter med polske myndigheter, sist i mitt møte med statssekretær Jerzy Kwiecinski 16. oktober.

Loven om Høyesterett som stortingsrepresentanten Raja viser til er ennå ikke vedtatt.

Polens president Andrzej Duda la i juli ned veto mot regjeringspartiets kontroversielle forslag til reform av hhv. Høyesterett og Det nasjonale dommerrådet (KRS). Presidenten utformet i stedet egne alternative lovutkast som 25. september ble oversendt parlamentets underhus (Sejm). Tirsdag 10. oktober sendte PiS et kompromiss i form av justerte lovforslag til presidentens kontor, som presidenten nå har til vurdering. Disse nye forslagene er p.t. ikke offentliggjort.

Det er ventet at de nye lovforslagene vil introduseres for behandling i Sejm i løpet av oktober, og norske myndigheter vil fortsette å følge denne prosessen nøye.

Polen er det største mottakerlandet av EØS-midler. Samarbeidet med Polen i nåværende og tidligere perioder har vært godt og lagt grunnlaget for omfattende bilateral kontakt. Mange aktører på norsk side er involvert i samarbeid på program- og prosjektnivå i Polen. Innspill og tilbakemeldinger fra blant andre norske fagetater om erfaringer med samarbeid med Polen, herunder konsekvensene av politiske endringer, er av stor betydning for departementet.

Norge har siden juni 2016 sammen med de andre givelandene Island og Liechtenstein forhandlet med polske myndigheter om nye rammeavtaler for EØS-midlene for perioden 2014-2021. Forhandlingene har så langt vært konstruktive, men utfordrende, og er ennå ikke avsluttet. Vi kan ikke kommentere pågående forhandlinger, men fra norsk side er det i Polen, som i andre mottakerland, lagt til grunn et styrket fokus på innovasjon, forskning og utdanning, klima og energi og støtte til justissektoren.

Jeg vil videre understreke at alle programmer og aktiviteter i alle mottakerland skal basere seg på felles verdier som respekt for menneskerettigheter, demokrati og rettsikkerhet, slik det også er nedfelt i avtalen med EU. Transparens og nulltoleranse for korrupsjon er grunnleggende prinsipper i forvaltningen av midlene. Det er en helt sentral prioritet fra norsk side at EØS-midlene fortsatt skal bidra til et uavhengig sivilt samfunn, og en betingelse at midlene til sivilt samfunn forvaltes av en institusjon som er uavhengig av myndighetene. Vår avtale med EU om EØS-midlene spesifiserer at 10 % av EØS-ordningen skal gå til dette formål i alle mottakerland, og giverlandene arbeider for en ytterligere styrking av denne innsatsen.

Vi håper det vil la seg gjøre å komme til snarlig enighet med Polen om nye rammeavtaler, slik at det gode samarbeidet om EØS-midlene, også innenfor justissektoren og det sivile samfunn, kan videreføres.

SPØRSMÅL NR. 19**Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen****Besvart 17. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug****Spørsmål:**

«Kommer regjeringen til å inngå et forpliktende, helhetlig og langsiktig samarbeid med Oslo kommune om et områdeløft for Grønland som går utover de bevilgningene som ligger inne i inneværende budsjett, og eventuelt økninger som kommer?»

BEGRUNNELSE:

I stedsanalyse gjennomført på oppdrag fra Oslo kommune fremgår det at Grønland i Oslo har store utfordringer med barnefattigdom og barnas oppvekstmiljø. Det fremgår at 60 prosent av barna i området vokser opp i fattigdom og at skoleresultatene i området er blant de svakeste i Oslo. Byrådet i Oslo har satt i gang et områdeløft for Grønland, men regjeringen har så langt ikke inngått et langsiktig samarbeid om dette med Oslo kommune.

Svar:

Regjeringen ønsker å unngå at større grupper av innbyggere står på utsiden av samfunnet. Et samfunn hvor de

fleste deltar i arbeidslivet og storsamfunnet bidrar til å opprettholde et samfunn med høy tillit. Delbydel Grønland har høyere levekårsutfordringer enn Oslo og resten av bydel Gamle Oslo.

I statsbudsjettet for 2017 ble det bevilget 17 mill. kroner til Grønlandssatsingen grunnet bekymring for utviklingen i området. Satsingen består blant annet av kriminalitetsforebygging, levekårsrettet innsats, trygghet- og trivselsfremmende tiltak, og involvering av frivillig sektor. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Politidirektoratet og Oslo kommune samarbeider om satsingen. Innsatsen skal sees i sammenheng med områdesatsingen indre Oslo øst, som også omfatter kommunens områdeløft på Tøyen/Grønland.

Staten og Oslo kommune har en intensjonsavtale om Grønlandssatsingen. Avtalen gjelder ut 2018 med mulighet for forlengelse, under forutsetning av Stortingets budsjettvedtak.

Erfaringene så langt er gode. Jeg vil komme tilbake til spørsmålet i forbindelse med budsjettarbeidet for 2019.

SPØRSMÅL NR. 20**Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 16. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Vil helse- og omsorgsministeren sørge for at plassering på sikkerhetsavdeling på Trandum skjer i tråd med menneskerettighetene og avslutte bruken av sikkerhetsavdeling med begrunnelse i internertes psykiske helsetilstand, selvskading eller selvmordsfare, og hva vil helse- og omsorgsministeren gjøre for å sikre internerte på Trandum nødvendig, riktig og god helsehjelp?»

BEGRUNNELSE:

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet gjennomførte et uanmeldt besøk til Politiets utlendingsinternat på Trandum 28.-29. mars 2017. Under besøket undersøkte

ombudsmannen praksis for bruk av internatets sikkerhetsavdeling og bruk av maktmidler som håndjern og pepperspray.

I rapporten skriver Sivilombudsmannen blant annet:

”Menneskerettslige standarder fastsetter at bruk av isolasjon overfor enkelte særlig utsatte grupper, som personer med psykiske funksjonsnedsettelse eller barn og unge, bør være forbudt. En urovekkende stor andel av plasseringene på sikkerhetsavdelingen var begrunnet i den internertes psykiske helsetilstand, selvskading eller selvmordsfare. Plassering på sikkerhetsavdelingen innebærer normalt at vedkommende blir plassert i isolasjon. Dette gir høy risiko for helseskader. Det ble pekt på som bekymringsfullt at opphold på sikkerhetsavdeling er et virkemiddel for å ivareta sårbare mennesker som skader seg selv eller vurderes å være i fare for selvmord. Enkelte mindreårige hadde også vært plassert på sikkerhetsavdelingen,

inkludert på sikkerhetscelle. [...] Det er fortsatt en utfordring at helsepersonellet ved Trandum ikke er tilstrekkelig uavhengige av Politiets utlendingsenhet, og funn gjort under besøket underbygget at dette bidro til flere problemer. Helsetjenesten fremstår også som underdimensjonert for å kunne ivareta helsetilstanden til alle som interneres på en tilfredsstillende måte. Internatet har ingen psykolog tilgjengelig.

Funn viste at helsepersonell hadde gitt råd om innsettelse på sikkerhetsavdeling, og at rådene i noen tilfeller hadde medført lengre opphold på sikkerhetsavdelingen. Det fremstod som medisinsk-etisk problematisk at helsepersonell er direkte involvert i en beslutning om å plassere noen på sikkerhetsavdeling, fordi tiltaket utgjør potensielt helseskadelig isolasjon. Menneskerettslige standarder har fastlagt at helsepersonell ikke skal ha noen rolle i beslutningsprosessen ved bruk av restriktive tiltak som isolasjon. Samtidig skal helsepersonell være spesielt oppmerksomme på helsetilstanden til internerte som utsettes for dette ved daglig tilsyn og oppfølging. Funn viste at daglig helsetilsyn ikke alltid ble gjennomført. Det ble også gjort problematiske funn som gjaldt overholdelse av helsepersonellens taushetsplikt for en av internatets leger. Helseavdelingen mangler fortsatt klare rutiner for rapportering ved avdekking av fysiske skader hos de internerte som kan gi mistanke om uforholdsmessig maktbruk”

Svar:

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet gjennomførte et uanmeldt besøk til Politiets utlendingsinternat på Trandum 28.-29. mars 2017. Under besøket undersøkte ombudsmannen blant annet praksis for bruk av internatets sikkerhetsavdeling. Politiet er gitt frist til 15. desember med å kommentere anbefalingene i rapporten.

Innsettelse på sikkerhetsavdelingen ved politiets utlendingsinternat er regulert i utlendingsloven § 107 femte ledd bokstav b, og utlendingsinternatforskriften § 10. Plassering i sikkerhetscelle er et alvorlig inngrep overfor den innsatte og må anses som en siste utvei.

I de tilfeller Politiets utlendingsenhet (PU) bruker sikkerhetsavdelingen for å håndtere personer som har forsøkt å ta sitt eget liv, eller har uttrykt planer om dette, er det i utgangspunktet på bakgrunn av at de utgjør en fare for seg selv, og at alle andre tiltak er forsøkt uten hell. Jeg vil understreke at det er strenge vilkår for overføring av innsatte til sikkerhetsavdelingen, og det fattes skriftlige vedtak i hver enkelt sak. Slike tiltak brukes med varsomhet.

Politiet skal fortløpende vurdere om det er grunnlag for å opprettholde tiltaket.

Som det følger av loven, skal uttalelse fra lege så vidt mulig innhentes og tas i betraktning ved vurdering av iverksettelsen og opprettholdelsen av tiltaket.

PU vurderer at innsettelse på sikkerhetsavdelingen er et viktig virkemiddel som gir de ansatte mulighet til å ha en tettere oppfølging, med mål om å ivareta vedkommende på best mulig måte. Ansatte bruker mye tid på oppfølging og samtaler med den enkelte, og helsetjenesten bistår i tillegg med tett oppfølging og støttesamtaler. De

vurderer også henvisning til psykiatrisk helsetjeneste. For øvrig utføres det nå daglige helsetilsyn ved sikkerhetsavdelingen.

Særlig om mindreårige

Når det gjelder mindreårige er det viktig å fremheve at antallet mindreårige på Trandum er svært lavt. De siste årene har antallet vært under ti pr. år, så det er helt unntaksvis at mindreårige interneres. Plassering av mindreårige i sikkerhetscelle er noe det sjeldent er behov for, og det har kun forekommet to ganger de siste to årene. Imidlertid mener jeg det er viktig at PU har adgang til å benytte dette tiltaket overfor mindreårige i de få situasjonene hvor dette anses strengt nødvendig og mindre inngripende tiltak har vært forsøkt eller åpenbart vil være utilstrekkelig. Jeg vil understreke at det alltid må foretas en konkret vurdering av behovet for å benytte maktmidler og at hensynet til barnets beste skal inngå som et grunnleggende hensyn i vurderingen. Terskelen for å plassere mindreårige på sikkerhetscelle er - og skal være - svært høy.

Tiltak for å sikre nødvendig, riktig og god helsehjelp

I dag er det ansatt fire sykepleiere i to-skift turnus ved internatet, som innebærer at de har en til to sykepleiere på jobb på dag, kveld og helg. I tillegg til dette er det inngått avtale om kjøp av legetjenester, og firmaet har et godt samarbeid med akuttpsykiatrisk avdeling på Ahus. Det pågår en prosess for å sikre faglig uavhengighet i helsetjenesten ved internatet. Det er etablert rutiner for rapportering ved avdekking av fysiske skader hos de internerte. Disse rutinene er under kvalitetssikring.

SPØRSMÅL NR. 21**Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 17. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan statsråden gjøre rede for om det gjort eller planlagt forenklinger i skjemaer for refusjon av pasientreiser, hvilke forenklinger dreier det seg i så fall om og kan statsråden stadfeste at det nye refusjonssystemet i praksis har økt egenandelen for pasientreiser og egenandelstaket, hvordan fordeler innsparingene seg mellom pasientgrupper og pasientreiser og hva beløper de seg til?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnende får jevnlig henvendelser om den nye refusjonsordning for pasientreiser fra 1. oktober 2016. Blant innspillene er at ny ordning fører til at det for mange pasienter vil lønne seg å kjøre privatbil framfor å bruke offentlige transportmidler, fordi det i mange tilfeller blir dyrere å bruke offentlig transport. Dette begrunnes med lav kilometersats.

I en henvendelse undertegnede har mottatt anføres det at:

«I de fleste tilfeller vil satsen også medføre at refusjonen ikke overstiger egenandelen (146 kroner i 2017). Dermed får ikke pasienten dekket noen av reiseutgiftene sine eller opparbeidet egenandelstak. Reglene er også så kompliserte slik at mange av de mest syke eller svake vil trenge hjelp til å kreve refusjon.

Et lite eksempel er en pasientreise Lillehammer-Hamar tur/retur, som koster 286 kr i togbillett, i tillegg til bybusbillett 76 kr, mellom jernbanestasjon og behandlingssted (ca. 2,5 km), og mellom hjemmet og jernbanestasjonen (5,5 km) 74 kr. Totale reiseutgifter med offentlig transport er da 436 kr. Helsenorge.no beregner i dette tilfellet avstanden mellom hjem og behandlingssted med privatbil til å være ca. 53 km en vei. Med en kilometersats på 2,30 kr vil refusjonen bli: $53 \times 2 \times 2,3 \text{ kr} = 243,8 \text{ kr}$ dersom pasienten har frikort, og uten frikort: kroner null fordi reiseutgiftene på 121 kr en vei ikke overstiger egenandelen på 146 kr. Pasienten får med andre ord ikke regnet med utgiften som en egenandel til opparbeiding av frikort. Reiseutgiftene, slik staten ser det, er for lave og det er ingen grunn til å behandle reiseregningen. Pasienten må derfor selv bekoste reisen. Reisen må som hovedregel overstige 63 km skal pasienten ha grunn til å skrive reiseregning, og det gjelder alle som ikke har frikort eller går under spesielle bestemmelser/unntak. Egenandelen for pasientreiser har med andre ord økt betraktelig, og det samme har, i praksis, egenandelstaket.»

I svar til undertegnende 04.01.17 oppga helse- og omsorgsministeren at:

«Jeg mener den nye ordningen har forenklet tilbakebetaling av utførte pasientreiser for de aller fleste brukere, men for noen brukere kan det ha blitt noe mer arbeid. Det arbeides med å forenkle og forbedre løsningen også for disse.»

Da Stortinget vedtok det nye refusjonssystemet var målet at systemet skulle bli enklere for alle parter, også pasientene. Mye tyder på at mange pasienter ikke opplever det slik.

I proposisjonen het det:

«Enkelte elementer i ny ordning for dekning av utgifter til pasientreiser vil gi innsparinger. Det gjelder blant annet bortfall av særskilt kompensasjon for ledsager og at det innføres standardsats, forenklet dokumentasjon av oppmøte og elektronisk innsending. På andre områder vil ordningen medføre ekstrakostnader,

som til utvikling og tilpasning av IKT-systemer og til forvaltning og drift av ny ordning for de regionale helseforetakene. I tillegg vil det være kostnader til tilpasning av teknisk løsning på helsenorge.no og eksisterende registre.»

Svar:

Ny forskrift trådte som representanten er kjent med i kraft 1. oktober 2016. Hovedregelen er at reiser mellom 10-300 kilometer dekkes med en standardsats på 2,30 kroner per kilometer. Tidligere ble slike reiser dekket med utgifter for billigste rutegående transport.

Det ble også etablert en elektronisk løsning på den nasjonale helseportalen - helsenorge.no. I tillegg ble det utarbeidet et nytt papirskjema for de pasienter og brukere som ikke kan eller ønsker å benytte elektronisk løsning. Tall fra Pasientreiser HF viser at omtrent 80 pst. av de som søker har krav på å få dekket reiseutgifter etter standardsats per kilometer uten tilleggsutgifter. Slike reiser kan enkelt sendes inn via helsenorge.no. Pasientreiser HF opplyser om at 8 av 10 av de som søker elektronisk er fornøyde.

Pasientreiser HF rapporterer videre at papirskjema ble revidert våren 2017. Dette ble gjort etter tilbakemeldinger fra brukere, helsepersonell og pårørende. Disse endringene er gjort i samarbeid med Pasientreiser HF sitt brukerutvalg. Skjemaet er delt i to. Del en gjelder pasienten. I det reviderte skjema trenger man bare å fylle ut en side hvis man søker om å få refusjon for reisen med en standardsats. For reiser med tilleggsutgifter, f.eks ved bruk av egen bil eller overnatting, opplyses dette i egen tabell. Skjemaets del to gjelder utfylling av opplysninger om reiseledsager, pårørende eller foresatt.

Det er også lagt til rette for utfylling av fritekst, noe som har vært et spesifikt ønske fra brukerne. Siste side i skjema består i hovedsak av dette.

Representanten ønsker også en begrunnelse for egenandel versus pasientreiser. Dersom utgiftene knyttet til en pasientreise ikke overstiger fastsatt egenandel for reisen

får ikke pasienten tilbakebetalt noe av sitt utlegg. Dette er ikke endret i nytt regelverk. Det er fortsatt slik at alle godkjente egenandeler vil bli registret i egenandelsregisteret. Dette gjelder også dersom pasientens betalte egenandel er lavere enn 146 kroner. Pasienten kan ha flere reiser i løpet av et år, som gjør at egenandelstaket nås, selv om hvert

enkelt beløp er under 146 kroner. Pasientreiser inngår i opptjening av frikort innen egenandelstak 1. Når egenandelstaket på 2205 kroner er nådd sender Helfo ut frikort.

Departementet samler inn erfaringer fra brukere, pårørende og helsepersonell, og tar sikte på å evaluere deler av ordningen når den har fått virke en tid.

SPØRSMÅL NR. 22

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Hadia Tajik

Besvart 16. oktober 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«12. juni 2017 fattet Stortinget vedtak om å innføre fem års botid for å kunne motta kontantstøtte. Det ble ikke gitt egne bestemmelser om unntak fra den nye lovregelen.

Vil statsråden - i lys av avdekkede utilsiktede virkninger av den nye bestemmelsen - vurdere å åpne for unntak gjennom lov eller forskrift?»

BEGRUNNELSE:

Som det framgår av Prop. 85 L (2016-2017), Innst. 368 L (2016-2017) og debatten i Stortinget 12. juni 2017, var hensikten med å innføre et botidskrav på fem år for å kunne motta kontantstøtte, å fremme raskere integrering av innvandrere og deres barn. Det var ønskelig å stimulere nyankomne til raskt å komme i arbeidsrettet aktivitet og til økt bruk av barnehage. For ytterligere å styrke integreringen av mødre og barn, ble det vedtatt at botidskravet skal gjelde begge foreldre dersom de bor sammen, og for dem som får barn med en person som allerede bor i Norge.

Etter at den nye botidsbestemmelsen ble innført, har det dukket opp eksempler på situasjoner som verken er omtalt i proposisjonen, innstillingen eller debatten i Stortinget. Ett eksempel er en familie der far er innvandrer, har bodd i Norge i tre år, er i full jobb og skal fortsette med det. Mor er norsk. Hun søker kontantstøtte og er den som skal være hjemme med barnet, men får avslag fordi far bare har tre års botid.

Av forarbeidene til den nye lovbestemmelsen går det tydelig fram at målet med botidskravet er raskere integrering av innvandrere.

Det er særlig lagt vekt på at mødre skal bli raskere integrert gjennom å fullføre introduksjonsprogrammet og få mulighet til lønnet arbeid, og at deres barn skal integreres og lære norsk språk, i god tid før de skal begynne på

skolen. Formålet med at begge foreldre skal omfattes av botidskravet, er å sikre rask integrering, også for familiegjenforente.

I familier der den ene av foreldrene er norsk, og samtidig er den som skal være hjemme med barnet, er argumentene om raskere integrering ikke like relevante. Det bør derfor vurderes hvordan det kan gjøres unntak for slike familier, selv om ikke begge oppfyller botidskravet.

Svar:

Representanten Tajik skriver at det bør vurderes unntak for familier hvor den ene av foreldrene er norsk, og samtidig er den som skal være hjemme med barnet. Jeg mener det vil by på store utfordringer å lage unntaksbestemmelser for botidskravet. Hensynet til likebehandling taler for en enkel regel som alle må forholde seg til. Det vil være krevende å utforme en bestemmelse som bare treffer dem som ikke er godt integrert, og som ikke rammer noen andre. En skjønnsmessig regel med flere unntak, ville også være svært vanskelig og ressurskrevende å håndtere for NAV. Som det ofte er tilfelle ved innstramminger, vil det også her oppstå tilfeller hvor endringen kan oppleves som urimelig. Jeg mener at dette veies opp av de positive konsekvensene denne lovendringen vil ha for integreringen av barna og foreldrene. Representanten Tajik skriver at det har dukket opp eksempler på situasjoner som verken er omtalt i proposisjonen, innstillingen eller debatten i Stortinget. Som eksempel nevnes en familie der far er innvandrer, har bodd i Norge i tre år, er i full jobb og skal fortsette med det. Den norske moren får avslag på søknad om kontantstøtte, siden far bare har tre års botid.

Jeg vil vise til følgende omtale i Prop. 85 L (2016-2017) kap. 7.4.3:

”For ytterligere å styrke integreringen av mødre og barn, foreslår departementet at det kreves at begge foreldrene har vært medlem av folketrygden i fem år, under forutsetning av at begge foreldrene bor sammen med barnet. Botidskravet bør også gjelde for dem som får barn med en person som allerede bor i Norge.”

Jeg viser også til følgende fra arbeids- og sosialkomiteens flertallsmerknad i behandlingen av Prop. 85 L (2016-2017):

”Det foreslås å innføre et botidskrav på fem år for rett til kontantstøtte. For ytterligere å styrke integreringen av mødre og barn, foreslås det at det kreves at begge foreldrene har vært medlem av folketrygden i fem år, under forutsetning av at beg-

ge foreldrene bor sammen med barnet. Botidskravet bør også gjelde for dem som får barn med en person som allerede bor i Norge.”

Det fremgår dermed klart at begge foreldrene må oppfylle botidskravet. Det nevnes uttrykkelig at botidskravet også bør gjelde for dem som får barn med en person som allerede bor i Norge, som i eksempelet ovenfor. Jeg ser ikke behov for å vurdere unntak fra botidskravet nå, og hensynet til likebehandling og forutsigbarhet taler også for at dagens regel blir beholdt. Men vi har varslet at vi vil evaluere ordningen etter ett år, for å se om den fungerer etter hensikten.

SPØRSMÅL NR. 23

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Stein Erik Lauvås

Besvart 19. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til at Human Rights Service umiddelbart fratras statsstøtten, og vil statsråden sørge for at Human Rights Service ikke vil motta statsstøtte i 2018?»

BEGRUNNELSE:

Human Rights Service mottar i dag om lag 1,8 mill. kr i statsstøtte, blant annet for å fremme integrering. På HRS sine hjemmesider blir folk nå oppfordret til å sende inn bilder som skal vise hvordan ”Islam reiser seg” og hva som skjer med vårt ”kjære Norge”. HRS har publisert bilder som viser mennesker i gatebildet med annen klesdrakt enn hva majoriteten ikler seg som et eksempel på hva de er ute etter og HRS skriver selv at dette bildet er ”et flott bidrag” for å dokumentere en kulturell revolusjon.

Svar:

Human Rights Service (HRS) har i 2017 mottatt statlige midler over Justis- og beredskapsdepartementets budsjett (kap. 496, post 71) gjennom ordningen Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet. HRS har mottatt tilskudd fra ordningen siden 2005.

De nasjonale ressursmiljøene har en viktig rolle i å følge innvandrings- og integreringsfeltet. De skal være en kilde til alternativ kunnskap og formidle erfaringer og synspunkter fra innvandrere og barna deres.

Som det ble presisert i budsjettet for 2017, er et av målene med ordningen at samfunnet skal få kunnskap

om alle sider ved integreringsprosessen, også mulige utfordringer og hvordan disse kan håndteres. Jeg mener at det er viktig med et mangfold av stemmer i debatten om innvandring og integrering. HRS er en kilde til alternativt kunnskap og spiller en viktig rolle i den offentlige debatten. Jeg har i statsbudsjettet 2018, som tidligere år, foreslått å gi støtte til HRS.

Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet er ikke søknadsbasert, men navngis til enkeltmottakere i statsbudsjettet og fastsettes i Stortingets budsjettbehandling.

SPØRSMÅL NR. 24**Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Eirik Sivertsen****Besvart 17. oktober 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hva er bakgrunnen for nedgraderingen av Svalbard lufthavn, hvilke analyser av konsekvensene for næringsliv, reiselivssatsing og innbyggere er gjennomført og hva kreves for å opprettholde status som internasjonal lufthavn?»

BEGRUNNELSE:

I media kan man lese at statusen til Svalbard lufthavn er endret.

Statssekretær Tom Cato Karlsen er i highnorthnews.com sitert på:

"Svalbard lufthavn er ikke i samsvar med internasjonale retningslinjer for hva som skal anses som en internasjonal lufthavn. Derfor har regjeringen besluttet å endre Svalbard lufthavns status fra internasjonal lufthavn til nasjonal lufthavn."

Svar:

Som Samferdselsdepartementet tidligere har uttalt, og som representanten også viser til, er Svalbard lufthavn

ikke i samsvar med internasjonale retningslinjer for hva som skal anses som en internasjonal lufthavn. Derfor har regjeringen besluttet å endre Svalbard lufthavns status fra internasjonal lufthavn til nasjonal lufthavn. Oppbygging av et kontrollapparat ved Svalbard lufthavn dimensjonert for internasjonal rutetraffikk, vil kreve betydelige ressurser både på personell- og infrastrukturensiden. Omgjøring av status til nasjonal lufthavn må sees i sammenheng med den betydelige utvikling i trafikken som har funnet sted siden Svalbard lufthavn ble gitt internasjonal status i 1975. Beslutningen om å endre Svalbard lufthavns status er basert på internt arbeid i departementene der også hensynet til næringsliv, herunder reiseliv, og innbyggere er tillagt vekt. Regjeringen ønsker å legge til rette for en bærekraftig utvikling av reiselivet på Svalbard som bidrar til å understøtte målene i norsk svalbardpolitikk. Det er fortsatt gode muligheter til å videreutvikle reiselivet og reiselivsproduktene på Svalbard selv om statusen for Svalbard lufthavn er endret. Eksisterende flytrafikk påvirkes ikke av endringen, og dagens ordning med chartertrafikk fra utlandet videreføres som før.

SPØRSMÅL NR. 25**Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Eirik Sivertsen****Besvart 20. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Mener helseministeren at regelverket for dekning av reiser til pårørende er godt nok, og hvis ikke hvilke endringer vil han foreslå eller utrede?»

BEGRUNNELSE:

Pårørende er viktige når krisen inntreffer eller du blir alvorlig syk. Det er ofte viktig å ha noen kjente og kjære som ledsager deg, eller det kan være viktig for hurtigere helbred å ha dine nærmeste hos deg.

Regelverket for dekning av reise- og oppholdskostnader for pårørende i dag har klare avgrensninger. Det erfar-

te f.eks. en pårørende fra Bodø, omtalt i Avisa Nordland 7.10 d.å.

Da stefaren til vedkommende ble fløyet med luftambulans til Universitetssykehuset i Tromsø (UNN) etter et hjerteinfarkt, ble hun ifølge henne selv med som ledsager etter avtale med Nordlandssykehuset. Transporten gikk med ambulansfly.

På returen til Bodø ble det i følge avisen ikke ansett som nødvendig å ha ledsager, så måtte vedkommende betale reisen selv.

Det er åpenbart at det er regionale forskjeller i mulighetene for å følge sine nærmeste som pårørende, med store forskjeller i sykehusstrukturen mellom landsdelene.

Svar:

Pasient- og brukerrettighetsloven slår fast at pasient og ledsager har rett til dekning av nødvendige utgifter når en pasient må reise i forbindelse med en helsetjeneste. Dette er nærmere regulert i pasientreiseforskriften.

En ledsager har rett til å få dekket sine utgifter forbundet med å følge en pasient når pasienten av medisinske eller behandlingmessige grunner har behov for ledsager på reisen.

Pårørende til pasient som ikke er ledsager, har normalt ikke rett til dekning av reiseutgifter. Det er likevel slik at i noen særskilte tilfeller kan nære pårørende få dekket utgifter til reiser også i tilfeller der de ikke ledsager pasienten. Dette er nærmere regulert i pasientreiseforskriften og forskrift om barns opphold i helseinstitusjon.

De regionale helseforetakene skal sørge for at personer som oppholder seg i helseregionen tilbys nødvendige ambulansetjenester. Reiser med ambulanse

dekkes etter reglene i akuttmedisinforskriften, og ikke pasientreiseforskriften.

Det vil si at Pasientreiser ikke dekker reiseutgifter forbundet med en ambulansereise, og da heller ikke reiseutgifter for ledsager i slike tilfeller.

Jeg har fått opplyst fra Pasientreiser at i de tilfeller hvor helseforetaket har bedt ledsager om å følge pasienten under en ambulansetransport, henviser Pasientreiser ledsager til å fremsette krav om dekning av reiseutgifter overfor det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion. Denne praksisen støttes av Fylkesmannen som er Pasientreisers klageorgan.

I de tilfellene der pårørende er bedt om å ledsage pasienten under ambulansetransport vil det kunne ligge som en forutsetning at ledsagers hjemreiseutgifter dekkes. Dette vil særlig gjelde ved lange avstander der kostnadene ved hjemreisen blir betydelige. Dette må de regionale helseforetakene ta med i sin vurdering når de mottar krav om dekning av utgifter til hjemreisen.

SPØRSMÅL NR. 26

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 18. oktober 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Kan statsråden gjøre rede for hvilke reaksjoner staten har iverksatt mot Institutt for energiteknikk etter at det ble kjent at IFE har lagret flytende radioaktivt avfall i Himdalen i Aurskog-Høland i strid med reglene?»

BEGRUNNELSE:

NRK Østlandssendingen kunne 17.11.16 melde at Institutt for energiteknikk (IFE) har lagret flytende radioaktivt avfall i Himdalen i Aurskog-Høland i strid med reglene. Statens strålevern vurderte da politianmeldelse.

Problemet med syre er at det kan etse gjennom sement og også eventuelt de tønnene som avfallet er lagret i. Totalt var det 13 tønner som ble konstatert støpt inn, hvorav åtte inneholdt flytende radioaktivt avfall.

Institutt for energiteknikk (IFE) driver det kombinerte lageret og deponiet for lav- og mellomaktivt atomavfall i Himdalen (KLDRA) etter avtale med Nærings- og fiskeridepartementet. I driftsavtalen mellom IFE og departementet fremgår det at driften av KLDRA Himdalen skal foregå i tråd med konsesjonsvilkårene, noe som åpenbart ikke har skjedd i det aktuelle tilfellet.

I svar på skriftlig spørsmål av 29.11.2016 erkjente statsråd Mæland at det var det problematiske i situasjonen og presiserte at «ifølge internasjonal best praksis bør man skille mellom avfallsprodusent og avfallshåndterer». Hun mente derfor det var «uheldig at IFE i dag innehar begge rollene». Statsråden opplyste videre i svar 02.05.2017 at Nærings- og fiskeridepartementet da var i dialog med IFE og Statens strålevern om saken og at hun avventet Strålevernets vurdering og beslutning før hun ville vurdere eventuelle tiltak overfor IFE. Det er ikke kjent hva som er resultatet av denne prosessen og det har nå gått svært lang tid siden den ulovlige lagringen ble kjent.

I deponiet i Himdalen lagres lavt og middels radioaktivt avfall. Inne i fjellhaller støpes tønner med radioaktive stoffer inn i betongsarkofager. Her skal avfallet ligge i minst 300 år.

Svar:

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2018 at det opprettes et ordinært forvaltningsorgan for håndtering av nasjonalt atomavfall og avvikling av nasjonale atomanlegg. Med dette oppnår man blant annet et skille mellom

avfallsprodusent og avfallshåndterer, som er et internasjonalt anbefalt prinsipp for en kostnadseffektiv og trygg avfallshåndtering.

IFEs håndtering av flytende radioaktivt avfall i KLDRA Himdalen er for tiden til vurdering i Statens strålevern. Strålevernet har varslet at de ser svært alvorlig på saken, og at de vurderer å anmelde IFE til politiet for ulovlig deponering av avfall. Strålevernet har fått utredet potensielle miljøeffekter av deponeringen på kort og lang sikt.

IFE har fått i pålegg fra Strålevernet om å etablere en fasilitet, der flytende radioaktivt avfall kan solidifiseres før

dette deponeres i KLDRA. IFE er godt i gang med dette arbeidet.

Det er IFE som er ansvarlig for å følge opp eventuelle pålegg fra Strålevernet. Nærings- og fiskeridepartementet bevilger midler til håndtering av nasjonalt atomavfall og avvikling av atomvirksomheten, og følger opp disse bevilgningene overfor IFE. Departementet holdes derfor løpende orientert om saker som dette og har en god dialog både med Strålevernet og IFE. Når det gjelder den konkrete saken som representanten spør om, avventer departementet foreløpig Strålevernet.

SPØRSMÅL NR. 27

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 16. oktober 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Et oppslag i Adresseavisen 30. september og Klassekampen 7. oktober tyder på at det er sterk interesse fra toppledelsen i det amerikanske forsvaret om å forlenge utplasseringen av de amerikanske marinesoldatene på Værnes, utover 2018 som er vedtatt til nå.

Hvor mange ganger kan mandatet fornyes før Regjeringen regner dette som en base av utenlandske styrker på norsk jord i fredstid, og dermed et brudd på norsk basepolitikk?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har siden US Marines etablerte en styrke på Værnes sagt at dette ikke er i strid med norsk basepolitikk og vektlagt at det er snakk om en midlertidig styrke. Før sommeren ble oppholdet utvidet med ett år. Fra mediene synes det klart at det amerikanske forsvaret ser for seg noe langt mer permanent.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 10. oktober 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken om hvor mange ganger den amerikanske rotasjonsbaserte øvingen og treningen i Norge kan fornyes før regjeringen regner dette som en base av utenlandske styrker på norsk jord i fredstid, og dermed et brudd på norsk basepolitikk.

Alliert øving og trening bidrar til kunnskap blant allierte land om å operere under krevende klimatiske og to-

pografiske forhold i Norge. Gjennom den nye langtidsplassen for Forsvaret endrer vi innretningen på alliert øving og trening i Norge. Det legges nå større vekt på at den allierte øvings- og treningsaktiviteten skal foregå integrert med norske styrker, i områder der de norske styrkene holder til. Dette vil gi økt operativt utbytte for begge parter. Stortinget sluttet seg til denne endrede innretningen.

Vi har lang og god erfaring med at allierte øver og trener i Norge, særlig britiske, amerikanske, nederlandske, tyske og franske styrker. Alliert samtrening i Norge demonstrerer den gjensidige allianseforpliktelsen i NATO i praksis. Det er del av de lange linjer i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk.

Den amerikanske rotasjonsbaserte øvingen og treningen med Værnes som utgangspunkt fungerer godt, og er besluttet videreført ut 2018. Styrken øver og trener også sammen med norske styrker i andre deler av landet. Det amerikanske marinekorpsets øving og trening i Norge er ikke i konflikt med basepolitikken, og både USA og andre allierte har i flere tiår drevet regelmessig øvingsaktivitet i Norge. Ordningen er en del av oppfølgingen av rammeavtalen som ble inngått mellom Norge og USA i 2005 om forhåndslagring og forsterkning, og som ble vedtatt gjennom Stortingets behandling av St.prp.nr. 77 (2005-2006), jf. Innst.St. nr. 18 (2006-2007). Avtalen åpner for utstrakt øving og trening av amerikanske styrker i Norge, noe som også ble fremhevet i komiteens enstemmige merknader. Nettopp på grunn av at Norge har valgt å ikke ha permanente allierte styrker på norsk jord, er det viktig for oss å ha allierte som øver og trener i Norge i kortere eller lengre perioder.

Den amerikanske rotasjonsbaserte øvingen og treningen i Norge er i tråd med basepolitikken, og det er derfor ikke tatt stilling til hvor mange ganger den kan fornyes. Dersom det skulle bli aktuelt å videreføre ordningen ut

over 2018, eller endre innretningen på den, vil en eventuell beslutning bli fattet av regjeringen og Stortinget vil bli informert på vanlig måte.

SPØRSMÅL NR. 28

Innlevert 9. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 17. oktober 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Mange private barnevernsaktører har fått store oppgaver av kommunene.

Hvordan har utviklingen vært av private aktører i barnevernstjenesten (en-til-en tjenester og institusjoner samt evt. andre tiltak) fra 2013 og frem til nå tabellarisk oppstilt, hvor mange penger årlig er brukt på slike aktører i denne perioden, hva er tatt ut i årlige overskudd og er ministeren tilfreds med bruken av private i barnevernstjenesten?»

Svar:

Private aktører er viktige bidragsytere i barnevernet. Det viktigste for et godt barnevern er kvaliteten og innholdet i tjenestetilbudet og at rettssikkerheten til barn og familier blir ivaretatt på en god måte. Vi har mange dyktige private leverandører av barnevernstjenester i Norge som har levert gode tjenester til det offentlige gjennom flere tiår, og som bidrar til kvalitet og mangfold i tilbudet. Private tiltak følges opp av staten og av tilsynsmyndighetene og de må selvsagt følge de samme kvalitetskravene som det offentlige.

Private aktører benyttes både i det statlige og i det kommunale barnevernet. Jeg legger til grunn at stortingsrepresentanten er interessert i bruken av private aktører på begge forvaltningsnivåer. I det etterfølgende oppgis tall for de tiltakene som omfattes av Bufetats bistandsplikt overfor kommunene. Bufetat benytter i tillegg private leverandører av sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere.

Tabell 1 viser utviklingen i bruken av private institusjoner og fosterhjem tilknyttet private aktører fra 2013 til 2016. Antall oppholdsdøgn i private institusjoner har gått noe ned i disse årene, mens antall oppholdsdøgn i fosterhjem tilknyttet private aktører har økt. De siste årenes vekst i bruken av fosterhjem tilknyttet private aktører er blant annet et resultat av mangel på familiehjem, beredskapshjem og ordinære fosterhjem.

Tabell 2 viser at utgiftene til private institusjoner og fosterhjem tilknyttet private aktører har økt fra 2013 til 2016. Økningen i utgifter til private institusjoner skyldes økte døgnpriser. Kommunene etterspør ifølge Bufdir oftere skreddersydde tiltak til enkeltbarn. Dette er barn som i en periode er vurdert til å ikke kunne bo i et fosterhjem eller i en institusjon med flere barn, og som derfor har behov for spesialiserte tiltak tilpasset ungdommer med særlig store utfordringer. Utgiftene til fosterhjem tilknyttet private aktører har økt mindre enn aktivitetsveksten i samme periode. Bufdir har fått på plass nye fosterhjem-savtaler som har gitt staten og kommunene mer kontroll over innholdet i og utgiftene til den enkelte fosterhjemsplassering. Dette har ført til at tjenestene er bedre tilpasset barnets behov og at prisene i større grad er i samsvar med de tiltak barnet faktisk får. Pris per oppholdsdag i fosterhjem tilknyttet private leverandører gikk fra 2014 til 2016 ned med 8,7 prosent.

Bufdir har også utviklet nye rutiner for oppfølging av private plasseringer og for enkeltkjøp av akutttiltak. I tillegg har de igangsatt et arbeid med å utvikle og forbedre rutineene for kontraktsoppfølging på leverandørnivå.

Tabell 1: Utvikling aktivitet (målt i antall oppholdsdager)

	2013	2014	2015	2016
Private institusjoner	192 490	182 500	194 388	182 185
Fosterhjem tilknyttet private aktører	148 699	176 913	204 028	213 265

Tabell 2: Utvikling utgifter (tall i 1000 kroner målt i faste 2016-kroner)

	2013	2014	2015	2016
Private institusjoner	1 494 083	1 482 914	1 587 599	1 641 147
Fosterhjem tilknyttet private aktører	552 487	683 939	768 296	752 775

Om kommunenes bruk av private aktører har vi mindre detaljert informasjon. Barne- og likestillingsdepartementet har bestilt og mottatt flere utredninger for å få ny kunnskap om bruken av private aktører og markedet for barnevernstjenester. Ifølge en rapport fra Vista Analyse kjøpte 77 prosent av de kommunale barnevernstjenestene tjenester fra private aktører i 2014 eller 2015. Hjelpetiltak, sakkyndige vurderinger, undersøkelser og veiledning av fosterhjem var de tjenestene som ble kjøpt av størst andel av barnevernstjenestene. Kjøp av tjenester er ifølge Vista Analyse vanligst blant de store barnevernstjenestene. Rapporten viser også at de viktigste årsakene til at barnevernstjenestene kjøper tjenester fra private aktører er at det gir kapasitet ved for lav bemanning eller bidrar med kompetanse som barnevernstjenesten ikke selv har.

Det er ikke noe galt i at private aktører på barnevernsområdet får en rimelig avkastning på sine investeringer, men vi skal likevel ikke betale mer enn nødvendig for tjenester det offentlige kjøper av private. Stortingsrepresentanten etterspør informasjon om aktørenes overskudd. Departementet sitter ikke på denne informasjonen.

Vedtak og beslutninger som innebærer utøvelse av offentlig myndighet kan ikke fattes av andre enn den kommunale barnevernstjenesten. Private aktører kan likevel bistå kommunene med å utføre visse oppgaver etter barnevernloven under forutsetning av det skjer innenfor faglig forsvarlige rammer. Når private aktører bistår kommunene, er det kommunen som har det fulle og hele ansvaret og som må sikre at den har nødvendig kontroll med at oppdraget utføres i samsvar med lov- og regelverk. Barnevernstjenestens leder er forpliktet til å utøve aktiv styring og ledelse.

Det kan oppstå ulike former for rollekonflikter og habilitetsproblemer når kommunene lar seg bistå av private aktører på barnevernsområdet. Det er viktig at kommunene er oppmerksomme på dette, og at de er klar over sitt ansvar når private bistår barnevernstjenesten for å ivareta kommunens ansvar på barnevernsområdet. Jeg vil for øvrig nevne at departementet er i ferd med å utarbeide et brev om bruk av private aktører i det kommunale barne-

vernet. Brevet vil bli sendt til Bufdir med kopi til kommunene.

Vi vet at det finnes potensielle utfordringer med bruk av private aktører i barnevernet. Disse utfordringene er omtalt i proposisjonen om barnevernsreformen, Prop. 73 L (2016-2017), som ble behandlet av Stortinget 7. juni 2017. I proposisjonen ble det varslet en gjennomgang av rammevilkårene for private aktører i barnevernet. Formålet med en slik gjennomgang vil være å skape rammevilkår som ivaretar barna og familienes rettsikkerhet, og som gir det offentlige nødvendig kontroll med tjenestene og innholdet i tjenestetilbudet. Tydeligere rammevilkår skal være på plass før barnevernsreformen trer i kraft, tidligst i 2020.

SPØRSMÅL NR. 29**Innlevert 10. oktober 2017 av stortingsrepresentant Rigmor Aasrud****Besvart 17. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug****Spørsmål:**

«Hvordan vurderer statsråden ambassadens anbefalte tiltak om DNA-prøver, samt eventuelle andre tiltak, og hvordan mener statsråden at dette vil hjelpe?»

BEGRUNNELSE:

I sak i Aftenposten 4. oktober kunne vi blant annet lese om norsk-pakistanske menn som gifter seg med kvinner fra Pakistan, får barn med dem og dumper dem i Pakistan, før de så skaffer seg ny kone i Norge. I saken fremgår det også at ambassaden i Islamabad anbefaler at DNA-prøver bør tas av far, mor og barn i alle søknader om personnummer for barn født i Pakistan.

Svar:

Statsborgerloven § 4 fastsetter at barn av norsk statsborger får norsk statsborgerskap ved fødselen. Statsborgerskap gir rettigheter i Norge, blant annet fastsetter passloven at norske statsborgere rett til pass etter regler gitt i eller i medhold av loven. Barn født i utlandet kan også få norsk fødselsnummer dersom de har norsk statsborgerskap. For å hindre at personer får norsk statsborgerskap på feil grunnlag har regjeringen hatt på høring et forslag om å innføre en hjemmel for å kreve DNA-test ved erklæring av farskap for barn født i utlandet. Målet er å motvirke at det gis uriktige opplysninger som fører til at barn feilaktig blir ansett som norske statsborgere etter fødselen. Regjeringen arbeider med oppfølging av høringen.

SPØRSMÅL NR. 30**Innlevert 10. oktober 2017 av stortingsrepresentant Arne Nævra****Besvart 19. oktober 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hordaland fylkeskommune konkluderte nylig, i forbindelse med en sak om løyve til Turbuss Vest, at de ikke har hjemmel i yrkestransportlova for å stille miljøkrav ved tildeling av kommersielle ruteløyve. Å kunne stille miljøkrav ved slike tildelinger er avgjørende for å lykkes med en grønn omstilling i transportsektoren.

Deler ministeren fylkesrådmannens tolkning av loven, og har han i så fall tenkt å foreslå en lovendring for å sikre at det er mulig å stille miljøkrav ved fremtidige anbud og løyve?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med en løyve til Turbuss Vest AS i Hordaland fylkeskommune ble det stilt spørsmål om muligheten til å stille miljøkrav ved tildelingen av løyve. Fylkesmannen innhentet en juridisk vurdering av spørsmålet fra Advokatfirmaet Thommessen AS. Den vurderingen konkluderte med at loven ikke åpner for å stille miljøkrav på løyver som gjelder konkrete ruter.

Bakgrunnen for vurderingen om at det ikke lenger er hjemmel til å sette miljøkrav for bussruter er en tolkning av yrkestransportloven. § 11 i den loven sier at «Løyvestyresmakta kan setje vilkår for det einskilde løyvet.» I vår trådte en endring av yrkestransportloven § 9 i kraft, som spesifiserer at det er mulig å stille miljøkrav til drosjeløyve. Lovendringen ble gjort fordi samferdselsdepartementet hadde konkludert med at § 11 i samme lov ikke ga grunnlag for slike miljøkrav.

Tolkningen Hordaland fylkeskommune har gjort, basert på en ekstern juridisk vurdering, er at § 11 heller ikke åpner for å stille miljøkrav på anbud som gjelder konkrete ruter for buss. Og siden lovendringen i § 9 kun gjaldt drosjer, og ikke bussruter, har fylkesmannen sett seg nødt til å fjerne alle miljøkrav på anbud som gjelder enkelte bussruter.

Fylkesrådmannen skriver i en vurdering fra 28.07.2017 at

«det er i høve til klimaplanen ønskjeleg å oppretthalde miljøkrava til dei ruteløyva som har det i dag, men fylkesrådmannen kan ikkje sjå at fylkeskommunen lengre har heimel til det»

Dersom denne lovtolkningen stemmer, betyr det at vi nå er i en situasjon der det ikke er lovhjemmel til å gjøre helt nødvendige tiltak for å sikre god miljøstandard i transportsektoren.

SV mener det er avgjørende at det skal være mulig å stille miljøkrav også ved løyve som gjelder konkrete ruter. Vi ber derfor ministeren klargjøre om departementets tolkning av loven også er slik at det ikke er mulig å stille miljøkrav til anbud, og hva ministeren har tenkt å gjøre for å endre på denne situasjonen.

Svar:

Ved kjøp av kollektivtransporttjenester står fylkeskommunen som kjøper fritt til å stille de miljøkravene de ønsker til kjøretøyene som skal brukes til å oppfylle kontrakten.

Dette gjelder både ved kjøp av rutetransport med buss, og kjøp av transport utenfor rute som skal utføres med drosje eller turvogn.

Endringen i yrkestransportloven § 9, som ble iverksatt 24. mars 2017, vil gjøre det mulig for den lokale løyvemyndigheten å sette krav om bruk av lav- eller nullutslippskjøretøyer i taxinæringen innen en frist på fire år. Dette vil i så fall gjelde alle drosjene i lokalområdet, uavhengig om de utfører oppdrag som inngår som en del av offentlig kjøp av tjenester.

Jeg viser og til ny § 11 a i yrkestransportloven, som ble iverksatt 1. januar 2017. Bestemmelsen gir hjemmel for departementet til å fastsette forskrifter om at den som mottar offentlig tilskudd eller har enerett for å utføre offentlig tjenester skal stille nærmere fastsatte energi- eller miljøkrav ved kjøp av kjøretøy som skal benyttes ved utføring av tjenestene. Slike forskrifter er under utarbeidelse i Samferdselsdepartementet.

Når det gjelder ren kommersiell busstransport, dvs. transport som ikke inngår i offentlig kjøp, enten den utføres med turvogn eller drives som rutetransport som krever ruteløyve, har man ikke hjemmel i yrkestransportloven til å kunne stille krav til kjøretøyene som benyttes, annet enn at de fyller vegtrafikklovgivningens til enhver tid gjeldende krav til teknisk standard på kjøretøyer. Kommersiell ekspressbussvirksomhet er et viktig supplement til lokal kollektivtransport, og gir også et viktig bidrag til å redusere den private personbilbruken. Pålegg av ytterligere vilkår for å kunne få ruteløyve, vil kunne få som konsekvens at deler av det kommersielle tilbudet faller bort.

Når det gjelder kommersielle langruter, er jeg kjent med at intensiv drift av bussene medfører at det skjer en hyppig fornyelse av materiellet. Jeg viser i den forbindelse til at miljøkravene for førstegangsregistrering av kjøretøy er skjerpet over tid. For buss er det i dag krav om Euro VI motor for førstegangsregistrering etter 1.1.2015. Det er god grunn til å anta at miljøskadelige utslipp av partikler

og NO₂ fra transportsektoren vil være redusert i den kommende Nasjonal Transportplan perioden. Jeg gleder meg også over at elektrisk fremdrift testes ut på tyngre kjøretøy,

Jeg viser også til at selv om kjøretøy som benyttes i løyvepliktig virksomhet er godkjent etter vegtrafikklovgivningen, er det ikke til hinder for at det kan fattes vedtak om særskilt forbud mot bruk av kjøretøyet på bestemte veger og innenfor et bestemt tidsrom etter vegtrafikkloven § 7, eller at det kan innføres gebyrplikt for slikt kjøretøy i forbindelse med innføring av lavutslippssone i et bestemt område etter vegtrafikkloven § 13, 8. ledd.

Hoveddelen av rutetransporten i Norge inngår i fylkeskommunalt kjøp av kollektivtransporttjenester, hvor det er full anledning til å stille miljøkrav, som evt. kompenseres i kjøpet. For det rutetilbudet som ikke mottar kompensasjon og som er preget av marginal lønnsomhet, kan særskilt strenge krav medføre bortfall av transporttilbud ved at kostnadene øker og tilbudet blir ulønnsomt. Jeg mener det er viktig å legge til rette for gode kollektivløsninger. Utviklingen innen kjøretøyteknologi tilsier også en positiv miljømessig utvikling. Det vil derfor være spesielt uheldig dersom man mister kollektivtilbud som følge av politisk vedtatte ekstrakostnader. Jeg finner det derfor ikke nå hensiktsmessig å innføre lovhjemler som gir løyvemyndigheten hjemmel til å pålegge særlige krav til bussmaterieell som brukes på ruteløyve i kommersiell rutetransport, utover det som følger av annen lovgivning.

SPØRSMÅL NR. 31**Innlevert 10. oktober 2017 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg****Besvart 18. oktober 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«De siste ukene er det forekommet alvorlige sikkerhetsfeil på flere installasjoner på norsk sokkel, det har blant annet vært frykt for storulykker på både Kristin og Goliat feltet.

PTIL peker på at utviklingen rundt sikkerhet på sokkelen går i feil retning, hvilke konkrete grep vil regjeringen foreta seg nå for å unngå at situasjonen forverres?»

Svar:

Regjeringens ambisjon er at norsk petroleumsvirksomhet skal være verdensledende på helse, miljø og sikkerhet. Dette forplikter næringen til å arbeide forebyggende og langsiktig for å oppnå stadig forbedringer i sikkerheten. Effektiviseringstiltak må aldri gå på bekostning av sikkerheten.

Som varslet, vil regjeringen i 2018 legge frem en ny stortingsmelding om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten. Som grunnlag for dette meldingsarbeidet nedsatte departementet i 2016 en arbeidsgruppe med berørte parter og myndigheter for å diskutere status, utvikling og oppfølging i HMS-situasjonen. Arbeidsgruppens rapport ble lagt frem 29. september. Partene og myndigheten er enige om at det er et høyt nivå på helse, miljø og sikkerhet i norsk petroleumsvirksomhet. Samtidig har det de siste årene vært sikkerhetsmessige utfordringer og alvorlige situasjoner. Gruppen mener videre at regimet for oppfølging av helse, miljø og sikkerhet i norsk petroleumsvirksomhet i hovedtrekk er velfungerende og bør videreføres. Regimet forutsetter imidlertid at de tre partene har gjensidig tillit og respekt for hverandres roller og ansvar. Dette krever at selskapene følger opp sitt ansvar for å ivareta og videreutvikle sikkerhetsnivået. Petroleumstilsynet må være et sterkt og tydelig tilsyn. To- og trepartssamarbeidet er en viktig bærebjelke i regimet, og må styrkes og videreutvikles. Partene i arbeidsgruppen var på en rekke punkter enige om hvordan de i fellesskap vil følge opp utfordringene i næringen. Jeg legger til grunn at dette samarbeidet kommer i gang så raskt som mulig. Arbeidsgruppen har for øvrig diskutert viktige tema og problemstillinger som departementet tar videre med seg videre og vil komme tilbake til i stortingsmeldingen.

Prosjektet Risikonivået norsk petroleumsvirksomhet (RNNP) er et viktig datagrunnlag om utviklingen i HMS-nivået som utarbeides i samarbeid mellom Petroleumstilsynet og næringen. Resultatene av RNNP i 2015 viste en svak negativ utvikling på flere områder. Blant annet gikk storulykkeindikatoren i negativ retning, og det ble

registrert det høyeste antall hydrokarbonlekkasjer siden 2011. I 2016 var totalindikatoren for storulykke lavere enn i 2015, men allikevel dobbelt så høy som i 2014. Petroleumstilsynet pekte i 2016 på at det er behov for å redusere alvorlige hydrokarbonlekkasjer og brønnkontrollhendelser. Så langt i 2017 har tilsynet gransket tre hendelser, mot 8 i hele 2016 og 10 i 2015. RNNP for 2017 legges frem i april 2018.

Jeg er kjent med at det er bekymringer knyttet til Goliat og Kristinplattformen. Petroleumstilsynet opplyser at de tar situasjonen på disse innretningene svært alvorlig og har tatt de grep som er nødvendige for at de berørte selskapene retter opp de problemer som er påpekt og driver forsvarlig.

Sikkerheten i norsk petroleumsvirksomhet må ha høyeste prioritet, både hos næringen og myndighetene. Det er selskapene selv som har ansvaret for å ivareta helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, og Petroleumstilsynet fører tilsyn med at selskapene ivaretar dette ansvaret. Selv om det har vært sikkerhetsmessige utfordringer og alvorlige hendelser de siste årene, kan man ikke si at sikkerheten på sokkelen går i feil retning.

Som ledd i vårt arbeid med ny stortingsmelding, inviterer departementet til et faglig seminar om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten 14. november.

SPØRSMÅL NR. 32**Innlevert 10. oktober 2017 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 16. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Asylsaken til en tvangsutsendt elleveåring på Dokka i Oppland er en prinsipiell sak om hvorvidt staten Norge klarer å ta vare på barnets beste mens myndigheter og domstol avklarer lovtolkning. Selv etter seier på alle punkter i både tingrett og lagmannsrett er elleveåringen holdt borte fra Norge i to år og sju måneder hittil.

Hva tenker justisministeren om dette, og hva foretar ministeren seg for å sikre barnets beste, slik at elleveåringen kan fortsette utdanning i Norge i påvente av rettssaken?»

BEGRUNNELSE:

I februar 2015 ble barnet og familien hentet av politiet i sitt hjem på Dokka i Oppland, og sendt til Afghanistan, et land elleveåringen aldri har vært i, med fremmed språk og kultur. Elleveåringen er født på flukt, i Iran, kom til Norge fem og et halvt år gammel og har hatt sin eneste bofaste, stabile tilværelse i Norge. Av de 3 år og 8 måneder elleveåringen bodde her, ble 3 år og 6 måneder tilbrakt på norsk skole; første til fjerde trinn. Både tingretten og lagmannsretten har vurdert barnet og moren som godt integrerte på Dokka.

Opprinnelig fikk mor og barn innvilget midlertidig opphold i 2011 fordi mor var enslig kvinne uten mannlig nettverk. I 2012 kom elleveåringens far til Norge, og dermed ble det argumentert med at denne begrunnelsen bortfalt. Et av spørsmålene i saken er om staten i tilstrekkelig grad tar hensyn til asylhistorien, barnets beste og barnets sterke tilknytning til Norge.

Fra elleveåringen ble tvangsutsendt til saken kom opp i Oslo tingrett november 2015, gikk det ni måneder. Saken ble anket til lagmannsretten og berammet oktober 2016. Da regjeringsadvokaten ble syk ble saken utsatt og berammet i juni 2017. Dette utgjorde nye åtte måneder. Elleveåringen vant igjen i lagmannsretten, men UNE anket til Høyesterett og barnet utsettes igjen for ny ventetid. Totalt utgjør dette to år og sju måneder per i dag. Behandlingstiden frem til ankeutvalg tar stilling til om saken skal inn i Høyesterett eller ikke er 4-8 uker. Tas den inn er det ytterligere 3-4 måneder før den blir behandlet av Høyesterett.

Det har blitt søkt om å få elleveåringen tilbake til Norge i ventetida, gjennom såkalt utsatt iverksettelse og søknad om midlertidig oppholdstillatelse på humanitært grunnlag. Begge deler er avslått. Viktige barndomsår tilbringes nå i en limbotilværelse i Kabul. Sikkerhetssituasjonen er ekstrem, og frykten for terror, kidnapping og personlig forfølgelse preger hverdagen, ifølge støttegrup-

pa. Familien har siden utsendelsen vært avhengig av økonomisk støtte til livsopphold fra støttegruppa i Norge, og elleveåringen har hatt ukentlig undervisning med læreren i Norge på videokonferanse og telefon.

I følge støttegruppa er familien forhindret fra å få levert inn visumsøknad i Kabul. Med innvilget visum kunne de ha ventet trygt i Norge på endelig avgjørelse i Høyesterett. Alternativet for elleveåringen og familien er å legge ut på en farlig reise til Islamabad i Pakistan for å levere en søknad om visum. Familien er godt kjent for norske myndigheter. Med litt smidighet fra staten og samarbeid med andre nordiske ambassader burde det latt seg gjøre å få levert søknaden i Kabul.

Svar:

Innledningsvis vil jeg påpeke at spørsmålet fra representanten Bastholm faller inn under mitt ansvarsområde som innvandrings- og integreringsminister, og det besvares derfor av meg og ikke justis- og beredskapsministeren.

La meg understreke at det er Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som avgjør saker og klager etter utlendingsloven. Verken regjeringen eller jeg har myndighet til å gripe inn i eller påvirke utfallet av enkeltsaker som ikke gjelder hensynet til grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. Dette innebærer også at det er UDI og UNE som avgjør eventuelle nye søknader om oppholdstillatelse i Norge eller anmodninger om å omgjøre tidligere vedtak.

På generelt grunnlag vil jeg vise til at i saker som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Dette følger av Grunnloven (§ 104) og våre internasjonale forpliktelser, herunder FNs barnekonvensjon (artikkel 3). UDI og UNE er etter dette forpliktet til å vurdere og legge vekt på barnets beste i hver enkelt sak. Dette utelukker imidlertid ikke at det også kan legges vekt på andre, motstående hensyn - såkalt innvandringsregulerende hensyn - som kan være avgjørende for utfallet i saken. Jeg har tillit til at UDI og UNE behandler hver enkelt sak i tråd med gjeldende regelverk og retningslinjer, herunder at de foretar forsvarlige vurderinger av hensynet til barnets beste i saker som berører barn.

Når det gjelder den konkrete saken det vises til, er jeg gjort kjent med at denne er anket til Høyesterett. Lagmannsrettens dom er derfor ikke rettskraftig. Jeg finner det ikke riktig å uttale meg om pågående rettssaker der utlendingsforvaltningen er part.

SPØRSMÅL NR. 33**Innlevert 11. oktober 2017 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg****Besvart 19. oktober 2017 av fungerende kunnskapsminister Henrik Asheim****Spørsmål:**

«Det er reist bekymring om at sang vil få mindre plass i skolen etter endingen i den overordna lærerplanen. Kunnskapsministeren har uttalt at en ikke ønsker å fjerne sangen i skolen. Etter de mange bekymringene som har kommet er det viktig at signalene fra regjeringen også oppfattes tydelig i skolen.

Hvordan har statsråden forsikret seg om at sang fortsatt skal ha en like fremtredende rolle i skolen?»

Svar:

Sang er en helt grunnleggende uttrykksform for oss mennesker. Sang berører oss, samler oss og løfter oss. Når vi feirer, synger vi. Når vi sørger, synger vi. Norge har en lang og rik sangtradisjon og sang og musikk er et viktig bindeledd til norsk kultur og historie. Det er både viktig og riktig at elevene får lære om og gjennom sang blir kjent med denne tradisjonen.

Flere har de siste ukene uttrykt bekymring over sangens plass i skolen. Bekymringen tar utgangspunkt i at sang ikke er nevnt i Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen, som ble fastsatt 1. september 2017. Jeg har uttalt meg om dette ved flere anledninger og jeg har vært helt tydelig på at sang ikke er eller skal bli fjernet fra hverken læreplaner for fag eller som en pedagogisk metode lærerne kan bruke i opplæringen. Fagfornyelsen og prosessen vi har lagt opp i det arbeidet vil sikre dette.

Den overordnede delen er kortere, og som tittelen antyder, mer overordnet, enn generell del fra 1993. Overordnet del handler om verdigrunnlaget i skolen og utdyper formålsparagrafen i opplæringsloven. Dokumentet skal gi retning for skolens arbeid med elevenes læring, utvikling og danning, og den skal gi retning for skolens praksis. Det er imidlertid ikke slik at alt som er viktig, eller alt som elevene skal lære, kan stå i overordnet del. Noe hører hjemme i læreplaner for fag og noe er en del av lærernes profesjonelle skjønn. Derfor er for eksempel heller ikke litteratur nevnt selv om det selvsagt er en helt vesentlig del av flere fag og essensielt for elevenes læring, utvikling og danning. Jeg har full tillit til lærerne som profesjonelle yrkesutøvere. Regjeringen har ingen planer om å detaljstyre lærernes praksis i klasserommene.

Vi har vært opptatt av å skrive et dokument som står seg over tid og som kan være et verktøy når skolene og lærerne skal planlegge og gjennomføre undervisningen. Derfor har vi for eksempel valgt å skrive at historisk og kulturell innsikt og felles referanserammer skal erfares

gjennom ulike kulturuttrykk og tradisjoner, i stedet for å prøve å ramse opp alle aktuelle kulturuttrykk. Det står også at elevene skal utvikle skaperglede, engasjement og utforskertrang gjennom et variert spekter av kulturuttrykk. Et godt eksempel på hvorfor opplisting blir unøyaktig er denne setningen fra den generelle delen fra 1993: "Den tredje (tradisjonen) er vår kulturelle tradisjon, knyttet til menneskets formidling ved kropp og sinn, i idrett, kunst og håndverk, i språk og litteratur, i teater, sang, musikk og dans." Slike opplister er en krevende øvelse. De er sjelden helt nøyaktige eller utfyllende, og når noe mangler kan det forstås som at det ikke er inkludert.

Som representanten er inne på, fornyer vi nå læreplanverket. Første fase var å skrive et nytt verdidokument – overordnet del. Dette arbeidet har vært en omfattende prosess der mange har blitt hørt og der ulike parter er trukket inn. Vi har hatt møter og samarbeidet med de sentrale organisasjonene. Vi har hatt fokusgrupper med lærere, skoleledere og skoleeiere, og vi har fått bistand fra ulike fageksperter. Før sommeren var teksten på offentlig høring og vi arrangerte fem høringskonferanser. Neste fase er fagfornyelsen som vi nå er i gang med. De praktiske og estetiske fagene skal, i likhet med alle andre fag i skolen, fornyes de nærmeste årene for å legge bedre til rette for blant annet dybdeløring og tydeligere progresjon. Alle fagene i grunnskolen og de gjennomgående fagene i videregående opplæring skal fornyes. Overordnet del gir føringer for den pågående fagfornyelsen og må ses i sammenheng med læreplaner for fag. Det er imidlertid ikke foreslått noen endringer i fag- og timefordelingen. Dette gjelder også musikkfaget, som vil ha det samme timetallet som før. Beskrivelser av kompetansemål hører hjemme i læreplanene for fag, og jeg er opptatt av at vi får en arbeidsdeling mellom de ulike delene av læreplanverket, slik at de virker sammen og kompletterer hverandre.

Utviklingen av læreplanene for fag er nå i gang, og det er Utdanningsdirektoratet har ansvar for arbeidet med fagfornyelsen. Dyktige fagfolk jobber med å utvikle det vi kaller "kjerneelementer" i 14 ulike fagområder. Det er lagt opp til en god og åpen prosess, hvor alle som mener noe om læreplaner kan spille inn og bidra. Et eksempel på dette er at de første utkastene til kjerneelementene er offentliggjort, og Utdanningsdirektoratet har bedt om innspill på disse. Til våren vil det nedsettes læreplangrupper som skal utvikle læreplanene for fag. I tillegg har vi etablert en referansegruppe for fagfornyelsen med representanter fra de sentrale partene i skolesektoren. Referansegruppen ledes av Kunnskapsdepartementet, og i tillegg deltar Sameetinget, KS, Norsk Lektorlag, Skolelederforbundet, Skole-

nes landsforbund, Utdanningsforbundet, Nasjonalt råd for lærerutdanning (NRLU) og Elevorganisasjonen. Referansegruppen skal være en god dialog- og drøftingspartner for nasjonale utdanningsmyndigheter, og den skal bi-

dra til god forankring i sektoren underveis. Jeg har tillit til at den omfattende prosessen med fagfornyelsen sikrer at vi får et verdiløft i skolen og at vi ivaretar de prinsippene som Stortinget har gitt sin tilslutning til.

SPØRSMÅL NR. 34

Innlevert 11. oktober 2017 av stortingsrepresentant Elisabeth Fanghol

Besvart 19. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Mener ministeren at bruken av innleide vektere for å ivareta sikkerheten for brukere og ansatte ved legevakta er en akseptabel konsekvens av sammenslåingen av Asker- og Bærum politidistrikt og Oslo politidistrikt, og hva vil ministeren gjøre med den uholdbare situasjonen Asker og Bærum legevakt?»

BEGRUNNELSE:

Asker og Bærum legevakt opplever at politiets responstid ved bråk i helgene er blitt dårligere etter sammenslåingen mellom Asker- og Bærum politidistrikt og Oslo politidistrikt. Legevakta har måttet leie inn vektere på nattetid i helgene for å ivareta sikkerheten for brukere og ansatte. Dette kan ikke være en varig løsning. Sikkerheten og tryggheten ved legevakta er en del av politiets samfunnsoppdrag.

Svar:

Innledningsvis ønsker jeg å presisere at det er politimesteren i Oslo sitt ansvar å løse samfunnsoppdraget innenfor de rammebetingelsene som legges til grunn. Politimesteren må derfor prioritere mellom sine oppgaver ut fra dette.

Politidirektoratet har innhentet informasjon fra Oslo politidistrikt om sikkerheten ved Asker og Bærum legevakt. Følgende oppsummering er utarbeidet på bakgrunn av denne informasjonen:

Politiet har et ansvar for å yte hjelp og bistand når det er påkrevd. De vurderer henvendelser ut fra alvor og omfang, og prioriterer deretter.

Formelle responstidskrav for norsk politi ble innført av Politidirektoratet i 2015 og er nasjonalstandard. Responstid er tiden det tar fra politiet mottar melding om en hendelse til første politienhet er på stedet. Responstidskrav gjelder for hasteoppdrag. I meldingsmottaket

benytter politioperatørene en matrise som angir kriterier som avgjør om et oppdrag defineres som hasteoppdrag og dermed har responstidskrav.

I perioden 26. april – 12. oktober 2017 har operasjonssentralen i Oslo registrert totalt 22 oppdrag til Asker og Bærum legevakt, Bærum sykehus. Av totalt 22 oppdrag er ingen registrert som hasteoppdrag, men i ettertid vurderer politiet at ett av oppdragene burde vært vurdert som hasteoppdrag. Dette oppdraget hadde en responstid på 12 minutter.

Politiet mener ikke at vektere skal gjøre politiets oppgaver, og gjør derfor det de kan for å leve opp til de krav som er stilt. Kravene til politiets responstid er etablert og gjeldene når politiet blir gjort kjent med eller forstår om oppdraget er et hasteoppdrag eller ikke. Om det ikke er etablert en forståelse for hasteoppdrag, så sender politiet en patrulje så fort som mulig. Hva som er mulig er avhengig av tidspunkt og andre hendelser i distriktet. Det er operasjonssentralenes oppgave å gjøre denne vurderingen.

Samtidig kan det være forhold som skaper utrygghet ved legevakten som er av en slik generell karakter at de vurderes som mindre alvorlige, og dermed ikke kan forventes å bli løst av politiet. Arbeidsgiver selv må vurdere hvordan de kan bidra til at ansatte opplever trygghet i sin hverdag. Oslo politidistrikt ønsker uansett å bidra til at sykehuset opplever at politiet leverer gode tjenester i tråd med politiets samfunnsoppdrag.

Det er ikke tilfredsstillende at ansatte ved Asker og Bærum legevakt opplever politiets responstid som lengre enn tidligere. Dette skal politiet bidra til å gjøre noe med. Blant annet ved å sørge for en tydeligere forventningsavklaring i kommende samarbeidsmøter.

Det kan nevnes at et viktig moment når politiet kontaktes er formidlingen av situasjoner. Det er viktig at melder (som varsler politiet) er nøye med å beskrive og formidle situasjonen og egen oppfattelse. Polioperatører må som den profesjonelle part stille nødvendige spør-

mål for å kunne gjøre riktige vurderinger av om det er et hasteoppdrag. Dette er et tema det er viktig å ha god dialog om.

I forkant av sammenslåingen var operasjonssentralen med på å ta initiativ til flere samarbeidsmøter for å gjøre nødvendige forventningsavklaringer. Dette ble også gjennomført med helseaktører i Asker og Bærum. Et oppfølgingsmøte er allerede planlagt og vil gjennomføres i midt-

en av oktober. Der vil det bli diskutert hvordan man kan skape et best mulig polititilbud til blant annet legevakten.

Avslutningsvis vil jeg understreke at jeg har tiltro til at politimesteren i Oslo benytter de tildelte ressurser på en mest mulig hensiktsmessig måte, slik at sikkerheten for både pasienter og ansatte ved Asker og Bærum legevakt ivaretas.

SPØRSMÅL NR. 35

Innlevert 11. oktober 2017 av stortingsrepresentant Torhild Bransdal

Besvart 23. oktober 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Vil statsråden se på muligheten for å kompensere eller forhindre uheldige utslag i pensjoner og pensjonsordninger ved kommunesammenslåinger der kommunene har ulike pensjonsordninger?»

BEGRUNNELSE:

Det har vist seg at det er utfordringer med dette ved at kommuner som er medlemmer av KLP slår seg sammen med kommuner som har egen pensjonskasse. Et eksempel på dette er Kristiansand/Søgne/Songdalen.

Dersom den nye kommunen velger en utvidelse av Kristiansands pensjonskasse til å omfatte de ansatte i hele den nye kommunen, har de fått beskjed av KLP om at de som går ut av KLP ikke vil "få med seg" alle sine opptjente pensjonsinnskudd. Tilsammen er dette anslått til 50 millioner kroner.

Dette reduserer rommet for lokaldemokratiet og skaper naturlig nok uro både blant de ansatte, tillitsvalgte og lokalpolitikere.

Svar:

Ved kommunesammenslåinger må den nye kommunen ta stilling til hvordan den vil organisere pensjonsordningen sin. Kommunen kan samle ordningen i KLP, eller velge egen pensjonskasse. Opprettelse av og organisering av pensjonsordning for den nye (sammenslåtte) kommunen medfører at eksisterende pensjonsordninger må flyttes til/fra de aktuelle pensjonsleverandørene. Ved slik flytting gjelder forsikringsvirksomhetsloven, tilhørende forskrifter om flytting av kollektive pensjonsordninger og KLPs

vedtekter. De ansattes pensjonsrettigheter vil være uendret ved flytting av en pensjonsordning.

Flytting av kollektive pensjonsordninger er regulert i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 6. Det er fastsatt utfyllende regler i forskrift 30. juni 2006 nr. 869. Reglene gjelder flytting av kollektive pensjonsordninger, og er ikke begrenset til flytting av kommunale pensjonsordninger.

Ved flytting av en kollektiv pensjonsordning skal pensjonsordningens forholdsmessige andel av kursreguleringsfondet følge med og gjøres om til tilleggsavsetninger. Dette innebærer at midler som ellers ikke ville vært fordelt på den enkelte pensjonsordning, tildeles med endelig virkning ved flyttingen. For å søke å motvirke regelmotivert flytting er det adgang for det selskapet som pensjonsordningen flyttes fra, til å holde tilbake en forholdsmessig andel av kursreguleringsfondet som utgjør inntil to prosent av premiereserven til den kontrakten som flyttes, jf. forskrift til forsikringsvirksomhetsloven § 10-2 tredje ledd.

Regelverket må avveie ulike hensyn. På den ene siden bør det ikke legges opp til regelmotivert flytting. På den annen side er det viktig at det regelverket vi har, ikke har innelåsningseffekter. Det er også viktig at regelverket ikke begrenser kommunenes mulighet for valg mellom ulike pensjonsløsninger og dermed forhindrer et ønsket mangfold av muligheter. Det kan derfor være grunn til å vurdere hensiktsmessigheten av gjeldende regler, herunder størrelsen på den delen av kursreguleringsfondet som kan holdes tilbake ved flytting. Regjeringen vil vurdere dette nærmere.

KLP er et gjensidig livsforsikringsforetak, dvs. at det er eid av kundene. Det er regulert i KLPs vedtekter at en kommunes andel av opptjent egenkapital holdes tilbake i KLP ved flytting. Det er ikke gitt regler i lov eller forskrift

som regulerer rettigheter til opptjent egenkapital ved flytting fra et gjensidig selskap. Dette er derfor et avtalerettslig spørsmål som medlemmene selv må vurdere gjennom sine vedtekter.

Dersom kommuner velger å opprette egen pensjonskasse for sin pensjonsordning, kan det, avhengig av soliditeten i pensjonskassen, være behov for å skyte inn noe ekstra midler utover det som blir overført fra KLP. Kapitalbehovet i pensjonskassen vil bl.a. også avhenge av hvilken risikoprofil pensjonskassen ønsker i sin forvaltning av pensjonsmidlene.. Kapitalbehovet i pensjonskassen

vil således også avhenge av kommunens/pensjonskassens egne valg.

Jeg vil peke på at innskudd av kapital i pensjonsordninger i bunn og grunn må regnes som langsiktig sparing, selv om slike innskudd har en budsjettmessig effekt for kommunen det gjelder på innskuddstidspunktet. Kapitalinnskudd styrker soliditeten i pensjonsordningen og trykker pensjonsutbetalingene til kommunens ansatte. For kommunesektoren samlet vil flytting av pensjonsordninger ikke medføre merkostnader. Det er derfor ikke aktuelt å gi noen form for statlig kompensasjon.

SPØRSMÅL NR. 36

Innlevert 12. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 19. oktober 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Statens pensjonsfond utland har økt sine investeringer i den omstridte oljerørledningen Dakota Access Pipeline det siste året.

Hva gjøres for å ivareta menneskerettighetene og urbefolkningens rettigheter i forbindelse med denne investeringen, og er finansministeren tilfreds med hvordan saken har blitt fulgt opp fra Norges Bank?»

BEGRUNNELSE:

I følge en sak publisert på NRKs nettsider den 4. oktober i år, har Statens pensjonsfond utland økt sine investeringer i oljerørledningen Dakota Access Pipeline ved Standing Rock reservatet i Nord-Dakota i USA. Økningen oppgis å ha vært på nesten 900 mill. kroner det siste året, fra 10,322 mrd. kroner til 11,201 mrd. kroner. Investeringene er spredt på aksjer og rentepapirer i Energy Transfer partners, Sunoco Logistics, Phillips, Marathon Petroleum og Enbridge Energy Partners.

Dakota Access Pipeline er svært omstridt, og har blitt sterkt kritisert for å ha bidratt til brudd på menneskerettighetene og urfolks rettigheter. I følge NRK har samtlige norske og skandinaviske banker trukket sine investeringer fra dette prosjektet. Unntaket er Statens pensjonsfond utland. Dette er problematisk med tanke på Statens pensjonsfond utlands legitimitet som et fond med høye etiske standarder.

Svar:

Regjeringen er opptatt av etisk bevissthet om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU). Fondet har et overordnet finansielt mål. Innenfor denne målsettingen skal fondet være en ansvarlig investor. God finansiell avkastning over tid antas å avhenge av velfungerende markeder og en bærekraftig utvikling.

Systemet for ivaretagelse av blant annet hensynet til menneskerettighetene i forvaltningen av fondet følger av både mandatet fra Finansdepartementet og av retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra SPU.

I mandatet for forvaltningen av SPU fremgår at Norges Bank tar investeringsbeslutninger og utøver eierrettigheter uavhengig av Finansdepartementet. Videre at Norges Bank skal fastsette et bredt sett av prinsipper for sitt arbeid med ansvarlig forvaltning. Ved utformingen av prinsippene skal banken vektlegge at forvaltningen har en lang tidshorison. Prinsippene skal baseres på hensynene til god selskapsstyring, miljø og samfunnsmessige forhold i tråd med internasjonalt anerkjente prinsipper og standarder, som FNs Global Compact, OECDs prinsipper for eierstyring og selskapsledelse og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Sistnevnte ble senest oppdatert i 2011 med et eget kapittel om menneskerettigheter som reflekterer FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Videre skal Norges Bank årlig rapportere om sitt arbeid med ansvarlig forvaltning, herunder bruken av virkemidler og virkningen av eierskapsarbeidet, samt hvordan prinsippene for ansvarlig forvaltning er integrert i forvaltningen.

Norges Banks hovedstyre har med utgangspunkt i mandatet fra departementet fastsatt egne prinsipper for ansvarlig forvaltning av SPU. Disse har blant annet en direkte referanse til FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Bankens forvaltningsenhet, Norges Bank Investment Management (NBIM) gjennomfører den operative ansvarlige forvaltningen av fondet og benytter flere virkemidler i dette arbeidet, herunder fremme av standarder, prinsipper og forskning. Videre uttrykker banken forventninger til selskapene fondet investeres i og utøver eierskap, blant annet gjennom dialog med selskapene og stemmegiving i generalforsamlinger. Norges Bank har også et eget rammeverk for styring av risiko som inkluderer forskjellige indikatorer om blant annet menneskerettigheter.

Norges Bank la 1. februar 2016 frem et forventningsdokument om menneskerettigheter. Som en del av arbeidet med å gjøre selskapene oppmerksomme på disse forventningene, sendte banken brev til styrelederne i de 500 største selskapene i fondet. FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper danner utgangspunktet for bankens forventninger på menneskerettighetsområdet. I sitt brev 1. februar 2016 til Finansdepartementet om bankens håndtering av menneskerettighetsspørsmål i den samlede forvaltningen og hvor nytt forventnings-

dokumentet om menneskerettigheter var vedlagt, uttaler banken videre at:

«Prinsipper og praksis for selskapenes menneskerettsstrategier er i utvikling. I 2015 ble det utarbeidet et første rammeverk for selskapers rapportering om UNGP [FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter]. Oppfølgingen av selskapers praksis for rapportering ligger innenfor den rollen aksjonærer er tiltenkt i henhold til god praksis for selskapsstyring. Rapportering kan være et viktig premiss for utviklingen av myndigheters, selskapers og andre interessenters arbeid med menneskerettighetsspørsmål.»

Finansdepartementet har også fastsatt etisk motiverte retningslinjer for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SPU. Grove eller systematiske krenkelser av menneskerettighetene er ett av kriteriene for atferdsbasert observasjon og utelukkelse. Etikkrådet overvåker fondets portefølje med sikte på å avdekke om fondets investeringer er i strid med kriteriene i retningslinjene, og gir råd til Norges Bank. Beslutningene treffes av Norges Banks hovedstyre. I vurderingene av hva som utgjør brudd på menneskerettighetskriteriet i retningslinjene for observasjon og utelukkelse, baserer Etikkrådet seg på internasjonalt anerkjente konvensjoner og autoritative tolkninger av disse. I årsmeldingen for 2016 beskriver Etikkrådet sitt arbeid med mange ulike problemstillinger under menneskerettighetskriteriet. Eksempler er undersøkelser i tekstilindustrien i Sørøst-Asia og selskaper i bygningsindustrien og servicenæringen i Qatar.

SPØRSMÅL NR. 37

Innlevert 12. oktober 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 19. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug

Spørsmål:

«På hvilken måte oppfyller Human Rights Service vilkåret i tildelingen: "å medvirke til økt deltakelse i, og økt tillit til, samfunnet blant innvandrere og barna deres. Tilskuddet skal sikre samfunnet kunnskap om alle sider ved integreringsprosessen, også mulige utfordringer og hvordan disse kan håndteres." og er det Statsministerens oppfatning at det å be publikum sende inn bilder av innvandrere uten deres samtykke bidrar til «økt tillit» eller «sikrer samfunnet kunnskap»?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til tildelingskriteriene gjengitt i Prop 1 S. (2016 2017)

Der det går fram at Human Rights Service har fått penger som skal gå til å «øke tilliten» til innvandrere og gi mer kunnskap.

Det er vanskelig å se at det denne organisasjonene bidrar med er i tråd med dette og viser til bl.a. annet "fotografer en muslim"-kampanjen de nettopp satte i gang. Denne bidrar derimot til stigmatisering og mer konflikt.

Svar:

Statsministeren har bedt meg om å besvare spørsmålet på vegne av regjeringen.

Human Rights Service (HRS) har i 2017 mottatt statlige midler over Justis- og beredskapsdepartementets budsjett (kap. 496, post 71) gjennom ordningen Tilskudd til

nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet. HRS har mottatt tilskudd fra ordningen siden 2005.

De nasjonale ressursmiljøene har en viktig rolle i å følge innvandrings- og integreringsfeltet. De skal være en kilde til alternativ kunnskap og formidle erfaringer og synspunkter fra innvandrere og barna deres. Miljøene skal samle og formidle eksisterende kunnskap og kompetanse på integreringsfeltet basert på erfaring, en bred kontaktflate og solid forankring i ulike innvandremiljøer.

Som det ble presisert i budsjettet for 2017, er et av målene med ordningen at samfunnet skal få kunnskap om alle sider ved integreringsprosessen, også mulige utfordringer og hvordan disse kan håndteres. Jeg mener at det er viktig med et mangfold av stemmer i debatten om

innvandring og integrering. Som det fremgår av budsjettproposisjonen vurderer departementet at de organisasjonene, stiftelsene og sentrene som det foreslås å bevilge midler til over ordningen vil gi den nødvendige balansen mellom bredde, fornyelse og kontinuitet. Jeg har i statsbudsjettet 2018, som tidligere år, foreslått å gi støtte til HRS.

Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet er ikke søknadsbasert, men navngis til enkeltmottakere i statsbudsjettet og fastsettes i Stortingets budsjettbehandling. Tilskuddet gis ikke til konkrete aktiviteter, og departementet tar ikke stilling til enkeltaktiviteter i regi av noen av mottakerne, heller ikke HRS

SPØRSMÅL NR. 38

Innlevert 12. oktober 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 20. oktober 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«2. oktober kom NRK med nyheten om at det hadde blitt sluppet ut formalin i forbindelse med taretråling langs kysten av Trøndelag. Miljødirektoratet var klare på at dette var ulovlig, men at det har vært uklart hvilken myndighetsinstans som hadde ansvaret.

Hvordan er det mulig at Miljødirektoratet ikke var klar over at det var de som førte tilsyn med dette, og hvilke tiltak settes nå inn for å få oversikt på omfang av bruken av formalin i denne sammenheng og få dette inn i lovlige former?»

Svar:

Miljødirektoratet har vært kjent med at det har vært utslipp av formaldehyd (formalin) fra tareomlastningsskip tilhørende FMC Biopolymer, og det har vært noe uklarhet rundt hvem som har vært rette myndighet i saken. Det er nå avklart at tømningen av formaldehyd og vann er omfattet av forurensningsforskriftens regler om dumping fra skip, og derfor hører inn under Miljødirektoratets myndighet. Miljødirektoratet opplyser at de er ikke kjent med at dette er et utbredt problem, og ikke kjenner til at andre aktører har utslipp av formaldehyd i forbindelse med høsting av tare.

Miljødirektoratet følger nå opp saken, og den vil bli behandlet i tråd med gjeldende regelverk.

SPØRSMÅL NR. 39**Innlevert 12. oktober 2017 av stortingsrepresentant Siv Mossleth****Besvart 23. oktober 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvordan vil statsråden sikre at Hurtigruten i den nye anbudsperioden klarer å stille nok transportkapasitet for gods for å dekke behovene til denne type transport i landsdelen, og vil statsråden at staten skal legge til rette for godsoverføring fra vei til sjø gjennom økt lastekapasitet på Hurtigruten?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har nå lyst ut et nytt anbud på Hurtigruta. Undertegnede er kjent med at kravene til gods i anbudet som er utlyst ligger under nivået på det som er den reelle leveransen fra dagens tilbyder. Næringsaktørene som benytter Hurtigruten til godsbefordring er bekymret over at det nivået på lastekapasitet som nå er lyst ut er for lavt for å takle veksten i godsvolum, samt å kunne nå målsettingene om at mer gods skal overføres til sjø.

Svar:

Kystruten er et viktig transporttilbud for befolkningen og næringslivet langs kysten. Staten betaler en betydelig kompensasjon hvert år for den samlede sjøtransporttjenesten på kystruten. Kompensasjonen til Hurtigruten for 2017 er 681,8 mill. kr. Frakt av gods er i utgangspunktet et fritt marked. Samtidig er det viktig for regjeringen å bidra til et godt tilbud i hele landet. For å sikre et tilbud med daglig og helårlig godstransport til havnene kystruten anløper nord for Tromsø, omfatter konkurransegrunnlaget et krav om at skipene skal ha transportkapasitet for gods på strekningen Tromsø-Kirkenes-Tromsø, tilsvarende 150 europaller i lasterom med normal lastehøyde. Kravet som stilles i det nye anbudet er en forbedring fra kravene i gjeldende avtale. Vi viderefører minimumskravet på 150 europaller som ligger i den gjeldende avtalen med Hurtigruten. I tillegg har vi i dette konkurransegrunnlaget presisert at en andel av godskapasiteten også skal omfatte kjøll- og fryserom, slik at nødvendig frakt av fisk og andre matvarer kan sikres langs kysten. Hurtigruten AS tilbyr ikke frakt av kjøll- og frysegods på alle skipene sine i dag. Kravet i konkurransen om ny avtale er bl.a. satt med utgangspunkt i en analyse av utviklingen i godstransporten nord for Tromsø. Analysen viser at godsmengden har holdt seg relativt stabil i inneværende kontraktperiode. I markedsdialogen Samferdselsdepartementet har hatt med potensielle tilbydere om hvilke krav departementet bør sette til tjenesten i fremtiden, har det heller ikke kommet frem forhold som skulle tilsi at det er grunn til

å endre på kapasitetskravet. Jeg understreker at kravet til godskapasitet kun er et minimumskrav. Det betyr at det er rom for å tilby mer enn det som ligger i anbudet. Dette gjelder også i dag, hvor Hurtigruten AS på flere av skipene tilbyr mer godskapasitet enn statens minimumskrav for kystruten. Det er fullt mulig for leverandørene å også velge en slik løsning i fremtiden. Kravet vi stiller til transportkapasitet må være i tråd med statsstøttereglene i EØS-avtalen. Statsstøttereglene innebærer generelt at vi må sørge for at statens krav er begrenset til tjenester som ikke blir levert på kommersielle vilkår. Kravet til kapasitet for transport av gods mellom Tromsø og Kirkenes er utformet med tanke på dette. Regjeringen jobber målrettet for å stimulere til godsoverføring fra vei til sjø. Det brukes flere ulike virkemidler, som bl.a. den nye tilskuddsordningen for godsoverføring. Kystverket har allerede gitt tilsagn om tilskudd til seks prosjekter med anslått overføring av om lag 2,7 mill. tonn gods fra vei til sjø i støtteperioden. Med tilskuddsordningen søker vi å stimulere til etablering av nye sjøtransporttilbud, eller i særlige tilfeller oppgradering av eksisterende tilbud, som overfører gods fra norske veier til sjø.

SPØRSMÅL NR. 40**Innlevert 12. oktober 2017 av stortingsrepresentant Anne Helene Sandum****Besvart 18. oktober 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Kan statsråden ta initiativ til at fylkeskommuner som har fått flomskader på fylkesveier før regelendringen om skjønnsmidler angående dekning av fylkeskommunale ekstraordinære utgifter til flomskader, gjennom kommuneproposisjonen for 2018 kom, kan få behandlet søknadene sine etter det gamle regelverket?»

BEGRUNNELSE:

Buskerud fylkeskommune søkte 14.10.2016 første gang om skjønnsmidler etter flom- og rasskade til fv. 285 Bringebærkastet i Lier kommune. Skaden oppsto etter et kraftig regnvær 6. august 2016. 03.11.2016 sendte KMD svar med beskjed om at de ikke kunne behandle søknaden pga. for stor usikkerhet knyttet til kostnadene ved gjenoppbyggingen. I samme svarbrev ble Buskerud fylkeskommune bedt om å sende inn ny søknad om skjønnsmidler når veien er ferdigstilt og alle kostnader er regnskapsførte. Buskerud fylkeskommune sender ny søknad 12.06.2017, men får da avslag som følge av regelendringen som kom i kommuneproposisjonen for 2018. For Buskerud fylkeskommune, og andre fylkeskommuner i samme situasjon, utgjør dette store kostnader som må tas over eget budsjett. Dette vil gå ut over andre veiprosjekter, eller ordinært drifts- og vedlikeholdsarbeid på fylkesveiene. Det er også bemerkelsesverdig at departementet i realiteten gir den nye ordningen tilbakevirkende kraft.

Svar:

Kommuner og fylkeskommuner som har hatt ekstraordinære utgifter etter naturskade, kan få en delvis kompensasjon gjennom skjønnsmidlene som forvaltes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. I utgangspunktet er det kommunenes og fylkeskommunenes ansvar å sørge for godt vedlikehold og tilfredsstillende standard på egen infrastruktur, slik at skaden blir minst mulig når ekstremvær eller annen naturskade inntreffer. I kommuneproposisjonen for 2015 ble det fastsatt at behovet for skjønnsmidler til fylkeskommunene etter naturskade skulle vurderes i hvert enkelt tilfelle. Departementet har derfor siden 2015 skjønnsmessig vurdert om de enkelte søknadene fra fylkeskommunene har vært omfattende nok til at de kommer inn under ordningen. I denne vurderingen har størrelsen på totalkostnaden per innbygger vært avgjørende. Det ble etablert en praksis med å avslå søknader fra fylkeskommunene hvor kostnadene lå under 250 kroner per innbygger, som er den fastsatte grensen for at

kommunene kan få kompensasjon. I kommuneproposisjonen for 2018 ble denne praksisen stadfestet. Fylkeskommuner med kostnader som overstiger 250 kroner per innbygger kan søke departementet om kompensasjon for de medgåtte utgiftene. Størrelsen på kompensasjonen skal fortsatt vurderes etter skjønn. Buskerud fylkeskommune søkte om tilskudd høsten 2016 etter at fylkesvei 285 raste ut etter kraftig regnvær. Det var på daværende tidspunkt så stor usikkerhet knyttet til kostnadene til utbedring av veien, at fylkeskommunen ble oppfordret til å søke om tilskudd når gjenoppbyggingen var ferdigstilt og alle kostnader regnskapsførte. Departementet mottok igjen en søknad i juni 2017 der det framgikk at totalkostnaden for gjenoppbyggingen av veien ble 38 mill. kroner, som utgjør 137 kroner per innbygger. Departementet avviste søknaden, med henvisning til retningslinjene som var stadfestet i kommuneproposisjonen. Da retningslinjene, som omtalt over, kun var en stadfesting av eksisterende praksis, ville Buskerud fylkeskommune heller ikke høsten 2016 fått innvilget kompensasjon. Grensen på 250 kroner per innbygger var den samme, før og etter kommuneproposisjonen for 2018. Usikkerheten ved kostnadsanslaget var imidlertid så stor høsten 2016, at departementet ikke hadde nok informasjon til hverken å avvise eller innvilge søknaden på det tidspunktet. Fylkeskommunene er store virksomheter og bør ha et finansielt handlingsrom til å dekke uforutsette kostnader av et visst omfang. Jeg vil også minne om at det avsettes ordinært skjønnstilskudd fra fylkeskommunenes samlede rammetilskudd, som også Buskerud får sin del av. Det er derfor naturlig at det er en viss terskel for at den enkelte fylkeskommune kan få tilskudd fra skjønnsmidlene som er avsatt til ekstraordinære utgifter etter naturskade.

SPØRSMÅL NR. 41**Innlevert 12. oktober 2017 av stortingsrepresentant Anne Helene Sandum****Besvart 18. oktober 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«19. juni 2017 behandlet Stortinget regjeringens forslag til nasjonal transportplan 2018-2029. Stortingets flertall la til grunn at oppstart av Ringeriksbanen skulle skje i 2021.

Kan statsråden bekrefte at oppstart 2021 fortsatt står ved lag og vil bli gjennomført i tråd med Stortingets forutsetninger?»

BEGRUNNELSE:

Oppstart av Ringeriksbanen innen 2021 var et svært sentralt tema i valgkampen 2017 i Buskerud. Representanter for regjeringspartiene gjentok ved flere anledninger at byggestart 2021 sto ved lag, til tross for oppslag om at nasjonal transportplan er underfinansiert, og at viktige prosjekter står i fare for å falle ut. 29. september 2017 kunne flere medier melde at NSBs konsernsjef hadde bedt om et krisemøte med Bane Nor på grunn av lav punktlighet for togtrafikken på Østlandet. NSB-sjefen oppfordret i den forbindelse regjeringen ved samferdselsministeren til å gjøre omprioriteringer i NTP til fordel for vedlikehold. Inter-City-utbyggingen ble spesielt nevnt som salderingspost. Ringeriksbanen er som kjent, definert som en del av

Inter-City-utbyggingen. Ringeriksbanen/E-16 er en viktig forutsetning for framtidig vekst og utvikling i hele Ringeriksregionen. I tillegg er det i statsbudsjettet for 2018 lagt inn mulig oppstart i 2021/22. Det er derfor viktig å få statsrådets bekreftelse på at oppstart i 2021 fortsatt står ved lag.

Svar:

Ringeriksbanen er et viktig jernbaneprosjekt som vil knytte bolig- og arbeidsmarkedet på Ringerike tettere sammen med Oslo-området. I tillegg vil banen gi en betydelig reisetidsreduksjon for reisende med tog mellom Oslo og Bergen og de mellomliggende stasjonene. Regjeringen har derfor prioritert å komme i gang med byggingen av Ringeriksbanen.

I Nasjonal transportplan 2018-2029 er prosjektet fullfinansiert, i motsetning til i transportplanen som den rødgrønne regjeringen la fram, hvor prosjektet var omtalt, men ikke finansiert. I statsbudsjettet for 2018, som ble lagt frem 12. oktober, foreslår regjeringen å sette av 576 mill. kr til å videreføre planleggingen av Ringeriksbanen og E16 Høgkastet – Hønefoss. Med det følger vi opp den tidsplan som ligger til grunn i NTP 2018-29.

SPØRSMÅL NR. 42**Innlevert 12. oktober 2017 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson****Besvart 25. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Justis- og beredskapsdepartementet har finansiert en tegneserie for å hindre at flyktninger kommer til Norge. I tegneserien forteller en lege en person at han ikke kan få behandling på sykehus siden han mangler dokumenter. Dette er brudd på internasjonale deklarasjoner og Legeforeningen forteller at det er brudd på deres etiske regler.

Mener helseministeren tegneserien gir et korrekt bilde av helsetilbudet for flyktninger og migranter i Norge, og vil helseministeren gjøre noe for å stoppe tegneserien?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har laget en kampanje som retter seg mot potensielle asylsøkere fra Somalia. Som en del av kampanjen er laget en tegneserie som skal vise vanskelighetene med å være asylsøker eller migrant i Norge. Dette ble omtalt og gjengitt i en artikkel i Klassekampen 18.09.2017. I en rute er det en lege som ikke gir helsehjelp til personen, med teksten «at one point the staff at a hospital refuse to attend to him for lack of documents».

Den norske legeforening reagerer på framstillingen av legen i tegneserien. De mener Justis- og beredskapsdepar-

tementet gir feilaktig informasjon i kampanje rettet mot flyktninger og migranter. Legeforeningen skriver:

«Departementet har tatt initiativ til og finansiert en tegneseriekampanje for å hindre at flyktninger og migranter legger ut på reise til ingen nytte.

Legeforeningen reagerer på at en av tegningene viser en lege som forteller en person at han ikke kan få behandling på sykehus siden han mangler dokumenter.

«Dette er brudd på Legeforeningens egne etiske regler og internasjonale deklarasjoner.»

Legeforeningen har i brev til Justis- og beredskapsdepartementet meddelt at foreningen mener fremstillingen av legen er svært uheldig som informasjonsformidling fra offentlige myndigheter.

Svar:

Alle som oppholder seg i Norge, har rett til øyeblikkelig hjelp fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten og fra spesialisthelsetjenesten. Alle som oppholder seg i Norge, har dessuten rett til helsehjelp som er helt nødvendig og ikke kan vente. Det omfatter blant annet situasjoner der pasientens tilstand er slik at det mest sannsynlig i løpet av kort tid vil oppstå et behov for øyeblikkelig hjelp.

Personer som er psykisk ustabile og utgjør en nærliggende og alvorlig fare for eget eller andres liv eller helse,

har rett til psykisk helsevern også når de oppholder seg ulovlig i Norge.

Alle som oppholder seg i Norge, har dessuten rett til svangerskapsavbrudd etter reglene i abortloven og smittevernloven etter smittevernloven.

Barn og gravide har i stor grad samme rett til helsehjelp uavhengig av om oppholdet er lovlig eller ikke. Det er i tråd med FNs barnekonvensjon som krever at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved utformingen av tjenestetilbudet.

Flyktninger og asylsøkere har samme rett til nødvendig helsehjelp fra kommunen og spesialisthelsetjenesten som resten av befolkningen.

Regelverket er samlet og tydeliggjort i forskrift 16. desember 2011 nr. 1255 om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket.

Justis- og beredskapsdepartementet har opplyst at FN-organisasjonen International Organization for Migration (IOM) var ansvarlig for gjennomføring av kampanjen, inkludert alt kampanjemateriell. Departementet la ingen føringer på utformingen av informasjonsmaterialet og det endelige resultatet skulle heller ikke godkjennes av dem.

Det er ikke feil å si at personer uten lovlig opphold i Norge har mer begrensede rettigheter til helsehjelp enn de som har lovlig opphold og medlemskap i folketrygden. Jeg har også forståelse for at man i informasjonsmaterielet som av pedagogiske årsaker er utformet som en tegneserie, ikke kan få med seg alle nyanser.

SPØRSMÅL NR. 43

Innlevert 12. oktober 2017 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson

Besvart 20. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Helsevesenet har større andel ansatte i deltid enn mange andre sektorer. Fortsatt lyses det ut mange små deltidsstillinger heller enn hele, faste stillinger. Det forekommer også at søkere ber om mindre stillingsbrøk fordi arbeidet er så krevende at det er vanskelig å stå i 100 % stilling.

Hva gjør ministeren for å sikre at arbeidet organiseres slik at det er mulig å stå i 100 % stilling, og hva gjør ministeren for å skape en heltidskultur i helsevesenet?»

BEGRUNNELSE:

Deltid er et utbredt problem i helsevesenet. Fortsatt lyses det ut mange små deltidsstillinger heller enn faste, hele stillinger. For eksempel lyste Ahus i sommer ut fem jordmorstillinger på 20 % hver.

Svar:

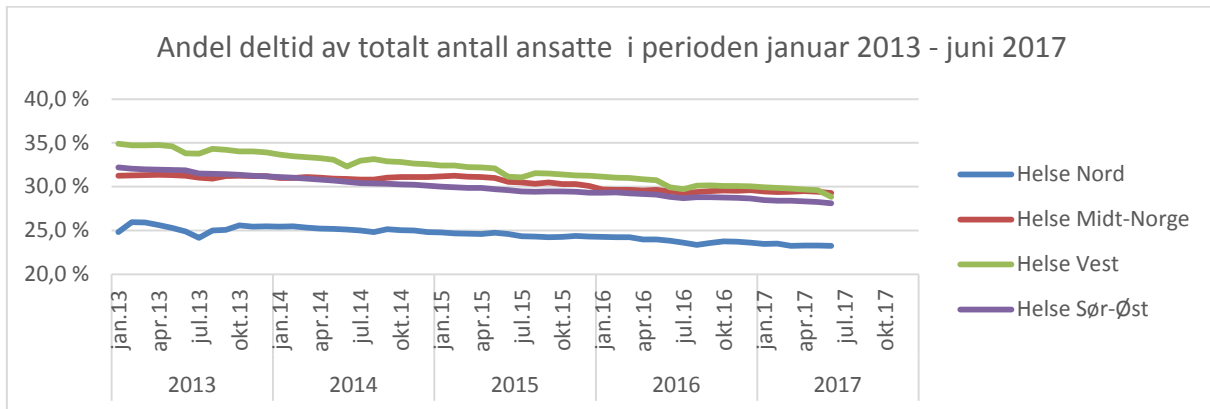
Regjeringen er opptatt av å redusere bruken av deltid, og at det etableres en heltidskultur i helsetjenesten. Dette fremgår også i regjeringsplattformen. Flest mulig ansatte i hele og faste stillinger øker kvaliteten på pasientbehandlingen – økt kontinuitet bidrar til bedre pasientsikkerhet.

Dette er også en forutsetning for å lykkes med å utvikle "pasientens helsetjeneste".

Arbeidet med en overgang fra deltid- til heltidsstillinger i sykehusene har pågått i mange år. Allerede i foretaksmøtene i de regionale helseforetakene i januar 2011 ble det stilt et målkrav om å redusere bruken av deltid i sykehusene med 20 pst. En utfordring med oppfølgingen var imidlertid at det tok 2-3 år før alle landets helseforetak kunne rapportere nasjonale sammenliknbare data om

andel deltid og gjennomsnittlig stillingsprosent. I foretaksmøtene i januar 2012 ble det også stilt krav om å øke kunnskapsgrunnlaget på området, og å samarbeide med ansattes organisasjoner i utviklingen av nye tiltak.

Det er min oppfatning at de regionale helseforetakene samarbeider godt i dette systematiske arbeidet, noe som også har gitt synlige resultater. Andelen deltid har gått jevnt nedover fra 2011 frem til nå i 2017. Dette fremgår av følgende figur:

Naturlig nok har reduksjonen i andelen deltid ført til en økning i gjennomsnittlig stillingsprosent for faste ansatte. Per august i år var gjennomsnittlig stillingsprosent 90 pst. i Helse Vest, 91 pst. i Helse Midt-Norge, 92 pst. i Helse Sør-Øst og 93 pst. i Helse Nord. Det har vært en jevn økning i antall medarbeidere i hele stillinger.

Helseforetakene og de regionale helseforetakene har utviklet et godt kunnskapsgrunnlag på området, og de rapporterer at det er en økt bevissthet om utfordringen i alle virksomhetene. Det søkes hele tiden etter nye tiltak for fortsatt reduksjon i andel deltid og økt stillingsprosent. Helseforetakene har blant annet etablert interne bemanningsentre for å kunne gi medarbeiderne mulighet til mest mulig hele stillinger.

Alle helseforetakene har som hovedregel at medarbeiderne skal være ansatt i hele faste stillinger, og at alle stillinger skal lyses ut som heltidsstillinger. Dette forventer jeg at helseforetakene og de regionale helseforetakene følger opp. I foretaksmøtet med de regionale helseforetakene i januar i år rettet jeg fokuset på å motivere og tilrettelegge for at medarbeiderne i sykehusene velger høyere stillingsprosent, og helst 100 pst. stilling. Dette forutsetter dialog og samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene, de tillitsvalgte og med utdanningssektoren.

Det må i alle ledd, fra studenttiden til ferdig utdannet helsepersonell, motiveres til å ville arbeide i hele stillinger. Samtidig må helseforetakene som arbeidsgivere tilrettelegge arbeidssituasjonen slik at den i størst mulig grad tilpasses den enkelte medarbeiders behov. De regionale helseforetakene har informert departementet om at

helseforetakene legger til rette for større grad av individuelle og fleksible løsninger. Som ledd i arbeidsgivers arbeid med strukturelle tiltak legges det også opp til en systematisk og helhetlig bemannings- og arbeidsplanlegging. Ved nyansettelser må det dessuten inngå en samlet gjennomgang av oppgaver og arbeidsplaner ved de aktuelle organisasjonsenhetene. Dette for å sikre at alle medarbeidere får en rimelig fordeling av etterspurte oppgaver og en mest mulig jevn fordeling av ubekvemme vakter på kveld og natt. Helgevakter oppfattes av mange som utfordrende, spesielt knyttet til familieliv og øvrige sosiale mønstre.

I tillegg til god oppgave- og ansvarsavklaring arbeides det med tiltak knyttet til opplæring og kompetanse, og med fleksibilitet i arbeidstidsordningene. Dette er nødvendige forutsetninger for at medarbeiderne skal kunne mestre det å arbeide i hele stillinger. Flere helseforetak har blant annet etablert trainee-stillinger for nyutdannet helsepersonell, slik at de settes bedre i stand til å mestre en utfordrende og spennende arbeidssituasjon i sykehusene. Enkelte medarbeidere har av ulike årsaker også krav på eller behov for redusert arbeidstid. Dette kan være av helsemessige årsaker, gjennomføring av AFP-løsninger, utdanning, bistillinger i utdanningsinstitusjon osv. Dette er situasjoner som ofte fordrer individuelle og fleksible løsninger for den enkelte medarbeider.

Avslutningsvis vil jeg understreke at arbeidet med heltids- og deltidsutfordringen er komplisert. Et godt kunnskapsgrunnlag er avgjørende for å vite hvor det er mulig å gjøre forbedringer og iverksette tiltak. Det gir også et grunnlag for å forstå når det foreligger gode grunner til

fortsatt bruk av deltid. En god arbeidsgiverpolitikk må balansere disse hensynene. Det er dessuten åpenbart at virksomhetene må ha et nært samarbeid med både ar-

beidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene for å lykkes, og sørge for at utdanningsinstitusjonene deltar i arbeidet med å utvikle en heltidskultur i helsesektoren.

SPØRSMÅL NR. 44

Innlevert 12. oktober 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 20. oktober 2017 av fungerende kunnskapsminister Henrik Asheim

Spørsmål:

«Mener statsråden at det har vært en god prosess i forkant av stenging av studentklinikken ved Psykologisk Institutt ved Universitetet i Oslo, og hva vil han gjøre for å sikre åpenhet, demokratiske prosesser, nødvendige utredninger og pasienthensyn i videre prosesser rundt klinikken?»

BEGRUNNELSE:

Studenter ved Psykologisk Institutt ved Universitetet i Oslo opplevde tirsdag 10. oktober at universitetsledelsen stengte deres studentklinik (internpraksis) med umiddelbar virkning. Stengingen skjedde uten varsel, og tilsynelatende uten at det forelå klager eller spesielle hendelser som tilsa at slik stenging var nødvendig. Stengingen ble ikke behandlet av verken fakultetsstyret eller universitetsstyret, og pressekontakt for universitetsledelsen forklarte avgjørelsen med «systemmessige forhold» (Dagbladet, 11. oktober 2017) uten å gi noen nærmere begrunnelse. Studentene reagerer med bekymring for brukerne av klinikken som umiddelbart fikk sine behandlingsløp satt på pause uten varsel eller forklaring. Avgjørelsen kan dermed være kilde til usikkerhet rundt klientenes terapiforløp, hvilket ikke er forenlig med gode terapeutiske prosesser. Klinikkløperne og studentterapeutene fikk heller ingen informasjon eller forvarsel før universitetsledelsen publiserte sin pressemelding kl. 14:00 samme dag. Studentene uttrykker videre frustrasjon over at prosessen har gått utenom demokratiske organer hvor studenter og ansattes rett til representasjon, innsyn og påvirkning skal ivaretas. I forkant av stengingen har det pågått en debatt og prosess om integrering av klinikkdriften med spesialisthelsetjenesten tilknyttet Lovisenberg Diagonale sykehus. Studenter og ansatte mener at en innlemmelse i spesialisthelsetjenesten vil føre til en svekket terapiopplæring, både med hensyn til faglighet og autonomi. Det uttrykkes bekymring for at integrering vil skje uten at saken har vært til behandling ved fakultetet eller er tilstrekkelig utredet og begrunnet juridisk og faglig.

Svar:

For å kunne gi et tilfredsstillende svar til stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl har jeg vært i kontakt med Universitetet i Oslo (UiO) for å innhente nødvendige opplysninger. Det er også dialog mellom Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet om saken.

I forbindelse med arbeidet med å utvide samarbeidet med Lovisenberg Diagonale Sykehus AS om klinikkdrift for voksne, kom det frem forhold som kunne tyde på at dagens klinikkdrift ved Psykologisk institutt ikke var i henhold til gjeldende lovverk. Universitetsledelsen bestilte derfor 2. oktober 2017 en juridisk vurdering fra Kluge advokatfirma AS om hvorvidt klinikkdriften ved Psykologisk institutt gjennomføres etter gjeldende regelverk. Samme dag ble internrevisjonen ved UiO gitt i oppdrag å foreta en intern gjennomgang av klinikkdrift på Psykologisk institutt.

Etter at disse undersøkelsene ble satt i gang, fremkom nye opplysninger som gjorde at det oppsto ytterligere usikkerhet om virksomheten var i tråd med de strenge systemkravene som gjelder for helsetjenester. Det dreide seg blant annet om rutinene for pasientbehandling ivaretok grunnkravene til forsvarlighet i helsepersonelloven §§ 4 og 16 og om manglende system for avvikshåndtering. Manglene ble på det daværende tidspunkt vurdert av universitetets ledelse til å være så alvorlige og gjennomgående, at en hadde grunn til å tro at helse og sikkerhet ville kunne komme i fare, dersom driften fortsatte uten at disse ble rettet.

Ut fra et føre-var-prinsipp, besluttet derfor universitetsdirektøren 10. oktober midlertidig stans i driften ved klinikkene ved Psykologisk institutt inntil disse forholdene er avklart og relevante tiltak kunne identifiseres og iverksettes. Behandlingsansvarlige ved instituttet fikk beskjed om at de skulle ta kontakt med pasienter som er berørt av dette, og tilby støtte.

Universitetet i Oslo mottok rapporten fra Kluge advokatfirma AS 17. oktober vedrørende klinikkvirksomheten ved Psykologisk institutt. Den juridiske vurderingen har

avdekket avvik i forhold til en rekke lover. Universitetet jobber i første omgang med å ivareta pasienter og studenter. Om det er mulig å gjenåpne klinikken, er det for tidlig å ta stilling til. Universitetet er i dialog med tilsynsmyndighetene om oppfølging av avvikene.

Jeg er trygg på at UiO behandler denne saken grundig og Kunnskapsdepartementet vil følge utviklingen. Jeg er

særlig opptatt av at UiO ivaretar sitt ansvar for å legge til rette for gode prosesser overfor pasienter, studenter og ansatte. Videre er det viktig at UiO har god kontakt med Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet og Helsetilsynet slik at nødvendige tiltak kommer i gang så raskt som mulig.

SPØRSMÅL NR. 45

Innlevert 13. oktober 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 17. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Det er stort behov for nye lokaler for Romsdal tingrett, Frostating lagmannsrett og Romsdal jordskifterett.

Vil regjeringen gi en særskilt bevilgning til DA for at domstolene i Molde skal få nye lokaler, eller på hvilken annen måte skal Fremskrittspartiets løfter før valget følges opp?»

BEGRUNNELSE:

Romsdal tingrett har siden 1993 (senere også Frostating lagmannsrett og Romsdal jordskifterett) hatt planer for et nytt tinghus i Molde. Høsten 2012 var Statsbygg ferdig med forprosjektet for tinghuset, og det var brukt over 10 millioner kroner i planleggingen. Senest våren 2015 bekreftet DA i møte i Stortinget at dette prosjektet hadde høyeste prioritet av alle domstolbygg i landet, som det eneste byggeklare prosjektet. Dette prosjektet ble likevel skrinlagt, men behovet for nye lokaler er uendret, det vil si at dagens situasjon er helt uholdbar.

Den 8. september i år opplyste tre av de fremste av Fremskrittspartiets stortingskandidater i Møre og Romsdal (statsrådene Listhaug og Dale og i tillegg Flølo) i en helsides annonse i Romsdals Budstikke at «Din stemme teller» og at «Vi vil arbeide for nytt tinghus i Molde».

Regjeringens budsjettforslag for 2018 inneholder en økning av driftsbudsjettet for domstolene på 16 millioner kroner sammenlignet med årets budsjett, men mye av det spises opp gjennom nye ABE-kutt på 12,1 millioner kroner. Dette innebærer at styrkingen i realiteten er nærmest oppspist.

ABE-nedskjæringene av domstolenes budsjett for 2016-2018 er på 46,7 millioner kroner.

Regjeringen må derfor gi en særskilt bevilgning til DA for at domstolene i Molde skal få nye lokaler.

Svar:

Det er Domstoladministrasjonen som foretar de nødvendige prioriteringer innenfor domstolenes budsjetttrammer. Forbedringer av lokalsituasjonen til den enkelte domstol er normalt noe som faller inn under Domstoladministrasjonens ansvarsområde.

Et eksempel er nettopp Molde der Domstoladministrasjonen har innledet en prosess med domstolene i Molde og representanter for utleier, for å forbedre lokalsituasjonen for domstolene i det eksisterende leieforholdet. Det vises for øvrig til omtalt i Prop. 1 S (2017-2018).

Så kan det være byggprosjekter som Domstoladministrasjonen mener ikke vil kunne løses innenfor gjeldende budsjetttrammer og leieavtaler. Eksempler på dette er domstolene i Bergen, Stavanger og Drammen. Dette er krevende og potensielt kostbare prosjekter som må utredes og kvalitetssikres i henhold til de kravene som settes til byggeprosjekter av denne størrelsen. Deretter må Regjeringen og etter hvert Stortinget ta stilling til hvilke prosjekter som skal prioriteres.

Jeg er derfor glad for at Domstoladministrasjonen nå jobber for å finne en løsning på utfordringene for domstolene i Molde innenfor eksisterende leieforhold og at en løsning kan komme raskt på plass.

SPØRSMÅL NR. 46**Innlevert 13. oktober 2017 av stortingsrepresentant Tuva Moflag****Besvart 19. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Mener statsråden at dagens aldersgrenser for meddommere, lagrettemedlemmer og skjønnsmedlemmer er til hinder for å skape et aldersvennlig samfunn og hva vil i så fall ministeren gjøre for å følge opp det?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har gjennom sin strategi for et aldersvennlig samfunn uttalt at den «har som mål å gjøre samfunnet mer aldersvennlig, og bruke bedre de ressursene eldre har for å delta og bidra. Vi vil modernisere regelverk, motarbeide negative holdninger, redusere aldersdiskriminering, ta i bruk ny teknologi og tilrettelegge bedre for aktivitet og deltakelse».

Med dagens regelverk for meddommere, lagrettemedlemmer og skjønnsmedlemmer, kan man ikke re-oppnevnes i vervet etter fylte 70 år. Dette er både aldersdiskriminerende og en dårlig utnyttelse av den ressurs og det engasjement de eldre i samfunnet representerer.

Svar:

Det er viktig at lekmannsinnslaget i domstolene gjenspeiler hele befolkningen, slik at prinsippet om at man skal dømmes av sine likemenn blir ivaretatt, og slik at man unngår diskriminering av alle slag. Eldre lekdommere tilfører domstolene verdifull erfaring og kompetanse, og er dermed en god ressurs for rettssystemet. I forarbeidene til domstolloven fremholdes det at det samtidig er viktig at alle dommerne har forutsetninger for å se, høre og oppfatte det som legges frem i retten. Domstolenes mulighet til å føre kontroll med den enkelte lekdommer er begrenset, og ifølge forarbeidene er det derfor vesentlig at domstolene så langt mulig unngår vanskelige vurderinger av den enkelte lekdommers egnethet. En absolutt aldersgrense bidrar til å senke behovet for å foreta slike vurderinger. Etter domstolloven § 70 annet ledd nr. 1 må kandidater til utvalg for meddommere og lagrettemedlemmer være under 70 år ved valgperiodens start. For at regelen om en øvre aldersgrense skal være enkel å praktisere er aldersgrensen knyttet til valgbarhet, og regelen innebærer i praksis at de som er rett under 70 år ved valgperiodens start kan fungere som meddommer og lagrettemedlem inntil fylte 74 år. Til sammenligning nevner jeg at for embetsdommere er pensjonsalderen, som for andre statlig ansatte, 70 år. Stortinget har flere ganger lagt til grunn at det ikke er i strid med diskrimineringsregelverket å ha en lovbasert aldersgrense på 70 år for oppsigelsesvernet

i staten. For skjønnsmedlemmer er det ingen øvre aldersgrense, jf. skjønnsprosessloven § 14 annet ledd. Dette er i forarbeidene begrunnet med at tilgangen til skjønnsmedlemmer er begrenset, og at en ytterligere begrensning i form av en øvre aldersgrense for denne gruppen dermed ville være uheldig. I forarbeidene er det videre vist til at skjønnsmedlemmer oppnevnes for den enkelte sak, slik at man i disse tilfellene har en større mulighet til å foreta personlig vurdering av kandidatenes egnethet. Gjeldende aldersgrense for meddommere og lagrettemedlemmer i domstolloven er, som det fremkommer, begrunnet i behovet for sikkerhet for at lekdommerne har de nødvendige forutsetningene for tjenesten. Det foreligger per i dag ingen planer om å fjerne eller heve den øvre aldersgrensen, men jeg utelukker ikke at det kan bli aktuelt å vurdere om det bør gjøres endringer, som et grep for å bidra til et samfunn der ressursene som de eldre representerer brukes i større grad. En slik vurdering bør imidlertid ses i sammenheng med aldersgrenser i staten generelt. Sett hen til at aldersgrensen for meddommere og lagrettemedlemmer i praksis er noe høyere enn den alminnelige aldersgrensen, kan jeg ikke se at det er førstnevnte som først og fremst er til hinder for et aldersvennlig samfunn.

SPØRSMÅL NR. 47**Innlevert 13. oktober 2017 av stortingsrepresentant Tuva Moflag****Besvart 25. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Mener statsråden at dagens fraværsgrense i videregående skole har hatt negative konsekvenser for antibiotikabruken i Norge og hva vil i så fall statsråden gjøre for å følge opp det?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge NRK nett 23. august 2017 (<https://www.nrk.no/norge/medisineringen-av-unge-okte-etter-fravaersgrensa-1.13653372>) har antall legebesøk blant 16-18-åringer økt med 41.000 det siste året, og antibiotikabruken økt med 26 % i samme periode.

Svar:

Det er riktig at en studie fra Folkehelseinstituttet som nylig ble publisert i Tidsskrift for den norske legeförening, fant en økning i allmennlegekonsultasjoner og legemiddelbruk blant 16-18-åringer som i tid sammenfalt med innføring av nye fraværregler i skolen. Forfatterne av artikkelen mener det er «overveiende sannsynlig at endringene skyldes de strenge kravene til dokumentasjon av skolefravær.»

Det er et nasjonalt mål å redusere antibiotikabruken i befolkningen med 30 prosent innen utgangen av 2020. I volum er det de allmennpraktiserende legene som forskriver mest antibiotika i Norge. Fagfolkene våre sier at

det er potensial for å redusere denne bruken betraktelig, spesielt ved luftveisinfeksjoner.

For at legen på best mulig måte skal etterleve retningslinjene for antibiotikabruk, iverksetter vi tiltak på to ulike nivåer. Det drives aktivt kunnskapsbasert veiledning rettet mot enkeltleger i form av kunnskapsbaserte oppdateringsvisitter (KUPP) og ved gjennomgang av egen antibiotikaforskrivning på gruppenivå i regi av Antibiotikasenteret for primærmedisin (ASP). Samtidig arbeider vi for å integrere faglige retningslinjer i den elektroniske pasientjournalen som beslutningsstøtte for legene.

Det er gode holdepunkter for at dette arbeidet lykkes. Totalforbruket til mennesker er gått ned med 13,5 prosent for perioden 2012-2016, nettopp i den tiden studien fra Folkehelseinstituttet omhandler.

Likevel er det selvsagt uheldig at antibiotikabruken har økt blant personer i aldersgruppen 16-18 år i samme periode. Og det uten at det er holdepunkter for at sykkeligheten samtidig har økt.

La meg understreke at fraværsgrensen også har hatt en rekke positive effekter på helsesiden som det å oppdage sykdom tidlig, inkludert psykiske lidelser hos barn og unge, og å hindre frafall fra skolen. Dette er bra for utjevning av sosiale forskjeller. Det er særlig de svakeste elevene som taper på et høyt skolefravær.

Det å få legeattest for sykefravær i skolen bør ikke bety at legene samtidig skriver ut unødig antibiotika. Helse- og forskrivningsregler også gjelder for denne gruppen pasienter.

SPØRSMÅL NR. 48**Innlevert 13. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 24. oktober 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Regjeringen har etablert en kompensasjonsordning til kommuner som slår seg sammen, men som får redusert basistilskudd som følge av omlegging av inntektssystemet i 2017. I 2017 ble det satt av 300 mill.kr. til ordningen fra

skjønnsmiddelrammen. Fra 2018 gis kompensasjonen gjennom innbyggertilskuddet.

Hva er begrunnelsen for etableringen av kompensasjonsordningen og hvor store beløp kommer til omfordeling i innbyggertilskuddet i 2018 og 2019 og senere i inn-delingsperioden fra 2020?»

Svar:

Overgangsordningen til kommuner som slår seg sammen ble innført i 2017, som en del av omleggingen av inntektssystemet for kommunene. Regjeringen vil med dette kompensere kommuner som skal slå seg sammen, men som midlertidig vil få redusert basistilskudd og småkommunetillegg i perioden fram til sammenslåingen trer i kraft og de mottar inndelingstilskudd. I 2017 ble det gitt full kompensasjon for en eventuell reduksjon i basistilskudd og småkommunetillegg fra 2016 til 2017, korrigert for at deler av denne reduksjonen ble kompensert gjennom inntektsgarantiordningen. I 2017 utgjorde denne kompensasjonen 268 mill. kroner, som ble gitt gjennom skjønntilskuddet.

I statsbudsjettet for 2018 foreslår Regjeringen at overgangsordningen overføres til innbyggertilskuddet, og blir fordelt med særskilt fordeling. Kompensasjonen videreføres med samme fordeling som i 2017, og denne vil utgjøre om lag 254 mill. kroner i 2018. Det er lagt opp til at kompensasjonen skal ligge fast fram til sammenslåingene trer i kraft (1.1.2020), og kommunene mottar inndelingstilskudd i inntektssystemet. For 2019 legges det opp til at kompensasjonen videreføres som i 2018 (254 mill. kroner), og prisjusteres med den kommunale deflatoren. Når sammenslåingene trer i kraft og kompensasjonen faller bort, vil beløpet omfordeles til alle kommuner etter de ordinære kriteriene i inntektssystemet. Samtidig vil kommunene som har fått tilskudd gjennom denne overgangsordningen, motta inndelingstilskudd på vanlig måte.

SPØRSMÅL NR. 49

Innlevert 13. oktober 2017 av stortingsrepresentant Arild Grande

Besvart 23. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Når kan man forvente at manglene i nødnettdekningen ved Namsos brannstasjon er utbedret?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom Namdalsavisa 12. oktober er vi gjort kjent med at det på enkelte deler av Namsos brannstasjon ikke er dekning for nødnettet. Slik har det vært i to år. DSB uttaler i saken at de er kjent med utfordringene i Namsos og at de etterstreber å utbedre dekningsproblemene. De uttaler videre at de jobber for å få midler til å gjøre de nødvendige utbedringene.

Svar:

Nødnett har en beregnet dekningsgrad på 86 pst. av landarealet og nær 100 pst. befolkningsdekning. Dette er i tråd med Stortingets forventning jf. Prop. 100 S (2010–2011) Fullføring av utbygging og drift av Nødnett i hele Fastlands-Norge og Innst. 371 S (2010–2011). Brukerundersøkelser fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser at brukerne er godt fornøyd med Nødnett og at Nødnett bidrar til effektiv kommunikasjon og samhandling. Brukerne er generelt sett også fornøyd med dekningen i Nødnett, selv om det er forbedringspotensial i enkelte områder. Som situasjonen ved Namsos

brannstasjon viser, vil det kunne oppstå behov for forbedring og justering av dekning i Nødnett basert på ytterligere kartlegging og tilbakemeldinger fra brukerne. DSB arbeider kontinuerlig med oppfølging av kontrakten, leverandøren og dekningsutfordringer for å se på tiltak som eventuelt kan bedre situasjonen innenfor kontrakten. Samtidig er utbyggingsprosjektet ferdig, og midler til dekningsforvaltning og forbedringer utover kontrakten må vurderes i forbindelse med de årlige budsjettprosesser.

SPØRSMÅL NR. 50**Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein****Besvart 23. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Vil Justis- og beredskapsministeren ta et initiativ for å opprette et sentralt bevisarkiv, eventuelt sørge for et nytt regelverk som sørger for at bevis i alvorlige straffesaker ikke kastes?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringens opprettelse av en Cold-Case gruppe i Kripos, og den tidligere opprettelsen av Gjenopptakelseskomisjonen, viser viktigheten av god bevislagring. Dersom disse institusjonene skal fungere som en fullgod rettsikkerhetsgaranti, må vi ha et system som tar vare på bevis i alvorlige straffesaker. Bevis kan lagres lokalt i politidistriktene, med dette forutsetter et nytt regelverk og nye rutiner. Et alternativ er opprettelsen av et sentralt bevisarkiv, som spørsmålsstiller mener ville vært en god løsning. Justismuseet, tidligere Norsk Rettsmuseum, i Trondheim har sagt seg villige til å påta seg denne oppgaven. Det mener spørsmålsstiller ville vært en god løsning.

Svar:

Sikring og lagring av bevis i straffesaker er svært viktig både for politiets muligheter for å oppklare kriminalitet, og for rettsikkerheten til både kriminalitetsofre og til de som mistenkes for kriminelle handlinger. Bevis i straffesaker vil i stor grad være beslaglagte gjenstander av ulik slag. Dette gjelder bl.a. gjenstander inneholdende elektroniske spor. Generelt vil jeg understreke at det er viktig at vi har et system som sikrer at viktige bevis ikke går tapt, og det arbeides på flere plan for å få etablert en god håndtering av bevis i straffesaker. Politidirektoratet opplyser til meg at «Politidirektoratet er i oppstartfasen med tiltak for lagring av beslag. Basert på blant annet rapporten fra 2008 skal det kartlegges hva som er dagens behov for langtidslagring, hvordan eksisterende løsninger kan utnyttes bedre, hva plassbehovet er, hvilke logistikk-løsninger det er behov for og eventuelle behov for lovendringer mv. Dette er ikke tidligere beskrevet i de utredningene som er gjort. Målet er å finne fra til egnede løsninger for lagring av beslag over lengre tidsrom. Utredningen er estimert til 5-6 måneder, og videre prosjektgjennomføring vil følge etter dette. Håndteringen av beslag reguleres av straffeprosessloven. I forbindelse med kartleggingen av dagens behov for langtidslagring skal det også ses på eventuelle behov for endring/presisering av lov og forskrift. Politidirektoratets rundskriv om behandling av beslag i straffesaker setter føringer for behandling og oppbevaring av

beslag. Rundskrivet er revidert og sendt ut til alle politidistrikter og særorgan sommeren 2017». Arbeidet som Politidirektoratet beskriver er komplekst. Dette henger blant annet sammen med straffesakenes økende kompleksitet, økende grad av elektronisk beslag, samt mange typer beslag og ulik krav til forsvarlig oppbevaring. Videre vil det være behov for noen grunnleggende avgrensninger mht. hva som skal lagres. Disse forholdene vil videre være av vesentlig betydning for vurderingen av administrative og økonomiske forhold. Politidirektoratet opplyser for øvrig at de har revidert sitt rundskriv om behandling og oppbevaring av beslag i straffesaker sommeren 2017. Jeg nevner også at politiregisterforskriften § 45-18 ble endret i 2016 for å klargjøre regelverket rundt oppbevaring av bevis i ikke-avgjorte straffesaker. Straffeprosessloven regulerer behandling av bevis. Straffeprosesslovutvalget har levert forslag til ny straffeprosesslov, som også inneholder en bestemmelse om forskrifter om behandling av databeslag og oppbevaring av bevis (utkastets § 19-9). Det er derfor naturlig at eventuelle endringer i regelverket rundt beslag behandles sammen med straffeprosesslovutvalgets øvrige forslag.

SPØRSMÅL NR. 51**Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Knut Arild Hareide****Besvart 24. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug****Spørsmål:**

«Jeg er kjent med at en norsk familie, hvor foreldrene er norske statsborgere, og som har fått foreldretten til en somalisk gutt i en somalisk domstol, ikke får oppholdstillatelse til gutten i Norge. De har fått avslag fra både UDI og UNE.

Hva kan statsråden gjøre for å hjelpe denne familien og se på saken på nytt?»

BEGRUNNELSE:

Begrunnelsen for avslaget fra norsk utlendingsmyndighet er at dette kan skape en effekt der flere familier vil vurdere å gjøre det samme. Fra vårt perspektiv er en slik vurdering uforståelig, da denne saken ikke er egnet til å skape en presedens for andre familier. Tvert imot bør regjeringen se på denne saken på nytt for å finne en permanent og holdbar løsning for en familie som over lengre tid har opplevd en uholdbar situasjon, der kone og det adopterte barnet blir nødt til å bo i Somalia, mens mannen må bo i Norge. Det burde ingen familier måtte oppleve.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet har mottatt flere henvendelser fra berørte familiemedlemmer i den konkrete saken som representanten her viser til. I våre svarbrev er det vist til at det er Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som avgjør enkeltsaker, og at verken jeg eller departementet for øvrig har myndighet til å gripe inn i eller påvirke utfallet av slike saker.

Departementet har overfor familien redegjort for gjeldende regelverk og hvilke hensyn som på generelt grunnlag gjør seg gjeldende i slike saker (fosterbarn). Det er lagt opp til en streng praksis, noe som særlig er begrunnet i hensynet til at barn ikke urettmessig blir tatt bort fra foreldre og omsorgspersoner i hjemlandet. Innvandringsregulerende hensyn kan også tillegges vekt ved vurderingen av om det bør gis oppholdstillatelse i slike saker. Det er UDI og UNE som foretar den konkrete avveiningene av de hensyn som gjør seg gjeldende.

Jeg er for øvrig gjennom ovennevnte henvendelser til departementet gjort kjent med at den aktuelle saken er bragt inn for domstolene. Det er derfor nå opp til domstolene å ta stilling til gyldigheten av UNEs vedtak i saken. Dersom det foreligger nye opplysninger i saken vil familien kunne be utlendingsmyndighetene om en fornyet vurdering av saken.

SPØRSMÅL NR. 52**Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Mona Lill Fagerås****Besvart 20. oktober 2017 av fungerende kunnskapsminister Henrik Asheim****Spørsmål:**

«Hva mener statsråden at den varslede gjennomgangen av diverse utfordringer knyttet til den private barnehage-sektoren skal inneholde, hvordan skal den foregå, og når kan det forventes at arbeidet er ferdigstilt?»

BEGRUNNELSE:

Salg av private barnehager har de siste årene gjort mange velferdsgrundere til mangemillionærer. Kunnskapsminis-

ter Henrik Asheim (H) varsler i Dagens Næringsliv 5. oktober 2017 at regjeringen nå vil se nærmere på reguleringen av de private barnehagene. Én av tingene Kunnskapsdepartementet vil se nærmere på er reguleringene knyttet til hvor store gevinster eierne av private barnehager kan ta ut ved et salg av barnehagevirksomheten. De private barnehagene er finansiert av offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Samtidig har selskapene bak barnehagene i mange tilfeller mottatt billige tomter fra kommunene. Kunnskapsministeren påpeker overfor DN at det derfor er viktig å se nærmere på hvordan muligheten til å ta ut

gevinst fra salg av denne virksomheten reguleres. Han legger også vekt på at private barnehager i de fleste tilfeller mottar svært gunstig finansiering fra Husbanken, noe som betyr at behovet for å stille egen kapital ofte er begrenset. Det er kommunene som har ansvaret for tilsynet med barnehagene og fremveksten av barnehagegiganter betyr at et stort antall kommuner har ansvar for å føre tilsyn med det samme selskapet. Kunnskapsministeren vedgår overfor DN at det er mer utfordrende å følge pengestrømmene i store konserner. Dette er derfor også ett av områdene han varsler vil være en del av en slik gjennomgang. SV har ved flere anledninger påpekt at barnehagesektoren har utviklet seg kraftig de siste årene at det derfor er viktig med en grundig gjennomgang av hvordan lovverket etterleves og en vurdering av om barnehageloven godt nok sikrer at offentlige tilskudd og foreldrebetalingen ikke tas ut i profitt, men kommer barna i barnehagen til gode. Dette er også bakgrunnen for at SV våren 2017 fremmet representantforslag (Dok. 8: 43S) om profittfri barnehage. Forslagene fra SV fikk ikke flertall. Det er derfor nå interessant at regjeringen likevel ser behovet for å gjennomgå

reguleringen knyttet til den økte kommersialiseringen av sektoren og de utfordringer som følger med det.

Svar:

Jeg har varslet at jeg vil se nærmere på reguleringen av de private barnehagene.

Private barnehager sikrer valgfrihet for foreldrene og bidrar til mangfold i tilbudet, og de har vært helt avgjørende for å nå målet om full barnehagedekning. Regjeringen ønsker å ivareta mangfoldet av både små og store aktører i barnehagesektoren. Vi ser en dreining mot en sektor med større konserner som kjøper opp små private barnehager.

En regulering må være tilpasset utviklingen i sektoren. Jeg ønsker derfor å vurdere om dagens regelverk fra 2013 og tilsynsordning tar tilstrekkelig høyde for en utvikling der stadig flere barnehager blir del av større konsern. Målet med gjennomgangen er å vurdere om vi må regulere og kontrollere sektoren på en mer hensiktsmessig måte. I dette arbeidet vil vi ha tett dialog med sektoren. Det er foreløpig for tidlig å fastslå når gjennomgangen vil være klar.

SPØRSMÅL NR. 53

Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 23. oktober 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Korleis tenkjer statsråden å fylgje opp arbeidet i kjølevannet av regionreforma, der mellom anna politikargodtgjerslene på mellomniåvet skulle gjennomgå?»

GRUNNGJEVING:

I regionreforma som stortingsfleirtalet vedtok 8. juni var eit viktig element for FrP arbeidet som skal gjerast med å sjå på mellom anna politikargodtgjerslene på mellomniåvet. Det var varsla at regjeringa skulle sette ned eit utval som fekk i oppdrag å sjå på dette. Gjennom media så registreres det at KS ikkje ynskjer å bidra til dette arbeidet noko spørsmålsstillar synes er uheldig. Likevel så er dette arbeidet viktig og eg vonar regjeringa fylgjer opp stortinget sin forventning om ein gjennomgang.

Svar:

I den politiske avtala om regionreforma bad samarbeidspartia regjeringa om å oppnemne eit utval for å utarbeide retningslinjer for godtgjering til fylkeskommunale folkevalde. Utvalet skulle mellom anna bestå av KS og representantar frå fylkeskommunane. Eg er einig med representant Njåstad i at det er uheldig at KS ikkje ønskjer å delta i utvalet. I tillegg har nokre representantar frå fylkeskommunane takka nei til å sitte i utvalet. Medverknad frå KS og representantar frå fylkeskommunane var ei føresetnad for å opprette eit utval. Derfor meiner eg det vil vere lite formålstenleg å gå vidare med eit utval. Eg har vurdert andre måtar å undersøkje godtgjeringa til dei folkevalde i fylkeskommunane. Eg har kome fram til at det beste alternativet er å innhente ei ekspertutgreiing som samanliknar dei ulike reglementa for godtgjering i fylkeskommunane, og særleg nivået på godtgjeringa til dei ulike folkevalde. Det er også aktuelt å sjå på godtgjeringsreglane og nivået i samanliknbare land, og særleg våre naboland Sverige og Danmark. Vidare kan ein slik utgreiing kome med forslag

til retningslinjer for godtgjering. Mitt mål er å følge opp avtalen og få til ein gjennomgang av godtgjeringa til folke-

valde i fylkeskommunane. Eg vil kome nærmare tilbake til saka ved eit passande høve.

SPØRSMÅL NR. 54

Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 23. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«VG har den senere tid avslørt hvordan australsk politi, som ledd i en politioperasjon, tok over et nettsted som deler overgrepbilder av barn. Australsk politi delte selv overgrepbilder av barn.

Har norsk politi fått informasjon som viser at norske borgere har vært involvert, herunder både overgriper og offer, hva gjør politiet med denne informasjonen og vil bevisene kunne brukes i en etterforskning?»

BEGRUNNELSE:

Nettovergrep mot barn og unge er svært alvorlig, grenseoverskridende kriminalitet. Det er derfor avgjørende at dette bekjempes både nasjonalt og internasjonalt. Politiet må gis de verktøy de trenger for å avdekke slike overgrep, slik at vi i langt større grad kan forebygge nye overgrep. Samtidig, for å sikre grunnleggende rettsstatsprinsipper, er det helt avgjørende at etterforskningsmetoder er underlagt strenge lovkrav. På grunn av kriminalitetens grenseoverskridende karakter bør Norge i større grad ta initiativ til at regelverk samordnes, slik at man mer effektivt kan samarbeide i bekjempelsen av denne grusomme kriminaliteten som rammer helt uskyldige barn og unge.

Svar:

Overgrep mot barn er av den mest alvorlige kriminaliteten vi har og regjeringen prioriterer høyt arbeidet med å forebygge og bekjempe dette. Riksadvokatens mål og prioriteringer understreker også at nettrelaterte overgrep mot barn skal ha høy oppmerksomhet og politiet har avdekking og etterforskning av seksuelle overgrep mot barn som ett av sitt høyest prioriterte områder. Sentralt for politiets arbeid er å stanse pågående overgrep mot barn, identifisere fornærmede i både inn- og utland samt kartlegge og identifisere overgripere. Kripas har sentral kompetanse på internettrelaterte overgrep og bistår politidistriktene med identifikasjon av ofre og gjerningspersoner, bruk av informasjon fra Interpols identifiseringsdatabase,

annen kontakt mot utlandet, samt etterforskning av enkeltsaker. Omfanget av saker hvor overgrep er dokumentert og spredt har økt enormt de senere årene. Politiet og påtalemyndigheten skal som ledd i etterforskning av lovbrudd innhente og vurdere alle tilgjengelige bevis, også bevis innhentet av utenlandske myndigheter. Behandlingen av enkeltsaker på straffesaksområdet hører under påtalemyndigheten som ledes av riksadvokaten. Det rapporteres heller ikke til departementet om enkeltsaker, detaljer fra etterforskningen eller hvilke vurderinger som gjøres. Jeg vil derfor både av faktiske og formelle årsaker være avskåret fra å kommentere den konkrete saken som er gjenstand for spørsmålet.

Jeg må også understreke at det er påtalemyndigheten som, ut fra hensynet til etterforskningen, konkret må ta stilling til hvilke og hvor detaljerte opplysninger som til enhver tid kan formidles. Jeg ber derfor om forståelse for at jeg ikke kan gå inn på detaljene rundt den politioperasjonen som har skjedd i regi av australsk politi, forbindelser til Norge og eventuelle vurderinger av bevismessig verdi.

SPØRSMÅL NR. 55**Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Masud Gharakhani****Besvart 20. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hvilket grep vil statsråden ta for å sikre nok ressurser til avdeling for patologi ved Drammen sykehus, som har en avgjørende rolle i å sikre god kreftbehandling for en helseregion?»

BEGRUNNELSE:

Drammen sykehus er preget av en anmeldelse for grovt bedrageri. Mitt spørsmål dreier seg imidlertid ikke om etterforskningen. Spørsmålet mitt dreier seg om ressursituasjon ved avdeling for patologi ved Drammen Sykehus. De ansatte er særlig bekymret for at bemanningssituasjonen går utover kreftbehandlingen i hele Vestre Viken. Det kommer frem at patologene har varslet om kritiske tilstander over lengre tid. I vår ble det slått kraftig alarm.

«Det har vært mange møter, men vi har ikke fått resultater. Ressurssituasjonen i avdelingen er for knapp» sier foretakstillitsvalgt Tom Henry Hansen til Drammens Tidende. Det betyr at ressursituasjon over lang tid ikke har vært tilpasset behovet. Det er en alvorlig bekymringsmelding for en avdeling som har en sentral rolle i å sikre god kreftbehandling i Vestre Viken.

Avdelingen for klinisk patologi på Drammen sykehus analyserer alle kreftrelaterte celleprøver for hele helseforetaket. Patologisk avdeling, med sine 55 ansatte, er en av landets aller største. Pasientgrunnetallet er på 500 000 innbyggere. Det dette koker ned til er om innbyggerne skal kunne føle seg trygge på at de vil få den beste tilgjengelige helsehjelpen, dersom de skulle være så uheldige.

Svar:

Det følger av styringsmodellen for spesialisthelsetjenesten at de regionale helseforetakene har ansvaret for å sørge for nødvendige spesialisthelsetjenester for befolkningen i helseregionen. Finansieringsansvaret for spesialisthelsetjenestene følger sørge-for-ansvaret ved at de regionale helseforetakene, i dette tilfellet Helse Sør-Øst RHF, fordeler bevilgningen som Stortinget har stilt til disposisjon til helseforetakene i regionen. Fordelingen av inntekter mellom helseforetakene tar utgangspunkt i den nasjonale modellen for fordeling av inntekter mellom helseregionene, men med enkelte regionale tilpasninger. Det er så styret for Vestre Viken HF som har ansvaret for å fordele inntektene i tråd med oppgavene for helseforetakets samlede virksomhet og de enkelte avdelingene innen foretaket.

Når det gjelder den konkrete situasjonen ved Avdeling for klinisk patologi i Vestre Viken, har jeg bedt Helse Sør-Øst RHF om en redegjørelse. Redegjørelsen viser at Vestre Viken har iverksatt tiltak for å sikre at pasientene får en forsvarlig behandling. Helse Sør-Øst RHF har gitt følgende tilbakemelding:

«Helse Sør-Øst RHF har innhentet en redegjørelse fra Vestre Viken HF, som viser til at det er satt i verk tiltak som skal «sikre at alle pasienter, inkludert de høyt prioriterte kreftpasientene, får en forsvarlig behandling.» Under følger tilbakemeldingen fra Vestre Viken HF i sin helhet:

«Avdeling for klinisk patologi i Vestre Viken er en av landets største avdelinger innen patologi. Avdelingen leverer tjenester med høy kvalitet. Det er en avdeling som har en betydelig arbeidsmengde og hvor arealene er trange. Det har i de siste månedene vært arbeidet spesielt med forbedrings- og utviklingstiltak i avdelingen. Tiltakene gjelder både bemanning- og arealmessige forhold hvor noen igangsettes umiddelbart og andre som langsiktige prosjekter. Utviklingsarbeidet har skjedd i nært samarbeid med de ansatte og tillitsvalgte. Det pågår ansettelser av både leger og bioingeniører til erstatning i permanente - eller nye midlertidige stillinger.

Den spesielle situasjonen avdelingen er kommet i nå, er en ekstra driftsutfordring. Noen prøver vil en periode bli sendt til andre patologiavdelinger i Helse Sør-Øst. Det regionale helseforetaket er orientert.

Foretaksledelsen følger situasjonen i tett dialog med klinikk- og avdelingsledelse. De iverksatte tiltakene skal sikre at alle pasienter, inkludert de høyt prioriterte kreftpasientene, får en forsvarlig behandling.»

SPØRSMÅL NR. 56**Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Tore Storehaug****Besvart 24. oktober 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Vil samferdselsministeren sikre ei rask ordning som sikrar at Florø lufthamn kjem inn att under ordninga med statleg innkjøp av flyruter (FOT), no som funn frå Møreforskning har vist at konkurranseutsetting har gitt eit dårlegare tilbod?»

GRUNNGJEVING:

Møreforskning og Høgskolen i Molde har gjennomført ein forskingsrapport som kastar lys på overgangen til kommersiell drift på flyrutene Oslo-Florø og Bergen-Florø. Deira rapport viser ein reduksjon i etterspørselen på kring 12% som kan forklarast av kommersialiseringa åleine. Prisoppgangen er i snitt 25-40% i tillegg til ulemper i form av auka tal mellomlandingar og overnattingar på grunn av tidelegare sisteavgangar. Rapporten konkluderer med at det er vanskeleg å sjå for seg to aktørar, noko som kunne styrka priskonkurransen. 6. september uttalte statssekretærene Tom-Christer Nilsen og Tom Cato Karlsen frå samferdsledepartementet til Firdaposten at dei ville gjennomføre ei liknande undersøking og vurdere ei «fast track»-handsaming for rutene i Florø. Departementet har likevel ikkje vore tydelege på kva som vil skje dersom funna frå rapporten blir stadfesta. Lokalt næringsliv og lokalbefolkninga generelt ønskjer å komme inn att under ordninga med statleg kjøp av regionale flyruter (FOT).

Svar:

Kjøp av flyruter er eit unntak frå hovudregelen om fri marknadstilgang til flyruter i Noreg og mellom Noreg og resten av EU/EØS-området for flyselskap som er godkjent i eit EU/EØS-land. Der marknaden åleine ikkje gir eit tilfredsstillande minstetilbod, kan Samferdselsdepartementet påleggje forpliktingar til offentleg tenesteyting (FOT) på flyruter, jf. Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 av 24. september 2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet, som er tatt inn i norsk rett gjennom forskrift av 12. august 2011 nr. 833 om lufttransporttjenester i EØS. I forkant av kvar konkurranse vurderer departementet ei rekke forhold ved flyrutene som er omfatta av ordninga med statleg kjøp. Dette inkluderer blant anna om det kan vere grunnlag for kommersiell drift. Som ein del av arbeidet med konkurransen om flyrutene i Sør-Noreg frå 1. april 2016, innhenta Samferdselsdepartementet ei utgreiing av flyrutetilbodet frå Transportøkonomisk institutt (TØI) og Møreforskning

Molde AS (TØI rapport 1331/2014 Forslag til anbudsopplegg for regionale flyruter i Sør-Norge). I rapporten konkluderer utgreier med at flyrutene frå Florø kan drivast vidare på kommersielle vilkår. Widerøe kontakta også departementet og uttrykte ønskje om at flyrutene vart overført til kommersiell drift. Departementet gjennomførte ei høyring om utforminga av vilkåra i utlysinga, og mottok innspel frå involverte fylkeskommunar og andre relevante instansar. Etter ein grundig gjennomgang av dei innkomne innspela, meinte Samferdselsdepartementet at det var grunnlag for kommersiell drift av flyrutene tilknytt Florø lufthamn. Eg besøkte Florø lufthamn i april i år, og møtte både lokale næringsaktørar og lufthamnleiinga. Eg har vurdert innhaldet i forskingsrapporten som Storehaug viser til (Møreforskning Molde AS, rapport 1705 Virkninger av kommersialisering ved Florø lufthavn). Rapporten konkluderer ikkje med at rutene til Florø må inn i FOT-ordninga igjen, men at det er vanskeleg å sjå for seg to aktørar som flyg på lufthamna. Dette er ikkje uventa. Vi har fleire kommersielle ruter i Noreg der det ikkje er tilstrekkeleg passasjergrunnlag til at fleire flyselskap skal kunne operere på rutene. At det er grunnlag for kommersiell rutedrift inneberer ikkje nødvendigvis at det må vere fleire enn ein operatør. Eg har merka meg at tilbodet ved Florø lufthamn er på om lag same nivå som TØI og Møreforskning spådde i TØI rapport 1331/2014. Frekvensen er om lag fire daglege rundturar, medan maksimal billettpris har auka på begge rutene; billettprisen til/frå Bergen har auka noko meir enn forventet, medan billettprisen til/frå Oslo har auka noko mindre enn forventet. Talet på passasjerar har falle ved lufthamna, men ein vesentleg del av dette skuldast fall i offshore helikoptertrafikken. Eg har vidare registrert at FlyViking AS har uttalt seg i media om at Florø er ei potensiell lufthamn for selskapet sitt rutenett, men at ei innføring av FOT-ruter frå Florø lufthamn vil stenge døra for selskapet. Arbeidet med å lyse ut ny konkurranse om rutene i Sør-Noreg frå 1. april 2020 er i gang, og som ein del av dette arbeidet er Møreforskning tildelt oppdraget med å utføre ei ny utgreiing av det statlege flyrutekjøpet i Sør-Noreg. I dette arbeidet vil Møreforskning blant anna vurdere tilbodet på Florø-rutene. Eg har merka meg ønskingane lokalt om innføring av FOT-ruter, men meiner det er rett å vente på resultatet av dette utgreiingsarbeidet før departementet vurderer om ein skal gjere noko i forkant av dei normale kjøpsprosessane. Rapporten vil verte sendt på høyring til involverte fylkeskommunar og andre relevante instansar der dei kan kome med innspel om flyrutene.

SPØRSMÅL NR. 57**Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson****Besvart 24. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«En EU-dom har gjort det ulovlig for bedrifter å kun tilby dyre telefonnumre til sin kundeservice. Private aktører har fått frist til søndag 15. oktober med å avskaffe spesialnumrene. Men det er fortsatt lov for det offentlige, for eksempel sykehus, å bruke slike dyre numre.

Vil statsråden umiddelbart instruere helseforetakene om å avvikle praksisen med dyre spesialnumre?»

Svar:

Jeg besvarte et lignende spørsmål i mitt brev av 27. september 2017 til Stortingets president vedrørende telefonnummeret 05515 til pasientreisekontorene (spørsmål nr. 1598). I mitt brev orienterte jeg blant annet om at det offentliges bruk av spesialnumre vurderes i den enkelte tjeneste og sektor, og at Pasientreiser HF har under vurdering innføring av andre ordinære publikumsnummer.

I forbindelse med dette nye spørsmålet, som jeg oppfatter at knytter seg til hele spesialisthelsetjenesten, har departementet forespurt de regionale helseforetakene om praksis knyttet til bruk av spesialnummer. Alle helseregionene har eksempel på helseforetak som benytter spesialnummer, både kortnummer og 800-nummer. Særlig bruken av femsifrede telefonnummer er nok innført for å gjøre det enklere for befolkningen å huske og kom-

me i kontakt med helsetjenesten, men det har ført med seg kostnader for både publikum og helseforetak. De regionale helseforetakene har orientert om at de fleste helseforetakene som benytter slike telefonløsninger i dag allerede har igangsatt et arbeid for å se på andre løsninger for publikumshenvendelser. Det er på bakgrunn av disse orienteringene grunnlag for å si at sektoren på eget initiativ nå ser ut til å ha en kritisk gjennomgang av bruken av spesialnumre, og at flere av regionene er i ferd med å terminere bruk av disse.

Jeg mener det er bra at regionene og deres helseforetak nå vurderer på hvilken måte publikum skal kunne komme i kontakt med dem i fremtiden, og jeg oppfatter at man ønsker å benytte løsninger som verken belaster publikum eller tjenesten med unødvendig høye kostnader.

Avslutningsvis vil jeg peke på nødvendigheten av, og mulighetene som ligger i, å tenke nytt i kommunikasjonen med publikum og pasienter. Digitale løsninger har allerede gitt oss nye kanaler og tjenester som vi har store forventninger til. Helseforetakenes egne Intranettsider må brukes målrettet, tjenestene på helsenorge.no skal bygges videre ut, mobilløsninger er på vei inn og telefonløsningene må utvikles. De nye vurderingene av bruken av spesialnumre som allerede er i gang i helseregionene vil være en del av dette bildet.

SPØRSMÅL NR. 58**Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Arild Grande****Besvart 23. oktober 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Hva gjør regjeringen for å bidra til at flere innvandrere kan få innpass i det norske arbeidsmarkedet, og hvordan henger denne innsatsen sammen med regjeringens foreslåtte kutt i arbeidsmarkedstiltak?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom Trønder-Avisa mandag 16. oktober blir vi kjent med Perihan Haldorsen og Engin Seker som har brukt rundt ti år på å skaffe seg utdanning og jobb etter at de kom til Norge. Til sammen har de søkt på 150 jobber, men ikke en eneste gang har de blitt kalt inn til intervju. Dette er to blant mange innvandrere som opplever manglende interesse både fra privat og offentlig sektor. I arbeidet med å skape et arbeidsliv med rom for alle er det viktig å både

jobbe med holdninger blant ledere og å stille opp med midler til å sikre flere en mulighet. Et mer inkluderende arbeidsmarked vil dessuten styrke de enkelte virksomhetene og Norges konkurransekraft.

Regjeringen skriver i Arbeids- og sosialdepartementets budsjettproposisjon at

«Flere av flyktningene som kom til Norge i 2015 deltar i eller er i ferd med å avslutte introduksjonsprogram, og vil kunne ha behov for arbeidsmarkedstiltak i 2018.»

Svar:

Regjeringen vil legge til rette for at flere innvandrere kan delta i arbeidslivet. Arbeid er viktig for integrering og selvforsørgelse, det kan styrke fellesskapet og sikre en bærekraftig velferdsutvikling.

Etter en periode med svak økonomisk vekst og høy ledighet i enkelte næringer er norsk økonomi nå i bedring. Sysselsettingen øker og ledigheten er på vei ned. Den aktive arbeidsmarkedspolitikken må tilpasses utviklingen på arbeidsmarkedet. I lys av bedre utsikter i arbeidslivet, foreslår regjeringen nå en forsiktig reduksjon i antall tiltaksplasser for ledige i 2018. Samtidig opprettholder vi et høyt nivå på arbeidsmarkedstiltakene. Den foreslåtte bevilgningen for neste år vil beregningsteknisk gi rom for om lag 73 000 tiltaksplasser totalt.

Arbeidsmarkedstiltak skal bidra til å styrke den enkeltes mulighet til å få eller beholde arbeid. Ledigheten har gått ned for de fleste innvandrergupper det siste året, men er fortsatt høyere for innvandrere enn i befolkningen for øvrig.

Innvandrere fra land utenfor EØS skal prioriteres for arbeidsmarkedstiltak i Arbeids- og velferdsetaten. Tall fra Statistisk sentralbyrå 2. kvartal 2017 viser at om lag 44 prosent av de ledige som deltar på tiltak, er innvandrere. Arbeids- og velferdsetaten disponerer en bred vifte av tiltak som skal møte ulike behov for arbeidsrettet bistand.

Lønnskudd kan gi økt sannsynlighet for ansettelse ved å redusere arbeidsgivers risiko, opplæring skal kvalifisere til ledige jobber og arbeidstrening kan bl.a. gi arbeidssøkeren relevant arbeidserfaring. I tillegg er tett oppfølging viktig.

I 2015 kom et høyt antall asylsøkere til Norge. Flere av de som fikk oppholdstillatelse er nå i gang med introduksjonsprogram i kommunene, og vil trolig melde seg på arbeidsmarkedet i 2018 og 2019. De siste årene er viktige grep tatt i integreringspolitikken. Flyktninger skal få kartlagt sin kompetanse tidligere, og flere skal følges opp gjennom tilbud om yrkes- og karriereveiledning i mottak. Introduksjonsprogrammet skal i større grad arbeidsrettes, og det åpnes for økt bruk av ordinær skole/utdanning i programmet. For innvandrere som skal bo i Norge, er det avgjørende å beherske norsk.

Viktige tiltak som skal kvalifisere og tilrettelegge for økt deltakelse i arbeidslivet er iverksatt, men for å lykkes, er vi avhengige av at arbeidslivet gir innvandrerne en sjanse. Partene i arbeidslivet kan her spille en viktig rolle. I mai 2016 undertegnet myndighetene og partene i arbeidslivet en samarbeidserklæring for å få til raskere integrering av innvandrere med fluktbakgrunn i arbeidslivet. Det er viktig å følge opp dette arbeidet fremover.

Staten er selv en viktig arbeidsgiver. For å øke mangfoldet i arbeidsstokken, er statlige virksomheter som utlyser en stilling pålagt å innkalle minst én søker med innvandrerbakgrunn til intervju dersom vedkommende er kvalifisert. Både innenfor offentlig og privat virksomhet bør det tilrettelegges for gode rekrutteringsprosesser som sikrer nødvendig kompetanse og motvirker urimelig forskjellsbehandling.

Regjeringen er opptatt av å øke sysselsettingsandelen. Vi vil skape flere jobber og få flere personer i arbeid. Jeg kan derfor forsikre representanten Grande om at innsats som kan bidra til å gi utsatte grupper økt innpass i det norske arbeidsmarkedet, vil bli opprettholdt i tiden framover.

SPØRSMÅL NR. 59

Innlevert 16. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 24. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«VG sin oversikt viser stor variasjon mellom de fire helseregionene i bruk av unntaksbestemmelsen som regulerer hvordan nye legemidler til pasienter, i påvente

av endelig beslutning om å gjøre behandlingen tilgjengelig i landets sykehus.

Hva vil helseministeren gjøre for å finne årsaken til denne variasjonen, og hvordan vil han sikre mest mulig

lik praksis av denne bestemmelsen ved alle landet sykehus og for alle landets pasienter?»

BEGRUNNELSE:

VG nett viser i en artikkel 15. oktober at det forekommer store variasjoner mellom helseregionene når det gjelder bruk av den såkalte unntaksbestemmelsen. Unntaksbestemmelsen gjelder for bruk av nye legemidler som enda ikke er behandlet i beslutningsforum. Beslutningsforum avgjør hvilke nye legemidler spesialisthelsetjenesten skal kunne gi pasienter ved alle landet sykehus.

Svar:

Et av målene med system for Nye metoder er å sikre likeverdig tilgang til nye metoder på tvers av helseregionene. Derfor stilte departementet allerede ved opprettelsen av systemet krav til de regionale helseforetakene om å etablere en enhetlig og kunnskapsbasert praksis for innføring av nye metoder i spesialisthelsetjenesten. Dette målet står fast og departementet forutsetter at de regionale helseforetakene legger til rette for dette.

Når et legemiddel er meldt inn i system for Nye metoder gjelder i utgangspunktet regelen om at metoder under vurdering ikke skal tas i bruk for nye pasienter, mens de

pasienter som er under behandling får fortsette med behandlingen.

De regionale helseforetakene kan velge å gi unntak fra denne praksisen for hele pasientgruppen, eller enkeltpasienter, og har derfor innført en unntaksordning. Prosedyrene for unntaksordningen ble besluttet av fagdirektørene i de regionale helseforetakene og formidlet ut i spesialisthelsetjenesten i oktober 2015, disse ligger på systemets hjemmesider:

<https://nyemetoder.no/om-systemet/bruk-av-metoder-som-er-til-metodevurdering-prosedyre-for-unntak>

Jeg er opptatt av at unntaksordningen praktiseres likt i hele landet og fungerer etter formålet. Det er de regionale helseforetakene som har ansvar for å forvalte, følge opp og utvikle system for Nye Metoder, og dermed også unntaksordningen.

Jeg sendte derfor i august i år et særskilt oppdrag til de regionale helseforetakene om at de skal igangsette et arbeid for å sikre at unntakene blir kjent og praktiseres likt i hele landet. En bedre dokumentasjon av bruken av unntaksordningen i helseforetakene vil også gi de regionale helseforetakene som ansvarlige for praktisering av denne ordningen viktig informasjon om dagens praktisering som grunnlag for det oppdraget som er gitt.

SPØRSMÅL NR. 60

Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 23. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hvilke konsekvenser vil det ha for terrorberedskapen dersom Stortingets vedtak om å flytte helikoptrene til Rygge ikke gjennomføres som planlagt?»

BEGRUNNELSE:

Rapport fra 22. juli kommisjonen anbefalte at rask og effektiv helikopterstøtte til politiet i for bindelse med terrorbekjempelse på norsk jord bør bli en dimensjonerende oppgave for Forsvaret. Stortinget vedtok ved behandlingen av Innst. 62 S (2016-2017) å flytte Luftforsvarets Bell 412-helikoptre til Rygge for å etablere en dedikert helikopterkapasitet til støtte for spesialstyrkene. Tiltaket styrker også evnen til å bistå politiet på Østlandet og beredskapstroppen.

Svar:

En flytting av Bell 412 helikoptrene til Rygge vil, i tillegg til å øke den operative evnen til spesialstyrkene, medføre en vesentlig styrking av Forsvarets evne til å bistå politiet på Østlandet. Økt helikopterstøtte til politiet knyttet til terrorberedskap og terrorbekjempelse, samt løsning av andre politioppgaver som krever hurtig respons, vil utgjøre et viktig element i politiberedskapen. Jeg understreker at en flytting til Rygge forutsetter at alternativ helikopterkapasitet blir etablert i nord, anslagsvis innen 2019-2020, og at endelig tidspunkt for flytting av Bell 412 helikoptrene først kan fastsettes når alternativ helikopterkapasitet er på plass. Jeg viser for øvrig til forsvarsministerens svar på likelydende skriftlig spørsmål nr. 61.

SPØRSMÅL NR. 61**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes****Besvart 20. oktober 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Hvilke konsekvenser vil det ha for terrorberedskapen dersom Stortingets vedtak om å flytte helikoptrene til Rygge ikke gjennomføres som planlagt?»

BEGRUNNELSE:

Rapport fra 22. juli kommisjonen anbefalte at rask og effektiv helikopterstøtte til politiet i forbindelse med terrorbekjempelse på norsk jord bør bli en dimensjonerende oppgave for Forsvaret. Stortinget vedtok ved behandlingen av Innst. 62 S (2016-2017) å flytte Luftforsvarets Bell 412-helikoptre til Rygge for å etablere en dedikert helikopterkapasitet til støtte for spesialstyrkene. Tiltaket styrker også evnen til å bistå politiet på Østlandet og beredskapstropen.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 17. oktober 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes om hvilke konsekvenser det vil ha for terrorberedskapen dersom Stortingets vedtak om å flytte helikoptrene til Rygge ikke gjennomføres som planlagt.

En samling av Luftforsvarets Bell 412-helikoptre på Rygge vil øke den operative evnen til spesialstyrkene. Det er nødvendig for å videreutvikle evnen til spesialoperasjoner i forbindelse med nasjonalt forsvar og internasjonal innsats. Tiltaket vil også medføre en vesentlig styrking av Forsvarets evne til å bistå politiet i forbindelse med kontraterroropdrag i hele landet.

Dersom den planlagte flyttingen av Bell 412 ikke gjennomføres som flertallet på Stortinget har besluttet, vil ikke spesialstyrkene kunne få fullverdig støtte. Det skyldes at antallet helikoptre og besetninger er for lavt. Å videreføre dagens løsning for Bell 412 vil medføre at dette helikoptermiljøet på sikt ikke vil være bærekraftig når det gjelder materiell eller treningsnivå. Det er derfor ikke en god løsning.

En samling av Bell 412 på Rygge vil medføre bedre muligheter for helikopterstøtte til politiet knyttet til terrorberedskap og terrorbekjempelse. Dette er også viktig for løsning av andre politioppgaver som krever hurtig respons og utgjør sentrale elementer i politiberedskapen.

Jeg viser for øvrig til justisministerens svar på et liklydende skriftlig spørsmål (nr. 60).

SPØRSMÅL NR. 62**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Knut Arild Hareide****Besvart 24. oktober 2017 av fungerende utenriksminister Børge Brende****Spørsmål:**

«Den brutale kampanjen til Myanmar militære styrker har fordrevet mer enn en halv million medlemmer av Rohingya-minoriteten over til nabolandet Bangladesh.

Hva har den norske regjeringen foretatt seg overfor Myanmar politiske ledelse, med fredsprisvinner Aung San Suu Kyi i spissen, for å bidra til at de grove menneskerettighetsbruddene mot Rohingya-folket skal opphøre, og hvilke humanitære hjelpetiltak er satt inn fra Norges side for å avhjelpe situasjonen for de som er drevet på flukt?»

BEGRUNNELSE:

FNs menneskerettighetskontor omtaler i en rapport militærkampanjen som en rekke «brutale, velorganiserte, koordinerte og systematiske» angrep der hensikten ikke bare har vært å fordrive rohingyanene men også å forsikre seg om at de aldri kommer tilbake. Rapporten beskriver hvordan Rohingya-minoriteten har blitt utsatt for henrettelser, voldtekter og tortur fra soldater i Myanmar militære styrker. FNs høykommissær for menneskerettigheter har valgt å karakterisere militæraksjonen som «etnisk rensing».

Svar:

Situasjonen i Rakhine og for rohingya-minoriteten i Myanmar er svært bekymringsfull. Mer enn 600 000 personer har ifølge FN flyktet over grensen til Bangladesh siden slutten av august. Det er rapportert om omfattende nedbrenning av landsbyer, vold, seksuelle overgrep og fordrivelse. FNs generalsekretær har kalt det verdens raskest voksende flyktningkriser og et humanitært og menneskerettslig mareritt. Mangel på tilgang til Nord-Rakhine gjør det både vanskelig å få frem humanitær hjelp, og å få informasjon om hva som faktisk skjer.

Norge har flere ganger tatt opp situasjonen for rohingyaene med Myanmars myndigheter. Vi ber særlig om at sivile og militære myndigheter får slutt på voldshandlingene, og beskytter befolkningen. Humanitære aktører må gis full tilgang. Flyktningene må få vende raskt hjem. Utenriksminister Børge Brende tok opp situasjonen for rohingyaene med Aung San Suu Kyi under sitt besøk til Myanmar i juli.

I september ble Myanmars ambassadør til Norge innkalt til et møte i Utenriksdepartementet der vi ga uttrykk for vår sterke bekymring. Vi understreket også at myndighetene må åpne opp for granskning ved hjelp av eksterne aktører som FN. Dette budskapet fremmet Norge også i FNs Menneskerettighetsråd der vi i år var medforlagsstiller til den årlige resolusjonen om menneskerettighetssituasjonen i Myanmar. I tillegg fremføres de norske budskapene til myndighetene i Myanmar av den norske ambassaden i Yangon.

De humanitære behovene som følger av situasjonen i Rakhine er omfattende. Det antas at mer enn 800 000 rohingya-flyktninger oppholder seg i Bangladesh der kapasiteten i mottaksapparatet er sprengt. Dårlig infrastruktur gjør humanitær tilgang vanskelig og det er stor fare for epidemier. Mange av flyktningene er sterkt traumatisert. Statsminister Solberg diskuterte blant annet norsk støtte til den humanitære responsen da hun møtte sin motpart fra Bangladesh i september.

På giverkonferansen for rohingya-krisen 23. oktober i Genève ble det annonsert et nytt norsk bidrag på 25 millioner kroner. Vi har dermed så langt i 2017 bidratt med til sammen 80 millioner kroner i humanitær bistand fordelt på de to landene. Norge har blant annet bidratt til etablering av et feltsykehus i Bangladesh gjennom Norges Røde Kors. Vi bidrar også til Flyktningehjelpens og FNs arbeid. Norge vurderer kontinuerlig hvordan vi best kan hjelpe på det humanitære området.

Delstaten Rakhine har i flere årtier vært preget av spenning mellom buddhister og den muslimske folkegruppen rohingya. Det er stort behov for tillitsbygging og tiltak for å gjøre slutt på den langvarige diskrimineringen av rohingyaene. Samtidig lever også majoritetsbefolkningen i denne fattige delstaten under vanskelige kår. Rakhinekommisjonen (Advisory Commission on Rakhine State), ledet av Kofi Annan, har kommet med en rekke anbefalinger om slike tiltak, som også Myanmars myndigheter har gitt sin tilslutning til. Fra norsk side har vi støttet kommisjonens arbeid. Norge er også klar til å støtte den praktiske gjennomføringen av anbefalingene.

SPØRSMÅL NR. 63

Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Jon Gunnes

Besvart 24. oktober 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Viser til vedtatt Statsbudsjett for 2017 og fremlagt budsjett for 2018, der det blir etablert en nasjonal bindende regel om at nullutslippsbiler ikke skal betale mer enn halv pris for parkering, ferger og bompenger.

Når vil de endelige forskriftene for statlig og fylkeskommunal ferge drift være klare?»

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet for 2017 ble det etablert en nasjonal regel om at nullutslippsbiler ikke skal betale mer enn halv

pris for parkering, ferger og bompenger. Samme forslag til vedtak foreligger også i regjeringens utkast til statsbudsjett for 2018. Rogaland fylkeskommune opplever nå en situasjon der rådmann foreslår at nullutslippsbiler som elbiler, skal betale full takst i Tau-sambandet. Videre er vi kjent med at også andre fylkeskommuner har fattet liknende vedtak som strider med den nasjonalt bindende regelen om at nullutslippsfartøy skal betale maks halv pris for parkering, ferger og bompenger.

Svar:

Ved behandlingen av nasjonalbudsjettet og forslag til statsbudsjett for 2017, jf. Innst. 2 S (2016 – 2017) gjorde Stortinget følgende anmodningsvedtak (nr. 108, pkt. 2 c):

«Det etableres en nasjonal bindende regel om at nullutslippskjøretøy ikke skal betale mer enn maksimalt 50 pst. av takstene for konvensjonelle kjøretøy når det gjelder bompenger, ferje og parkering.»

Som det går fram av omtalen av dette anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2017-2018), er bompenger, ferje og

parkering regulert av ulikt lovverk i hhv. veglova, yrkestransportlova og vegtrafikklova. Samferdselsdepartementet utreder nå hvordan tiltaket kan gjennomføres på de ulike områdene, blant annet om det vil kreve endring av lovverk.

Videre kreves det en nærmere kartlegging av de økonomiske konsekvenser av å gjennomføre tiltakene.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte når ovenstående arbeid er gjennomført.

SPØRSMÅL NR. 64

Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Arild Grande

Besvart 20. oktober 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at den nye forskriften sikrer at verneombudene fortsatt kan oppsøke alle firmaer som i realiteten driver med renhold- servering- eller overnattingsvirksomhet?»

finner det ikke riktig å konkludere før jeg har fått satt meg nøye inn i alle innspill.

BEGRUNNELSE:

Arbeids- og sosialdepartementet har etter press fra arbeidstakerorganisasjoner sendt ut på høring forslag til ny forskrift for hvilke virkeområder de regionale verneombud (RVO) for hotell, restaurant og renholdsbransjen skal ha. I ønsket om forenkling svekker regjeringen arbeidstakerorganisasjonenes verktøy for et seriøst og organisert arbeidsliv.

Svar:

Arbeids- og sosialdepartementet har gjort en bred kartlegging av erfaringene med de to ordningene med regionale verneombud; dvs. ordningen i bygge- og anleggsbransjen og ordningen i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen. I den forbindelse fikk departementet flere tilbakemeldinger om at virkeområdet for ordningen i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen var uklart. Jeg mener det er uheldig med en slik uklarhet, og departementet har som kjent hatt på høring en klargjøring av ordningens virkeområde.

Flere organisasjoner, både på arbeidstaker- og arbeidsgiversiden, har kommet med merknader i høringen. Departementet arbeider nå med høringssvarene, og jeg

SPØRSMÅL NR. 65**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 26. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan statsråden redegjøre for om det er planlagt arbeid med forenklingsprosesser innen søknads- og klageprosesser i helse og omsorg som gagnar pasientene mest og vil statsråden vurdere om for eksempel en opprettelse av et regelråd innen helse og omsorg etter modell fra næringslivet kan bidra til mindre byråkrati og gjøre det enklere for pasientene?»

BEGRUNNELSE:

Denne regjeringen gikk til valg på å fornye og forenkle Norge. Forenkling og effektivisering er i god gang på mange områder innen helse, men fortsatt er det viktige områder som gjenstår. Flere offentlige instanser som Pasientombudet og Forbrukerrådet forteller om tilbakemeldinger fra pasienter og pårørende om opplevelser av massivt og vanskelig lovverk, tungvinte søknads- og klageprosesser med omfattende søknadsskjema til blant annet Helfo, NAV Hjelpemidler og Pasientreiser. Sistnevnte er på hele 4 sider. Ved klagesaker blir hovedansvar for å skaffe tilveie alle nødvendige dokument lagt til pasienten selv eller dens pårørende. For ikke å snakke om ventetider på opptil flere år. Slik kan det vel ikke være?

Det er vel ikke den som er syk som skal bruke tid og krefter på å få den helsehjelpen en har behov for. I mitt hode – og hjerte blir det feil.

Ettersom jeg forstår har det vært jobbet med forenkling av saksbehandlingen – men da sett fra saksbehandlers ståsted. For veldig mange pasienter oppleves ikke disse prosessene som forenklete. Næringssektor ble det i 2015 opprettet et regelråd med oppgave om å hindre at nye lover og regler for bedriftene blir mer tyngende enn det som er nødvendig. Dette burde kanskje vært noe å prøve innenfor helse og omsorgsområdet også slik at man fjerner tidstyver og forenkler for den enkelte.

Svar:

Som kjent er jeg opptatt av å skape pasientens helsetjeneste. Dette innebærer også at søknads- og klageprosesser innen helse- og omsorgstjenesten skal være forståelige, lett tilgjengelige og effektive for pasienter og pårørende.

En viktig milepel i arbeidet med å forenkle søknadsprosesser for rettigheter etter folketrygden ble nådd med innføringen av automatisk frikort tak 1. Fra 1. januar 2017 ble også frikort tak 2-ordningen automatisert. Alle godkjente egenandeler rapporteres nå automatisk inn til Helfo, fra behandlere og tjenesteytere, og frikortene sendes

til brukeren så snart frikorttaket er nådd. En automatisert ordning forenkler og effektiviserer arbeidet i forvaltningen, det gir en bedre brukeropplevelse og flere får det frikortet de har krav på.

Helseportalen helsenorge.no er en viktig brikke for å utvikle «pasientens digitale helsetjeneste» med løsninger som gir pasienter og brukere en enklere hverdag. Nye tjenester utvikles kontinuerlig og forenkler kontakten pasientene har med helsetjenesten. For eksempel kan pasienter i Helse-Vest logge inn for å se og endre sine egne sykehusavtaler. Innbyggerne i Helse Vest og Helse Nord har fått tilgang til egen sykehusjournal.

Innenfor pasientreiser ble søknadsprosessen for dekning av reiseutgifter betydelig forenklet i 2016 med en ny tjeneste på helseportalen. Pasientene kan som følge av endringen nå sende inn en elektronisk søknad i stedet for å sende papirkvitteringer i posten. Kravet til dokumentasjon er redusert ved at løsningen selv regner ut reiseavstanden fra pasientens hjem til behandlingssted og ved at pasienten ikke lenger trenger å legge ved oppmøtebekræftelse. Pasientene får raskere svar og helsetjenesten bruker mindre tid på saksbehandling. Pasientreiser HF opplyser at 6 av 10 søknader sendt inn i september 2017 er elektroniske. De oppgir videre at 8 av 10 som søker elektronisk er fornøyd eller svært fornøyd.

I tillegg har store deler av klagebehandlingen på helse- og omsorgsfeltet siden 2016 vært samlet i Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten. Formålet med å samle klagebehandlingen til ett organ er blant annet å effektivisere og forenkle klagebehandlingen.

Regjeringen har også oppnevnt et utvalg (Tvangslovutvalget) som skal foreslå modernisering av tvangsregelverket innenfor helse- og omsorgssektoren. Dette regelverket fremstår i dag som uoversiktlig for både pasienter og behandlere. Utvalget skal foreslå endringer som møter behovene i dagens og morgendagens helse- og omsorgstjeneste. Det nye regelverket skal støtte opp under målet om å skape pasientens helsetjeneste. Utvalget er blant annet bedt om å se på klageordningene.

Jeg ønsker en lovgivning som tar utgangspunkt i pasientens og brukerens behov. Likevel tror jeg ikke at et regelråd på dette området vil føre til slik forenkling eller mindre byråkrati. Jeg tror heller det er mer effektivt at hensynet til pasienter, brukere og pårørende tas med i alt regelverksarbeid og i etatsstyringen av institusjoner som forvalter søknads- og klageprosesser i helse- og omsorgstjenesten. Dette er noe jeg er opptatt av og passer på.

Ved innføring av nytt regelverk er jeg også opptatt av å være bevisst på om dette kommer pasientene til gode.

Noen ganger kan det for eksempel være grunn til å vurde-

re om bruk av andre virkemidler enn nye regler vil være mer hensiktsmessig for å oppnå det samme formålet.

SPØRSMÅL NR. 66

Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson

Besvart 25. oktober 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«I Innst. 386 S (2016-2017) uttales det i en flertallsmerknad at den foreslåtte grenseendringen for Ås kommune er så omfattende at den ikke bør gjennomføres. Før eventuell endring må kommunestyret og befolkningen høres. Ved konflikt bør saken behandles i Stortinget, fordi den da anses som en tvangsdeling. Statsrådets svar på Senterpartiets spørsmål 20.09 viser at saken likevel skal behandles på departementsnivå.

Kan statsråden redegjøre for hvorfor regjeringen velger å se bort fra stortingsflertallet i saken?»

BEGRUNNELSE:

Forslaget om grensejustering der viktige deler av Ås kommune kanskje skal flyttes inn i nye Nordre Follo kommune er svært problematisk fordi det undergraver Ås kommune sin evne til å levere gode tjenester til innbyggerne sine. De blir eventuelt en mindre kommune, stikk i strid med intensjonen i regjeringens kommunereform der større enheter skal gi mer "robuste kommuner". I kommunal- og forvaltningskomiteens innstilling til Prop. 96 S om endringer i kommunestrukturen, Innst. 386 S (2016-2017), vises det til en henvendelse til komiteen fra Ås kommune. I henvendelsen refereres følgende kommunestyrevedtak fra 1. febr. 2017:

"Ås kommune fraråder å foreta større grenseendringer. Det ødelegger våre forutsetninger for å forbli en robust kommune og er følgelig i strid med kommunereformens målsettinger."

Komiteens flertall, representantene fra Ap, KrF, Sp og SV, sier i en merknad at eventuell gjennomføring av en så omfattende grenseendring som skissert for Ås kommune, må betraktes som en tvangsdeling, og er et tvangstiltak på linje med tvangssammenslåing mot kommuners egne vedtak. Flertallet mener derfor at slik grensejustering ikke bør gjennomføres. Etter inndelingslovens § 6 er ansvaret for grensejusteringer mellom kommuner lagt til Kongen. § 10 har bestemmelser om utredning, uttalelse fra berørte kommuner og innhenting av innbyggenes syn på for-

slaget til grenseendring. Flertallsmerknaden i Innst. 386 S mener at fylkesmannens forslag til grenseendring ikke bør gjennomføres. Dersom forslaget likevel følges opp sier flertallet at ved siden av å følge saksbehandlingsreglene gitt i inndelingslova, bør saken behandles i Stortinget dersom det er konflikt mellom de berørte kommuner. Svaret på Heidi Greni sitt spørsmål ligger i Dokument nr. 15:1579 (2016-2017).

Svar:

Det følger av inndelingslova § 6 at Kongen har myndighet til å avgjøre saker om grensejusteringer. Representanten skriver i sitt spørsmål at jeg velger å se bort fra et stortingsflertall i saken. Flertallet det henvises til er et flertall i kommunal- og forvaltningskomiteen som står bak en merknad om saken i Innst. 386 S (2016-2017). Partiene bak merknaden hadde imidlertid ikke flertall i Stortinget. I denne saken har både Ski og Oppegård kommuner vedtatt i sine kommunestyrer at de ønsker en vurdering av grensene mellom Oppegård/Ski og Ås kommuner. Ås kommune har også i brev til fylkesmannen (juni 2016) uttalt at det kan være hensiktsmessig for Ås å samarbeide med nabokommunene om små grensejusteringer, men at eventuelle større justeringer må være gjenstand for et mer omfattende arbeid i etterkant av kommunereformarbeidet. Som jeg tidligere har svart til stortingsrepresentant Heidi Greni (spørsmål nr. 1579 (2016-2017)), har departementet derfor gitt Fylkesmannen i Oslo og Akershus i oppdrag å utrede grensejustering mellom de aktuelle kommunene. Fylkesmannen har hatt møte med alle berørte kommuner for å drøfte prosessen. Fylkesmannen skal også legge til rette for at både innbyggerne og kommunene får anledning til å uttale seg om saken før endelig avgjørelse. Utredningen kan omfatte ulike alternative grensejusteringer, og konsekvenser av disse. Dersom fylkesmannen anbefaler en grensejustering, skal en klar og entydig grense foreslås for departementet. Jeg behandler saken i tråd med inndelingsloven, og sørger for at det initiativ som to av tre kommuner har tatt om en grensejuste-

ring nå blir utredet grundig av fylkesmannen. Oppdraget til fylkesmannen ble gitt 4. juli 2017.

SPØRSMÅL NR. 67

Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan

Besvart 23. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Forvaltningen av de umyndiges midler er strengt regulert og forutsetter at de plasseres i bank, noe som gir en avkastning som reduserer pengenes verdi.

Vil statsråden åpne for at denne type midler kan forvaltes på andre måter f.eks. SPU eller tilsvarende som kan gi en avkastning som kan bidra til å opprettholde pengeverdien, og vil statsråden åpne for at midler som er utbetalt som erstatning til en person som er umyndiggjort pga. skade påført på sykehus kan brukes til kjøp av tomt og oppføring av ny tilpasset bolig?»

BEGRUNNELSE:

Staten ved fylkesmennene forvalter milliardbeløp på vegne av umyndige. Gjennom plassering i bank, risikerer den umyndige at pengene man disponerer taper i verdi. Det finnes andre måter å forvalte pengene på som både ivaretar ansvarlig pengeplassering med lav risiko og som samtidig kan ivareta pengenes verdi på en bedre måte enn å plassere dem i bank. For en person som er ufør hele livet kan fort store verdier bli betydelig redusert gjennom kun plassering i bank. Det er derfor behov for å klargjøre regelverket med hensyn til hvilke muligheter det er for andre typer ansvarlig pengeplassering på vegne av en umyndig person enn hva man oppnår gjennom plassering i bank.

Når personer blir umyndiggjort på grunn av alvorlig hjerneskade som følge av feil fra sykehusets side og på denne bakgrunn får tilkjent erstatning av Norsk Pasient-skadeerstatning på et betydelig beløp, vil det være behov for å finne løsninger i hverdagen som kan gi en slik person et mest mulig verdig liv gjennom best mulig tilpassede boløsninger. Det vil da være behov for å kunne bruke noe av den tilkjente erstatningen for å gi den sterkt funksjonshemmede en ny tilpasset og sterkt forbedret boløsning.

Strengt regler for forvaltning av skade erstatnings penger kan synes å vanskeliggjøre bruk av penger til boligformål. I stedet blir resultatet at man må bo i en dårligere tilpasset bolig og får en ytterligere forverret livskvalitet. Det er spesielt viktig at mennesker som har opplevd den

type tragiske hendelser som utløser store erstatninger pga. feilgrep fra det offentlige helsevesen og som har gjort dem sterkt fysisk og psykisk skadet, kan få muligheter til å disponere egne penger til en bolig som kan gi dem en best mulig livskvalitet.

Svar:

Innledningsvis vil jeg nevne at begrepene «umyndig» og «umyndiggjort» ble erstattet i lovverket med virkning fra 1. juli 2013. Jeg understreker for ordens skyld også at en voksen som har fått opprettet vergemål, men som ikke er fratatt den rettslige handleevnen, har den rettslige handleevnen sin i behold selv om han eller hun har behov for verge. Vedkommende kan selv foreta rettslige handlinger og råde over midlene sine der han eller hun er i stand til det.

Reglene om forvaltning av midler for personer med verge er begrunnet i ønsket om å bidra til en trygg forvaltning for mindreårige og voksne som ikke kan ivareta dette selv.

Et viktig mål ved valg av forvaltningsmodell er at det kan tilbys en kostnadseffektiv og god forvaltning av midlene. Det er dessuten en absolutt forutsetning at midlene plasseres med tilstrekkelig sikkerhet. Videre er det et mål at de vergetrengende gis samme behandling og avkastning uavhengig av hvor de bor. Det er også et mål at en person med verge (minst) skal oppnå en økonomisk nøytral avkastning, slik at personen ikke har økonomisk tap som følge av forvaltningen. Det er imidlertid ikke et mål at forvaltningsmodellen skal gi betydelig bedre resultater enn andre former for forvaltning.

I forbindelse med utarbeidelsen av vergemålsloven 2010 vurderte departementet alternative modeller for forvaltning av vergetrengendes midler, også muligheten for forvaltning i fond. Basert på blant annet en vurdering fra rådgivningsfirmaet Gabler Wassum AS og en regjeringsoppnevnt arbeidsgruppe bestående av deltakere fra Finansdepartementet, Folketrygdforbundet og Justisdepartementet, konkluderte departementet med at det ikke var

tilstrekkelige grunner til å foreslå forvaltning i offentlige fond i stedet for vergemålslovens løsning med forvaltning i bank. For nærmere detaljer vises det til Prop. 46 L (2012-2013).

Jeg kan imidlertid opplyse om at vi vurderer om det kan være hensiktsmessig å heve grensen for når fylkesmannen skal forvalte finansielle eiendeler som eies av personer under vergemål fra 2G til 4G.

Vergemålslovgivningen legger til rette for at midler som er utbetalt som erstatning til en person under vergemål og forvaltes av fylkesmannen, kan brukes til erverv av fast eiendom der dette er til det beste for vedkommende selv. Ervervet vil kreve fylkesmannens samtykke. Ved vurderingen av om samtykke skal gis eller ikke, foretas det en

bred skjønnsmessig vurdering av hva som er i personens interesse over tid. Sentrale momenter vil blant annet være om vedkommende selv vil ha behov for eiendommen, den økonomiske situasjonen og hvilken type eiendom det er aktuelt å kjøpe.

Etter en konkret vurdering, kan det gis samtykke til å benytte erstatningsutbetalinger til boligtilpasning eller erverv av en tilpasset bolig. Samtykke blir ofte gitt, ikke minst i de tilfellene hvor erstatningen også er ment å dekke slike utgifter. Sistnevnte er imidlertid ikke et vilkår. Samtykke har også blitt nektet, for eksempel i tilfeller hvor det ikke foreligger tilstrekkelig sikkerhet for at vedkommende kan få bo i den tilpassede boligen i fremtiden. Jeg mener at dagens regelverk her er hensiktsmessig.

SPØRSMÅL NR. 68

Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 23. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hvor mange nye aksjonsbåter anskaffes for beredskapstroppen, når er disse planlagt levert, hva er kostnadsrammen for bestillingen og hvem er leverandør for båtene?»

BEGRUNNELSE:

Den tragiske massakren på Utøya den 22.juli 2011 illustrerte viktigheten av gode aksjonsbåter for norsk politi og beredskapstroppen. Det er nå besluttet å anskaffe nye aksjonsbåter for beredskapstroppen. Spørsmålsstiller ønsker gjerne svar på noen detaljer vedrørende denne viktige satsingen fra regjeringen.

Svar:

Jeg er enig med representant Gulati i at gode aksjonsbåter er en viktig satsning fra regjeringen, da disse vil gjøre politiets innsatsevne mer robust og styrke politiets beredskap.

For å øke beredskapstroppens maritime kapasiteter er det besluttet å anskaffe nye aksjonsbåter. De første båtene vil bli levert i 2018. Ytterligere informasjon knyttet til beredskapstroppens maritime kapasiteter er graderte opplysninger i henhold til sikkerhetslovens bestemmelser §§ 11 og 12 jf. offentleglova § 21.

Det er ikke tatt en beslutning på valg av leverandør og av konkurransehensyn kan jeg ikke gå nærmere inn på kostnadsrammen for de nye aksjonsbåtene.

SPØRSMÅL NR. 69**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 23. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Hva var tallet på soningskøen per 1. oktober 2017, 1. oktober 2014, 1. oktober 2009 og 1. oktober 2005?»

BEGRUNNELSE:

Soningskøen er et viktig mål på hvor effektiv justispolitikken i Norge fungerer. Av hensyn til ofrene, rettsystemets samfunnsfunksjon og den allmenne rettsoppfatning, er det nødvendig at de som dømmes for kriminelle handlinger påbegynner soningen av sin straff uten at det går for lang tid. Spørsmålsstiller ønsker gjerne å vite det oppdaterte tallet på soningskøen og hva dette var før denne regjeringens målrettede innsats for å få den *reduisert*.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet mottar i dag månedlige rapporter på soningskøen fra Kriminalomsorgsdirektoratet. Rapportering på soningskøen har variert over tid. Departementet har derfor ikke tilgjengelig statistikk på alle datoer, men kan opplyse følgende tall på soningskøen av ubetingede dommer:

30.06.2005: 2579, 02.10.2009: 250, 03.10.2014: 1250 og 6.10.2017: 157.

Da regjeringen Solberg tiltrådte i oktober 2013 var soningskøen på 1213 ubetingede dommer. Regjeringens målrettede innsats for å redusere køen har derfor hatt god effekt.

SPØRSMÅL NR. 70**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein****Besvart 23. oktober 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Mener statsråden Datatilsynet bruker sine begrensede ressurser på riktig måte når en lovlydig bedriftseier bøtelegges for å ha publisert overvåkningsbilder fra et tyveri på sosiale medier?»

BEGRUNNELSE:

En bedriftseier på Sørlandet har en rekke ganger blitt utsatt for tyveri. Politiet har henlagt samtlige straffesaker. I frustrasjon har derfor bedriftseieren satt opp overvåkningskameraer og iverksatt sikkerhetstiltak. Dessverre har ikke dette hatt den ønskede effekt, og tyveriene fortsatte. Bedriftseieren har derfor publisert bilder av tyvene fra overvåkningskameraene. Spørsmålsstiller mener det bryter med vanlige folks rettsoppfatning at politiet henlegger tyverisakene, mens Datatilsynet bruker store ressurser på å forfølge en lovlydig bedriftseier for å gi ham en bot på 75 000 kroner.

Svar:

Datatilsynet er et faglig uavhengig forvaltningsorgan administrativt underlagt Kongen og departementet. I henhold til lov om behandling av personopplysninger 14.04.2000 nr. 31 (personopplysningsloven) § 42 1. ledd kan verken Kongen eller departementet gi instruks om eller omgjøre Datatilsynets utøvelse av myndighet i enkelttilfeller etter loven. Også det gjeldende personverndirektivet fra EU, dir. 95/46, som er EØS-relevant og er gjennomført i personopplysningsloven, understreker betydningen av personvernmyndighetens faglige uavhengighet. Det er derfor opprettet et eget klageorgan, Personvernemnda, som behandler eventuelle klager over Datatilsynets vedtak fattet i medhold av personopplysningsloven.

Jeg har det overordnede administrative ansvaret for Datatilsynets virksomhet. De faglige oppgavene utfører tilsynsmyndigheten i full uavhengighet.

SPØRSMÅL NR. 71**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 25. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kva gjer regjeringa for å sikre at norske pasientar ikkje vert skadelidande når laboratorieprøver frå 1.1.18 ikkje lenger kan sendast med posten når A-post vert avslutta, kan regjeringa garantere at det over heile landet vil vere alternative og fungerande ordningar på plass innan nyttår og kva er årsaka til at regjeringa ber helseføretaka ta kostnaden for omlegginga innanfor eigne budsjettammer?»

Svar:

Posten vil avvikle ordningen med A-post og B-post slik at man fra 1. januar 2018 kun har én brevstrøm. Den nye tjenesten vil ha leveringstid på to dager, mens dagens A-post har leveringstid på én til to dager. På bakgrunn av denne planlagte omleggingen igangsatte de regionale helseforetakene i februar 2017 en nasjonal anskaffelse av ny transportløsning for biologiske forsendelser. Den nye transportløsningen, «ekspress over natt», skal sikre at biologiske forsendelser blir levert til analyse senest dagen et-

ter prøvetaking. Dette vil dermed medføre en forbedring i forhold til dagens løsning med forsendelse med A-post. Transportløsninger «ekspress over natt» eller tilsvarende hurtigforsendelser kan allerede i dag leveres av flere leverandører i hele Norge. De regionale helseforetakene har orientert meg om at Sykehusinnkjøp HF har ansvar for å gjennomføre anskaffelsen og den etterfølgende avtaleforvaltningen. Tilbudsfrist er satt til 23. oktober 2017, og avtaleoppstart er planlagt til 1. januar 2018. Sykehusinnkjøp HF anser risikoen for at forsendelser av biologiske prøver vil stoppe opp ved nyttår som lav. Bakgrunnen for dette er at det allerede i dag eksisterer tilgjengelige tjenester i markedet som vil kunne dekke behovet for transport. Konsekvensen av en eventuell forsinket avtaleoppstart vil derfor primært være at man må kjøpe transportløsninger til mindre gunstige vilkår enn man forventer å oppnå gjennom en fremtidig avtale.

Denne aktuelle anskaffelsen er som nevnt ennå ikke slutført, og jeg finner det derfor ikke riktig å kommentere verken pris eller eventuelle merkostnader knyttet til denne omleggingen av transportløsning for laboratorieprøver.

SPØRSMÅL NR. 72**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 30. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Ifølge BT 14/10 må Helse Bergen kutte 150 millioner. 15 millioner skuldast ekstrautgifter i samband med sykkel-VM og 22 millioner skuldast tap av refusjon på ny hepatitt C-medisin. Alle avdelingar har difor fått strame budsjettammer. 10 millioner skal sparast gjennom staben og fleire sengepostar skal slås saman.

Vil regjeringa syte før at Helse Bergen får dekkja sine ekstrautgifter i samband med sykkel- VM og vil regjeringa syte før fullgod refusjon av ny hepatitt C medisin til helseføretaket?»

Svar:

Finansieringen av helseforetakene skjer i to trinn. Midlene fra staten tildeles helseregionene og ikke det enkelte sykehus. Det er helseregionene, og i dette tilfellet Helse Vest, som fastsetter de økonomiske rammene for Helse Bergen, og som eventuelt må ta stilling til om det er grunnlag for å justere de økonomiske rammene til sykehuset. Jeg er kjent med at sykehuset melder om en økonomisk utfordring på i størrelsesorden 15 mill. kroner i forbindelse med sykkel-VM. Til sammenligning utgjør sykehusets totale budsjett over 11 mrd. kroner.

Gjennom den innsatsstyrte finansieringen er en andel av budsjettet gjort avhengig av hvor mange og hva slags pasienter sykehusene behandler. Dermed vil en lavere

aktivitet enn forutsatt også gi lavere inntekter. Motsatt vil flere pasienter enn forutsatt gi høyere inntekter.

Det er viktig at sykehusfinansieringen legger best mulig til rette for at sykehusene jobber smartere. Et eksempel på dette er omlegging fra døgnkirurgi til dagkirurgi. Et annet eksempel er omlegging til øyeblikkelig hjelp behandling samme dag i akuttmottak. Dette er områder der det arbeides med nye finansieringsløsninger bedre tilpasset ny medisinsk praksis.

Spørsmålet knyttet til lavere aktivitetsvekst og manglende ISF-finansiering av hepatitt C gjelder ikke bare Helse Bergen. Saken er omtalt i Prop. 1S, og det går her fram at veksten i somatisk aktivitet i 2017 ifølge prognosene vil bli lavere enn lagt til grunn. En betydelig del av den lavere anslåtte veksten, svarende til om lag 1 pst., skyldes

at de regionale helseforetakene ikke har mottatt ISF-refusjon for nye legemidler til behandling av hepatitt C. Bakgrunnen er at disse med gjeldende regelverk ikke har vært inkludert i grunnlaget for ISF for 2017. Fra 2018 legges det imidlertid opp til at nye legemidler som besluttes innført i spesialisthelsetjenesten, og som er til erstatning for legemiddelbehandling i ordningen, kan inkluderes i innsatsstyrt finansiering i løpet av året. Endringen er omtalt i budsjettforslaget for 2018.

Det er stor usikkerhet knyttet til prognosen for 2017 basert på aktivitetstall for første tertial. Regjeringen vil på vanlig måte komme tilbake til Stortinget med en omtale og vurdering av ISF-aktiviteten i 2017 i nysalderingen av budsjettet, basert på aktivitetstall for første og andre tertial.

SPØRSMÅL NR. 73

Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni

Besvart 24. oktober 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«Holtålen kommunes forskrift om bruk av el-motor på båt i vann under 2 km² er opphevet av fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Forskriften ble gitt for å fremme fritidsfiske og friluftsliv. Forskrift om motorferdsel i utmark er endret slik at det er gitt en generell tillatelse til bruk av el-sykkel i utmark. Statsråden har uttalt at dette er positivt for folkehelsen ved at flere kommer seg ut i naturen.

Er statsråden enig i at el-motor på båt og på sykkel begge er støysvake og derfor egner seg for bruk i utmark for friluftsliv?»

Svar:

Bruk av motorbåt i innlandsvann og vassdrag reguleres av motorferdselloven. Bruk av motorbåt er tillatt på vann større enn 2 kvadratkilometer. I mindre vann er bruk av motorbåt (inkl. båt med påhengsmotor) i utgangspunktet ikke tillatt. Forbudet gjelder uavhengig av om det er bensindrevet eller elektrisk motor. Kommunestyret kan gi forskrift om at bruk av motor på innsjøer mindre enn to kvadratkilometer likevel skal være tillatt når det foreligger særlige grunner. Slike særlige grunner kan for eksempel være nødvendig transport til hoteller, hytter og turistattraksjoner som ligger slik til at de er avhengig av båt. Det har vært lagt til grunn at slike forskrifter skal gjelde bruk til et nyttig og nødvendig formål, ikke ren fornøynesskjø-

ring. Jeg er enig i at det er noen klare fordeler med elektriske motorer som gjør at de i noen tilfeller kan gi færre negative virkninger for omgivelsene enn forbrenningsmotorer. Imidlertid mener jeg at en el-sykkel og en båt drevet av el-motor gir såpass ulike virkninger for omgivelsene at det ikke kan settes likhetstegn mellom disse. Bruk av el-sykkel i utmark er nå tillatt. Dette gjelder alminnelige el-sykler med begrenset motorstyrke og med hastighetsbegrensning, da slike sykler skiller seg svært lite fra vanlige sykler når det gjelder påvirkning på omgivelsene. I innsjøer som er mindre enn 2 km² er det ikke bare støy som gir virkninger for omgivelsene ved bruk av motor på båt. Når størrelsen på innsjøene ikke er større, kan også fart og omfanget av båtbruk virke negativt inn på annet friluftsliv, for eksempel badende og padlende, og på dyre- og fugleliv. Jeg vil også påpeke at el-motorer for båt er i stadig utvikling, og det leveres el-motorer for nær sagt alle slags båter og farkoster til vanns. Det er klart at disse kan gi store og ulike virkninger for omgivelsene selv om de alle har el-motor. Samtidig er behovet for bruk av motor på båt i vann som er under 2 kvadratkilometer begrenset. Transportavstandene i slike vann blir naturlig nok relativt korte. Jeg er allikevel enig i at det kan være grunn til å se på om dagens regler er hensiktsmessige, og om det kan være grunn til å gi en åpning for bruk av elektriske båtmotorer med begrenset effekt i vann mindre enn 2 kvadratkilometer.

SPØRSMÅL NR. 74**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen****Besvart 24. oktober 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvilke steder i landet har ikke tilbud om gratis internett i dag og hvordan vil regjeringen legge til rette for at dette initiativet og støtteordningen som er varslet kan gi flere innbyggere i Norge tilgang til gratis internett?»

BEGRUNNELSE:

Europakommisjonen, Europaparlamentet og Rådet ble 29. mai enige om initiativet WiFi4EU, som skal støtte utbredelsen av gratis internett i offentlige parker, bygninger, biblioteker, helsesentre og museer.

Svar:

Spørsmålet som representanten stiller er todelt. Den første delen av spørsmålet gjelder hva som er status for dagens tilbud av gratis internett i Norge. Den andre delen gjelder hvordan regjeringen vil legge til rette for at EUs nye støtteordning for etablering av gratis trådløse nett (Wifi4EU) kan gi flere innbyggere i Norge tilgang til gratis internett.

Når det gjelder dagens tilbud om gratis internett i Norge, så er det etablert en rekke trådløse nett (WiFi-soner) rundt om i landet som tilbyr gratis tilgang til internett. Disse nettene er etablert og driftes både av offentlige og private virksomheter. Eksempelvis har mange kommuner etablert gratis trådløse nett i bysentra og/eller i biblioteker og BaneNOR har etablert trådløst nett på flere større togstasjoner. I privat regi er det gratis trådløse nett i mange kjøpesentre, butikker, kafeer, osv. Det finnes ingen offentlig samlet nasjonal oversikt over hvilke områder i Norge som har slik tilgang til gratis internett. Det er imidlertid etablert private tjenester som kan gi en slik oversikt. Som statsråd kan jeg naturligvis verken bekrefte eller avkrefte at disse oversiktene gir et korrekt bilde.

Når det gjelder det nye initiativet fra EU, WiFi4EU, vil jeg først gi en kortfattet status når det gjelder den formelle og rettslige implementeringen i Norge. Deretter vil jeg overordnet redegjøre for planlagt gjennomføring i Norge på det operative nivået.

WiFi4EU er en del av EUs program Connecting Europe Facility (CEF) som løper fra 2014–2020 og har tre deler. Norges deltakelse i CEF er begrenset til områdene bredbånd og digitale tjenester, samlet i programdelen CEF Telecom. Programmet gir finansiell støtte til prosjekter som bidrar til utviklingen av grenseoverskridende digital infrastruktur for utveksling av data, informasjon og tjenester. EU har vedtatt¹ å etablere støtteordningen WiFi4EU for etablering av gratis WiFi-soner i medlemsland. Ordningen skal i hovedsak finansieres av CEF, og KMD² har fått bekreftelse fra EU-kommisjonen på at Norge kan delta i Wifi4EU på linje med medlemsland. Det er imidlertid enkelte uavklarte spørsmål knyttet til norsk deltakelse i ordningen. Det viktigste uavklarte spørsmålet er om EU vil akseptere at Norge kan delta i ordningen før endringer i forordningen som regulerer denne er formelt innlemmet i EØS-avtalen. WiFi4EU vil etter planen ha sin første utlysning av midler i februar 2018, mens det foreløpig ikke er avklart når forordningen kan innlemmes i EØS-avtalen. Dette spørsmålet vil måtte få en rask avklaring, gitt den korte tiden som gjenstår før første utlysning av midler.

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) har det nasjonale koordineringsansvaret for CEF Telecom i Norge, mens Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) vil være nasjonalt kontaktpunkt for WiFi4EU. Difi og Nkom har startet arbeidet med den operative innføringen av ordningen i Norge. I denne forbindelse har Nkom i samarbeid med Difi sendt ut informasjon om ordningen til alle fylkeskommuner som igjen er blitt bedt om å formidle informasjonen til kommunene. Nkom og Difi har også bedt om informasjon tilbake fra kommunene om hvilket tilbud av offentlige trådløse soner som finnes i dag, hvilke planer om slike soner som eventuelt foreligger og om hvilke steder i kommunen det typisk kan være aktuelt å dekke med gratis trådløse soner (parker, turistområder, offentlige bygninger).

Alle praktiske forhold rundt ordningen er ennå ikke klare, men det er kommunisert fra EUs side at ordningen vil være enkel og lite byråkratisk. EUs totale ramme innenfor ordningen er satt til 120 millioner Euro i perioden 2018–2019. Søknadsprosessen skal skje via en sentral

¹ EU-parlamentet vedtok 20. september 2017 en forordning som formelt etablerte Wifi4EU ordningen gjennom å endre den såkalte CEF-forordningen og CEF-retningslinjene.

² Norges deltakelse i CEF Telecom er finansiert over Kommunal- og regionaldepartementets (KMD) budsjett (kap 542 post 70).

portal på EU-nivå. Det er kun kommuner eller sammenlutninger av kommuner som kan søke, og støtte gis etter "førstemann-til-mølla" prinsippet. Hvert land, herunder Norge, vil likevel bli garantert en viss andel støtte. Det legges opp til en støtte på 15—20 000 Euro per kommune. Det gis 100 prosent finansiering av kostnader knyttet til

senderutstyr og installasjon, mens kommunen selv må sørge for bredbåndstilknytning frem til senderutstyret.

Jeg tror ordningen vil bidra positivt til innbyggernes mulighet for tilgang til gratis internett mange steder og i kombinasjon med støtteordningen for bredbånd vil legge til rette for tilgang til digitale tjenester i områder hvor det i dag ikke er tilfredsstillende nettilgang.

SPØRSMÅL NR. 75

Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 25. oktober 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Har statsråden grunn til å tro at tendensen med kostnadsoverskridelser og kvalitetsfeil på utbygginger på norsk sokkel beskrevet av Rystad Energy fremdeles gjelder for utbygginger som nå ligger til behandling, og hva gjør statsråden for å sikre et realistisk kostnadsbilde i Stortingets beslutningsgrunnlag for behandling av utbyggingene, og hva mener statsråden er årsaken til at det er de internasjonale selskap oljeselskapene som står for de verste prosjektene, med dødsfall og størst overskridelser?»

BEGRUNNELSE:

En gjennomgang gjort av Rystad Energy omtalt i Teknisk Ukeblad 17. oktober 2017 konkluderer med at oljeplattformformer som de siste årene er bygget ved asiatiske verft har fått en 75 prosents høyere sluttregning enn plattformformer som bygges i Norge, og i tillegg flere forsinkelser og flere kvalitetsfeil. Staten tar nær all kostnad ved utbygging av disse prosjektene, ved at utgifter for kostnader gir fradrag i skatt for eierne av lisensen.

Svar:

Forvaltningen av petroleumssektoren bygger på de samme prinsippene som forvaltningen av annen næringsvirksomhet i Norge. Dette betyr at myndighetene regulerer sektoren ved å sette helhetlige, klare og forutsigbare rammer. Aktørene i næringen som har mest kunnskap, kompetanse og informasjon om muligheter og utfordringer i sine prosjekter, forstår den daglige virksomheten. Dette gjør de under de rammene myndighetene har satt. Det er således de ulike rettighetshavergruppene som samlet er ansvarlig for beslutninger om leting, utbygging

og drift på norsk sokkel, herunder anbudstildelinger ved nybygg. Selv om det finnes noen fellesfaktorer for utbyggingsprosjekter som ikke har blitt gjennomført i henhold til opprinnelig plan, er årsaksforklaringen sammensatt og ulik for hvert enkelt prosjekt. Utbyggingsprosjekter på sokkelen står overfor en rekke usikkerhetsfaktorer av blant annet geologisk, teknologisk, prosjektgjennomføringsmessig og markedsmessig art som rettighetshaverne må forholde seg til. Også i driftsfasen er det flere forhold som påvirker hvor lønnsomt et utbyggingsprosjekt viser seg å bli til slutt. Dette er forhold som oljepris og driftskostnader i løpet av produksjonsperioden og hvor mye ressurser som blir realisert før nedstengning. Rettighetshaverne etablerer en utbyggingsløsning og en gjennomføringsplan som de fatter utbyggingsbeslutning basert på. I sin plan for utbygging og drift (PUD) som sendes inn til myndighetene legger de blant annet fram sine vurderinger av prosjektets kostnader og inntekter over feltets levetid. Kostnadsanslagene i PUD har et usikkerhetsspenn på +/- 20 prosent. Oljenæringen er global. Store prosjekter omfatter svært mange leverandører og omfattende leveransekjeder som inkluderer bedrifter både i inn- og utland. Dette gjelder utbyggingsprosjekter på norsk sokkel og ellers i verden. Det er en konsekvens av internasjonal arbeidsdeling og spesialisering. Denne kompleksiteten stiller store krav til alle involverte selskaper og kan best håndteres av de selskapene som investerer i prosjektene. Kapasiteten globalt i de ulike deler av leveransekjeden varierer. I mange deler av kjeden er kompetansen og infrastrukturen spesialisert, slik at det er begrenset både global og lokal kapasitet. Dette sammen med den internasjonale arbeidsdelingen gjør at det er viktig at norskbaserte leverandører kan konkurrere internasjonalt, og at norske utbygginger bruker internasjonale leverandører når det er best. Effektiv og rettferdig konkurranse om oppdrag på

norsk sokkel både styrker norsk leverandørindustri lokalt og globalt, og legger til rette for størst verdiskaping på norsk sokkel. Oljedirektoratet (OD) gjennomførte i 2013 en analyse av gjennomførte prosjekter på norsk sokkel. De konkluderte med at de fleste prosjektene på norsk sokkel ender opp med utbyggingskostnader innenfor usikkerhetsspennet som er angitt i PUD. Direktoratet viste videre i sin rapport fra 2013 til at forskning på gjennomføring av store prosjekter innen andre industrigrener (transportsektor, forsvarsprosjekter etc.) viser at store prosjekter generelt ofte opplever store kostnadsoverskridelser og forsinkelser. Direktoratet konkluderte videre i analysen med at overskridelser i store, kompliserte prosjekter ikke er et særnorsk fenomen.

OED rapporterer årlig i budsjettproposisjonen til Stortinget om utviklingen i utbyggingsprosjektene på norsk sokkel. De fleste prosjektene som nå er under utbygging eller er satt i produksjon siden 1. august 2016 har utbyggingskostnader innenfor usikkerhetsspennet gitt i PUD. Innhentede tall fra de ulike operatørene viser at 14 av 17 prosjekt har kostnadsanslag innenfor usikkerhetsspennet. Sett under ett er anslaget for prosjektene 4 prosent lavere per i dag enn antatt ved innlevering av utbyggingsplanen, jf. Prop. 1 S (2017-2018) for Olje- og energidepartementet (OED).

I Prop. 114 S (2014-2015) «Norges største industriprosjekt – Utbygging og drift av Johan Sverdrup feltet med status for olje- og gassvirksomheten» varslet

departementet at oppfølgingen av utbyggingsprosjekter ville bli styrket for å bidra til å redusere sannsynligheten for kostnadsoverskridelser og forsinkelser i nye utbyggingsprosjekter.

En sentral del av myndighetenes oppgave er å bidra til at rettighetshaverne fatter beslutninger på et godt beslutningsgrunnlag. I juni 2017 publiserte OED og Arbeids- og sosialdepartementet en revidert veileder til utarbeidelse av plan for utbygging og drift av petroleumsforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum (PAD). I den oppdaterte versjonen tydeliggjøres krav til alle rettighetshavere i utbyggingsprosjekter om å sikre en robust planlegging og gjennomføring av olje- og gassprosjektene. Sentrale elementer i planleggingsprosessen tydeliggjort og styrket, inkludert blant annet dokumentasjonskrav i planleggingsfasen, oppfølging av prosjekter under utbygging og involvering av partnerne i utvinningstillatelsen – den såkalte påseplikten. Viktigheten av påseplikten trekkes spesielt fram i veilederen. Påseplikten gir rettighetshaverne i en utvinningstillatelse et særskilt ansvar for å delta aktivt i prosjektutviklingen sammen med operatøren.

Når det gjelder beregninger og påstander i den studien spørsmålsstilleren henviser til, så har departementet ikke innsyn i disse. Rapporten er ikke tilgjengelig for offentligheten, heller ikke for departementet.

SPØRSMÅL NR. 76

Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen

Besvart 25. oktober 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«I forslaget til statsbudsjett står det at utredningen om matkastelov er gjennomført og at regjeringen ikke vil gjennomføre ytterligere tiltak, samtidig som det foreslås å kutte bevilgninger både til Matsentralen og Matvett.

Når vil regjeringen legge frem denne utredningen og vil den bli sendt på høring?»

BEGRUNNELSE:

Å redusere matsvinn engasjerer mange. Både befolkningen, næringslivet, frivillige organisasjoner, samt Storting og regjering er engasjert i spørsmålet. Verdenssamfunnet er også engasjert gjennom FNs bærekraftsmål. Som en del

av dette arbeidet har Stortinget bedt regjeringen utrede en matkastelov.

Svar:

Departementet har gjennomført ei utgreiing i tråd med Stortinget sitt oppmodingsvedtak. Utgreiinga er no offentleg tilgjengeleg på departementet si heimeside: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utgreiing-av-behov-for-matkastelov/id2576583/>

Eg vurderer det ikkje som naudsynt å sende utgreiinga på høring.

SPØRSMÅL NR. 77**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 24. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug****Spørsmål:**

«Det er nå påvist feil i vurderingen av dokumenter og bevis i saken om den iranske kvinnen som ble returnert til Iran og pisket. Dette er brudd på Norges forpliktelser. Prosedyrene i slike saker må være sikre og arbeidet må ha høyeste kvalitet, fordi feil kan bli fatale.

Vil statsråden på bakgrunn av saken foreta en full og åpen granskning av saksbehandlingen og rutinene og inntil videre stanse saker som er under behandling der samme verifisering av dokumenter blir benyttet?»

BEGRUNNELSE:

I disse sakene kan det handle om liv og død. Derfor må prosedyrene og kvaliteten på vurderingene være pålitelige og tvil komme søker til gode, slik regjeringen sier skal ligge til grunn. Det har vist seg å ikke holde mål.

Jeg er gjort kjent med flere saker som er under vurdering med samme verifiseringskilde som ble brukt i saken til den omtalte iranske kvinnen. Det betyr at det er risiko for at feil kan gjentas selv etter at en er oppmerksom på en mulig alvorlig feilkilde. Det er ikke akseptabelt.

Svar:

Jeg vil innledningsvis vise til mitt svar på representantens skriftlige spørsmål nr. 1885. I svaret understreket jeg at utlendingsmyndighetene tar det meget seriøst og gjør aktuelle undersøkelser i de svært få tilfellene der det anføres at asylsøkeren skal ha opplevd reaksjoner etter retur til hjemlandet. Jeg mener UNEs håndtering av denne saken bekrefter dette.

Det fremgår i en uttalelse på UNE hjemmesider at de fremdeles ikke vet alt om omstendighetene rundt den aktuelle dommen, og derfor fortsatt har spørsmål som de trenger svar på. UNE har derfor selv satt i gang flere undersøkelser rundt de faktiske forholdene og håndteringen av denne saken. Den iranske kvinnen er også gitt anledning til å komme tilbake til Norge i påvente av at saken vurderes på nytt.

Jeg har tillit til at UDI og UNE, dersom det viser seg at det er gjort alvorlige feil i denne saken, vil gjennomgå egne rutiner bl.a. knyttet til verifisering av dokumenter. Jeg har også tillit til at UDI og UNE fortløpende vurderer hvorvidt det er forhold i denne saken som bør få betydning for behandlingen av liknende saker. Jeg mener det viktigste nå er at UNE får behandlet denne saken på nytt.

SPØRSMÅL NR. 78**Innlevert 17. oktober 2017 av stortingsrepresentant Martin Henriksen****Besvart 20. oktober 2017 av fungerende kunnskapsminister Henrik Asheim****Spørsmål:**

«På bakgrunn av at det var statsråden selv som initierte møtet, hvilke tiltak for å avhjelpe eller bøte på situasjonen la kunnskapsministeren fram i møtet med Oslo kommune?»

BEGRUNNELSE:

11. oktober innkalte kunnskapsministeren, justisministeren og integreringsministeren Oslo-politiet og Oslo kommune til et møte om vold i Osloskolen. Bakgrunnen var medieoppslag om uro ved videregående skoler i Oslo.

At kunnskapsministeren selv innkalte til møtet på bakgrunn av hendelser i en kommune er en ny og spesiell praksis.

Til NTB uttalte Kunnskapsdepartementet at hensikten var å finne ut hvordan ulike forvaltningsenheter kan bidra sammen for å bedre situasjonen.

Byrådet i Oslo har satt åtte videregående skoler i Oslo inn i såkalte utviklingsløyper, som innebærer at de får flere miljøarbeidere og lærere og et tettere samarbeid med politiet og bydelenes tjenester for barn og unge. I sitt budsjettforslag for 2018 har byrådet lagt inn 60 millioner kroner de neste årene til tiltak for å skape et bedre skolemiljø på utvalgte videregående skoler, som blant annet

skal gå til å skape et sterkere lag rundt elevene. På møtet la byrådet fram ytterligere tiltak, blant annet forslag om å gjennomgå reglementet for bortvisning og innføre en aktivitetsplikt for elever som bortvises, etablering av en permanent ordning med NAV-veiledere, økt forebyggende arbeid på skolene fra spesialisthelsetjenestenes side, økt kriminalitetsforebyggende arbeid fra politiet rettet mot barn og unge og bedre informasjonsutveksling mellom skole og politi om individdata.

I tillegg inviterte byrådet regjeringen til å bevilge minst like mye som byrådet til områdesatsinger i Groruddalen, Oslo indre øst og Oslo sør.

Jeg forventer at statsråden på samme måte bidro konstruktivt ved å legge fram egne forslag til tiltak.

Svar:

Jeg hadde et nyttig møte med representanter fra Oslo kommune, Oslo-politiet, Politidirektoratet, Utdanningsforbundet, Elevorganisasjonen og Fafo. I tillegg deltok både justis- og beredskapsministeren og innvandrings- og integreringsministeren. Hensikten med møtet var å få samlet informasjon om situasjonen ved enkelte videregående skoler i Oslo og sammen diskutere hvordan ulike forvaltningsnivåer og -enheter kan bidra sammen. Flere av deltakerne hadde konkrete forslag til tiltak. Jeg var opptatt av å lytte til disse, og nå følger departementet opp flere av innspillene.

Ingen av oss vil ha en situasjon i norsk skole der elever opplever vold og trusler. Det er særlig tre ting som jeg opplever at det er viktig å arbeide videre med nå. For det

første må det gjøres mer for at de som starter på videregående har det faglige utgangspunktet de trenger for å kunne gjennomføre opplæringen der. For det andre må vi se enda nærmere på hvordan stat og kommune kan jobbe tettere sammen. For det tredje må vi sikre et godt samarbeid mellom skoleeier, politi og andre etater.

Etter innspill i møtet vil jeg dessuten vurdere to helt konkrete tiltak knyttet til regelverket. Nummer én er at jeg vil se på om regelverket er til hinder for at skolene kan utvise elever som utøver vold. Om det er tilfelle vil jeg foreslå en lovendring, men da må vi samtidig sikre at elevene likevel fanges opp og ikke henvises til et skadelig utenforskap. Nummer to er at vi skal se på regelverket som regulerer informasjonsdeling mellom skole og andre aktører, for eksempel politiet. Samarbeid mellom aktørene må være enkelt og effektivt, samtidig som det ivaretar elevenes personvern og tillit til aktørene rundt dem.

Regjeringen har i Prop. 1 S (2017–2018) foreslått å bevilge 30 millioner kroner til kriminalitetsforebyggende arbeid blant unge i Oslo Sør. I tillegg foreslår vi å fortsette områdesatsningen i Groruddalen ved å bevilge 38,9 millioner kroner i 2018, ti millioner av disse er fra Kunnskapsdepartementet tilknyttet delprogrammet Oppvekst og utdanning.

Det er ingen grunn til å bagatellisere problemene som Oslo har opplevd med vold og trusler på sine skoler. Det er vårt felles ansvar å sikre at det nå arbeides godt og kontinuerlig for å forebygge og håndtere disse problemene, slik at alle elever og ansatte ved norske skoler kan oppleve en hverdag preget av læring og trivsel.

SPØRSMÅL NR. 79

Innlevert 18. oktober 2017 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 24. oktober 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Hva gjør statsråden for at disse bedriftene unngår utestengelse fra et marked de tidligere hadde tilgang til?»

BEGRUNNELSE:

Fram til nå har den sentrale godkjenningsordningen for maskinentreprenører lagt vekt på realkompetanse sammen med formell kompetanse. Ved innstramningen av ordningen departementet foretok 1. januar 2016, har mange maskinentreprenører fått problemer med sine

sentrale godkjenninger. Dette skyldes at den sentrale godkjenningsordningen nå stiller krav om teknisk fagskole eller ingeniør hvor det tidligere var fagbrev. Overgangsordningen som skulle avhjelpe innstramningen fungerer heller ikke tilfredsstillende. Mange maskinentreprenører har derfor ikke lenger tilgang til oppdrag de hadde tidligere.

Svar:

Den sentrale godkjenningsordningsordningen er en frivillig ordning som er åpen for alle norske og utenlandske foretak som driver med søknadspliktige arbeider etter plan- og bygningsloven. Det at ordningen er frivillig, betyr at foretak ikke er nødt til å ha sentral godkjenning for å kunne ha ansvar i den enkelte byggesak. Det er ikke adgang for det offentlige å stille krav om at foretak har sentral godkjenning i forbindelse med offentlige anskaffelser. Det er heller ikke tillatt å kreve at foretak har sentral godkjenning for å kunne få tillatelser etter annet regelverk. Slike krav vil kunne være i strid med blant annet tjenesteloven, som gjennomfører EUs tjenstedirektiv.

En av utfordringene Maskinentreprenørenes Forbund har tatt opp, er at en del av deres medlemmer ikke får sentral godkjenning på samme nivå som tidligere. En konsekvens av dette har, etter det jeg har fått opplyst, vært at enkelte opplever å gå glipp av oppdrag fordi oppdragsgivere stiller krav om sentral godkjenning i høyere tiltaksklasser enn det arbeidet reelt sett krever.

Kvalifikasjonskravene som begynte å gjelde fra 1. januar 2016, bestod i at en tabell med oversikt over krav til utdanningsnivå og praksis, som tidligere lå i veiledning til forskriften, ble flyttet over til forskriften. Det ble ikke gjort noen endringer i selve innholdet i kravene. Flyttingen av tabellen fra veiledning til forskrift var kun ment som en tydeliggjøring, for å sikre likebehandling av norske foretak og foretak innen EØS-området. Det var ikke meningen å stille strengere eller mildere kvalifikasjonskrav til foretakene. Kravet til utdanning og praksis for utførende foretak, deriblant maskinentreprenører, har vært uendret siden 1997.

For mange foretak kom likevel tydeliggjøringen av kravene overraskende på, og for enkelte fikk dette også uheldige konsekvenser. Det kan ha sammenheng med at

godkjenningsordningen før 2016 hadde praktisert kvalifikasjonskravene noe mer lempelig enn det regelverket åpnet for. Da jeg ble klar over konsekvensene forskriften hadde fått for enkelte foretak, sørget jeg for at det raskt kom på plass en overgangsordning for å avhjelpe situasjonen. I praksis betyr overgangsordningen at foretak med formell utdanning på fagbrevnivå likevel kan få innvilget sentral godkjenning i høyere tiltaksklasse med bakgrunn i realkompetanse. Overgangsordningen innebærer at foretak som søker om fornyelse av sin sentrale godkjenning, kan vurderes etter kvalifikasjonskravene slik disse ble praktisert før 1. januar 2016. Dette innebærer at foretakets realkompetanse tillegges vekt sammen med formell kompetanse.

Parallelt med innføringen av overgangsordningen ba departementet Direktoratet for byggkvalitet om å utrede mer varige løsninger på kvalifikasjonskravsutfordringen, og å gå i dialog med næringen. Direktoratet har mottatt innspill fra både arkitekt- og rådgiverbransjen, Byggmesterforbundet og Byggenæringens Landsforening. Direktoratet arbeider med å ferdigstille forslag til nye kvalifikasjonskrav med sikte på høring i nær fremtid.

Det er viktig at den sentrale godkjenningsordningen har troverdighet. Praktiseres ordningen for lempelig, vil det undergrave tilliten til ordningen på lang sikt. Jeg mener derfor at klare og tydelige kvalifikasjonskrav er viktig. Krav til utdanningsnivå er også noe byggenæringen selv er opptatt av. Jeg viser blant annet til rapporten "Enkelt å være seriøs", hvor næringen er tydelig på at det må stilles krav til både relevant utdanning og relevant praksis for å kunne få sentral godkjenning.

Klare krav bidrar til å sikre likebehandling og forutsigbarhet, noe som også vil gjøre det lettere å legge til rette for digitalisering av regelverket. Dette vil igjen bidra til mer effektiv saksbehandling til fordel for foretakene og samfunnet for øvrig.

SPØRSMÅL NR. 80

Innlevert 18. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 25. oktober 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hvilke tiltak vil statsråden be Statens vegvesen sette i verk for å bedre trafikkavviklingen øst for Fetsundbrua i morgenrushet, og vil statsråden ta særlige initiativ som gjør at kollektivtrafikken fra området øst for Glomma ikke skal hemmes av køen?»

BEGRUNNELSE:

Øst for Fetsundbrua i Fet kommune i Akershus finnes en rundkjøring som i rushtiden om morgenen er en av de største proppene på riksveg 22. Dette er til stor belastning for de reisende. Rundkjøringen kanaliserer trafikk fra de tre veiene inn på Fetsundbrua østfra. Senhøsten 2016 ble

det etablert rundkjøring vest for brua, noe som det ble påstått også skulle avhjelpe trafikkavviklingen øst for brua i morgenrushet. I svar til Janne Sjelmo Nordås (Sp), som spurte om ytterligere initiativ for å begrense morgenkøene øst for Fetsundbrua, svarte samferdselsministeren følgende 11.11.16:

«Ei ny rundkjøring til erstatning for kryss på rv. 22 vest for Glomma er venta å leggje til rette for betre trafikkflyt i området, også på austsida av brua. Det er for tidlig å konkludere med effekten av den nye rundkjøringa. Rundkjøringa blir ferdigstilt i desember i år [2016] og erfaringsmessig treng alle nye løysingar ein tilvenningsperiode før dei fungerer optimalt. Det er derfor naturleg å gjere nye vurderingar av avviklinga i begge kryssa etter at den nye rundkjøringa er ferdigstilt. Eventuelle andre tiltak aust for brua vil og bli vurdert da.»

Per oktober 2017 kan det konstateres at det fortsatt er store køproblemer øst for Fetsundbrua i morgenrushet (og tilsvarende kø vest for brua fra Hovinhøgda til brua i ettermiddagsrushet). Det er særlig grunn til å minne om at bussene fra Løken i Høland, og Trøgstad og Bjørkelangen/Aurskog står i den samme køen som bilistene. Dette utgjør et stort problem for kollektivtrafikken øst for Glomma. Spørsmålet er om det kan gjøres ytterligere tiltak øst for brua for å bedre trafikkavviklingen om morgenen.

SPØRSMÅL NR. 81

Innlevert 18. oktober 2017 av stortingsrepresentant Mona Lill Fagerås

Besvart 27. oktober 2017 av fungerende kunnskapsminister Henrik Asheim

Spørsmål:

«Deler kunnskapsministeren sine regjeringskollegers positive syn på at det skal være lovlig å reservere konkurransen for ideelle aktører innen helse- og sosialtjenestene, og vil Esas konklusjon kunne få betydning for departementets lovtolkning i brev av 12.06.2017, eventuelt hvilken annen oppfølging kan kunnskapsministeren se for seg for at ideelle aktører innen barnehagesektoren kan prioriteres?»

BEGRUNNELSE:

Kunnskapsdepartementet har i brev til Fylkesmennene, datert 12.06.2017, konkludert med at kommunene ikke har hjemmel til å innskrenke barnehageeieres adgang til et rimelig årsresultat, verken gjennom vilkår for tilskudd eller vektlegging av driftsform ved avgjørelse om å tildele tilskudd. Bakgrunnen for at departementet foretok en slik lovtolkning var blant annet at det rødgrønne byrådet

Svar:

Det ble i 2016 etablert en ny rundkjøring til erstatning for et signalregulert kryss på rv. 22 vest for Glomma. Rundkjøringen har bidratt til noe bedre trafikkavvikling i krysset og trafikkflyt i området. Det er imidlertid fortsatt problemer med trafikkavviklingen på rv. 22.

Det er begrensede muligheter til å bedre trafikkavviklingen på vestsiden av brua med de arealmessige begrensningene som er rundt krysset. Det er heller ikke prioritert midler til omfattende tiltak utover den rundkjøringen som ble etablert i fjor.

Etablering av et kollektivfelt langs rv. 22 fra Kringenkrysset til rundkjøringen øst for Glomma vil kreve omfattende inngrep i sideterreng og vil kreve bygging av støttemurer. Tiltaket vil derfor være kostbart og teknisk krevende, samt gi omfattende trafikale utfordringer i anleggsperioden. Et slikt tiltak vil kreve en egen planprosess og finansiering.

I tråd med prioriteringene i Nasjonal transportplan 2018-2029 planlegges en ny firefelts veg over Glomma. Da vil det bli vesentlig høyere kapasitet enn i dagens vegsystem og dagens problemer med trafikkavviklingen vil forsvinne.

i Oslo kommune i 2015 vedtok at det ikke skal gis tilskudd til nye kommersielle barnehager i Oslo. Bystyrets flertall i Trondheim har fattet et liknende vedtak.

Eftas overvåkingsorgan (Esa) har nylig konkludert i en sak om påstått diskriminering av private leverandører. Saken gjaldt Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets anskaffelser av barnevernstjenester. Etersom anskaffelsen ble gjort før årsskiftet, ble den vurdert etter de gamle anskaffelsesreglene. Esa aksepterte at det var lovlig å utelukke kommersielle aktører fra konkurranser om helse- og sosialtjenester.

Etter Nærings- og fiskeridepartementets oppfatning har Esas uttalelser trolig betydning også for omfanget av adgangen til å reservere konkurranser om kjøp av helse- og sosialtjenester for ideelle aktører etter det nye anskaffelsesregelverket, som trådte i kraft i januar i år.

Både helseminister Bernt Høie og næringsminister Monica Mæland har uttrykt glede over Esas konklusjon om at det var lovlig å reservere konkurransene for ideelle

aktører. Monica Mæland uttaler for øvrig i regjeringens pressemelding at «de ideelle aktørene er viktige leverandører av helse- og sosialtjenester i Norge. Mange ideelle organisasjoner har høy kompetanse, stort engasjement og stor tillit i befolkningen». Bernt Høie understreker dessuten at de ideelle aktørene er med på å gjøre helse- og omsorgstjenesten mer mangfoldig.

Dette gjenspeiler dessverre ikke regjeringens syn på ideelle aktører i barnehagesektoren. Til Aftenposten (14. juni 2017)) utalte nemlig kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen følgende: «Men hvis man ønsker at kommuner skal kunne prioritere ideelle fremfor kommersielle barnehager utelukkende fordi sistnevnte tar ut utbytte, må loven endres. Og det er vi i Høyre imot». Dette til tross for at mangfoldet i barnehagesektoren de siste årene er svært svekket. Tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) viser at stadig flere av de private barnehagene blir kommersielle, og av disse er det stadig flere som blir aksjeselskap. De viser også at halvparten av barna som går i private barnehager går i barnehager eid av de fire største selskapene.

De ulike private omsorgs- og velferdstjenestene reguleres av forskjellig lovverk, blant annet vil kjøp av private barnevernstjenester måtte forholde seg til anskaffelsesregelverket, mens vilkårene for tilskudd til private barnehager reguleres av barnehageloven. Esas konklusjon kan likevel være interessant med tanke på hvordan en også

innen barnehagesektoren ønsker å sikre et større mangfold ved at kommuner kan stille vilkår for tilskudd overfor private barnehager.

Svar:

Regjeringen ønsker å ivareta mangfoldet av både små og store aktører i barnehagesektoren. Barnehageforliket forutsatte en stor innsats fra både kommunene og privat sektor, og de private barnehagene spiller en avgjørende rolle for at tilnærmet alle barn mellom ett og seks år i Norge har barnehageplass. Stoltenberg II-regjeringen viste selv til viktigheten av et mangfoldig barnehagetilbud og foreldrenes mulighet til å velge mellom ulike barnehager i Meld. St. 24 (2012-2013) Fremtidens barnehage.

Det framgår av barnehageloven at barnehageeier kan ha et rimelig årsresultat. Kommunene har ikke lovhjemmel til å innskrenke denne adgangen, verken gjennom vilkår for tilskudd eller vektlegging av driftform ved avgjørelsen om å tildele tilskudd. Dette ble avklart i en tolkningsuttalelse fra Kunnskapsdepartementet tidligere i år.

Barnehagedrift er ikke underlagt regelverket om offentlige anskaffelser. Barnehagesektoren skiller seg dermed fra de private helse- og omsorgstjenestene. Uttalelsene fra Eftas overvåkningsorgan (Esa) har dermed ingen direkte betydning for den private barnehagesektoren.

SPØRSMÅL NR. 82

Innlevert 18. oktober 2017 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 25. oktober 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Deler statsråden sine regjeringskollegers positive syn på at det skal være lovlig å reservere konkurransen for ideelle aktører innen helse- og sosialtjenestene, og hvordan vil statsråden evt. følge dette opp og bruke det handlingsrommet Esas konklusjon har åpnet for innen barnevernssektoren?»

BEGRUNNELSE:

Kommersialiseringen innen barnevern begynte med endringer i lovgivingen i 1993, men har skutt fart de siste fem-ti årene. Det er en rekke ideelle aktører som gjennom mange år har gitt verdifulle bidrag til barnevernssektoren. Disse opplever å bli utkonkurrert og skviset av kommersielle aktører.

Det statlige barnevernet har økt sine innkjøp fra private leverandører med 40-50 prosent i løpet av de siste fire-fem årene. Ifølge årsrapportene fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) utgjorde kjøp av private barnevernstjenester 1 629 millioner kroner i 2011 og 2 327 millioner kroner i 2015. Anslagsvis 70 prosent av de statlige kjøpene i 2015 skjedde fra kommersielle selskaper. Det var en kraftig økning fra året før. Mesteparten av kommersielle barnevernstjenester leveres av noen få store konsern, som har gjort barnevern til en særdeles lukrativ næring.

Anbudsregimet i sektoren har hatt en konsoliderende virkning i form av at det har blitt færre og større aktører på banen, fordi virksomheter kjøper opp små aktører eller flere aktører fusjonerer.

Med dette som bakgrunn er det interessant at Eftas overvåkingsorgan (Esa) nylig har konkludert i en sak om påstått diskriminering av private leverandører. Saken gjaldt Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets anskaffelser av barnevernstjenester. Ettersom anskaffelsen ble gjort før årsskiftet, ble den vurdert etter de gamle anskaffelsesreglene. Esa aksepterte at det var lovlig å utelukke kommersielle aktører fra konkurranser om helse- og sosialtjenester.

Etter Nærings- og fiskeridepartementets oppfatning har Esas uttalelser trolig betydning også for omfanget av adgangen til å reservere konkurranser om kjøp av helse- og sosialtjenester for ideelle aktører etter det nye anskaffelsesregelverket, som trådte i kraft i januar i år.

Både helseminister Bernt Høie og næringsminister Monica Mæland har uttrykt glede over Esas konklusjon om at det var lovlig å reservere konkurransene for ideelle aktører. Monica Mæland uttaler for øvrig i regjeringens pressmelding at «de ideelle aktørene er viktige leverandører av helse- og sosialtjenester i Norge. Mange ideelle organisasjoner har høy kompetanse, stort engasjement og stor tillit i befolkningen». Bernt Høie understreker dessuten at de ideelle aktørene er med på å gjøre helse- og omsorgstjenesten mer mangfoldig.

Svar:

Det avgjørende for regjeringen er at utsatte barn og unge får den hjelpen de trenger til rett tid. I Bufetats konkurranser stilles det absolutte krav til kvalitet, og det legges vekt på tilleggsfaktorer som bemanningsfaktor og kompetanse, i tillegg til pris.

De ideelle aktørene har høy kompetanse og et stort engasjement, og er viktige samarbeidspartnere. Vi trenger et mangfold av gode tiltak, slik at vi kan tilby riktige tilbud tilpasset behovet til det enkelte barn.

Mange ideelle aktører har lang erfaring med institusjonsarbeid, og har gode muligheter for å stille sterkt i en konkurranse. I 2015 ble det utlyst en skjermet konkurranse for de ideelle for et større antall garanterte plasser enn de ideelle tidligere hadde hatt. De ideelle oppnådde kontrakt for flere plasser enn tidligere, og de deltok også i den åpne konkurransen om de resterende plassene. De ideelles andel er i dag omtrent 40 prosent av de private institusjonstiltakene.

ESA har vurdert det tidligere norske regelverket for offentlige anskaffelser, jf ESAs beslutning av 20. september 2017. Dette er regelverket som gjaldt da Bufdir gjennomførte sin anskaffelse. ESA har imidlertid i avgjørelsen gitt uttrykk for at de ikke har tatt stilling til dagens regelverk om offentlig anskaffelser, som gjelder fra 1. januar 2017. Jeg mener likevel at ESAs uttalelser om vilkårene for å reservere konkurranser om helse- og sosialtjenester for ideelle aktører kan ha betydning også for tolkningen av det nye regelverket.

ESA har også i sin beslutning vurdert EØS-avtalens unntak for offentlig myndighetsutøvelse. ESA konkluderte med at barneverninstitusjoner utøver offentlig myndighet, og dermed oppfyller unntaket. De ansatte i barneverninstitusjoner har hjemmel til lovlig å utøve tvang overfor barna som bor i institusjonene. Denne hjemmelen stiller barneverninstitusjoner i en særstilling. Institusjoner som direkte utøver myndighet på vegne av staten, bør nasjonalstaten ha full rådighet over. Det er derfor gitt et eget unntak for offentlig myndighetsutøvelse i EØS-avtalens anskaffelsesregler. Jeg setter pris på at ESAs beslutning har gitt oss en rettslig avklaring om at barneverninstitusjonene oppfyller unntaksbestemmelsen i EØS-avtalen. Jeg er også glad for at ESA konstaterer at Bufdirs anskaffelse av institusjonsplasser var lovlig gjennomført.

Med utgangspunkt i det kommende anbudet i 2015, fattet Stortinget anmodningsvedtak nr. 15 og 16 av 13. november 2014. I vedtak 16 ba Stortinget regjeringen, «når nytt felles anbud på kjøp av faste barnevernsplasser blir utlyst, om å legge til grunn at kontraktene gjøres langsiktig/løpende, med jevnlig kontraktsoppfølging og gjensidig oppsigelsesmulighet som ivaretar barnas behov for langsiktighet». I vedtak 15 satt Stortinget som en forutsetning for et felles anbud at det var avklart en løsning for de ideelle aktørenes historiske pensjonsforpliktelse som følge av tidligere krav for å få levere barnevernstjenester.

Ettersom ideelles historiske pensjonsforpliktelse er et omfattende spørsmål, som også berører andre helse- og sosialtjenester, satte regjeringen ned et ekspertutvalg som utredet det faglige grunnlaget for en eventuell dekning. Regjeringen har på bakgrunn av ekspertutvalgets anbefalinger sendt på høring et forslag om å etablere en ordning med årlige tilskudd til dekning av ideelles historiske pensjonskostnader knyttet til offentlig tjenestepensjonsordning. Ordningen foreslås å tre i kraft fra 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) for Helse- og omsorgsdepartementet. Tilskuddet skal dekke kostnader som oppstår i fremtiden, og som skyldes at de ansatte tidligere har opparbeidet rettigheter til et garantert pensjonsnivå.

Dagens kontrakter for institusjonsplasser har fire års løpetid, til 1. kvartal 2020, med mulighet for inntil to års forlengelse. Hvordan neste anbudsrunde vil gjennomføres er det for tidlig å si noe om nå.

Jeg minner for øvrig om at regjeringen i 2015 inngikk en samarbeidsavtale med ideelle leverandører om leveranser av helse- og sosialtjenester. Oppfølging av avtalen skjer blant annet gjennom en tiltaksplan for å bedre de ideelle tjenesteleverandørenes rammebetingelser. KS er også part i den utvidede samarbeidsavtalen. Jeg mener dette bidrar til å styrke de ideelle, også innen barnevernet.

SPØRSMÅL NR. 83**Innlevert 18. oktober 2017 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes****Besvart 25. oktober 2017 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Mener statsråden at vi i tiden fremover er avhengig av tilstedeværelse av amerikanske soldater for å opprettholde tilstrekkelig beredskap i nord i fredstid?»

BEGRUNNELSE:

Nordlys har den siste tiden meldt om at det blir diskutert fast stasjonering av amerikanske styrker i Troms, mulig etter samme mal som i Trøndelag. Klassekampen har også omtalt samme forhold. Forsvarssjefen har også i sitt Fagmilitære Råd advart mot at for lave investeringer ville medføre behov for å stasjonere allierte soldater i Norge.

Norsk basepolitikk har over lang tid vært klar, det skal ikke være fast stasjonering av fremmede styrker i Norge i fredstid. Denne politikken har vært med på å skape avspenning i nærområdene til Norge.

Svar:

Gjennom langtidsplanen for Forsvaret har regjeringen styrket vår forsvarsevne betydelig, særlig i nord. I dagens sikkerhetspolitiske situasjon vurderes Forsvarets evne til å ivareta sine løpende fredstidoppgaver som god, uavhengig av alliert øvings- og treningsaktivitet.

Norsk basepolitikk ligger fast. Dersom Norge skulle komme til å stå overfor krise eller krig, har det vært tydelig siden NATO ble opprettet i 1949 at alliert forsterkning vil kunne være avgjørende for vår evne til å forsvare landet. Medlemskapet i NATO har siden 1949 vært en bærebjelke i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk.

Alliert øving og trening bidrar til kunnskap blant våre allierte om å operere under krevende klimatiske og topografiske forhold i Norge. Gjennom langtidsplanen for Forsvaret sluttet Stortinget seg til at det skal legges til rette for økt alliert øving og trening i Norge. Det legges nå i større grad opp til at alliert øving og trening skal foregå integrert med norske styrker, og i områder der norske styrker holder til. Dette vil gi økt operativt utbytte for begge parter, og vil være av stor verdi dersom Norge skulle få behov for alliert forsterkning.

Vi har lang og god erfaring med alliert øving og trening i Norge. Det gjelder særlig britiske, amerikanske, nederlandske, tyske og franske styrker. Alliert samtrening i Norge er et konkret og praktisk eksempel på den gjensidige og solidariske allianseforpliktelsen i NATO.

Den amerikanske rotasjonsbaserte øvingen og treningen i Norge er en del av dette bildet, og alliert øving og trening i Norge er del av de lange linjer i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk.

SPØRSMÅL NR. 84**Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 24. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan statsråden avklare om det arbeides med en helhetlig løsning for ELTE-studentene, eller kun de studentene som allerede har fått lisens og for tiden jobber i veiledet praksis?»

BEGRUNNELSE:

ELTE-studentene som tar psykologutdanning i Ungarn venter fortsatt på en avklaring om norsk godkjenning og mulighet til å praktisere i Norge. Studentene har satset

penger og tid på lang utdanning for å nå psykolog-drømmen

Etter at Helsedirektoratet har endret praksis for godkjenning har saken ved flere anledninger vært tatt opp i Stortinget.

Onsdag 7. juni 2017 vedtok Stortinget:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at studenter som søker studiestøtte for utdanning i utlandet, blir informert om hvorvidt den aktuelle utdanningen kvalifiserer til autorisasjon eller andre godkjenninger som er nødvendige for å utøve yrket i Norge.»

I svar på skriftlig spørsmål fra Stortingerepresentant Ruth Grung (Ap), skriver Helseminister Bent Høie følgende:

«Departementet har derfor gitt Helsedirektoratet i oppdrag å se nærmere på om det er mulig å etablere og iverksette kompletterende tiltak som kan føre til at den berørte gruppen kan oppnå formell godkjenning.»

I Dagbladet 17. oktober kan vi lese om den aktuelle saken, og her uttaler representanten fra Helsedirektoratet følgende:

«Vi samarbeider nå med universitetene i Norge om å foreslå en løsning som kan lede til autorisasjon for de ELTE-studentene som allerede har fått lisens og for tiden jobber i veiledet praksis.»

Uttalelsen kan forstås som at det ikke arbeides med løsning for studenter som nå er under utdanning, eller for ferdig utdannede studenter uten lisens. Dette skaper ny utrygghet for disse studentene.

Svar:

Storingsrepresentanten viser i begrunnelsen for sitt spørsmål til et oppdrag som Helse- og omsorgsdepartementet har gitt til Helsedirektoratet. Dette oppdraget er todelt. Første del av oppdraget innebærer at direktoratet skal vurdere om det er mulig å få på plass ordninger for de ELTE-utdannede slik at disse kan oppnå autorisasjon i Norge. Direktoratet har i denne forbindelse blant annet bedt de fire universitetene som utdanner psykologer i Norge om å utrede mulighetene for kompletterende opplæring ved norske utdanningsinstitusjoner. Vurderingene skal gjøres for alle berørte ELTE-studentene. Oppdraget er med andre ord ikke begrenset til å kun gjelde de som har fått lisens.

I andre del av oppdraget skal direktoratet vurdere hvordan vedtak 770 fra KUF-komiteens behandling av Meld. St. 16 (2016-2017) kan følges opp. Dette innebærer at det bør foretas en mer generell vurdering av mulige tiltak som kan iverksettes i tilfeller hvor direktoratet har endret sin godkjenningspraksis. Endringer i godkjenningspraksis kan forekomme av flere årsaker. Jeg er enig i at det er viktig å få gjennomført en mer generell vurdering av dette.

SPØRSMÅL NR. 85

Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen

Besvart 25. oktober 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Hvordan har ministeren tenkt å håndtere utfordringen med overskridelser og forsinkelser ved framtidige anbudstildelinger ved nybygg på norsk sokkel, og har departementet regnet på inntektstapet knyttet til disse problemstillingene?»

BEGRUNNELSE:

I en undersøkelse utført av Rystad Energy, initiert av dem selv, blir det hevdet at plattformdekk bygget i Asia har kostet i gjennomsnitt 75 % mer enn dekk bygget i Norge. De anslår ekstrakostnadene i perioden 2009 - 2013 til omlag 70 milliarder kroner. Dette inkluderer både overskridelser, verditap knyttet til forsinkelser og gjennomføringstid samt til produksjonsavbrudd etter oppstart knyttet til kvaliteten på plattformene. 7 av 11 anbud ble tildelt Asia, og grunnlaget var at de var 25 % billigere, og at kapasiteten i Norge angivelig var sprengt. Så vidt vites, er ikke tap av menneskelig/arbeidsevne tatt med i beregningen.

Dette regnestykket fører til store tap av skatteinntekter til Norge, tap av kompetanse og tapt sysselsetting. I undersøkelsen er det ikke statens inntektstap beregnet, men det er betydelige milliarder i perioden.

Svar:

Forvaltningen av petroleumssektoren bygger på de samme prinsippene som forvaltningen av annen næringsvirksomhet i Norge. Dette betyr at myndighetene regulerer sektoren ved å sette helhetlige, klare og forutsigbare rammer. Aktørene i næringen som har mest kunnskap, kompetanse og informasjon om muligheter og utfordringer i sine prosjekter, forstår den daglige virksomheten. Dette gjør de under de rammene myndighetene har satt. Det er således de ulike rettighetshavergruppene som samlet er ansvarlig for beslutninger om leting, utbygging og drift på norsk sokkel, herunder anbudstildelinger ved nybygg. Selv om det finnes noen fellesfaktorer for utbyggingsprosjekter som ikke har blitt gjennomført i henhold

til opprinnelig plan, er årsaksforklaringen sammensatt og ulik for hvert enkelt prosjekt. Utbyggingsprosjekter på sokkelen står overfor en rekke usikkerhetsfaktorer av blant annet geologisk, teknologisk, prosjektgjennomføringsmessig og markedsmessig art som rettighetshaverne må forholde seg til. Også i driftsfasen er det flere forhold som påvirker hvor lønnsomt et utbyggingsprosjekt viser seg å bli til slutt. Dette er forhold som oljepris og driftskostnader i løpet av produksjonsperioden og hvor mye ressurser som blir realisert før nedstengning. Rettighetshaverne etablerer en utbyggingsløsning og en gjennomføringsplan som de fatter utbyggingsbeslutning basert på. I sin plan for utbygging og drift (PUD) som sendes inn til myndighetene legger de blant annet fram sine vurderinger av prosjektets kostnader og inntekter over feltets levetid. Kostnadsanslagene i PUD har et usikkerhetsspenn på +/- 20 prosent. Oljenæringen er global. Store prosjekter omfatter svært mange leverandører og omfattende leveransekjeder som inkluderer bedrifter både i inn- og utland. Dette gjelder utbyggingsprosjekter på norsk sokkel og ellers i verden. Det er en konsekvens av internasjonal arbeidsdeling og spesialisering. Denne kompleksiteten stiller store krav til alle involverte selskaper og kan best håndteres av de selskapene som investerer i prosjektene. Kapasiteten globalt i de ulike deler av leveransekjeden varierer. I mange deler av kjeden er kompetansen og infrastrukturen spesialisert, slik at det er begrenset både global og lokal kapasitet. Dette sammen med den internasjonale arbeidsdelingen gjør at det er viktig at norskbaserte leverandører kan konkurrere internasjonalt, og at norske utbygginger bruker internasjonale leverandører når det er best. Effektiv og rettferdig konkurranse om oppdrag på norsk sokkel både styrker norsk leverandørindustri lokalt og globalt, og legger til rette for størst verdiskaping på norsk sokkel. Oljedirektoratet (OD) gjennomførte i 2013 en analyse av gjennomførte prosjekter på norsk sokkel. De konkluderte med at de fleste prosjektene på norsk sokkel ender opp med utbyggingskostnader innenfor usikkerhetsspennet som er angitt i PUD. Direktoratet viste videre i sin rapport fra 2013 til at forskning på gjennomføring av store prosjekter innen andre industrigrener (transportsektor, forsvarsprosjekter etc.) viser at store prosjekter generelt ofte opplever store kostnadsoverskridelser og forsinkelser. Direktoratet konkluderte videre i analysen med at overskridelser i store, kompliserte prosjekter ikke er et særnorsk fenomen. OED rapporterer årlig i budsjettproposisjonen til Stortinget om utviklingen i utbyggingsprosjektene på norsk sokkel. De fleste prosjektene som nå er under utbygging eller er satt i produksjon siden 1. august 2016 har utbyggingskostnader innenfor usikkerhetsspennet gitt i PUD. Innhentede tall fra de ulike operatørene viser at 14 av 17 prosjekt har kostnadsanslag innenfor usikkerhetsspennet. Sett under ett er anslaget for prosjektene 4 prosent lavere per i dag enn antatt ved innlevering av utbyggingsplanen, jf. Prop. 1 S (2017-2018)

for Olje- og energidepartementet (OED). I Prop. 114 S (2014-2015) «Norges største industriprosjekt – Utbygging og drift av Johan Sverdrup feltet med status for olje- og gassvirksomheten» varslet departementet at oppfølgingen av utbyggingsprosjekter ville bli styrket for å bidra til å redusere sannsynligheten for kostnadsoverskridelser og forsinkelser i nye utbyggingsprosjekter. En sentral del av myndighetenes oppgave er å bidra til at rettighetshaverne fatter beslutninger på et godt beslutningsgrunnlag. I juni 2017 publiserte OED og Arbeids- og sosialdepartementet en revidert veileder til utarbeidelse av plan for utbygging og drift av petroleumforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum (PAD). I den oppdaterte versjonen tydeliggjøres krav til alle rettighetshavere i utbyggingsprosjekter om å sikre en robust planlegging og gjennomføring av olje- og gassprosjektene. Sentrale elementer i planleggingsprosessen tydeliggjort og styrket, inkludert blant annet dokumentasjonskrav i planleggingsfasen, oppfølging av prosjekter under utbygging og involvering av partnerne i utvinningstillatelsen – den såkalte påseplikten. Viktigheten av påseplikten trekkes spesielt fram i veilederen. Påseplikten gir rettighetshaverne i en utvinningstillatelse et særskilt ansvar for å delta aktivt i prosjektutviklingen sammen med operatøren. Når det gjelder beregninger og påstander i den studien spørsmålsstilleren henviser til, så har departementet ikke innsyn i disse. Rapporten er ikke tilgjengelig for offentligheten, heller ikke for departementet.

SPØRSMÅL NR. 86**Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Hadia Tajik****Besvart 31. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Korleis vil statsråden forklare at han ikkje har gjort dei naudsynte endringane i isf-systemet for omlegging av pasientforløp frå døgn- til dagbehandling av medisinske pasienter?»

GRUNNGJEVING:

Regjeringa har ikkje fulgt opp løftene sine til sjukehusa. Dei vart lova 12 milliardar meir i førre periode, men regjeringa innfridde ikkje. Heller ikkje ambisjonen om at sjukehusa skal drive meir dagbehandling og mindre døgnbehandling er fulgt opp med naudsynte endringar. Tvert om, Helse Stavanger kan fortelje at dei taper 35 millioner kroner, av den enkle grunn at dei har gjort eit viktig stykke arbeid for å gjere om på praksisen og lagt om til meir dagbehandling. Samstundes driv regjeringa og kutter jamt over i budsjettet til sjukehusa for å spare inn pengar, under dekke av at dette skal vere ein avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform, utan at dei kan vise til at det gjev ønska resultat.

Svar:

Stortinget har bestemt at de regionale helseforetakene skal finansieres dels gjennom en basisbevilgning og dels gjennom ulike aktivitetsbaserte finansieringsordninger som understøtter dette sørge for-ansvaret. Finansieringsordningenes viktigste formål er å understøtte helseregionenes sørge for-ansvar. Det konkrete innholdet i dette sørge for-ansvaret vil utvikle seg over tid i lys av utvikling i bl.a. behov, teknologi og medisinsk-faglig kunnskap. Det innebærer at også finansieringsordningene må forvaltes og utvikles i tråd med slike endringer.

Det legges til grunn at spørsmålet gjelder pasientbehandling generelt, og ikke medisinske pasienter særskilt. Overgang fra døgn- til dagbehandling har vært særlig aktualisert innenfor kirurgisk behandling. Det er i dag variasjon i andel dagkirurgisk behandling ved de ulike sykehusene. Det er ønskelig med mindre variasjon og større andel dagkirurgisk behandling. For å stimulere til økt bruk av dagkirurgi har det i ISF-ordningen de senere årene blitt lagt inn et insentivpåslag på 10 pst. på refusjonene for dagkirurgi. I 2017 ble påslaget økt til 15 pst. Økningen er finansiert ved å redusere refusjonene for døgnkirurgi. Høsten 2016 ga jeg videre Helsedirektoratet, i samarbeid med de regionale helseforetakene, i oppdrag å utrede mulige endringer i ISF-finansieringen av dagkirurgi fra 2018. Helsedirektoratet har oversendt sine vurderinger knyttet

til ev. endringer i ISF innenfor dag- og døgnkirurgi. Det tas sikte på å gjennomføre endringer innenfor dette området fra 2018.

Når det gjelder videreutvikling av ISF-ordningen relatert til øyeblikkelig hjelp-behandling vurderer Helsedirektoratet i samarbeid med de regionale helseforetakene behovet for ev. endringer framover.

Regjeringens forslag til budsjett for 2018 legger til rette for en aktivitetsvekst på om lag 2 pst. i 2018. Det er over den demografiske utviklingen - som kan tilsi merutgifter for sykehusene på 1,5 pst. Regjeringen har prioritert vekst ut over den demografiske utviklingen for å legge til rette for mer pasientbehandling, økte medisinkostnader og investeringer. Regjeringen har gjennom fem budsjetter lagt til rette for en samlet aktivitetsvekst på 11,9 pst. Det er over den samlede aktivitetsveksten Stoltenberg 2-regjeringen klart å legge til rette for gjennom åtte år (10,5 pst.).

Fra andre tertial 2013 til andre tertial 2017 er gjennomsnittlig ventetid i spesialisthelsetjenesten redusert med 13 dager. Antall ventende er redusert med 77 000. Fra 2013 til 2016 er antallet utredninger, behandlinger og kontroller økt med nesten 1,3 millioner.

SPØRSMÅL NR. 87**Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol****Besvart 7. november 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Når mener statsråden vi vil ankomme fremtiden?»

BEGRUNNELSE:

Nordmenn forventer et digitalt og kommuniserende offentlig helsevesen. Hvis ikke den offentlige helsetjenesten holder tritt med utviklingen og leverer på det nivået befolkningen forventer, kan det oppstå et digitalt og medisinsk klasseskille i norsk helsetjeneste. De som har råd og tilstrekkelig digital kompetanse vil betale av egen lomme for helseløsninger på mobil og nett. På sikt utfordrer dette fellesskapets helsetilbud. Skal vi bevare en sterkt felles helsetjeneste, må det offentlige følge med i timen.

I en pressemelding utsendt i forbindelse, er statsråden sitert på:

«I fremtiden skal det være like enkelt, sikkert og naturlig å ha kontakt med helsetjenesten på nett, som det i dag er å bruke nettbank, sier helse- og omsorgsminister Bent Høie.»

Når vi snakker om e-helsesatsinger i Norge snakker Høyre ofte om fremtiden. Men e-helse og digitale løsninger er her allerede. Det svenske selskapet Min Doktor vant nettopp Nordic Startup Awards, det norske selskapet Diffia var nominert til beste helse tech startup, KRY har gryteklare løsninger som kan gjøre helsetjenesten bedre og mer tilgjengelig, og vi ser at nyetablerte Dr. Dropin utfordrer den tradisjonelle måten legevakt og fastleger yter helsehjelp og service på. Teknologi som registrerer og responderer på helsedata er allerede godt etablert i det norske markedet.

Når pasienter tar med disse resultatene til fastlegene, har de per nå ikke retningslinjer eller grunnlag for å vurdere hvorvidt dette skal tas i bruk eller ikke. Samtidig som denne utviklingen løper av gårde, sendes fremdeles pasientinfo med fax og gravide bærer helsekortet på papir i veska.

Svar:

Representanten Kjerkol spør om når vi vil ankomme fremtiden, og utdyper spørsmålet med at vi ofte snakker om fremtidens e-helseløsninger, samtidig som det allerede finnes mange slike løsninger i bruk.

Sammenlignet med andre sektorer som for eksempel bank og reisebyråer, har ikke helsetjenesten alltid vært like raske med å utnytte de muligheter som teknologien gir oss. En av grunnene til dette er at helsesektoren består av mange aktører som hver har et selvstendig ansvar for

å anskaffe og drifte sine IKT-løsninger. Helsetjenesten i Norge var tidlig ute med å ta i bruk IKT. Løsningene har gjennom mange år fått utvikle seg ulikt, og denne teknologiske arven har gjort det det krevende å skape enhetlige løsninger.

Jeg har derfor tatt grep for en bedre nasjonal styring og koordinering av IKT-utviklingen helsetjenesten. Et viktig tiltak var opprettelsen av Direktoratet for e-helse i 2016. Direktoratet skal sørge for samordning, felles prioriteringer og tydeligere nasjonale beslutninger. Dette gir oss bedre muligheter for å etablere gode og sikre e-helse-tjenester til det beste for pasienter, innbyggere og helsepersonell.

Direktoratet for e-helse jobber blant annet med det langsiktige målet om én innbygger – én journal. Målet er en felles løsning for pasientjournal og pasientadministrasjon som skal sørge for at pasientinformasjon følger pasienten gjennom hele pasientforløpet. Dette vil effektivisere samhandlingen mellom nivåene i helse- og omsorgstjenesten, og fjerne behovet for at pasienten selv er budbringer eller at journalen sendes med fax. Regjeringen har pekt på Helseplattformen i region Midt-Norge som en egnet region for utprøving av det nasjonale målbildet. Spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten i Midt-Norge er i gang med en felles anskaffelse.

Direktoratet har også ansvaret for eksisterende tjenester, slik som den nasjonale helseportalen – helsenorge.no. Helseportalen er vårt viktigste grep for at innbyggerne skal oppleve én samlet helsetjeneste på nett.

Helseportalen gir oss stadig flere tjenester og bidrar til økt digitalisering av helsetjenesten.

Et eksempel er en ny tjeneste for digital dialog med fastlegene som nå testes ut av over 100 legekontorer. Tjenesten innebærer at pasienter kan logge seg inn på helseportalen og ha en sikker kommunikasjon med sin fastlege, starte e-konsultasjon, utføre fornyelse av resepter, bestille timer, etc. Det gir bedre utnyttelse av både pasientens og legens tid. Et annet eksempel er at helseportalen gir innbyggerne i Helse Vest og Helse Nord tilgang til å se egen sykehusjournal. I Vest kan også innbyggerne se og endre sine egne sykehusavtaler. Et tredje eksempel er en ny tjeneste for refusjon av pasientreiser som innebærer at pasientene slipper å samle kvitteringer i tykke bunker og sende dem i posten. 6 av 10 søknader er nå elektroniske. Vi ser at nye tjenester bidrar til å øke bruken av den nasjonale helseportalen. Nå i september var det registrert nesten 1,6 millioner besøk. Det er over 350 000 flere enn i september i fjor.

Velferdsteknologiprogrammet, og spesielt den delen som gjelder avstandsoppfølging, vil gi nærmere svar på hvordan data og målinger i pasientens eget hjem kan sammenstilles og behandles i primærhelsetjenesten. Avstandsoppfølgingsoppdraget skal avsluttes høsten 2018, hvor vi vil få anbefalinger fra Helsedirektoratet.

Direktoratet for e-helse utreder på sin side en IKT-arkitektur som sikrer at pasientens egne data kan fanges opp og gjøres tilgjengelig for videre behandling i helse- og omsorgstjenestene. Direktoratene samarbeider tett i dette arbeidet. Den nasjonale helseregisterstrategien fra 2010 er fra 2017 fulgt opp gjennom helsedataprogrammet i Direktoratet for e-helse. Et av tiltakene som er til vurdering er en helseanalyseplattform som skal gjøre data fra helseregistre, medisinske kvalitetsregistre og andre kilder tilgjengelig for analyse på tvers av de ulike kildene.

Slike analyser vil ikke primært være del av selve pasientbehandlingen (helsehjelpen), men helseanalyseplattformen vil legge til rette for enklere og sikrere måter å drive forskning og analyse på.

Som representanten Kjerkol påpeker så finnes det private leverandører som leverer produkter og tjenester

som kan bidra til å gjøre helsetjenesten bedre og mer tilgjengelig.

Det er bra. Gode og innovative leverandører, både norske og internasjonale, er viktige for å utvikle, innføre, drifte og forvalte helsetjenestens digitale løsninger.

Men det viktigste er at den offentlige helsetjenesten holder tritt med utviklingen og bidrar til å levere tjenester på det nivået befolkningen forventer, enten det gjelder tjenester på helseportalen eller andre viktige IKT-løsninger.

I likhet med representanten er jeg opptatt av «pasientens digitale helsetjeneste» med løsninger som gir pasienter og brukere en enklere hverdag. IKT og e-helseløsninger er helt nødvendig for å løse helsetjenestens utfordringer både på kort og lang sikt. Derfor må vi ha to tanker i hodet samtidig. Vi jobber med å finne løsninger på dagens behov, samtidig som vi planlegger for den fremtiden vi har litt lenger fremfor oss.

Jeg mener derfor at vi allerede er på god vei inn i fremtiden.

SPØRSMÅL NR. 88

Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 27. oktober 2017 av utenriksminister Ine Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Vil utenriksministeren kontakte colombianske myndigheter for å be de gi ekstra beskyttelse for ledere for opposisjonspartiet Union Patriótica, som før helgen mottok svært konkrete og alvorlige dødstrusler?»

BEGRUNNELSE:

Før helgen mottok en rekke navngitte politikere fra det colombianske opposisjonspartiet Union Patriótica (UP) alvorlige og konkrete dødstrusler, da en colombiansk dødsskvadron publiserte sin "plan pistola" mot UP. Ti navngitte politikere, som alle støtter fredsavtalen, settes av "AGC" på en dødsliste med frist 20. oktober for å trekke seg fra partiet og fra valgkampen for det forestående valget i 2018.

Truslene har vakt oppsikt også i Colombia, og har vært rapportert om i flere medier. En av de ti på listen, i tillegg til å være opposisjonspolitiker, er også et sentralt medlem av LGBT - bevegelsen i Colombia og representerer denne

i forbindelse med implementering av fredsavtalen. Dette er en gruppe som er ekstra utsatt for trusler og hatkriminalitet.

Colombia er i ferd med å legge en svært langvarig konflikt og borgerkrig bak seg, og Norge har vært en viktig aktør arbeidet fram fredsavtalen som president Santos i 2016 mottok Nobels fredspris for.

Til tross for fredsavtalen og framskrittene som er gjort, finnes det fremdeles voldelige krefter i landet som forblir en trussel mot fredsprosessen og freden.

Colombia er fremdeles et farlig land for de som er i opposisjon, for menneskerettighetsaktivister og for venstresiden. Svært mange opplever jevnlig trusler, men denne skiller seg ut som spesielt alvorlig siden det er ti navngitte personer som bes om å forlate landet eller "melde seg inn i et begravellesbyrå", og det gis en spesifikk tidsfrist.

Svar:

Colombia har på kort tid hatt en svært positiv utvikling. Etter tiår med væpnet konflikt, ble det i 2016 inngått en fredsavtale mellom landets myndigheter og den største geriljabevegelsen, FARC. Tidligere i høst ble det inngått våpenhvile mellom myndighetene og landets andre geriljabevegelse, ELN. Denne våpenhvilen skal vare frem til 9. januar neste år.

Positiv utvikling i fredsprosessen til tross, i 2016 var det en økning i aggresjon mot og drap på ledere for sivilt samfunn og menneskerettighetsforkjempere. Foran parlaments- og presidentvalgene i 2018 ser man tendenser til at opposisjonskandidater i økende grad utsettes for trusler og overgrep. Trusler som dem Unión Patriótica har mottatt, må derfor tas på alvor.

Norge følger situasjonen til opposisjonspartier, menneskerettighetsforkjempere og øvrig sivilt samfunn nøye. Dette gjør vi blant annet gjennom omfattende bidrag til arbeidet FNs Høykommissær for menneskerettigheter gjør i Colombia. I tillegg kommer støtte til andre overvåkningsmekanismer i regi av sivilt samfunn.

Det viktigste norske bidraget til å få kontroll med volden, bedre menneskerettighetssituasjonen og skape rammer for bred politisk deltakelse, er vår sentrale rolle i fredsprosessene med FARC og ELN. For at Colombia skal kunne videreutvikle seg som rettsstat og demokrati må disse prosessene lykkes. Norge har en åpen og god dialog med alle parter, der vi løpende tar opp aktuelle saker som trusler, vold og overgrep.

SPØRSMÅL NR. 89

Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Lise Christoffersen

Besvart 27. oktober 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Er det riktig at retten til ytelser fra folketrygden - som sykepengen, arbeidsavklaringspenger og dagpenger - bortfaller for personer med kommunal omsorgsstønning, og i tilfelle ja, vil statsråden ta initiativ til nødvendige reguleringsendringer som sikrer like rettigheter for alle?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede har fått en henvendelse fra en mor som kombinerer lønnet arbeid og omsorgsstønning fra sin kommune. Hun ble syk, men fikk avslag på sykepenge fra folketrygden fordi hun mottok omsorgsstønning. Hun har fått opplyst at personer som mottar omsorgsstønning, ikke defineres som syke, men som friske og i ordinær jobb fordi de har omsorgslønn for sykt barn. De har heller ikke krav på arbeidsavklaringspenger eller dagpenger, etter det hun har fått opplyst. Hun har videre søkt om mer-avlastning til barnet, fordi hun selv ble syk, men fikk opplyst at omsorgsstønningen skal gå til å leie inn nødvendig hjelp i forbindelse med sykdom. Resultatet er at hovedinntekten bortfaller, samtidig som omsorgsstønningen må gå til å leie inn annen hjelp. Familien står dermed uten inntekt. Stortinget behandlet våren 2017 sak om pårørendestøtte, der det ble presisert at mottakere av omsorgsstønning ikke defineres som arbeidstakere, selv om stønningen er skattepliktig og pensjonsgivende. En samlet komité viste til ønskeligheten

av at pårørende kan kombinere omsorgsoppgaver med egen yrkesaktivitet. Den muligheten forsvinner dersom man ved egen sykdom eller arbeidsledighet mister retten til de ytelsene andre yrkesaktive har krav på.

Svar:

Omsorgsstønning er en tjeneste etter helse- og omsorgstjenesteloven. Å få omsorgsstønning innebærer at kommunen engasjerer pårørende eller andre nærstående som oppdragstakere, eventuelt som arbeidstakere. Ytelsen er skattepliktig og gir pensjonspoeng. Tjenesten innebærer altså at en person med særlig tyngende omsorgsarbeid kan få omsorgsstønning i stedet for (eventuelt i tillegg til) at den omsorgstrengende får andre tjenester fra kommunen. Omsorgsstønning er således en kompensasjon for at man utfører oppgaver kommunen ellers ville måtte utføre. Dersom man av ulike grunner ikke er i stand til å utføre disse oppgavene på en forsvarlig måte, vil kommunen måtte tre inn med andre tjenester. Det er i utgangspunktet ikke slik at retten til ytelser fra folketrygden bortfaller for personer som mottar kommunal omsorgsstønning. Det er mulig å kombinere omsorgsstønning med ytelser fra Arbeids- og velferdsetaten. Mottakere av omsorgsstønning vil kunne opparbeide seg rett til sykepenge, og regnes som frilansere for den delen av inntekten som består av omsorgsstønning. Dersom en mottaker av omsorgsstønning blir

syk, og ikke lenger kan utføre sine omsorgsoppgaver, vil personen kunne få innvilget sykepenger som frilanser, dersom de øvrige vilkår for sykepenger er oppfylt. En mottaker av omsorgsstønning som i tillegg til omsorgsstønning er i et ordinært arbeidsforhold, og blir syk fra dette arbeidsforholdet, vil kunne ha rett til sykepenger fra arbeidsforholdet samtidig som vedkommende mottar omsorgsstønning. Det forutsetter at de øvrige vilkårene for sykepenger er oppfylt, blant annet at inntektstapet tilsvarer minst 20 prosent av den totale inntekten. Dersom en person mottar omsorgsstønning, vil dette få konsekvenser for ytelsene arbeidsavklaringspenger og dagpenger. Generelt er regelverket for arbeidsavklaringspenger og dagpenger slik at disse ytelsene blir redusert forholdsmessig etter de arbeidstidene man får omsorgsstønning for. Mottakere av arbeidsavklaringspenger vil kunne arbeide

inntil 60 prosent stilling før ytelsen faller bort. Tilsvarende faller dagpengene bort dersom en dagpengemottaker arbeider mer enn 50 prosent av vanlig arbeidstid. Ytelsene utbetales da på bakgrunn av informasjon som stønningmottaker fører på meldekortet som sendes til Arbeids- og velferdsetaten hver fjortende dag. Dersom arbeidsomfanget i avtalen med kommunen er oppgitt i timer, skal disse føres på meldekortene. Dersom arbeidsomfanget ikke er oppgitt i timer for mottakere av omsorgsstønning, beregnes timetallet som skal føres på meldekortene ved å dividere omsorgsstønningen som utbetales, med høyeste avlønnede timelønn for barnehageassistenter i kommunen. Dersom noen får et vedtak fra Arbeids- og velferdsetaten som de mener er feil, kan vedkommende klage på vedtaket slik at saken kan prøves på nytt.

SPØRSMÅL NR. 90

Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Mani Hussaini

Besvart 26. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug

Spørsmål:

«Hvordan kan det eksistere en type reiseråd for nordmenn og en helt annen type reiseråd for enslige barn på flukt?»

BEGRUNNELSE:

Norge begynner nå å returnere et hundretalls flyktninger som nettopp har fylt 18 år. Ifølge UDI er det trygt nok i Afghanistan, mens Utenriksdepartementet fraråder all reise.

Svar:

Hvem som har rett til beskyttelse i Norge beror på en juridisk vurdering, der landforhold og faktaopplysninger i den konkrete saken vurderes opp mot de vilkårene for beskyttelse som fremgår av utlendingsloven. Lovens vilkår er utformet slik at de ivaretar Norges folkerettslige forpliktelser. At sikkerhetssituasjonen i et land er vanskelig, vil i mange tilfeller ikke være tilstrekkelig for å konstatere at Norge har en folkerettslig forpliktelse til å gi beskyttelse til alle asylsøkere som kommer fra dette landet. Et reiseråd er en anbefaling fra Utenriksdepartementet til norske borgere i forbindelse med deres reisevirksomhet. Reiserådene innebærer ingen plikter eller pålegg. Enhver reisende må selv gjøre sin egen vurdering. Et viktig hensyn

bak reiserådene er å unngå at norske borgere utsetter seg for unødig fare; primært av hensyn til den reisende selv, men også for å unngå at norske myndigheter må bruke store ressurser på å bistå nordmenn på ferie. I land med en vanskelig sikkerhetssituasjon vil utlendinger ofte være i en mer utsatt posisjon enn lokalbefolkningen, blant annet gjelder dette faren for kidnapping.

SPØRSMÅL NR. 91**Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Mani Hussaini****Besvart 31. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Ønsker regjeringen psykologer som er utdannet på universitetet - og som har et breddefokus mot blant annet forebygging og førstelinje, eller er det en velkommen utvikling at deres utdanningsløp sluses inn i spesialisthelsetjenesten?»

BEGRUNNELSE:

Den siste perioden har det blitt avdekket at UiO ønsker å flytte internklinikken (også kalt praktikum) over til et helseforetak. Dette skjer uten demokratisk forankring på universitetet - og mot fagfolkernes vilje. I dag har universitetene det faglige ansvaret for opplæring og utdanning av psykologer. Det er grunnleggende at ferdig utdannede psykologer skal kunne jobbe i og ha kjennskap til hele tjenesten – fra forebygging til lettere psykiske lidelser og i sykehusene. Med omleggingen som nå er på trappene, kan det synes som at det er en ønsket utvikling at psykologer i større grad skal utdannes for å jobbe på sykehus. Det er viktig å vite om regjeringen tenker at fremtidens behov for psykologer ligger i forebygging og lavterskeltilbud, eller i spesialisthelsetjenesten.

Svar:

Det er i dag fire norske universiteter som utdanner psykologer. Utdanningsinstitusjonene har stor frihet til å utarbeide egne studieplaner og bestemme innretning på ulike utdanninger. Dette gjelder også innen de helsefaglige utdanningene. Selv om institusjoner i UH-sektoren har den

ne friheten så er det samtidig viktig at de utdanner helsepersonell med kompetanse som er i tråd med behovene i helse- og omsorgstjenestene.

Ferdigutdannede psykologer arbeider i dag i både kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten samt øvrige deler av arbeidslivet. Regjeringen har også lovfestet et krav om at alle kommuner skal ha psykolog fra 2020, noe som vil bidra til antallet psykologer som jobber i kommunene vil øke. Nyutdannede psykologer bør derfor ha kompetanse og kjennskap til hele spekteret av ulike tjeneste- og behandlingstilbud.

Jeg legger til grunn at utdanningsinstitusjonene, herunder Universitetet i Oslo, tar hensyn til dette – og også i fremtiden utdanner psykologer som innehar nødvendig breddekompetanse til at de kan jobbe i ulike deler av helse- og omsorgstjenestene.

Den senere tid har det vært stor oppmerksomhet knyttet til stengingen av de såkalte «internklinikkene» ved Psykologisk Institutt, Universitetet i Oslo. Ved internklinikkene har psykologistudenter under veiledning ytt helse- og omsorgstjenester til pasienter. Stengingen av internklinikkene har vært omtalt i en rekke medier med spørsmål om hvilket regelverk som kommer til anvendelse for denne type virksomhet. Det har vært stilt spørsmål til skriftlig besvarelse til kunnskapsministeren i sakens anledning og departementet har også mottatt henvendelser fra andre utdanningsinstitusjoner med spørsmål om hvordan regelverket er å forstå. Som følge av dette vil jeg sende ut et rundskriv for å tydeliggjøre hvilket regelverk som vil gjelde dersom utdanningsinstitusjoner samtidig yter helse- og omsorgstjenester som en integrert del av utdanningen.

SPØRSMÅL NR. 92**Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 30. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hva vil helseministeren gjøre for å finne årsaken til de store variasjonene i behandlingstilbudet for

pasienter med kols, og hvordan vil han sikre likeverdige helsetjenester til alle kolspasienter?»

BEGRUNNELSE:

I Dagbladet 19. oktober kan vi lese om store variasjoner i behandlingstilbudet for pasienter med kols (kronisk obstruktiv lungesykdom). Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering lanserer et nasjonalt helseatlas som viser at det er geografiske forskjeller i helsetilbudet til personer med kols. Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering har blant annet funnet at det er store variasjoner i bruk av Spirometri (måling av lungefunksjon). I opptaksområdet til sykehuset i Vestfold fikk over dobbelt så stor andel kolspasienter målt lungefunksjonen hos fastlegen, i forhold til pasienter i opptaksområdet til sykehuset i Finnmark. Dette strider med prinsippet om likeverdige tjenester.

Svar:

Kols er en vanlig tilstand. Det antas at minst 200 000 personer i Norge har kols. Kols er den tredje hyppigste dødsårsak i Norge, og utgjør en stor andel av pasienter som akuttinnlegges på sykehus. Det er derfor viktig å få vite om kolspasienter får likeverdig og god behandling i ulike deler av landet.

Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering (SKDE) publiserte 19. oktober «Helseatlas kols». Atlaset

viser geografisk variasjon i bruk av helsetjenester ved kols som i noen grad kan forklares ved forskjeller i sykkelighet, dvs. at denne variasjonen kan betegnes som berettiget. Men når det gjelder utredning og behandling av kols, viser atlaset flere eksempler på uberettiget variasjon, dvs. variasjon som ikke kan forklares ut fra forskjeller i sykkelighet.

Norge kommer relativt dårlig ut i OECD-sammenheng når det gjelder registrert dødelighet av lungebetennelse og kols. Antall innleggelser som skyldes kols er også noe høyere i Norge enn i land vi liker å sammenligne oss med. SKDEs helseatlas om kols er derfor et viktig dokument som sier noe om hvor utfordringene ligger.

Helseatlasene som beskriver geografiske variasjoner i tjenestetilbudet er viktige verktøy i arbeidet med å skape mer likeverdig behandling. Det er viktig at helseforetakene, fagmiljøene, kommuner og fastleger gjennomgår funnene i «Helseatlas kols» og bruker disse aktivt for å forbedre tilbudet. I oppdragsdokumentet 2017 har jeg stilt krav om at de regionale helseforetakene bruker kunnskap om uberettiget variasjon i sin styringsmessige oppfølging av helseforetakene, herunder følger opp eksempler på uberettiget variasjon i forbruk av helsetjenester som er avdekket gjennom helseatlas.

SPØRSMÅL NR. 93

Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 27. oktober 2017 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Vil soldatane som avtenar 16 månaders verneplikt vere tilgjengelege for teneste i Heimevernet etter si førstegongsteneste, kor lenge vil dei i så fall vere dette, og kva vil endringane ha å seie for HV sine moglegheiter til å fylle opp styrkestrukturen?»

GRUNNGJEVING:

I Prop. 2 S (2017 – 2018) foreslår regjeringa å differensiere lengda på førstegongstenesta ved at det for ein del stillingar vert 16 månaders verneplikt.

Svar:

Eg viser til brev frå Stortingets president av 19. oktober 2016 med spørsmål frå stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete om 16 månaders førstegongsteneste. Represen-

tanten spør om soldatane som avtenar 16 månaders førstegongsteneste vil vere tilgjengelege for teneste i Heimevernet (HV) etter førstegongstenesta, kor lenge dei i så fall vil vere det, og korleis endringane vil påverke HVs evne til å fylle styrkestrukturen.

Regjeringa foreslår i Prop. 2 S (2017-1018) Videreutvikling av Hæren og Heimevernet å utvikle vernepliktsordninga for å få meir operativ evne ut av førstegongstenesta. Dette er i tråd med langtidsplanen, jf. Innst. 62 S (2016–2017) til Prop. 151 S (2015–2016). Langtidsplanen fastslår at førstegongstenesta skal vidareutviklast og tilpassast Forsvarets krav til reaksjonsevne, operative avdelingar sine behov for fleksibilitet og handlefridom, og auka krav til kompetanse og kostnadseffektivitet. Langtidsplanen presiserer vidare at operativ nytteeffekt av den grunnleggjande soldatutdanninga og gjenbruk av kompetanse i reserven eller i HV, skal vektleggjast i vurderingar av lengda på førstegongstenesta. Dette prinsippet blir

vidareført i landmaktsproposisjonen og ligg til grunn for regjeringa si tilråding om framtidig innretning av verneplikta og førstegongstenesta i Hæren. Utrekningar viser at ei differensiert ordning med ein kombinasjon av 12 og 16 månaders førstegongsteneste ivaretek behovet for å bruke dei vernepliktige til vidare teneste i HV, eller i Forsvarets andre reservar, innanfor dagens ramme på 19 månaders verneplikt.

HV vil få tilført soldatar med både 12 og 16 månaders førstegongsteneste. Med dagens øvingsmønster i HV vil også dei med 16 månaders førstegongsteneste vere tilgjengelege til utgangen av det året dei fyller 44 år, jf. forsvarslo-

ven § 6. Det er denne ramma som primært er ei avgrensing for kor lenge HV kan bruke dei vernepliktige i teneste, og ikkje lengda på førstegongstenesta og den totale ramma på 19 månaders ordinær teneste, jf. forsvarsloven § 18. Det må understrekast at Forsvaret med denne ordninga vil kunne kalle inn det talet på vernepliktige som Forsvaret treng for å dekke behovet i HV og andre reservar.

Differensiert lengd på førstegongstenesta, vil saman med ein aktiv reserve med årlege øvingar og trening av reservepersonellet i Hærens styrkestruktur, gi betre operativ tilgang for avdelingane i Hæren og samtidig ivareta Heimevernets behov for å fylle styrkestrukturen.

SPØRSMÅL NR. 94

Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 27. oktober 2017 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Reknar regjeringa folkerøystinga i Catalonia for å vere i strid med folkeretten, og har ikkje regjeringa ei anna haldning til spanske styresmakter si handtering av folkerøystinga og bruken av vald enn at dette er «et internt spansk anliggende»?»

GRUNNGJEVING:

Søndag 1. oktober melde NTB at Regjeringa ikkje fordømmer spanske styresmakter sin maktbruk mot den katalanske folkerøystinga om uavhengigheit frå Spania. NTB viser til at kommunikasjonsrådgjevar i Utanriksdepartementet, Ingrid Kvammen, uttala til Minverva at «Norge anser uenigheten mellom regjeringen i Madrid og regionale myndigheter vedrørende en folkeavstemning i Catalonia som et internt spansk anliggende, som bør løses innenfor rammen av landets lover».

Professor i jus ved Universitetet i Tromsø, Peter Ørebech, skriv at

«Når nasjonale vedtak skal vurderes folkerettslig blir spørsmålet ikke om disse er i tråd med folkeretten, men om de er i strid med folkeretten, jf. Kosovo-avgjørelsen i Den internasjonale domstol i Haag (ICJ)».

I spørsmålet om folkeretten forbyr uavhengighetserklæringer skriv Ørebech følgjande: «Dette spørsmål er prøvd for ICJ (22. juli 2010) i Kosovo-konflikten: FNs generalforsamling (GA) ba domstolen om å besvare følgende spørsmål:

«Er den ensidige uavhengighetserklæring truffet i Den Midlertidige Selvstyreenhet i Kosovo i overensstemmelse med folkeretten»? (GA Res. 63/3, 8. oktober 2008). Retten konkluderte som følger: «the Court considers that general international law contains no applicable prohibition of declarations of independence. Accordingly, it concludes that the declaration of independence of 17 February 2008 did not violate general international law» (se dommen avsnitt 84, jf. også 80 og 122). Av dette kan vi lese at plikten til å respektere en stats integritet ikke gjaldt i forhold til statens innvånere, og at folkeretten ikke forbyr uavhengighetserklæringer. Domstolens syn er derfor at uavhengighetserklæringen for Kosovo av 17. februar 2008 ikke var i strid med folkeretten. Folkeretten er derfor ikke til hinder for vedtak truffet i delstatsforsamlinger eller ved votum i folket mht. landområders tilknytning til en annen stat, slik det skjedde på Krim, eller om det er tale om løsrivelse og selvstendig statsdannelse, slik det skjedde i Norge i 1905.»

Ørebech konkluderer med at «folkeavstemninger om styresett og tilhørighet i de områder som en befolkningsgruppe som definerer seg som en annen enn den som dominerer i staten, er ikke folkerettsstridig, men folkerettmessig.»

Svar:

Utanriksdepartementet har ikkje uttalt at spanske styresmakters bruk av vald i samband med folkeavstemninga i Catalonia er ei intern spansk sak. Utanriksdepartementet uttrykte tvert om uro over bruken av vald i samband med folkerøystinga, og for at situasjonen skulle eskalere ytterlegare.

På generelt grunnlag vil eg understreke at spørsmål om respekt for grunnleggande internasjonale menneske-

rettar i samband med ein stats utøving av avgjerdsrett, ikkje er å rekne bare som ei intern nasjonal sak.

Regjeringa har meint at spørsmålet om å halde ei folkerøysting om sjølvstende for Catalonia er ei intern spansk sak, som må få si løysing innanfor Spania si nasjonale lovgiving. Det følgjer av dette at regjeringa ikkje

reknar at ei folkerøysting om sjølvstende i seg sjølv reiser folkerettslege spørsmål eller er i strid med folkeretten.

I lys av prinsippet om territorial integritet, vil det likevel bare under heilt særskilde omstende vere aktuelt for statar å anerkjenne oppretting av ein ny stat gjennom einsidig lausriving. Slike særlege omstende gjer seg ikkje gjeldande for Catalonia.

SPØRSMÅL NR. 95

Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Abid Q. Raja

Besvart 27. oktober 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre at barn i Norge ikke risikerer å bli avlyttet eller sporet av fremmede gjennom bruk av smartklokker eller lignende produkter?»

BEGRUNNELSE:

Smartklokker med alvorlige sikkerhetsbrister som enkelt kan hackes og overtas blir solgt til norske forbrukere. Barns klokker kan bli avlyttet og spores av fremmede og personvern vilkårene er i tillegg svært dårlige. Produkter som selges i norske butikker kan altså sette barna våre i fare, fordi de ikke blir kvalitetssikret av butikkjedene.

Svar:

Anvendelse av ny teknologi representerer positive muligheter, men også utfordringer for oss alle som forbrukere. Digital teknologi, og spesielt det som omtales som tingenes internett, legger til rette for å utnytte personopplysninger og brukerdata - for eksempel med sikte på individuelt tilpassede tjenester eller personlig rettet markedsføring. Dette legger press på personvernet. Når produktutviklingen i tillegg akselererer, stimulert av mulighetene teknologien åpner, er det spesielt viktig å ha oppmerksomhet også på sikkerhet og risikoaspekter ved nye produkter. Et produkt som er koblet til nett kan i prinsippet, dersom det er dårlig sikret, gi åpning for at utenforstående kan hente ut informasjon eller på en illegitim måte kommunisere med brukeren. Dette er selvfølgelig spesielt alvorlig når brukerne er barn. Fra tidligere er det pekt på at digitale produkter og tjenester gjennomgående markedsføres med kompliserte og dels ubalanserte avtalevilkår.

Dette er bakgrunnen for at jeg har gitt økonomisk støtte til Forbrukerrådet for å foreta testing av noen nett-tilkoblede produkter for barn, ved å se nærmere både på hvordan personrelaterte opplysninger utnyttes, på markedsføring og avtalevilkår, og på ulike risikoaspekter ved produktene. Den siste testen som ble presentert nå i oktober tar for seg såkalte GPS-klokker, og resultatene er alvorlige. Blant annet er det avdekket, slik det vises til i spørsmålet, at flere av klokkene åpner mulighet for at utenforstående relativt enkelt kan foreta både sporing og avlytting.

Første skritt har altså vært å dokumentere og illustrere problemene. Den oppmerksomhet som Forbrukerrådets rapport har vakt, blant annet i media, har medvirket til at mange forbrukere – og ikke minst foreldre – i større grad er blitt klar over risikoen ved slike produkter, og forhåpentlig har skjerpet sin aktsomhet.

Jeg forventer videre at de som markedsfører og selger disse produktene følger regelverket og tar brukernes sikkerhet på alvor. Forbrukerrådet har innkalt noen av butikkene som har solgt de aktuelle klokkene til en rundebordskonferanse i november, der også departementet vil stille. For øvrig er det å håpe at medieoppmerksomheten rundt saken bidrar til større ansvarlighet generelt blant de som importerer og selger produkter av denne typen, og da særlig til barn.

GPS-klokkene og problemstillingene som er trukket frem i rapporten fra Forbrukerrådet blir også vurdert av de respektive tilsynsmyndighetene ut fra regelverket for blant annet markedsføring og avtalevilkår, for personvern, og for sikkerhet. Forbrukerrådet har sendt klage til Datatilsynet og Forbrukerombudet om det de mener er alvorlige forhold knyttet til tre av klokkene. Så langt har Forbrukerombudet konkludert med at reklamen for tre av produktene bryter markedsføringsloven på en rekke

områder, og har kalt selskapene som står bak disse inn til et møte.

Markedet for denne typen produkter er internasjonalt; selv om merkenavn kan variere, gjenfinnes samme produkter eller komponenter ofte i en lang rekke land. Det relevante regelverket er også i stor grad harmonisert på europeisk nivå. Dette kan tale for at oppfølging fra myndighetssiden bør koordineres internasjonalt. Forbrukerrådet opplyser at flere forbrukerorganisasjoner i Europa og USA vil følge opp funnene både ovenfor sine myndigheter og på EU-nivå. Det som handler om sikker-

het i tingenes internett er for øvrig så vidt teknisk at det er naturlig å tenke at regelverk må utfylles av spesifikke krav i standarder, bransjenormer eller lignende.

Jeg vil vurdere mulighetene for oppfølging nærmere, og vil fortsette å sette denne typen problemstillinger høyt på dagsorden, og å arbeide for å ivareta forbrukernes – og særlig barnas – sikkerhet og øvrige interesser på best mulig måte. Blant annet vil temaet bli drøftet i stortingsmeldingen om forbrukerpolitikk, som regjeringen i høstens budsjettproposisjon har varslet at den vil legge frem.

SPØRSMÅL NR. 96

Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 27. november 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Staten har over flere år brukt flerfoldige millioner på utbygging av landstrømanlegg. Men det har vært gjort mindre for å få på plass insentiver og tiltak for at landstrømanleggene blir tatt i bruk. Et effektivt tiltak vil være å pålegge nettleverandører å levere en lavere tariff til de som kan utnytte ledig kapasiteten i strømmettet.

Vil ministeren sørge for en forskrift som pålegger alle nettleverandører om å tilby en utkoblbar tariff på strømvavtaler?»

BEGRUNNELSE:

I dag er det en unntaksbestemmelse som åpner for at nettleverandører kan tilby en utkoblbar tariff på strømvavtaler. Men den er avhengig av at nettleverandøren ønsker å tilby en slik ordning. Det gir ikke den forutsigbarhet som næringen trenger for å investere i ny miljøteknologi og er dårlig samfunnsnytte.

Seatrans har sammen med Norwegian Electric Systems utviklet en forretningsmessig bærekraftig modell basert på utkoblbar strømvavtale tariff, uten behov for offentlige subsidier. Ifølge beregninger vil NOx-fond støtte bidra til at ombyggingen vil være nedbetalt på 3 år.

Seatrans mener de vil redusere utslippene med 15-20 prosent med landstrøm og batteri.

Det avgjørende er at brukerne av havn får strøm til pris og betingelser som er konkurransedyktige med å produsere til generatorer om bord, fremfor å bruke diesel-drevne generatorer som er vanlig i dag når skip ligger til kai.

Løsninger er å bygge om skipene til plug-in hybrider med batterier om bord. Skipet får dermed strøm fra batteriet og ikke direkte fra landnettet. Med batteriløsning kan nettselskapet koble ut skipet på et øyeblikk i «peak»-perioder, uten at det går utover skipets drift. Investering vil være på ca. 4-5 mill.kr per skip. Plug-in hybridløsningen er utviklet i samarbeid med Norwegian Electric Systems. På landsiden kreves kun kabel og trommel med standard plugg.

For at Seatrans og andre rederier skal bygge om skipene, må de ha forutsigbare priser og betingelser.

Seatrans, Rederiforbundet og DNV GL har vært i møter med flere departement og Grønt kystfartsprogram der dette har blitt tatt opp.

I Oslo kan Hafslund Nett tilby landstrøm med ulike tariff. I Bergen har havnen fått på plass en midlertidig avtale med BKK frem til 2019.

Rederier anløper en rekke havner med ulike nettleverandører og det er ønskelig med samme betingelser i alle havner.

Rederiforeningen har også tatt opp mva.-problematikken rundt landstrøm. Rederier som seiler i utenriksfart kan bunkre avgiftsfritt i utlandet, mens landstrøm som tas om bord på skip er mva.-belagt. Det gjør at diesel kan være opptil 50 % billigere for å produsere strømmen når skipet ligger til kai fremfor landstrøm.

Grønt Kystfartsprogram anslår at norsk innenriks skipsfart står for 4,1 Mill tonn CO2 utslipp i året, dvs. 9 % av landets klimagasser.

Svar:

Nettselskapene har allerede i dag anledning til å tilby utkoblbar tariff. I kontrollforskriften er det et grunnleggende prinsipp at tariffene skal være ikke-diskriminerende. Dersom selskapet velger å differensiere tariffene mellom kundegrupper, skal dette skje etter objektive og kontrollerbare kriterier og det må være nettmessige relevante forhold som ligger til grunn for differensieringen.

Nettmessige forhold kan variere fra et område til et annet. Dette er et argument for at nettselskapene selv bør ha en viss frihet i utformingen av tariffene. I utgangspunktet ser jeg derfor ikke for meg å forskriftsfeste en plikt for nettselskapene til å tilby utkoblbar tariff.

Selv om et skip vil kunne kobles ut på kort varsel og kun bruker strøm fra nettet i noen timer av gangen, er det likevel maksimalt effektuttak i disse timene som ofte er dimensjonerende for nettet. I spørsmålet om utkoblbar tariff skulle brukes som et særlig virkemiddel knyttet til

landstrøm, er det viktig å ta hensyn til at økte kostnader som påføres nettet av landstrømanlegg skyves over på øvrige nettkunder.

Dersom man skal få til en utvikling der fartøy kobles til landstrøm når de ligger i havn, må det benyttes virkemidler som er rettet spesielt mot å oppnå nettopp det. Det må være en koordinert satsing på etablering av selve landstrømanleggene og ombygging av fartøyene slik at de kan teknisk kan kobles til anleggene. Jo flere skip som kan benytte landstrømanleggene, jo lavere blir enhetskostnadene. På sikt, når landstrøm blir tilgjengelig flere steder og enhetskostnadene faller, vil det også bli mer attraktivt å bygge om skipene. Enovas støtteprogrammer har vært rettet mot både landstrømanleggene og skipene, og støtten til selve landstrømanleggene har vært opp mot 100 prosent. For skip i næring betales det i tillegg redusert sats for avgift på elektrisk kraft på 0,48 øre per kWh mot ordinær sats på 16,32 øre per kWh.

SPØRSMÅL NR. 97

Innlevert 19. oktober 2017 av stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen

Besvart 27. oktober 2017 av fungerende kunnskapsminister Henrik Asheim

Spørsmål:

«Hvordan vil kunnskapsministeren sørge for at det lokale studie- og høyskolesenteret har ressurser til administrasjon knyttet til studentene som skal studere på Tynset for å kunne arbeide ved Norsk Helsearkiv?»

BEGRUNNELSE:

Det har over flere år vært en del av planene for oppstart av Norsk Helsearkiv at man skulle kunne ta desentral arkivutdanning på Tynset. Dette ble forsinket i forbindelse med utsettelsene av byggestart og oppstart av Norsk helsearkiv. I revidert nasjonalbudsjett for 2017 ble det bevilget penger til utdanning tilknyttet NTNU slik at studenter kan studere desentralt på studie- og høyskolesenteret på Tynset for å kvalifisere til å jobbe på Norsk Helsearkiv. I forslaget til statsbudsjett for 2018 foreslås det en økning på den aktuelle budsjettposten på 2,1 millioner kroner til NTNU.

Svar:

For å kunne gi et tilfredsstillende svar til stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen har jeg vært i kontakt med

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) for å innhente nødvendige opplysninger.

Stortinget bevilget 2 mill. kroner til NTNU i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2017, jf. Innst. 401 S (2016–2017) og Prop. 129 S (2016–2017). Føringer for bruk av midlene ble gitt i innstillingen til stortingsbehandlingen:

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til forliket om revidert nasjonalbudsjett 2017 og foreslår å øke bevilgningen til arkivutdanningen i forbindelse med Helsearkivet på Tynset med 2 mill. kroner, jf. Innst. 401 S 2016–2017.

I Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til NTNU av 30. juni 2017 viser departementet til Stortingets innstilling og at midlene skal gå til arkivutdanningen ved NTNU i forbindelse med Helsearkivet på Tynset for å styrke aktiviteten ved utdanningen.

NTNU har vært i dialog med Norsk helsearkiv om etablering og innhold i et videreutdanningstilbud i arkiv- og samlingsforvaltning. Videre har NTNU også hatt dialog med Tynset studie- og høyskolesenter om gjennomføring og markedsføring av studietilbudet. Foreløpig er studietilbudet planlagt gjennomført som et samlingsbasert studi-

um der to av tre samlinger er lagt til Tynset, og da i samarbeid med Tynset studie- og høyskolesenter. I tillegg har NTNU bedt senteret om å levere tilbud på markedsføring spesielt rettet mot studenter i Tynsetområdet.

NTNU er for tiden i dialog med Tynset studie- og høyskolesenter om å inngå en samarbeidsavtale der NTNU er innstilt på å dekke kostnader for markedsføring og administrasjon knyttet til gjennomføring av videreutdanning i arkiv- og samlingsforvaltning.

SPØRSMÅL NR. 98

Innlevert 20. oktober 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 26. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«På hvilken måte mener statsråden at vergemålsordningen løser de samme behovene som spesielle rettshjelp-tiltak, vil noen av de samme gruppene ivaretas av vergemålsordningen og de spesielle rettshjelptiltakene, og i så tilfelle, hvilke grupper gjelder dette, og hvordan mener han at kuttene i de spesielle rettshjelptiltakene bidrar til at flere får sikret sine juridiske rettigheter i et stadig mer rettsliggjort samfunn?»

BEGRUNNELSE:

I forslaget til statsbudsjett for 2018 ligger det inne en reduksjon på 15 millioner kroner for spesielle rettshjelptiltak (Kap. 470, post 72). Dette innebærer kutt som får store konsekvenser for en rekke rettshjelptiltak innen frivillig sektor, som for eksempel Juridisk rådgivning for kvinner, Jussbuss, Jussformidlingen i Bergen, Jusshjelpa i Nord-Norge, Norsk forbund for utviklingshemmede, Norsk organisasjon for asylsøkere, Pro Sentret, Støttesenter mot Incest, Kirkens Bymisjon og Gatejuristen.

Statsminister Erna Solberg var til stede i muntlig spørretime på Stortinget 18. oktober 2017. Representanten Marit Arnstad (Sp) stilte spørsmålet om hvorfor regjeringens kutt i frivilligheten var nødvendig, herunder kutt på Justisdepartementets budsjett, og hvilke konsekvenser regjeringen så for seg at kuttene ville få for de enkelte organisasjonene og for frivilligheten som sådan.

Statsministeren begrunnet kuttene i frivillighet på Justisdepartementet med at vergemålsordningen øker med 47 millioner kroner, og mente at dette «bidrar til bedre juridiske rettigheter og hjelp for de svakeste».

I kap. 469 Vergemålsordningen fremgår det at de totale bevilgningene til Vergemålsordningen øker med ca. 35 millioner kroner, ikke 47 millioner kroner. Post 21 spesielle driftsutgifter har et nedtrekk på 22 millioner kroner,

mens post 01 driftsutgifter øker med ca. 54 millioner kroner.

Denne økningen begrunnes med 18,1 millioner kroner knyttet til kompensasjon for utgifter til pensjonspremie som videreføring av bevilgningsendringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017, samt 43 millioner kroner for å sette vergemålsmyndighetene i stand til å nå målene med vergemålsreformen.

Sammenlignet med tidligere budsjetter fremstår økningen dessuten ikke som reell, idet det ligger en reduksjon på Kap. 469 Vergemålsordningen på ca. 31 millioner kroner fra regnskap 2016 til saldert budsjett 2017. Også tidligere budsjetter viser en opptrapping av midler for å nå målene med vergemålsreformen. Midlene som nå fremstilles som en økning, fremstår dermed i realiteten som en reversering av tidligere kutt.

Svar:

Først vil jeg presisere at Regjeringen foreslår å styrke vergemålsordningen med 43 millioner kroner i 2018. Regjeringen har måttet gjøre tøffe prioriteringer i statsbudsjettet for 2018. Regjeringen har derfor ikke funnet rom til å prioritere spesielle rettshjelptiltak like høyt som i 2016 og 2017. Regjeringen har prioritert en annen sårbar gruppe, personer med verge. Dette er personer som ikke er i stand til å ivareta sine interesser på egenhånd. En rekke viktige oppgaver på vergemålsområdet er i dag nedprioritert som følge av få ressurser. Situasjonen er så prekær at fylkesmennene har varslet at rettssikkerheten til personer med verge er truet. Styrkingen er helt nødvendig for at vergemålsforvaltningen skal kunne gjennomføre lov-pålagte oppgaver, som igjen er viktig for ivaretagelsen av rettssikkerheten til denne sårbare gruppen. Det betyr at personer med verge skal ha mulighet til å fungere på lik linje med andre i samfunnet. Vergemålsordningen dekker med andre ord helt grunnleggende behov. Styrkingen skal

sette vergemålsmyndighetene i stand til å nå Stortingets fastsatte mål med reformen. Tilskuddsordningen for spesielle rettshjelptiltak er ikke en lovpålagt oppgave, men et tilleggstilbud til personer som har behov for juridisk kompetanse ved siden av den ordinære ordningen med fri rettshjelp. I statsbudsjettet for 2018 er det foreslått å bevilge 723 millioner kroner til fri rettshjelp. Regjeringen har foreslått å bevilge 35 millioner kroner til spesielle rettshjelptiltak i 2018. Det er fire millioner mer enn i 2013, og de ulike gruppene vil fremdeles få et rettshjelptilbud. Det er derfor fortsatt mye midler til spesielle rettshjelptiltak i 2018. I en prioriteringsdiskusjon mener jeg det er riktig å prioritere at personer med verge kan fungere på lik linje med andre, fremfor å opprettholde nivået på et rettshjelptilbud som kommer i tillegg til det ordinære.

Regjeringens forslag om å øke driftsbevilgningen til vergemålsmyndighetene med 43 millioner kroner er reell. I 2015, 2016 og 2017 ble driftsbevilgningen økt som følge av økningen i asylsøknader fra antall enslige, mindreårige asylsøkere. Dette var midlertidige bevilgninger som er redusert i tråd med reduksjonen i asylsøknader. Forslaget for 2018 innebærer en permanent styrking av vergemålsordningen.

Forslaget om å redusere de spesielle driftsutgiftene, herunder godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter, med 22 millioner kroner i 2018 må sees i sammenheng med reduksjonen i asylsøknader fra enslige, mindreårige asylsøkere. Posten er regelstyrt hvilket innebærer at bevilgningen justeres i tråd med forbruket.

SPØRSMÅL NR. 99

Innlevert 20. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 26. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Ifølge Raunnes 14. oktober har en arbeidsgruppe i Øst politidistrikt konkludert med at lensmannskontoret på Årnes skal ha åpent to dager i uka i fremtiden. I følge Romerikes blad 19. oktober skal det nå foreligge en enighet om strukturen i nye Øst politidistrikt.

Vil statsråden sørge for at det ikke iverksettes endringer i strukturen for Øst politidistrikt før Dokument 8:10S (2017-2018) er behandlet i Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

I representantforslag fra stortingsrepresentantene Jenny Klinge, Emilie Enger Mehl, Sigbjørn Gjelsvik og Marit Arnstad om styrking av det lokale politiet, foreslås blant annet at "Stortinget ber regjeringen sørge for en reell styrking av de lensmannskontorene som står igjen etter gjennomføringen av politireformen." Dette forslaget har direkte innvirkning på den struktur som nå drøftes i Øst politidistrikt.

Svar:

Jeg forstår at bakgrunnen for spørsmålet er en artikkel i Raunnes 14. oktober 2017, som viser til at en arbeidsgruppe i Øst politidistrikt har konkludert med at Nes lensmannskontor skal ha åpent to dager i uken. Depar-

tementet har innhentet informasjon fra Politidirektoratet (POD). Direktoratet opplyser om at de har innhentet informasjon fra politimesteren i Øst politidistrikt, som opplyser følgende:

«Partene i Øst politidistrikt ble 17. oktober 2017 enige om organiseringen av tjenesteenheter og tjenestesteder i Øst politidistrikt. Innhold i tjenestestedene og åpningstider besluttet lokalt, etter overordnede føringer og i dialog med kommunene. Åpningstidene på Nes lensmannskontor er ikke besluttet ennå.»

Videre informerer POD at det tar tid fra enighet om organisatorisk endring til ikrafttredelse av ny organisasjon. Ny organisasjon iverksettes når organisasjonskartet er forhandlet, personalløpet er gjennomført og endringer i IKT-system er gjennomført. Politidistriktene er i ulike faser i dette løpet, men det er fattet beslutning om detaljene i geografisk struktur i alle politidistrikt. Politidistriktene skal være i drift i ny organisasjonsstruktur suksessivt i perioden fra 1. februar til 1. juni 2018. Med bakgrunn i ovennevnte finner jeg derfor ingen grunn til å stoppe arbeidet som nå pågår i Øst politidistrikt og øvrige politidistrikter i landet.

SPØRSMÅL NR. 100**Innlevert 20. oktober 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 26. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Hva er det som gjør at det har blitt større effektiviseringspotensiale ved digitalisering av akkurat de tingrettene som har fått permanent ledelse enn ved de øvrige tingrettene?»

BEGRUNNELSE:

Prosjektet «Digitale domstoler» skulle i første omgang gjennomføres i Høyesterett, lagmannsrettene og de tolv største tingrettene (T12). Det har blitt vist til at effektiviseringspotensialet i disse domstolene er størst, prosjektet skulle ta 6 år, og de mindre domstolene skulle bli digitalisert senere. Det fremgår imidlertid i forslaget til statsbudsjett for 2018 at prosjektet nå skal utvides til å omfatte tingretter hvor det er fattet vedtak om å innføre permanent felles ledelse.

Svar:

Digitale domstoler er tidenes digitaliseringsprosjekt i domstolene. Bakgrunnen for at prosjektet i utgangspunktet skulle gjennomføres i de tolv største tingrettene, lagmannsrettene og Høyesterett er at dette reduserer risikoen i gjennomføringsfasen. Samtidig er det naturlig at alle domstoler omfattes av prosjektet på sikt.

Jeg er glad for at Domstoladministrasjonen allerede nå tar sikte på å utvide antall domstoler som omfattes av prosjektet. Dette betyr at veien til fulldigitaliseringen av alle landets domstoler er kortere.

Når prosjektet skal utvides er det naturlig nok viktig å vurdere effektiviseringspotensialet. Dette må imidlertid ta utgangspunkt i en helhetsvurdering. Hvilke nye domstoler som (innenfor gjeldende budsjettamme) inkluderes i prosjektet er opp til Domstoladministrasjonen å vurdere. Jeg har tillitt til at Domstoladministrasjonen gjør disse vurderingene på en god måte.

SPØRSMÅL NR. 101**Innlevert 20. oktober 2017 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland****Besvart 31. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Når statsråden sier det ikke har lyktes å få ned tvangsbruken til nå, hva vil han foreslå av nye tiltak for å redusere bruken av tvang i psykisk helsevern, og hvordan vil han sikre at tiltakene følges opp og at foretakene har ressurser til å gjennomføre tiltakene?»

BEGRUNNELSE:

Omfanget av ulike former for tvang i psykisk helsevern for voksne har holdt seg stabilt gjennom flere år, til tross for flere gjennomførte tiltak nasjonalt for å redusere bruken av tvang. På årsbasis ble det i 2016 benyttet tvangsmidler overfor 7 pst. av pasientene. I 2015 var andelen 6,4 pst. Helse Nord hadde lavest andel med 4,6 pst. Helse Sør-Øst og Helse Midt-Norge hadde en andel på henholdsvis 7,2 og 5,8 pst. Helse Vest hadde den høyeste andelen med 8,5

pst. Det har vært et tydelig signal fra både politisk og faglig hold å redusere bruken av tvang innenfor psykisk helsevern.

Frivillighet er hovedprinsippet i all pasientbehandling, også ved behandling av alvorlige psykiske lidelser. Tvang skal kun brukes unntaksvis, som siste utvei etter at frivillighet har vært forsøkt og forutsatt at pasienten er underlagt rettssikkerhetsgarantier. Erfaringer nasjonalt og internasjonalt viser at godt faglig arbeid er det viktigste redskapet for å redusere bruken av tvang. Det vil i mange år framover være behov for en videre oppfølging på feltet for å sikre et likeverdig tjenestetilbud og en enhetlig praksis over hele landet.

Det fremkommer i Prop. 1 S HOD (2017-2018) at statsråden de siste årene ikke lyktes med å få ned tvangsbruken.

Svar:

Representanten Mørland stiller viktige spørsmål om hva som nå gjøres for å få ned tvangsbruken i psykisk helsevern. Særlig i kjølvannet av fjorårets hendelser, da det ble avdekket både underrapportering av tvang samt ufaglig og til dels lovstridig tvangsbruk, så er det grunn til å forvente endring og konkrete resultater. I lys av dette, som representanten Mørland viser til, er det skuffende å se at det heller ikke i 2016 ser ut til å være noen reduksjon, verken i bruk av tvangsmidler eller tvangsinnleggelse.

Som jeg var tydelig på i min redegjørelse til Stortinget i desember i fjor, har det vært strukturelle mangler i oppfølgingen av tvangsproblematikken i spesialisthelsetjenesten. Det dreier seg om grunnleggende forhold som ledelse, kompetanse, kultur og holdninger. På dette området er det store variasjoner mellom institusjonene og kan være noe av forklaringen på de geografiske ulikhetene vi ser i omfang av tvang. Det har derimot ikke manglet på tiltak fra helsemyndighetenes side. Helt siden 2006 har det gjennom to nasjonale planer blitt bevilget midler til ulike formål med intensjon om å kvalitetssikre og redusere tvangsbruk. Effekten av disse tiltakene er usikker. Så langt vet vi at det registrerte omfanget av ulike tvangsformer har vært på omtrent samme nivå gjennom siste tiårsperiode.

Det er behov for å arbeide annerledes med dette enn å lage nye tiltak. Etter min vurdering er det viktigere å identifisere hindringer og premisser for endring, og jobbe målrettet med dette i tjenestene. Gjennom fjoråret og i år har jeg derfor stilt tydelige krav til ledelsen i de regionale helseforetakene om at all tvangsbruk skal holdes innenfor faglige og lovpålagte rammer. Variasjoner i tvangsbruk som skyldes utilstrekkelig bemanning, kompetanse og kultur skal ikke forekomme. Dette er et lederansvar. Det har også vært stilt tydelige krav til korrekt og komplett rapportering av vedtak om tvang, og jeg har bedt helseforetakene etablere systemer som sikrer dette. Videre har jeg bedt Helsedirektoratet om å sørge for at alle kontrollkommisjoner ivaretar pasientenes rettsikkerhet slik loven krever, ved å styrke kompetanse og arbeidsmetodikk. Bevilgningen til kontrollkomisjonene er i år styrket med 5 mill. kroner til dette formålet.

På forespørsel fra departementet til de regionale helseforetakene om status for arbeidet med å redusere bruken av tvang, fremgår det av tilbakemeldingene at det pågår oppfølging og konkrete forbedringstiltak i alle regionene. Felles for innsatsen er at det jobbes med kvalitetsforbedring, kompetansehevingstiltak og brukerinvolvering på systemnivå og i klinikk. I Helse Sør-Øst er det blant annet opprettet en arbeidsgruppe med mandat om å utarbeide en regional oversikt over tiltak som skal kvalitetssikre og redusere bruk av tvangsmidler. Gruppen skal også etablere felles kriterier for registrering av tvang og tvangsmidler i elektronisk pasientjournal (EPJ). Dette skal dan-

ne grunnlag for lik registreringspraksis i helseforetakene. I tillegg skal det lages en revisjonsguide og gjennomføres revisjonsrunde i alle helseforetak. Arbeidet ledes av Lovisenberg Diakonale sykehus og arbeidsgruppen er bredt sammensatt av medarbeidere i helseforetak og brukere. Klinikkledeisen i psykisk helsevern er referansegruppe.

Blant de konkrete tiltakene som følges opp i Helse Vest er styringskrav til de lokale helseforetak om «å redusere bruk av tvang mellom anna gjennom å identifisere avdelingene med mest tvangsmiddelbruk, og setje inn tiltak for å redusere bruken av tvang på dei aktuelle avdelingane.» Helse Midt-Norge opplyser at foretaket vil nedsette en regional gruppe som skal bidra til læring på tvers og sikre at det blir mindre variasjon i tvangsbruken, at tvang reduseres og skjer på riktig måte i hele regionen, og at registrering av tvang gjøres enhetlig og korrekt. Linjeledelsen i institusjonene får ansvar for å iverksette og følge opp arbeidet.

I Helse Nord vises det til at tvangsproblematikken har vært spesielt knyttet til Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) jf. Sivilombudsmannens besøksrapport i 2016. Etter Sivilombudsmannens besøk iverksatte Helse Nord en revisjon av tilsvarende forhold ved Nordlandssykehuset. Revisjonen viste at Nordlandssykehuset har gode rutiner for å unngå bruk av tvangsmidler og innleggelse på tvunget psykisk helsevern.

Helse Nord viser til at Universitetssykehuset i Nord-Norge har arbeidet godt med oppfølging av rapporten etter sivilombudsmannens rapport og med tiltakene i helseforetakets plan for økt frivillighet og redusert bruk av tvang. Helse Nord RHF følger styret for UNN sine regelmessige behandlinger av handlingsplanen etter Sivilombudsmannens rapport, og sørger for at styret for Helse Nord holdes orientert.

Som øverste ansvarlig for tilbudet til pasienter med psykiske helseutfordringer er jeg opptatt av at alle ansatte i den psykiske helsetjenestekjeden, fra kommunens hjelpeapparat og DPSene, til sykehus, kontroll- og tilsynsinstanser og opp til nasjonale myndigheter, bidrar til å forebygge og redusere bruken av tvang gjennom å gi best mulig hjelp til den enkelte. For å lykkes i dette arbeidet må det jobbes aktivt med forebygging av kriser og tvang i alle deler av et pasientforløp. Innsatsen må starte der problemene starter, i folks daglige miljø, gjennom informasjon, veiledning og støtte til livsmestring og selvhjelp. Når det først er behov for profesjonell hjelp må primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten jobbe tett sammen om gode individtilpassede løsninger. I de tilfellene krisene ikke kan håndteres annet enn ved innleggelse, er det avgjørende at vi møter den enkelte med respekt, kunnskap og tålmodighet. Frivillighetsprosjektet på Lovisenberg som resulterte i 80 prosent mindre bruk av tvangsmidler i avdeling fra 2013 til 2016, viser at det å våge å jobbe annerledes gir resultater.

Som jeg tidligere har sagt er det behov for tett oppfølging av dette området i lang tid fremover. Samtidig opplever jeg at det nå har vokst frem en sterkere bevissthet og ansvarstenkning rundt bruk av tvang i helsetjenesten. Vi har i 2017 fått på plass medikamentfrie behandlings-

tilbud i alle regioner, og i mai i år fikk vi publisert komplette data fra helseforetakene om bruk av tvangsmidler i psykisk helsevern for 2015 og 2016. Dette er med på å gi håp for det videre arbeidet med økt frivillighet og generell kvalitetsforbedring i de psykiske helsetjenestene.

SPØRSMÅL NR. 102

Innlevert 20. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigrid Simensen Ilsøy

Besvart 30. oktober 2017 av statsminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Regjeringen halverer tilskuddet til bredbåndsutbygging i budsjettforslaget (Kap. 1380, post 71) for 2018, fra 138,7 til 69,7 mill. kroner. Tilskuddet skal bidra til utbygging av bredbånd i geografiske områder der det ikke er kommersielt grunnlag for investeringer. Formålet med ordningen er å sikre alle husstander et tilbud om bredbånd med god kvalitet.

Mener statsministeren at halvingen i nevnte bredbåndsutbyggingstilskudd samsvarer med regjeringens mål om mer digitalisering og like tjenester for innbyggerne?»

BEGRUNNELSE:

Spørsmålet stilles statsministeren som leder regjeringens digitaliseringsutvalg.

Svar:

Regjeringen satser på digitalisering. Digitalisering er en viktig drivkraft for moderniseringen av Norge og offentlig sektor. Målet er å skape en enklere hverdag for næringsliv og innbyggere. Vellykket digitalisering forutsetter at brukerne har tilgang til god digital infrastruktur med tilstrekkelig kapasitet. Vi må derfor legge til rette for sikre og robuste mobil- og bredbåndnett i hele landet.

Norge har i dag svært god mobil- og bredbånddekning i internasjonal målestokk og er blant de landene i verden som har kommet lengst på digitalisering. Nær 100 prosent av innbyggerne har et grunnleggende bredbåndstilbud enten i form av fast eller mobilt bredbånd. Fire av fem husstander har tilbud om bredbånd med 100 Mbit/s eller mer. Dekningen for mobilt bredbånd (4G/LTE) er på over 99 prosent av husstandene og på over 90 prosent av landarealet. Dekningen har økt svært mye de siste fire årene og investeringene har også økt.

Selv om tilbudet for en stor del er godt, betyr ikke det at regjeringen mener at dagens situasjon er tilfredsstillende alle steder. Befolkningens behov for datahastighet og tilgjengelighet øker etter hvert som nye digitale tjenester utvikles og bruksmønstrene endrer seg. Det som ble oppfattet som "bredt" bredbånd for bare noen år siden, vil i dag av mange oppfattes som smalt.

Regjeringen har satt som mål at 90 prosent av befolkningen skal ha tilbud om bredbånd med minimum 100 Mbit/s innen 2020. På lang sikt skal alle ha tilbud om høyhastighets bredbånd. I tillegg skal det være god mobildekning der folk bor, jobber og ferdes. Det er videre satt som mål at vi skal ha sikre og robuste elektronisk kommunikasjonsnett (ekomnett).

Regjeringens viktigste rolle innenfor sektoren er å skape gode rammevilkår for investeringer i alle deler av landet. Dette vil skje gjennom å legge til rette for effektiv konkurranse gjennom den sektorspesifikke reguleringen, samt å bidra til kostnadseffektiv utbygging. Graving utgjør en stor andel av kostnadene forbundet med fremføring av ekomnett. Regjeringen har sendt på høring et forslag om felles nasjonale graveregler for alle offentlige veier, som vil bidra til å redusere utbyggingskostnadene for bredbånd og som har vært etterspurt av bransjen i lengre tid.

Utbygging av mobildekning med høy datakapasitet forutsetter tilgang til radiofrekvenser. Regjeringen jobber kontinuerlig med å sørge for tilstrekkelig med frekvenser til mobilt bredbånd. Regjeringen har besluttet at 700 MHz-båndet skal tas i bruk til mobile tjenester.

I tillegg til de tiltakene som er nevnt over, bidrar staten med bevilgninger over statsbudsjettet både til bredbåndsutbygging og til tiltak for styrking av telesikkerhet- og beredskap. Forslag til bevilgning til bredbåndsutbygging (Kap. 1380, post 71) er isolert sett redusert, mens forslag til bevilgning til telesikkerhet og beredskap (Kap. 1380, post 70) innebærer en kraftig økning. Samlet sett foreslår regjeringen en betydelig økning på disse to postene sett under

ett. Bevilgningene vil komme hele landet til gode og vil blant annet bidra til mer robust infrastruktur i de deler av landet som er mest utsatt for utfall av ekornettene pga. naturhendelser som storm og uvær.

Budsjettforslaget innebærer derfor en styrking av satsingen på digital infrastruktur i hele landet. Dette svarer med regjeringens mål om mer digitalisering og like tjenester for innbyggerne.

SPØRSMÅL NR. 103

Innlevert 20. oktober 2017 av stortingsrepresentant **Sigrid Simensen Ilsøy**

Besvart 27. oktober 2017 av arbeids- og sosialminister **Anniken Hauglie**

Spørsmål:

«Jf. folketrygdloven § 9-16 om krav til dokumentasjon for å få rett til pleiepenger "må det legges fram en legeerklæring fra den helseinstitusjonen i spesialisthelsetjenesten som har ansvaret for behandlingen av barnet" og "Det må dokumenteres at barnet har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av sykdom, skade eller lyte." Foreldre finner det urimelig at NAV skal kunne overprøve nevnte dokumentasjon fra spesialisthelsetjenesten.

I hvilket omfang skjer slik overprøving, og vurderer statsråden dette som formålstjenlig?»

BEGRUNNELSE:

Endringsforslagene i pleiepengeordningen ble oppsummert slik i Prop. 48 L (2016–2017) Endringer i folketrygdloven mv. (pleiepenger ved pleie av syke barn):

"Forslagene vil samlet sett gi en bedre og forenklet pleiepengeordning ved å inkludere grupper av barn som i dag ikke er omfattet av ordningen, samt fjerne krevende skjønnsvilkår som kan være vanskelige å forstå for brukerne, og som er svært utfordrende for Arbeids- og velferdsetaten å saksbehandle. Dermed sikres forutberegnelighet for brukerne og likebehandling i sakshåndteringen. (...)"

Svar:

Det kan gis pleiepenger til et medlem som har omsorg for barn under 18 år når barnet på grunn av sykdom, skade eller lyte har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie, og medlemmet derfor må være borte fra arbeidet, se folketrygdloven § 9-10. Pleiepenger er en av flere ytelser fra folketrygden som stiller krav om at det må foreligge en sykdom, skade eller lyte. Det er i tillegg en rekke andre vilkår som må være oppfylt for de ulike ytelsene. For rett til pleiepenger er det blant annet krav om at medlemmet har vært i arbeid i minst fire uker umiddelbart før fraværet fra

arbeidet, at inntektsgrunnlaget minst tilsvarer 50 prosent av grunnbeløpet og at medlemmet oppholder seg i Norge.

Et medlem som søker om pleiepenger må legge fram en legeerklæring fra den helseinstitusjonen i spesialisthelsetjenesten som har ansvaret for behandlingen av barnet. Det må dokumenteres at barnet har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av sykdom, skade eller lyte. Dette følger av folketrygdloven § 9-16. Legeerklæringen må inneholde gode og utfyllende medisinske opplysninger, slik at Arbeids- og velferdsetaten kan vurdere om vilkåret om "behov for kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av sykdom, skade eller lyte" er oppfylt. Helseinstitusjonene har ingen vedtakskompetanse ved krav om pleiepenger. De bidrar med den nødvendige medisinske dokumentasjonen for at Arbeids- og velferdsetaten skal kunne gjøre den juridiske vurderingen av om vilkårene for rett til pleiepenger er oppfylt. Dette gjelder også vilkåret om at barnet på grunn av sykdom, skade eller lyte må ha behov for kontinuerlig tilsyn og pleie.

Jeg har fått opplyst fra Arbeids- og velferdsdirektoratet at etaten verken motsier eller overprøver helseinstitusjonenes medisinske vurderinger, herunder vurdering av diagnose, prognose eller hvilken behandling som er best for barnet.

SPØRSMÅL NR. 104**Innlevert 20. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski****Besvart 26. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Politiets beredskapssenter skal bygges på Taraldrud. Lokalbefolkningen ønsker skjerming mot støyen. Men foreløpig er ikke informasjonen om hvor høy støyen blir i forhold til de kommunale støyverdiene publisert. Og det finnes ingen støykart for Oslo.

Vil statsråden publisere støykart med de lokale støyverdiene for Oslo, Ski og Oppegård?»

BEGRUNNELSE:

Politiets beredskapssenter på Taraldrud i Ski har skapt stort engasjement lokalt i Akershus og Oslo. Beboerne har vært tydelige på at de ikke vil at barn og unge i barnehager og skoler skal leve med lyden av skyting og sjokkgranater.

Støykravene ble endret for få år siden og tillater nå høyere støynivå fra skyting. Oslo kommune og Oppegård kommune har beholdt det strengere støykravet fra før endringene nasjonalt. Støykartene som er publisert med gul og rød støysone viser kun grensene med de nye nasjonale støyverdiene. Det er ikke publisert støykart med de lokale støygrensene for Oppegård og Ski. Det er ikke publisert noen støykart for Oslo selv om innbyggerne og barnehager på Bjørndal trolig vil kunne oppleve en god del støy.

Svar:

La meg innledningsvis bemerke at det gjennom lang tid er blitt arbeidet mye med å legge inn omfattende støyskjermingstiltak fra det planlagte Beredskapssenteret, og at både hensynet til lokalbefolkningen og de som skal arbeide ved senteret har vært svært viktig. Konsekvensutredningene for støy er iht. gjeldende retningslinjer, og det medfører ikke riktighet at det ikke finnes støykart for Oslo. Støykartene viser støypåvirkningen også opp mot Oslo-bebyggelsen. De aktuelle konsekvensutredningene ligger i elektronisk form her (se særlig vedlegg 10 og 11-2):

<http://nettsteder.regjeringen.no/beredskapssenter/dokumenter/>

I tillegg til kartene som fremkommer av lenken over, er det utarbeidet egne støykart som viser skytestøy ift. de kommunale retningslinjene i hhv. Ski og Oppegård, tilrettelagt for direkte innarbeidelse i kommuneplanen. Disse er overlevert de to kommunene. Dette er støykart kommunene har behov for til sin egen planlegging, og som er utarbeidet med dette som formål. Oslo kommune opererer med de samme retningslinjene som staten, noe som tilsier at det der ikke er behov for andre kart enn de som er utarbeidet ifm. konsekvensutredningen av støy. Jeg ser således ikke behov for å utarbeide ytterligere støykart. Kommunene har etterlyst verktøy for å følge opp at støyen fra beredskapssenteret ikke blir høyere enn det som fremkommer av utredningene. Dette har de fått bl.a. gjennom at støykartet for skytestøy er låst gjennom reguleringsplanen.

SPØRSMÅL NR. 105**Innlevert 20. oktober 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 26. oktober 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Mener justisministeren det er uproblematisk at den offentlige salærsatsen blir stående uendret i budsjettfor-slaget for 2018, og vil regjeringen vurdere ulike modeller med mål om å inngå en avtale om reelle årlige forhand-linger mellom staten og Advokatforeningen om salærsat-

sen og stykkprissatsene i tilknytning til ordningen med fri rettshjelp og bistand i straffesaker?»

BEGRUNNELSE:

Salærsatsen har ikke fulgt lønnsutviklingen de siste årene og har vært utsatt for en langvarig underregulering. Fast-

settelse av den offentlige salærsatsen eller de ulike stykkprisene er i dag ikke gjenstand for reelle forhandlinger med Advokatforeningen. Dette står i motsetning til f.eks. takstfastsettelse for privatpraktiserende leger jf. 2.4.17 i statsbudsjettet. Forhandlingsrett vil skape gode beslutningsgrunnlag hvor konsekvensene av ulike innretninger på satsene i større grad blir tilstrekkelig belyst.

Svar:

Forslaget til justering av salærsatsen, som legges frem i Prop. 1 S hvert år, håndteres i den ordinære budsjettprosessen. Konsekvensene av en eventuell justering må derfor vurderes opp mot viktigheten av andre prioriterte satsinger i justissektoren. Advokatforeningen har ved flere anledninger fremmet forslag til en ny modell for fastsettelse

av salærsatsen. Det foreligger imidlertid ingen planer om å endre den eksisterende modellen. Det avholdes årlige drøftingsmøter der den alminnelige inntektsutviklingen kun er et av flere forhold drøftingene føres på grunnlag av, jf. avtale mellom Advokatforeningen og Justisdepartementet fra 1999. Departementet har de siste årene gjort noen viktige endringer mht. drøftingene. Fra og med 2014 har politisk ledelse deltatt i drøftingsmøtene og tidspunktet for drøftingene er slik at departementet kan vurdere innspillene opp mot kommende budsjettprosess. Det avholdes således møter i god tid før det aktuelle budsjettåret. I forkant av høstens drøftingsmøte, som gjelder budsjettet for 2019, har det vært dialog mellom Advokatforeningen og departementet på administrativt nivå for å legge til rette for et bedre faktagrunnlag for drøftingene.

SPØRSMÅL NR. 106

Innlevert 23. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein

Besvart 27. oktober 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Hvilke konsekvenser får det for involverte ledere i Barnevernet når loven brytes, og en 12 år gammel jente utsettes for seksuelle overgrep av en person som aldri burde vært benyttet som fosterfar?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Tv2 overlot Barnevernet i Ålesund omsorgen for en jente til en fosterfamilie som ikke var godkjent. Der ble hun voldtatt og utsatt for grove seksuelle overgrep av fosterfar. I en oppsiktsvekkende granskingsrapport slår Fylkesmannen fast at barnevernet i Ålesund har begått en rekke lovbrudd, og det er funnet alvorlig svikt i barnevernstjenesten sitt arbeid de 12 årene jenta bodde i fosterhjemmet. I sommer dømte Frostating lagmannsrett mannen til fengsel i seks år og seks måneder for voldtekt og grove seksuelle overgrep mot barnet han var fosterfar for. Overgrepene startet da jenta var 12 år gammel og pågikk til hun var 15 år.

Men nå viser granskningen fra Fylkesmannen at den tilliten aldri var gitt lovlig fra samfunnet side. Ifølge rapporten har tilsynet avslørt at fosterfamilien aldri var godkjent som fosterhjem for jenta.

Dette er lovbruddene som er avdekt:

- Fosterfamilien var ikke godkjent som fosterhjem.
- Det ble ikke gjennomført tilstrekkelig tilsyn.
- Det ble ikke gjennomført oppfølgingsbesøk i henhold til regelverket.
- Barnevernet sikret ikke at barnet fikk medvirke i sin egen sak på en forsvarlig måte.

Spørsmålsstiller mener det er tragisk at slett arbeid fra Barnevernets side har ødelagt en ung jentes liv.

Av allmennpreventive grunner bør denne typen tilfeller også få konsekvenser for involverte ledere i Barnevernet.

Svar:

Hovedoppgaven til den kommunale barneverntjenesten er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Dette innebærer at barneverntjenesten har et sentralt ansvar for å beskytte barn mot å bli utsatt for ulike former for vold, overgrep og mishandling. Det følger av barnevernloven at kommunen skal ha systematisk kontroll for å sikre at den kommunale barnevernstjenesten utfører sitt arbeid i tråd med regelverket (internkontroll). Videre skal fylkesmannen føre tilsyn med lovligheten av kommunens oppfyllelse av sine plikter etter barnevern-

loven. Fylkesmannen har hjemmel til å pålegge kommunen å rette påviste feil og mangler. Barnevernloven inneholder ingen særskilte regler om hvilke konsekvenser det får for ledere i barnevernet når regelverket ikke blir fulgt. Det finnes ikke særreguleringer av arbeidsforholdet til ansatte i barnevernet. Arbeidsforholdet til ansatte i barnevernet, herunder vurdering av eventuelle reaksjoner fra arbeidsgivers side, følger arbeidslivets alminnelige regler. En eventuell individuell oppfølging av ledere i barnevernet, vil i tilfelle være en personalsak, og et forhold mellom arbeidsgiver og den enkelte ansatte. Når det gjelder den enkeltes ansattes ansvar gjelder alminnelige regler om erstatningsansvar og straffansvar. Også barneverntjenesten som arbeidsgiver kan bli erstatningsansvarlig for sine ansattes uforsvarlige skadeforvoldelse. Ledere i barnevernet har avgjørende betydning for den faglige utviklingen og kvaliteten i arbeidet som gjøres. Svikt kan ha store konsekvenser for de barna og familiene det gjelder, og det er ofte vanskelig å rette opp feil i ettertid. Tilsyn viser at i et

flertall av kommunene hvor tilsynsmyndighetene har avdekket svikt, har den øverste ledelsen lite kunnskap om og oversikt over tilstanden i barnevernet. I Prop 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreform) varsler jeg ulike tiltak for å styrke kommunens styring og ledelse av barnevernet. Regjeringen lanserer om kort tid en kompetansestrategi for det kommunale barnevernet som skal gjelde fra 2018 til 2024. Strategien innebærer en betydelig satsing på kompetanse rettet mot både ledere og medarbeidere i barnevernet. Tiltak for å styrke lederkompetansen i barnevernet har hatt høy prioritet over flere år. Våren 2016 ble det opprettet en ny videreutdanning i barnevernsledelse, og denne skal videreføres. Det skal videre etableres egne veiledningsteam som skal bistå barnevernstjenester med alvorlig svikt i tjenestetilbudet. Direktoratet har også fått i oppgave å utrede kompetansekrav og autorisasjonsordning for barnevernsledere. Dette er viktige tiltak for å heve lederkompetanse og kvaliteten i barnevernets arbeid.

SPØRSMÅL NR. 107

Innlevert 23. oktober 2017 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 30. oktober 2017 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Forutsatt at Bell 412-helikoptrene på Bardufoss overføres til Rygge iht. Forsvarssjefens fagmilitære råd og Stortingets vedtak, hva vil kostnaden være ved å erstatte dagens helikoptre på Bardufoss med ny tilsvarende helikopterkapasitet?»

BEGRUNNELSE:

Rapport fra 22. juli-kommisjonen anbefalte at rask og effektiv helikopterstøtte til politiet i forbindelse med terrorbekjempelse på norsk jord bør bli en dimensjonerende oppgave for Forsvaret. Stortinget vedtok ved behandlingen av Innst. 62 S (2016-2017) å flytte Luftforsvarets Bell 412-helikoptre til Rygge for å etablere en dedikert helikopterkapasitet til støtte for spesialstyrkene. Tiltaket styrker også evnen til å bistå politiet på Østlandet og beredskapstropen.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 23. oktober 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Hårek

Elvenes, om hva kostnaden vil være ved å erstatte dagens helikoptre på Bardufoss med ny tilsvarende helikopterkapasitet, forutsatt at Bell 412 helikoptrene overføres til Rygge som vedtatt av Stortinget. Dagens løsning med delt lokalisering gir ikke en optimal utnyttelse av kapasiteten og gir hverken fullverdig støtte til Hæren eller spesialstyrkene. Regjeringen prioriterer å øke spesialstyrkenes operative evne ved å samle Luftforsvarets Bell 412-helikoptre på Rygge, som en dedikert helikopterkapasitet til støtte for spesialstyrkene. Luftforsvarets Bell 412-helikoptre er ikke godt egnet for å understøtte Hærens behov blant annet på grunn av begrenset løftekapasitet. Dagens konsept for Hæren er ikke basert på en dedikert helikopterkapasitet. Den foreslåtte konverteringen av 2. bataljon til en tyngre oppsatt mekanisert avdeling, bidrar til at behovet for løftekapasitet til Hæren reduseres ytterligere. En eventuell etablering av en dedikert og tilfredsstillende helikopterkapasitet på Bardufoss til støtte for Hæren, vil innebære en vesentlig investering dersom den skal gi en relevant løftekapasitet. I forsvarssjefens helikopterstudie fra 2014 ble det anslått et behov for 15 middels tunge helikoptre, med en investeringskostnad på om lag 8 mrd. kroner, for å ha kapasitet til å løfte et kompani med våpen og utstyr.

Innfasing av ytterligere et helikoptersystem vil være svært krevende i en tid hvor Luftforsvaret skal etablere helikopterkapasitet for spesialstyrkene på Rygge, innfase NH 90 til Marinen og Kystvakten, innfase nye redningshelikoptre, nye kampfly, nye maritime patruljefly, nytt avansert luftvern og nye sensorer for luftromsovervåkning. Flere parallelle helikoptermiljøer vil, i tillegg til betydelig økte investerings- og driftskostnader, kreve flere teknikere og flygere enn det man har i strukturen i dag. Det er svært begrenset kapasitet for å utdanne nye mannskaper og utdanningen tar flere år. Det er derfor ikke realistisk å få

på plass et nødvendig antall mannskaper før etter minst ti år. Ut fra en vurdering av de driftsmessige konsekvensene, både for økonomi, personell og kompetanse, er innføring av dedikerte helikopterkapasiteter til støtte for både Hæren og spesialstyrkene ikke vurdert som et realistisk og bærekraftig alternativ. På bakgrunn av de fagmilitære anbefalingene prioriterer regjeringen andre kapasiteter, som artilleri, luftvern, stridsvogn og langtrekkende våpensystemer til Hæren. Landmaktens behov for helikopterstøtte søkes dekket ved å utnytte Forsvarets helikopterflåte samt ved innleie og rekvisisjon av sivile helikoptre.

SPØRSMÅL NR. 108

Innlevert 23. oktober 2017 av stortingsrepresentant Masud Gharakhani

Besvart 31. oktober 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Drammen kommune vil ikke praktisere førsteklasse-samtaler for barn og foreldre i skolehelsetjenesten.

Hvordan vil helseministeren følge opp kommuner som ikke ønsker å iverksette disse retningslinjer med ressursmangel som begrunnelse?»

BEGRUNNELSE:

Våren 2017 kom det nye retningslinjer for skolehelsetjenesten. Der er det en sterk anbefaling om førsteklasse-samtale for barn og foreldrene. Samtalen gjør at barna får et ansikt å forholde seg til. Da er det lettere å ta kontakt med helsesøster senere. I Drammens Tidende 23.10.2017 kan vi lese at Drammen kommune ikke har gjennomført slike samtaler. Helsesøstrene og sykepleierforbundet er opprørte. Drammen kommune ligger langt under normen for helsesøsterdekning, både i barneskolen, ungdomsskolen og på de videregående skolene. Drammen kommunes politiske ledelse ved Haftorn Johansen (H) mener det er for ressurskrevende å gjennomføre førsteklasse-samtaler. Hun er dermed i veien for kommunens oppfølging av de normer og retningslinjer som helseministeren har iverksatt. Sykepleierforbundet i Buskerud har sendt bekymringsmelding til Fylkesmannen om skolehelsetjenesten. Jeg forutsetter at helseministeren kjenner til at psykiske helseplager blant barn og unge dessverre er et økende problem. Når vi også vet at de fleste diagnosene oppstår før voksen alder og at tidlig hjelp og forebygging har stor helseeffekt, er det viktig at skolehelsetjenesten styrkes. Alle elever skal ha tilgang på skolehelsetjenesten hver dag,

på alle skoler, slik at de kan være trygge på å få den hjelpen og støtten de trenger.

Svar:

Jeg er opptatt av at barn og ungdom som har behov for helse- og omsorgstjenester, skal bli møtt på en god måte og få oppfylt sin rett til nødvendig hjelp og til rett tid.

Kommunen har en lovpålagt plikt til å tilby nødvendig og forsvarlig helsestasjons- og skolehelsetjeneste. Dette innebærer blant annet at tjenestene som ytes skal være av god kvalitet, ytes i tide og i tilstrekkelig omfang. Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom gir faglige anbefalinger om hvordan kommunen kan løse denne oppgaven på en god og forsvarlig måte. Velger kommunen å fravike retningslinjen, må kommunen likevel til enhver tid kunne dokumentere at tilbudet som kommunen faktisk gir er forsvarlig.

Fylkesmannen fører tilsyn med helse- og omsorgstjenesten i sitt fylke. Statens helsetilsyn er overordnet tilsynsmyndighet. Tilsynsmyndigheten er faglig uavhengig og velger selv tilsynsystema, blant annet ut fra en risiko- og sårbarhetsvurdering. Helse- og omsorgsdepartementet instruerer således ikke tilsynsmyndigheten i utførelsen av sin tilsynsvirksomhet.

Det er et sentralt mål for regjeringen å styrke det helsefremmende og forebyggende arbeidet for barn, unge og deres familier. En av de viktigste tjenestene rettet mot denne gruppen er helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Regjeringen har styrket denne tjenesten betydelig i perioden 2014-2017. Det er foreslått å videreføre midlene til tjenesten i 2018 med 753,5 mill. kroner i kommunerammen og 287,2 mill. kroner i øremerkete tilskudd. Jeg følger årsverks-utviklingen i tjenesten nøye gjennom SSBs Kostrastatistikk. Vi ser nå tydelige resultater av satsningen med 418 flere årsverk fra 2015-2016. I perioden 2013-2016 har antall årsverk økt med 648 årsverk. Resultater for 2017 kommer i juni 2018. Men det er også viktig å huske på at det skjer mye positivt i tjenestene som ikke er like lett å måle som økning i årsverk, bl.a. knyttet til tverrfaglig samarbeid og kompetanseutvikling.

Effekten av innsats er størst jo tidligere vansker hos barn oppdages og tiltak settes inn. Ofte er vanskene sammensatte og krever ulike tiltak, gjerne samtidig. Dette er bakgrunnen for det såkalte 0-24 samarbeidet som er et samarbeid på departements- og direktoratsnivå. Arbeidet skal legge til rette for bedre samarbeid mellom sektorene som grunnlag for mer helhetlig innsats overfor målgruppen barn og unge 0-24 år. Samarbeidet skal avdekke felles utfordringer og fremme felles tiltak og strategier for bedre oppfølging av utsatte barn og unge. Riktig hjelp til riktig tid kan blant annet bidra til at flere mestrer skolegangen og gjennomfører videregående opplæring og at utenfor-skap motvirkes.

SPØRSMÅL NR. 109

Innlevert 23. oktober 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 31. oktober 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Når vil staten gå i pluss (forstått som positiv nåverdi av investeringen gitt den diskonteringsrenten staten legger til grunn ved slike vurderinger) på Goliatutbyggingen, og der man forutsetter den oljepris statsråden legger til grunn i sitt korrigerede svar til Heikki Eidsvoll Holmås 19. oktober 2017?»

Svar:

Jeg viser til mine svar på Dokument nr.15:1629 (2016-2017). I alle sammenhenger der myndighetene rapporterer på tall fra produksjon, inntekter og kostnader mv. fra petroleumsvirksomheten legges altså operatørens tall til grunn. Dette kommer av at det er selskapene som sitter nærmest aktiviteten, fatter beslutninger og investerer sin kapital i feltene.

Goliat-feltet eies av selskapene Eni og Statoil. Staten har ingen eierandel i feltet. Det norske petroleumsskattesystemet er utformet slik at en beslutning (om leting, utbygging eller drift) som er lønnsom for en investor på beslutningstidspunktet før skatt, også vil være det etter skatt. Det er videre slik at det er rettighetshaverselskaperens totale virksomhet på norsk sokkel som beskattes, ikke det enkelte felt. Dette legger løpende til rette for optimale beslutninger om leting, utbygging og drift i de ulike rettighetshavergruppene på norsk sokkel.

Departementet har ikke et eget syn på framtidig produksjon, kostnader og inntekter fra enkeltfelt som Goliat.

Departementet gjør heller ikke beregninger av hvordan enkeltfelt påvirker det enkelte selskap sine skattebetalinger over tid. Derfor har departementet heller ikke en egen beregning for hvilket tidspunkt feltet gir positiv nåverdi eller hvilken oljepris feltet trenger framover for å oppnå en gitt avkastning på investert kapital.

Ifølge operatøren forventes det at samlede inntekter fra Goliat overstiger samlede driftskostnader og investeringskostnader i 2022. Først etter at produksjonen er avsluttet vil eierne i feltet kunne gi et endelig svar på spørsmål som lønnsomheten av utbyggingen som helhet, lønnsomheten for det enkelte eierselskap og samlede skatteeffekter feltet har medført for nåværende og eventuelle historiske eiere.

SPØRSMÅL NR. 110**Innlevert 24. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 31. oktober 2017 av fiskeriminister Per Sandberg****Spørsmål:**

«Norge er verdens fremste nasjon på marint oppdrett av fisk. Det er en form for matproduksjon som vil være viktig for å nå både FNs mål om matsikkerhet - mål 2, og bærekraftig forvaltning av havet - mål 14. Norges bidrag kan bli vesentlig, både som matvareprodusent, og kunnskaps- og teknologileverandør. Norge bør derfor ta en aktiv rolle i en bevisstgjøring om dette i FN.

Hvilke konkrete planer har regjeringen for å sikre at marint oppdrett i større grad blir satt på agendaen i FN?»

BEGRUNNELSE:

FNs bærekraftsmål ble vedtatt av FNs generalforsamling i september 2015. De 17 utviklingsmålene fastsetter en global fellesinnsats frem mot 2030, for å realisere en miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig utvikling for alle. Nærings- og fiskeridepartementet har ansvar for den nasjonale oppfølgingen innenfor flere av målene.

Svar:

Jeg ser det også slik at marint oppdrett av fisk vil være et vesentlig bidrag til å møte fremtidens utfordringer og nå FNs bærekraftsmål. Norske myndigheter arbeider på bred front inn mot FN-systemet for å sikre at marint oppdrett blir satt på dagsorden. Vi jobber blant annet for at man i større grad skal se nettopp sammenhengen mellom bidrag til å oppnå mål 14 om å "bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling", og det å oppnå mål 2 om å "utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring".

Jordas økende befolkning trenger mer mat, og sjømatens betydning for matsikkerheten vil måtte vokse. Selv om de delene av de globale fiskeriene som i dag er under-utnyttet, blir bedre utnyttet på sikt, vil veksten primært måtte komme fra akvakultur. Under årets havkonferanse i FN, om mål 14, bidro Norge med både forpliktelser til oppfølging av bærekraftsmålene samt konkrete eksempler på hvordan Norge anvender et vitenskapelig kunnskapsgrunnlag for høsting og produksjon av sjømat.

Norge deler sine forvaltningserfaringer og modeller for bærekraftig produksjon av sjømat, basert på våre erfaringer med balansen mellom alle tre pilarer som ligger til grunn for bærekraftige utvikling (økonomisk, sosialt og miljømessig).

FNs generalforsamling behandler i hovedsak de internasjonale havområdene, og akvakultur er så langt uten betydning i disse forhandlingene. Men bærekraftig utnyt-

telse av levende marine ressurser inngår i både FNs fiskeriresolusjon og i forhandlingene til en eventuell ny global implementeringsavtale under havrettskonvensjonen (Biodiversity Beyond National Jurisdiction).

Norge er en vesentlig bidragsyter i FNs organisasjon for mat og landbruk, FAO. FAO har en fiskerikomité (COFI), der Norge gjennom mange år har hatt en sentral rolle. Fiskerikomiteen i FAO (COFI) har sin egen underkomité for akvakultur. Her møtes alle FAOs medlemsland og drøfter hvordan man kan forbedre akvakulturproduksjonen og -forvaltningen, for derigjennom å bidra til global mat- og ernæringsikkerhet. Underkomiteen for akvakultur vil i perioden 2017-2019 bli ledet av en embetsmann fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). På årets møte i underkomiteen, som ble avholdt 24.-27. oktober, fikk Norge medlemmene med på et forslag om å lage globale retningslinjer for bærekraftig utvikling av akvakultur. Dokumentet vil bl.a. sammenfatte hva som er beste praksis på området fra de nasjonene som har lyktes med å etablere bærekraftig oppdrett. Norge vil bidra til utarbeidelsen av dette dokumentet.

I FAO har komiteen for matsikkerhet (CFS) slått fast at bærekraftig fiskeri og akvakultur har en viktig, men ikke tilstrekkelig vektlagt rolle for matsikkerhet og ernæring. Norge har derfor, og etter oppfordring fra Verdens helseorganisasjon (WHO) og FAO, tatt initiativ til et globalt nettverk på "Sustainable Food from the Ocean for Food Security and Nutrition". Arbeidet ledes av NFD, og det er satt av midler til oppstart av nettverket over departementets budsjett.

På møtet i CFS den 9. til 13. oktober fikk Norges initiativ mye oppmerksomhet i plenum både skriftlig og muntlig fra WHO. Norge holdt også et eget møte og orienterte om bakgrunnen for nettverket hvor flere land utrykte sin interesse for deltakelse. Planen videre er å avholde et første nettverksmøte første halvår 2018 for å ta arbeidet videre.

Norge bidrar nå også til utarbeidelsen av tekniske retningslinjer for reduksjon av matsvinn i verdikjeden på fisk i FAO. Samlet vil dette være viktige bidrag til å øke oppmerksomheten om betydningen av sjømat, og oppdrettsproduksjon globalt.

Jeg har her trukket fram noen eksempler på hvordan norske myndigheter arbeider inn mot FN-systemet for å sikre at marint oppdrett blir satt på dagsorden. Dette er et område som er og vil bli høyt prioritert videre for å sikre at sjømatens betydning for å oppnå bærekraftsmålene blir tydelig internasjonalt.

SPØRSMÅL NR. 111**Innlevert 24. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 30. oktober 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«To-feltveien over Sotrabroen er eneste forbindelse mellom øykommunene Fjell, Sund og Øygarden med 36.500 innbyggere og Bergen. I mange år har det vært store utfordringer knyttet til trafikkavvikling med snitt på 26.500 passeringer i døgnet, svært høye ulykkestall og manglende mulighet til å prioritere kollektivtrafikk. Regjeringen lovde behandling før sommeren, deretter før valget.

Hva er grunnen til forsinkelsene og når vil bompengesøknaden bli sendt fra regjeringen til behandling i stortinget?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen valgte i 2014 å gjøre Sotrasambandet til et OPS-prosjekt. Det ble i sin tid fremstilt som en fordel både for fremdrift og kostnader. Opprinnelig var det planlagt byggestart i 2017. Ministeren har på tidligere spørsmål fra undertegnede svart at OPS vil sikre effektiv fremdrift og selv om oppstart blir forsinket så vil Sotrasambandet ferdigstilles før 2021 og til lavere kostnader.

Svar:

Som opplyst i mitt svar av 5. mai 2017 på spørsmål nr. 1026 (2016-2017) fra representanten Ruth Grung, fattet lokale myndigheter endelige vedtak om et opplegg for delvis bompengefinansiering av prosjektet i februar/mars

2017. På det tidspunktet var Statens vegvesen i ferd med å slutføre arbeidet med grunnlagsdokumentene for eksternt kvalitetssikring av prosjektet (KS2). Den eksterne kvalitetssikringen er nå i sluttfasen, og Samferdselsdepartementet vil legge bompengeproposisjonen fram for Stortinget så raskt som mulig. Deretter kan prosessen med kontrahering av OPS-selskap startes opp. Det er følgelig ingen forsinkelser i forhold til de opplysningene som ble gitt i dette svaret.

Som også omtalt i mitt svar av 5. mai 2017, er det nødvendig å gjennomføre en rekke forberedende arbeider før arbeidene på selve OPS-prosjektet kan startes, og det er satt av midler til dette både i 2016, 2017 og i budsjettforslaget for 2018. I september 2017 ble det inngått kontrakt mellom Statens vegvesen og BKK Nett om flytting av høyspentlinjen med elektrisitetsforsyning til gassterminalen på Kollsnes i Øygarden. Når disse arbeidene etter planen er ferdige sommeren 2020, vil det ligge til rett for å starte byggingen av Sotrasambandet.

Vedlegg til svar:

Lenke til skriftlig spørsmål nr. 1026 (2016-2017) med svar av 5. mai 2017:

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=68665>

SPØRSMÅL NR. 112**Innlevert 24. oktober 2017 av stortingsrepresentant Else-May Botten****Besvart 2. november 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Helseforetaket i Møre og Romsdal ved Espen Remme sender nå ut på høring å slå sammen fødeavdelingene i Kristiansund og Molde fra 2019. Dette er rot til å skape nye konflikter mellom de to sykehusmiljøene og befolkningen i disse to områdene.

Kan statsråden tydeliggjøre sine forventninger overfor direktøren knyttet til å skape ro i prosessene og bidra til at denne høringen stoppes?»

BEGRUNNELSE:

I 2018 er det byggestart for Sykehus Nordmøre og Romsdal. Argumentet for ett felles sykehus er å bevare de sam-

me tjenestene tilsammen, bedre rekruttering og kostnadsbesparende. Espen Remme har ikke fulgt opp stortingets krav om stedlig ledelse i Helse Møre og Romsdal og i vår valgte han å nedsette et ekspertutvalg for å vurdere om det var nødvendig med fortsatt barneavdeling nord for Romsdalsfjorden. Nå setter han i gang nye krevende prosesser som skaper uro både blant ansatte og pasienter. Det er nå behov for ro og bygge samarbeidsklime fram mot sykehuset blir bygd, ikke mer uro, men det ser ikke ut så ledelsen evner å gå den veien.

Svar:

I tråd med Stortingets behandling av Nasjonal helse- og sykehusplan (2016-2019) ble det stilt krav i foretaksmøtene i de regionale helseforetakene i mai 2016 og januar 2017 om at alle helseforetakene skal utarbeide utviklingsplaner i tråd med foreliggende veileder for arbeidet med utviklingsplaner. Det er forutsatt at arbeidet skal skje i tett dialog med kommunene og andre aktuelle aktører. Styret for Helse Møre og Romsdal har i styremøte 25. oktober d.å. vedtatt at høringsdokumentet for Utviklingsplan for Helse Møre og Romsdal HF sendes på høring. Utviklingsplanen skal på seks ukers høring før eventuelt vedtak i styret, som er planlagt i februar 2018, før videre prosess i tråd med avtaleverk m.m. Etter at utviklingsplanen er vedtatt av helseforetakets styre skal den, i henhold til veileder for arbeidet med utviklingsplaner, godkjennes av det regionale helseforetaket. Det er en forutsetning at utviklingsplanene for de ulike helseforetakene skal ses samlet og sikre det totale helsetilbudet i regionen. Det er stilt krav i foretaksmøte i januar i år om at alle regioner skal utarbeide utviklingsplaner innen 31. desember 2018, slik at det foreligger samlede regionale planer som grunnlag for neste nasjonale helse- og sykehusplan.

På grunnlag av spørsmålet fra representanten Botten, har jeg bedt om en uttalelse fra Helse Midt-Norge RHF. De viser i sin uttalelse til at forslaget om å slå sammen fødeavdelingene i Kristiansund og Molde er ett av mange forslag i Utviklingsplan for Helse Møre og Romsdal, og at dette også må ses i sammenheng med etableringen av Sjukehuset Nordmøre og Romsdal.

De viser til at følgende hovedpunkter ligger bak forslaget:

- Fagmiljøene har selv ønsket en sammenslåing i mange år
- Ett samlet fagmiljø skal inn i Sjukehuset Nordmøre og Romsdal tidlig i 2022. Kunnskap i litteraturen og erfaringer i fra bl.a. Sykehuset Østfold/Kalnes er entydige på at en må samle seg så tidlig som mulig, slik at risikoen ved innflytting og oppstart i nytt sykehus (Sjukehuset Nordmøre og Romsdal) blir så lav som mulig

- Utviklingsplan for Helse Møre og Romsdal 2019-2022 skal vise ønsket utviklingsretning og en sammenslåing i planperioden er dermed uunngåelig
- Hovedbegrunnelsen handler om fag og risikohåndtering, og en samling vil gi bedre kvalitet, høyere pasientsikkerhet, mindre driftsutfordringer, bedre og mer forutsigbare arbeidsforhold for de ansatte, bedre rekruttering og klart lavere risiko ved innflytting i SNR.
- Fødselshjelp er det fagområdet med de hyppigst forekommende hyperakutte situasjonene og dermed er en avhengig av felles rutiner, felles øving på akuttsituasjoner, kjennskap til kollegaer og samarbeid med andre fagområder. I dette ligger det at fagmiljøet må være samkjørt over tid og at fagområdet trolig er det som har størst behov for samling for å senke risikoen i pasientbehandlingen.

Helse Midt-Norge RHF viser til at forslaget i tida framover skal gjennom en grundig høringsprosess og det er forventet engasjement og konstruktive tilbakemeldinger fra både fagmiljøene i Kristiansund og Molde, samt andre interessenter. Klinikkleidelsen ser det som viktig at dette temaet blir grundig belyst og besluttet, for å skape en forutsigbar prosess for både ansatte og pasienter i resten av interimperioden og innflyttingen i Sjukehuset Nordmøre og Romsdal – uansett hva som blir besluttet.

SPØRSMÅL NR. 113**Innlevert 24. oktober 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 1. november 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen****Spørsmål:**

«Hvor mange hule eiker finnes i Norge, og hvordan mener statsråden at skogbruket har sikret hule eiker gjennom MiS, og kunne forskrift om hule eiker som utvalgt naturtype gitt en bedre beskyttelse for hule eiker i produktiv skog?»

BEGRUNNELSE:

Det er svært viktig å ta vare på de gamle eiketrærne våre, med tilhørende rikt og unikt insektmangfold. Langt mer må gjøres for å stanse insektdøden - og sikre at vi har småkrypene og deres økosystemtjenester med oss inn i framtiden. Forskrift om hule eiker som Utvalgt naturtype gjelder ikke i produktiv skog, presumptivt fordi skogbruket skal dekke dette hensynet gjennom egne virkemidler (dvs. miljøreg. i skog MiS).

I forskriften har det manglet en definisjon på hva som skal tolkes som produktiv skog. I mars 2017 gikk det et brev fra Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet med forslag om å inkludere en randsone ytterst i produktiv skog, på 20 små meter, i forskriften. Denne er tydeligvis nå vedtatt i KLD, siden statsråd Vidar Helgesen trekker fram dette som et tiltak som en respons på den tyske insektsstudien som vakte oppsikt denne uken.

NMBU og NINA jobber med å analysere data fra nasjonal eikeovervåking. Disse dataene viser at de fleste hule eiker i Norge står i produktiv skog, og kun en begrenset andel av disse innenfor en slik kantsone. Vedtaket som nå er gjort vil først og fremst fungere som en avklaring av hvilket regelverk som gjelder. Med mindre statsråden mener at skogbruket hittil ikke har sikret hule eiker gjennom MiS, vil vedtaket ikke gi noen reell endring for hverken eiker eller insekter.

Svar:

Antall hule eiker

Det er vanskelig å angi antall hule eiker i Norge da det er tatt i bruk ulike metoder og definisjoner for slike trær i kartleggings- og registreringssystemer. Hule eiker er i forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven definert som eiketrær som har en omkrets på minst 200 cm, eller en omkrets på minst 95 cm dersom treet har synlige hulheter. Forskriften sier videre at hule eiker i produktiv skog ikke er omfattet av den utvalgte naturtypen. Eiker i områder vernet etter naturmangfoldloven kap. V

om områdevern er heller ikke omfattet av ordningen utvalgte naturtyper.

I forvaltningen av hule eiker som utvalgt naturtype, blir det tatt utgangspunkt i registrerte forekomster i Naturbase som gir kartfestet informasjon om blant annet naturtyper. Det er per i dag registrert ca. 11.000 forekomster av den utvalgte naturtypen hule eiker. Eldre registreringer omfatter ofte grupper av trær, slik at antallet trær som omfattes av registreringen er høyere enn antall forekomster. Det er videre registrert ca. 800 forekomster av gamle, hule eiker i Naturbase som ikke er utvalgt naturtype. Dette kan skyldes at de ikke oppfyller kravene til omkrets eller at de ligger i verneområder.

Av forekomstene som er registrert som utvalgt naturtype hule eiker i Naturbase har Landbruksdirektoratet utført analyser som viser at ca. 4.200 forekomster ligger i områder som i ressurskart er betegnet som produktiv skog. Ca. 3.200 av disse ligger i kantsonen, det vil si mindre enn 20 meter inn i skogen. Forekomster kan bestå av flere trær og tallet på individuelle trær vil følgelig være høyere. Det gjenstår en del arbeid med å få kartlagt og registrert alle forekomster av eiketrær som oppfyller kravene i forskriften og tallene for eiketrær vil øke over tid. Jeg viser til at det totale tallet fortsatt er usikkert, men miljøforvaltningen har iverksatt en rekke tiltak for å forbedre kunnskapen både gjennom forskning, kartlegging og registrering av hule eiker.

Som ledd i dette har Miljødirektoratet gitt Norges miljø- og biovitenskapelige universitet i oppdrag å gjennomføre nasjonal overvåking av hule eiker. Estimer basert på tall fra eikeovervåkingen viser at det kan være langt flere individuelle hule eiker enn antall registrerte forekomster og hvor hoveddelen ligger i skog. Det er publisert en rekke rapporter om dette temaet som vil kunne brukes i det videre arbeidet med kartlegging, registrering og virkemiddelutvikling.

Beskyttelse av hule eiker

Naturmangfoldloven gir mulighet for å gi enkelte naturtyper ekstra beskyttelse som utvalgte naturtyper. Når en naturtype er utvalgt etter naturmangfoldloven, betyr det at det skal tas særskilt hensyn til naturtypen når det foretas aktiviteter og offentlige beslutninger som kan påvirke tilstanden eller utbredelsen av denne typen natur. Bestemmelsene om utvalgte naturtyper legger vekt på bærekraftig bruk, og er ikke vern. Det er også en skjerpet aktsomhetsplikt for alle, for handlinger som kan skade

forekomster av utvalgte naturtyper, og i noen tilfeller inntrer meldeplikt.

Det er flere trusler mot hule eiker der utbygging og omdisponering av areal til andre formål er blant de mest utfordrende. Kommunene har en viktig rolle i å ta vare på de utvalgte naturtypene, blant annet når de lager regulerings- og kommuneplaner etter plan- og bygningsloven. Kommunene skal ha oppdatert oversikt over utvalgte naturtyper og hvor de befinner seg. Alle vedtak som berører de utvalgte naturtypene skal registreres i Miljøvedtaksregisteret.

Da det ble besluttet å gjøre hule eiker til en utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven besluttet man samtidig at denne ordningen ikke skulle omfatte "produktiv skog" der de gjeldende virkemidlene skogsertifisering og forskrift om bærekraftig skogbruk allerede fungerte tilfredsstillende som beskyttelse av hule eiker. Ved denne beslutningen skjedde det altså en avgrensning mellom på den ene siden jordbrukslandskapet og på den andre siden "produktiv skog".

Skogbrukets miljøstandard er et viktig grunnlag for skogsertifisering i Norge, og innebærer blant annet at hule eiker blir bevart som livsløpstrær. I forbindelse med skogbruksplanleggingen kartlegges hule løvtrær, herunder hule eiker. Etter skogbrukets miljøstandard skal disse ikke hogges. Dersom skogeierne ikke ivaretar sertifikatbestemmelsene vil de kunne risikere å miste sertifikatet og dermed anledningen til å selge sitt tømmer. Dette gjør sertifiseringsordningen til et effektivt virkemiddel.

Det følger videre av § 5 i forskrift om bærekraftig skogbruk at nøkkelbiotoper og livsmiljøer skal tas vare på i

tråd med skogbrukets miljøstandard. Selv om standarden er et resultat av et frivillig samarbeid følger det like fullt direkte av forskriften at standarden skal følges.

Registrerte livsmiljøer er allment tilgjengelig gjennom innsynsløsningen Kilden/Skogportalen ved NIBIO. Hule eiker i produktiv skog er altså godt ivare tatt gjennom MiS-registrering og skogbrukets miljøstandarder. I tillegg finnes det tilskuddsordninger både for å ta vare på hule eiker som utvalgte naturtyper, og hule eiker i produktiv skog gjennom ordningen for Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK). Jeg mener derfor at det ikke er behov for å la disse eikene inngå i ordningen med utvalgte naturtyper. Ordningen for utvalgte naturtyper skal sikre slike trær i områdene utenfor der det ikke er andre bestemmelser som ivaretar dem.

Med dagens kartløsninger har det imidlertid vist seg at arealkategorien "produktiv skog" også kan opptre på åkerholmer i kulturlandskapet og i kantsoner mot kulturlandskapet – begge deler arealkategorier der det normalt ikke drives skogbruk, og dermed heller ikke gjennomføres Miljøregistreringer i skog (MiS-registreringer). Dette har ført til at hule eiker i slike områder har havner mellom beskyttelsen som utvalgt naturtype og beskyttelsen i skogbrukets miljøhensyn. Det var på denne bakgrunn at Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet nylig avklarte at hule eiker i områder mellom kulturlandskap og produktiv skog nå skal beskyttes gjennom ordningen for utvalgte naturtyper.

Regjeringen holder fram med videreutvikling av virkemidler for å øke kunnskapen om antall hule eiker og videreutvikle virkemidler for ta vare på slike trær.

SPØRSMÅL NR. 114

Innlevert 25. oktober 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 31. oktober 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug

Spørsmål:

«Lagmannsrettens dom i Trandum-saken (16-008370ASD-BORG/03) er blitt rettskraftig. Staten ved Justisdepartementet har ikke anket dommen. I domsslutningen heter det at fengslingen av fire barn sammen med deres foreldre bryter bestemmelsene mot tortur og vilkårlig fengsling i Grunnloven, Den europeiske menneskerettskonvensjonen og FNs barnekonvensjon.

Hvilke endringer i praksis vil statsråden sørge for at den rettskraftige dommen får?»

Svar:

Jeg vil innledningsvis vise til Prop. 126 L (2016–2017) om tvangsmidler mv., som regjeringen fremla 28. april i år, og som nå er til behandling i Kommunal- og forvaltningskomiteen. Forslagene i proposisjonen styrker barns rettssikkerhet i saker om pågrepelse og internering, og følger blant annet opp fem dommer som Den europeiske menneskerettsdomstol avsa mot Frankrike i juli 2016. Departementet har blant annet foreslått tydeligere vilkår for pågrepelse og internering av mindreårige og regler som

skal sikre at internering av barnefamilier ikke besluttes for lengre tid enn strengt nødvendig.

I spørsmålet fra representanten Karin Andersen refereres det til en avgjørelse fra Borgarting lagmannsrett i mai i år om erstatning til en familie som satt internert på Trandum i 2014. Det er viktig å presisere at lagmannsretten i denne avgjørelsen ga staten medhold i at det er tilstrekkelig hjemmel i dagens lov til å internere utenlandske barn under 15 år sammen med foreldrene på de vilkår loven fastsetter:

(s.70)

«Lagmannsretten har foran lagt til grunn at en kortvarig fengsling av de ankede parter ikke ville ha vært i strid med Grunnlov og EMK. Det vises til merknadene foran [...] om [at] fengslingen var tvingende nødvendig og til sitater foran fra EMDs avgjørelser.»

(s. 39-40)

«Med bakgrunn i det som er framkommet [...] har ikke lagmannsretten funnet det tvilsomt at det var nødvendig å pågripe dem for å få gjennomført vedtaket om at familien skulle forlate riket. Lagmannsretten ser heller ikke bort fra at det må anses som tvingende nødvendig at de ble pågrepet så lenge før planlagt flyavgang fra Gardermoen at de måtte oppholde seg en kortere stund på Trandum. Avhengig av tidspunktene for flyavganger er det også tenkelig at det var tvingende nødvendig å la et slikt

kort opphold på Trandum omfatte en overnatting, slik det ble lagt opp til. Lagmannsretten har etter dette ikke funnet grunnlag for å fastslå at fengslingen var rettsstridig fram til det var klart at den planlagte uttransporten 11. august 2014 ikke kunne gjennomføres.»

Etter en konkret vurdering, hvor det blant annet ble drøftet om det var tvingende nødvendig å holde på barnefamilien etter at den planlagte uttransporten 11. august 2014 ble utsatt, og hvor det også var sentralt at det gjaldt en familie med fire mindreårige barn som hadde vært innsatt på Trandum så lenge som i 20 dager, fant lagmannsretten at interneringen i den aktuelle saken hadde vært rettsstridig. Lagmannsretten la stor vekt på de fem EMD-avgjørelsene fra 2016, slik departementet også har gjort i den foreliggende lovproposisjonen. Jeg ser fram til Stortingets behandling av den fremlagte lovproposisjonen, som gir uttrykk for hvordan Regjeringen mener at regelverk og praksis bør være, og som jeg mener gir et godt svar på aktuelle rettslige og praktiske utfordringer. Når det gjelder politiets praksis frem til lovforslaget i Prop. 126 L er behandlet i Stortinget, har departementet tidligere i høst innhentet en orientering fra politiet. Politiet opplyser her at de vil følge den praksis departementet har lagt opp til i lovforslaget når det gjelder varighet av internering. Politiet har også lagt opp til enkelte andre tiltak, som blant annet gjelder prosedyrer i familieenheten på Trandum fram til en ny familieenhet er etablert.

SPØRSMÅL NR. 115

Innlevert 25. oktober 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 1. november 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Er statsråden komfortabel med at det no kan førekome tvil rundt om medarbeidarar i Noregs nasjonale statistikkbyrå vert straffa for ikkje å dele leiinga sitt syn i faglege spørsmål?»

GRUNNGJEVING:

Det vart i går meldt at ein kjend forskar vert fjerna frå stillinga si hjå SSB. Kunngjeringa kjem etter at det i ei tid har vore usemje mellom denne forskaren og leiinga om det faglege strategivalet til etaten, mellom anna relatert til val av statistiske modellar (bl.a. Dag og Tid, 27. januar 2017). Forskaren og fleire andre toppforskarar har ropt

varsku om at SSB-leiinga sitt omorganiseringshastverk kan føre til at viktige statistiske modellar tilpassa det norske samfunnet går tapt (bl.a. Aftenposten, 19. april 2017). Den offisielle grunngevinga for fjerninga av forskaren er at han har få eller ingen publiseringar på høgt fagleg nivå. For dei av oss som kjenner SSBs strategidokument der det mellom anna vert heva fram at byrået skal produsere «relevant forskning og analyse», er det ikkje til å unngå at ein stussar over at ei slik grunngeving vert nytta. Den aktuelle forskaren har nemleg utmerkt seg nettopp gjennom å produsere «relevant forskning og analyse». Publiseringane hans har faktisk vore så relevante at han som éin av svært få har skapt seg eit namn gjennom jobben i SSB. At eit byråkratisk tellekantsystem skal

vektast tyngre enn oppfyllding av SSB sin eigen strategi kan vere vanskeleg å forstå.

Akademisk fridom er ein viktig norsk verdi. Meiningsbryting er positivt og bidreg til utvikling og ny kunnskap. Det er ikkje til å undrast over at mange leiarar vert freista til å fjerne opposisjon og motstand. Det er meir komfortabelt slik. Men kloke leiarar veit at det er nettopp dei avvikande syna og dei sterke røystene som skaper ny kunnskap og utvikling. Kunnskap og fagleg usemje skal dyrkast fram – ikkje gøymast bort eller kjempast ned. Leiinga i SSB har tidlegare sagt at dei eigentleg ikkje ynskjer den kunnskapen som forskaren har forska fram. Leiinga har også sagt at det er hennar oppgåve å avgrense kva statistikk og informasjon politikarar og folkevalde skal få tilgang til, m.a. i Dagens Næringsliv, 23. mars 2017. Når personar som har eit anna syn enn leiinga vert fjerna under ei bekvemmeleg grunngjeving, er det noko som bør takast på høgste alvor – særleg på det bakteppet som eksisterer i SSB. Eg ber statsråden kommentere om ho er komfortabel med at leiinga i Noregs mektigaste statistikkbyrå ser på det som oppgåva si å hindre at nokon typar kunnskap vert produsert og at det no er tvil rundt om medarbeidarar vert straffa for ikkje å dele leiinga sitt syn i faglege spørsmål.

Svar:

Statistisk sentralbyrås (SSBs) oppgaver og samfunnsoppdrag følger av statistikkloven. Her fremgår det blant annet at SSB skal produsere statistikk og analyser av viktighet for det norske samfunnet, med så høy kvalitet og så effektivt som mulig.

SSB har selv igangsatt et arbeid for å modernisere statistikkproduksjonen og styrke den faglige standarden på egen forskning. Som en del av dette arbeidet har administrerende direktør foreslått flere organisatoriske endringer

i virksomheten. Bemanningen i forsknings-avdelingen foreslås redusert, gjennom en overflytting av medarbeidere til statistikkavdelingen.

SSB har orientert departementet om prosessen gjennom den ordinære styringsdialogen. Departementet har i denne dialogen understreket at SSB må ivareta sitt viktige samfunnsoppdrag. Det innebærer leveranser til ulike departement, til Stortinget, til partene i arbeidslivet og til samfunnet generelt. Dette er i tråd med tildelingsbrevet til SSB for 2017, der det bl.a. heter at «Forskningsavdelingen i SSB bør konsentrere seg om økonomiske problemstillinger, herunder modellbaserte analyser av norsk økonomi. Enkelstående prosjekter som ikke bygger opp under SSBs forskningsmessige kjerneoppgaver, bør prioriteres ned.»

I Finansdepartementets fagproposisjon for 2018 (Prop. 1 S (2017-2018)) understrekes det at SSBs arbeid med konjunkturanalyser, utvikling og vedlikehold av økonomiske og demografiske modeller og oppgaver for forvaltningen og Stortinget skal videreføres.

Jeg er svært opptatt av at SSB fortsatt skal være en troverdig leverandør av viktige statistikker og analyser om det norske samfunnet og samfunnsutviklingen. Jeg har registrert at flere har uttrykt bekymring knyttet til den pågående omorganiseringen i SSB. For å forsikre meg om at SSB fortsatt kan levere god, relevant og uavhengig statistikk og analyser til den norske samfunnsdebatten hadde jeg mandag 30. oktober et møte med administrerende direktør Meyer for å få en nærmere orientering om situasjonen. Jeg har invitert Meyer til et nytt møte i neste uke. er det noko som bør takast på høgste alvor – særleg på det bakteppet som eksisterer i SSB. Eg ber statsråden kommentere om ho er komfortabel med at leiinga i Noregs mektigaste statistikkbyrå ser på det som oppgåva si å hindre at nokon typar kunnskap vert produsert og at det no er tvil rundt om medarbeidarar vert straffa for ikkje å dele leiinga sitt syn i faglege spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 116

Innlevert 25. oktober 2017 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 1. november 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Hva vil regjeringen gjøre for de som er blitt rammet av flommene på Sørlandet, og hvilke tiltak vil regjeringen iverksette, for å sikre at eventuelle nye flommer på Sørlandet og i resten av landet ikke skal medføre

tilsvarende konsekvenser, med blant annet svikt i kritisk infrastruktur?»

BEGRUNNELSE:

Den siste måneden har Sørlandet blitt utsatt for store flommer, som har fått alvorlige konsekvenser. Privatpersoner har fått husene sine oversvømt, næringsdrivende f.eks. innen jordbruket har opplevd at inntektsgrunnlaget deres bokstavelig talt har blitt skylt bort. I tillegg har kritisk infrastruktur som f.eks. europaveiene blitt stengt i lengre perioder, noe som svekker beredskapen, og i verste fall kan sette liv og helse i fare. Samtidig har man i forslaget til statsbudsjett for 2018 sett at regjeringen kutter i tiltak rettet mot flom- og skredsikring med 36 %. Det er vanskelig å se hvordan dette skal sette oss bedre i stand til å møte tilsvarende situasjoner på Sørlandet eller i resten av landet.

Svar:

I år har vi opplevd nye, store skadeflommer i landet. Sist var det Sørlandet som ble hardest rammet. Det er lett å forstå at situasjonen er krevende for de berørte.

Staten har ulike ordninger for å støtte kommunene i slike situasjoner. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir bistand til kommunene i håndteringen av flom- og skredrisiko. Det skjer i form av kartlegging, arealplanlegging, sikringstiltak, overvåkning og varsling samt faglige vurderinger under hendelser. Kommunen har et

generelt ansvar for innbyggernes sikkerhet. Risiko- og sårbarhetsanalysen gir et grunnlag for kommunal beredskap og for risikoreduserende tiltak. Staten vil også bidra med støtte til reparasjoner og gjenoppbygging av kommunal infrastruktur og utgifter kommunene har hatt i forbindelse med den akutte krisesituasjonen (såkalte skjønnsmidler). Statens naturskadefond gir bistand til skader på dyrket mark, og private broer og veier. I tillegg kan det gis erstatning for tap som skyldes svikt i planteproduksjon. Samferdselsmyndighetene har ansvar for reparasjon av statlige veier, broer og jernbane. Alle bygninger og alt løstøre som forsikres mot brannskader er også automatisk forsikret mot naturskade. Forsikringsselskapene utbetaler naturskadeerstatning etter skade. Innen NVEs område har regjeringen de siste fire årene økt bevilgningene til forebygging av flom og skred. For neste år foreslår vi en bevilgning på 254 mill. kroner til tiltak for forebygging av flom- og skredskader over NVEs budsjett. Selv om vi skulle se bort fra bevilgningene til ekstraordinære hendelser og sysselsettingspakke rettet mot Sør- og Vestlandet i 2017, har regjeringen økt bevilgningsnivået fra 2013. NVE og kommunene arbeider nå med å få oversikt over skadeomfanget etter de siste flommene. Regjeringen vil evt. vurdere forslag til tilleggsbevilgninger når skadeomfanget på Sørlandet er kartlagt.

SPØRSMÅL NR. 117

Innlevert 25. oktober 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 3. november 2017 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Kan forsvarsministeren bekrefte at det planlegges rotasjonsbasert trening i indre Troms, og avklare om dette betyr at flere enn de 330 amerikanske soldatene som i dag er på Værnes skal delta i slik trening?»

BEGRUNNELSE:

I Klassekampen 25. oktober er forsvarssjefen sitert på at «det er planlagt rotasjonsbasert trening» i indre Troms. Regjeringen har til nå ikke ville bekrefte dette.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 25. oktober 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Audun

Lysbakken om rotasjonsbasert øving og trening i Indre Troms.

Alliert øving og trening bidrar til kunnskap hos våre allierte om å operere under krevende klimatiske og topografiske forhold i Norge. Gjennom den nye langtidsplanen for Forsvaret legges det større vekt på at den allierte øvings- og treningsaktiviteten skal foregå integrert med norske styrker, i områder der de norske styrkene holder til. Stortinget sluttet seg til dette. Dermed vil nærværet av allierte øke blant annet på Setermoen, Heggelia, Rena og andre steder hvor norske styrker er lokalisert. Dette vil gi økt operativt utbytte for både norske og allierte, det være seg britiske, amerikanske, tyske, franske, nederlandske eller andre allierte styrker. Det vil være av stor verdi dersom Norge skulle få behov for alliert forsterkning.

I begrunnelsen for spørsmålet henviser representanten Lysbakken til at Forsvarssjefen er sitert i Klassekam-

pen 25. oktober på at «det er planlagt rotasjonsbasert trening» i Indre Troms.» Det er ikke i samsvar med det Forsvarssjefen faktisk uttalte i sin kommentar til NTB 18. oktober:

«Den rotasjonsbaserte styrken fra det amerikanske marinekorpset er en del av satsningen på alliert trening og øving, og avdelingen vil som i fjor kunne trene med norske styrker i Troms. Men, det er viktig å presisere at det ikke foreligger noen planer for en endring av innretningen, eller utvidelse, av rotasjonsordningen på Værnes.

Viktigheten av alliert trening fremheves i langtidsplanen som peker på at treningen i større grad skal gjennomføres integrert med nasjonal øving og trening.

Det gjøres nå et arbeid for tilrettelegging av alliert trening i Troms, knyttet til den vedtatte nedleggelsen av treningssenteret på Åsegarden. Trening i Troms er aktuelt for blant annet amerikanske, britiske og nederlandske styrker.»

Den amerikanske rotasjonsbaserte øvingen og treningen i Norge med Værnes som utgangspunkt fungerer godt, og er besluttet videreført ut 2018. De om lag 330 sol-

datene fra det amerikanske marinekorpset øver og trener også sammen med norske og andre allierte styrker i Norge. Det innebærer blant annet også periodevis trenings- og øvingsaktiviteter i Indre Troms, som en oppfølging av langtidsplanens vedtatte endrede innretning for alliert øving og trening i Norge.

Alliert og amerikansk øving og trening i Norge dreier seg om mer enn de om lag 330 amerikanske marinesoldatene i rotasjonsordningen, og interessen hos våre allierte for øving og trening i Norge er økende. Det kan derfor ikke utelukkes at amerikanske styrker, ut over det antall amerikanske soldatene som i dag er plassert på Værnes, vil gjennomføre øving og trening i Indre Troms i kortere eller lengre perioder. Den aktiviteten vil være en del av det større bildet innen alliert øving og trening i Norge, og ikke som en del av rotasjonsordningen for de amerikanske marinesoldatene på Værnes.

Dersom det skulle bli aktuelt å videreføre ordningen med amerikansk rotasjonsbasert øving og trening ut over 2018, eller endre innretningen på den, vil en eventuell beslutning bli fattet av regjeringen og Stortinget vil bli informert på vanlig måte.

SPØRSMÅL NR. 118

Innlevert 25. oktober 2017 av stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen

Besvart 3. november 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Jeg viser til anmodningsvedtak 785 av 7.juni 2016 «Stortinget ber regjeringen sørge for mer kunnskap om årsakene til at barn opplever kroppspress og sliter med dårlig selvbilde.» Det foreligger kunnskap om at unge mellom 15 og 20 år har et mindre positivt syn på egen kropp enn tidligere.

Hvordan har statsråden tenkt å følge opp rapportene levert av NOVA om kroppsbylde, skole- og kroppspress, samt rapporten fra Ipsos MMI «Slik er ungdommen?»»

Svar:

Jeg vil takke for et viktig spørsmål. Press og psykisk helse er en problematikk som regjeringen er opptatt av. Dette er noe av bakgrunnen for at jeg har bestilt forskning på temaet i samarbeid med Helseministeren. Denne forskningen har gitt oss et bedre kunnskapsgrunnlag. Vi vet nå at det er en sterk sammenheng mellom skolepress og psykisk

helseplager, særlig hos jenter. Ungdommene oppgir at kropp, trening, utseende, posisjonering blant jevnaldrende og bruk av sosiale medier oppleves stressende. Det har over tid vært en nedgang i andelen ungdommer som er fornøyd med egen kropp. Dette er en bekymringsfull utvikling. Jeg har derfor bedt departementet om å fortsette samarbeidet med Helsedirektoratet knyttet til videre forskning. NOVAs neste bidrag vil være ferdig ved årsskiftet. Den skal se på eventuelle sammenhenger mellom de ulike typer press ungdom utsettes for.

Regjeringen har fulgt opp hvordan unge kan mestre stress som omhandler kropp og helse i ulike arbeider, som for eksempel Strategi for ungdomshelse (2016-2021) og Strategi for god psykisk helse (2017-2022).

Som barneminister er jeg særlig opptatt av å få barn og unges egne synspunkter. Årlig har jeg dialogmøter med valgte ungdomsrepresentanter fra hele landet. I 2014 utfordret jeg ungdommene til å utdype begrepet "press". Ungdommene etterlyste da et trygt sted å kunne snakke

om stress i tilknytning til skoleprestasjoner, kropp, kjønnsidentitet, selvbylde, vold og overgrep i skolehverdagen sin. Jeg fulgte opp dette gjennom å be Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) om å utarbeide et opplegg til bruk i skolen. Resultatet ble rapporten Livsmestring i skolen som inneholdt forslag om hvordan skolen kan bidra til at barn og unge blir bedre rustet til å mestre livene sine. Jeg er glad for at Kunnskapsministeren har fulgt opp med å fornye fagene i skolen. Folkehelse og livsmestring ble vedtatt som ett av tre tverrfaglige tema i det nye lærerplanverket. Dette viser at unge selv har viktige bidrag som får resultater.

Ung.no, som drives av Bufdir, er en svartjeneste for ungdom. De når svært mange i målgruppa, og hadde i oktober måned hele 886 000 unike brukere. 200 fagpersoner besvarer 80 emner der press, kropp og helse er blant temaene. Tjenesten er en viktig kilde til å få faglige, kvalitetssikrede svar på spørsmål som ungdom er opptatt av.

Et flertall på Stortinget gav i januar 2017 sin tilslutning til forslaget om at Bufdir skal få oppgaven som nasjonalt kompetansemiljø for ungdomsmedvirkning, ungdomsarbeid og ungdomsinformasjon (Dok 8:98 S 2015-2016). Bufdir har startet arbeidet med å utvikle et kompetansemiljø for kommunene og organisasjonene om ungdoms oppvekstvilkår i vid forstand. Jeg vil be Bufdir være særlig oppmerksom på hvordan rapportene det vises til kan følges opp i samarbeid med de andre berørte direktoratene.

Bufdir etablerte i 2016 Foreldrehverdag.no. Nettstedet tar opp forholdet mellom foreldre og barn. Målet er å skape bevissthet og refleksjon hos foreldre, og gi større mestringfølelse i foreldrerollen. Foreldre har en viktig oppgave i å være gode forbilder, og å gi en motvekt mot opplevd skolepress og sosiale mediers formidling av kroppsidealer og fokus på utseende. Dette er et tema jeg vil adressere i regjeringens Strategi for foreldrestøttende arbeid som skal lanseres våren 2018.

Jeg kjenner til at Trygg Bruk-senteret i Medietilsynet samarbeider med Mobbeombudene om metoder for å nå barn, ungdom og foreldre. Formålet med arbeidet er å skape involvering og åpenhet rundt forskjellige tema, i dette tilfellet Digital Dømmekraft, og foreldrenes rolle som veiledere og rollemodeller for barna. Det er viktig at foreldre engasjerer seg for å dempe negativt press hos ungdom. Jeg synes det er svært positivt at mobbeombudene og medietilsynet har tatt et slikt initiativ.

Program for folkehelsearbeid i kommunene (2017-2027) er en viktig satsing for å fremme barn og unges psykiske helse og livskvalitet. Økt kompetanse og kapasitet er nøkkelbegreper for å drive systematisk og langsiktig folkehelsearbeid. På sikt mener jeg folkehelseprogrammet vil bidra til å gi barn og unge en nødvendig robusthet til å møte ulike typer press.

SPØRSMÅL NR. 119

Innlevert 25. oktober 2017 av stortingsrepresentant Else-May Botten

Besvart 30. oktober 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Vet statsministeren noe om kostnader for CCS som ikke har kommet ut i offentligheten eller som har blitt besvart på i spørretimen, siden hun i sitt svar til meg i forrige uke viste til at om de tre prosjektene som er i prosess (Klemetsrud, Norcem og Yara) vil koste i størrelsesorden en nasjonal transportplan i de årlige prioriteringene framover?»

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet foreslår regjeringen en reduksjon i bevilgningene til planlegging og prosjektering av en fullverdig verdikjede for karbonfangst og lagring med 95 %, fra 360 mill. til 20 mill. kroner. Etter planen skulle de tre

industriaktørene som studerer muligheten for fullskala CO₂-fangst, uten opphold fortsette forprosjekteringsfasen av sine anlegg etter at konseptstudiene var levert. Dette budsjettkuttet har skapt uro rundt hvilke konsekvenser dette vil få mtp. framdrift og forprosjektering og min bekymring rundt regjeringens innsats ble ikke mindre etter sist spørretimen. Ønsker derfor å gi statsministeren muligheten til å oppklare dette og ikke minst legge fram hvor hun har informasjon fra på sitt tallgrunnlag fra.

Svar:

Etablering av en fullskala CO₂-håndteringskjede i Norge omfatter fangst, transport og lagring av CO₂. Et slikt prosjekt vil kreve store ressurser og vil spesielt i investere-

ringsfasen oppta en betydelig del av handlingsrommet i statsbudsjettene. Som det fremgår av Nasjonalbudsjettet 2018 vil det samlede handlingsrommet i budsjettet i årene fremover trolig være mindre enn i årene vi har bak oss. Statsministeren sammenliknet i sitt svar investeringskostnadene for en CO₂-håndteringskjede med de årlige prioriteringene i budsjettet til nasjonal transportplan. De årlige investeringskostnadene i en CO₂-håndteringskjede kan, hvis det bygges tre fangstanlegg, fort bli i samme størrelsesorden som den årlige bevilgningsøkningen til samferdselsformål under Nasjonal transportplan. Den årlige økningen til formålet har de seneste årene vært i størrelsesorden 2-4 mrd. kroner. Regjeringens ambisjon om å realisere minst ett nytt fullskala CO₂-håndteringsprosjekt ligger fast. Foreløpige kostnadsestimater ble presentert i rapporten «Kvalitetssikring av KVVU om demonstrasjon av fullskala fangst, transport og lagring av CO₂» fra 2016, som en del av statens ordning med kvalitetssikring av store prosjekter (KS-ordningen). Her anslås årlige budsjett-

messige konsekvenser i investeringsfasen til å være fra om lag 2,2 til om lag 4,4 mrd. kroner (inkl. mva) avhengig av hvor mange og hvilke kilder det skal fanges CO₂ fra. Disse tallene er foreløpige og er basert på Olje- og energidepartementets mulighetsstudier og kvalitetssikrers usikkerhetsanalyse. Fangstaktørene har nylig levert sine konseptstudier. Disse gjennomgås nå av Gassnova. Studiene gir oppdatert informasjon om kostnader ved å realisere fullskala CO₂-fangst. Samtidig jobber selskapene, Gassnova og Olje- og energidepartementet med videre utredning av nyttesiden av prosjektet. Det kommer dermed ny informasjon om både kostnader og nytte ved et fullskala CO₂-håndteringsprosjekt i Norge. Regjeringen vil derfor komme tilbake til Stortinget med et helhetlig fremlegg om arbeidet med fullskala CO₂-håndtering i Norge etter at resultatene fra konseptstudier på fangst er gjennomgått, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018. Regjeringen vil her blant annet gi en vurdering av statens samlede kostnader og risiko.

SPØRSMÅL NR. 120

Innlevert 25. oktober 2017 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 31. oktober 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Torsdag 19.10 bragte NRK en sak der det fremgår at det ikke gis erstatning for skader på kai og molo som oppstår ved grov sjø under uvær. Statens Naturskadefond fikk inn 77 søknader om naturskadeerstatning etter orkanen «Tor». 22 skader som skyldes sterk vind er innvilget, mens de 45 som skyldes grov sjø fikk avslag. Dette er åpenbart urimelig.

Vil statsråden ta initiativ til endringer som sikrer at skader som oppstår som følge av grov sjø også kan utløse rett til erstatning i tråd med naturskadeloven?»

Svar:

I Noreg har vi hatt ei statleg erstatningsordning for naturskadar sidan 1961. Ordninga gjev erstatning for naturskadar i dei tilfelle kor ein ikkje kan forsikre seg mot skaden ved ei alminneleg forsikringsordning. Noreg er eitt av få land som har ei slik statleg erstatningsordning. Ordninga er regulert gjennom naturskadeerstatningslova og tilhøyrande forskrift.

Statens naturskadeordning er ei ordning som gjev dei skadelidne rett på erstatning når vilkåra for erstatning er

oppfylte. Ei slik ordning må ha sine avgrensingar. For å ha rett til erstatning krevst det mellom anna at det har vore ei naturulykke, og at sjølve skaden direkte skuldast naturulykka. Årsakskravet er strengare i naturskadeerstatningslova enn det som gjeld i den alminnelege erstatningsretten.

Når det gjeld den konkrete naturhendinga som representanten syner til, vil eg peike på at skadar forårsaka av bølger i samband med storm ikkje er omfatta av lova og dermed ikkje gjev rett til erstatning dersom det ikkje samstundes er registrert stormflo. Dette er i tråd med langvarig forvaltningspraksis og fleire rettsavgjerder. Vurderinga av om det har vore stormflo på skadetidspunktet er basert på objektive meteorologiske målingar. Ved denne naturskadehendinga var det ikkje registrert stormflo.

Ei utviding av naturskadeordninga, slik representanten ynskjer, vil krevje ei lovendring. I tillegg vil ei utviding av ordninga innebere eit auka økonomisk ansvar for staten. Det er vidare grunn til å gjere merksam på at også om ein skulle fastsette andre innslagspunkt for når erstatninga slår inn, vil det medføre at det fins hendingar som ligg tett opp i mot dei fastsette kriteria, med likevel fell ut. Slike avgrensingsutfordringar vil ein alltid få. Difor er det

både klageadgang på vedtaka og mulighet for å trekke desse sakene for domstolen.

Reglane for ordninga vart sist stadfesta av Stortinget i juni 2014 då naturskadeerstatningslova vart vedteken.

Lova vidarefører både reglane om årsakskrav og om kva som reknast for ei naturulykke. Lova trådte i kraft 1. januar 2017, og erstatta naturskadelova frå 1994. Eg meiner det ikkje er grunnlag for å starte opp eit nytt lovarbeid no.

SPØRSMÅL NR. 121

Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 6. november 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Når blir de tekniske problemene i tilknytning til jernbaneovergangen på Skogn løst?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge avisa Innherred var det på formiddagen tirsdag 24. oktober tekniske problemer med lyssignalene ved jernbanebommen på Skogn. Det stod mange biler i kø, bommene var oppe, men lyssignalet lyste rødt (i tillegg var en av bommene heller ikke godt helt opp). Etter hvert ble mange av bilistene utålmodige og begynte å kjøre over selve jernbanesporet, selv om selv om det fortsatt lyste rødt.

Det har også tidligere vært gjentatte episoder med tekniske utfordringer i tilknytning til den eksisterende planovergangen hvor lyssignalet har lyst rødt og bommene har vært oppe. Dette går ut over tryggheten og sikkerheten for beboerne i området, og det er et langsiktig

behov for en annen løsning enn kryssing av selve jernbanen på Skogn, men før den kommer på plass må sikkerheten ivaretas på krysningspunktet, da det gjennom flere år periodevis har vært tekniske problemer i tilknytning til dagens planovergang.

Svar:

Samferdselsdepartementet har forelagt spørsmålet for Jernbanedirektoratet som har vært i kontakt med Bane NOR. Jernbanedirektoratet opplyser at det tirsdag 24.10.17 oppsto en feil på en av bomarmene som gjorde at den ikke gikk helt opp etter at tog hadde passert. Da fortsatte lyssignalet mot veg og tog å lyse rødt. Etter melding om denne hendelsen, rykket Bane NOR ut og rettet feilen på bomarmen og anlegget fungerer nå som normalt. På bakgrunn av flere henvendelser har Bane NOR foretatt en gjennomgang av det tekniske anlegget og funksjonaliteten på Skogn planovergang.

SPØRSMÅL NR. 122

Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Cecilie Myrseth

Besvart 2. november 2017 av fiskeriminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Mener fiskeriministeren det er problematisk at det nylig vedtatte regelverket om deltakelse i turistfiske etter kongekrabbe utelukker at fiskere som driver med reiselivsvirksomhet kan benytte ordinære fiskefartøy i dette fisket, og vil han i så fall foreta seg noe for å endre regelverket?»

BEGRUNNELSE:

Reiselivsnæringa i Nord-Norge har de siste årene hatt en positiv utvikling, der ikke minst opplevelser knyttet til hav og fiske er etterspurte og eksklusive produkter. Samtidig er det et tverrpolitisk ønske å styrke lønnsomheten i fiskerinæringa, og få til mest mulig verdiskaping med

utgangspunkt i våre marine ressurser. I sommer ble regelverket for turistfiske etter kongekrabbe endret. I de nye retningslinjene framgår det at fartøy som skal benyttes i turistfisket etter kongekrabbe skal være registrert i Småbåtregistret eller Skipsregistrene. Det er ikke lenger tillatt å benytte merkeregistrert fartøy, slik det har vært inntil nå. Det er vanskelig å se at denne endringen bidrar til å gi turistene bedre opplevelser eller til økt lønnsomhet i fiskenæringen. Fiskere som driver reiselivsvirksomhet ved siden av sitt ordinære fiske vil nå måtte skaffe seg et nytt fartøy i stedet for å bruke et merkeregistrert fartøy som de allerede besitter. Begrunnelsen for endringen synes uklart, mens det er klart at konsekvensen for disse fiskerne er betydelige og at det skapes usikkerhet for investeringer som er gjort og skal gjøres fremover.

Svar:

Fiskere som driver reiselivsvirksomhet har anledning til å benytte merkeregistrerte fiskefartøy til virksomheten, og dette gjelder også i fisket etter kongekrabbe. Det ble i 2008 etablert en ordning som innebærer at yrkesfiskere kan få

dispensasjon til turistfiske med merkeregistrerte fartøy, innenfor de ordinære kvotene til fartøyet. Denne ordningen gjelder fortsatt, og den gjelder også for fiske etter kongekrabbe. Det er Norges Råfisklag som administrerer denne ordningen.

De retningslinjene som ble etablert tidligere i år gjelder tildeling av kvoter til reiselivsbedrifter som ikke har tilgang til ordinære kvoter på merkeregistrerte fartøy. Disse kan søke om særskilte kvoter til turistfiske. Retningslinjene er kun ment for kvoter tildelt innenfor denne ordningen. Vi ser imidlertid at retningslinjene kan oppfattes å gjelde alt turistfiske, også i tilfeller hvor det fiskes på ordinære kvoter fra merkeregistrerte fartøy. Retningslinjene skal ikke forstås slik, og jeg vil sørge for at Fiskeridirektoratet tydeliggjør dette.

Regjeringen er opptatt av å styrke denne næringen, derfor har vi økt avsetningen til særskilte kvoter for turistfiske fra 2 tonn for sesongen 2014/2015 opp til 16 tonn i dag. I tillegg har vi også gjort betydelige forenklinger i regelverket for reiselivsbedriftene som driver med turistfiske etter kongekrabbe for å skape forutsigbarhet og bedre rammevilkår for en voksende næring.

SPØRSMÅL NR. 123

Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 3. november 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«På bakgrunn av det kunnskapsgrunnlaget departementet har gjennom ulike utredninger de siste årene mener statsråden at det er tilstrekkelig å skrive et brev til kommunene, eller vil statsråden på annet vis se til at kunnskapen og praktiseringen av lovverket styrkes i kommunene, samt sikre god kvalitet i det kommunale barnevernet?»

BEGRUNNELSE:

Barne- og likestillingsminister Horne uttaler til VG nett (25.10.17) at hun i et brev til alle landets kommuner presiserer hva kommunene kan overlate til private tilbydere av barnevernstjenester. Brevet er et svar på en to år gammel henvendelse fra Fylkesmannen i Nordland, som i 2015 hadde konkrete spørsmål rundt hva loven tillater å sette ut til private. I mellomtiden har regjeringen mottatt to utredninger om temaet. I fjor advarte Vista Analyse om et uklart lovverk og enorme profittmuligheter. Åtte av ti

kommuner kjøper barnevernstjenester fra private aktører, ifølge en rapport fra Vista Analyse. Kostnadene nådde i fjor 478 millioner kroner, ifølge tall fra SSB. Arbeidet har, ifølge Horne, tatt tid fordi departementet har ventet på å få rapportene. Hun vedgår at kunnskapen og praktiseringen av lovverket ikke er god nok.

Svar:

På bakgrunn av representantens begrunnelse for spørsmålet legger jeg til grunn at spørsmålet er knyttet til kommunenes bruk av private aktører på barnevernområdet.

Vi har en lang tradisjon for å benytte private aktører i barnevernet, og de private er viktige bidragsytere i barnevernet. Samtidig er det viktig at private benyttes på en lovlig og god måte. Dette innebærer blant annet at kommunene må ha nødvendig styring og kontroll, og at alle bruk av private skjer innenfor faglig forsvarlige rammer. I tillegg er barnevernet avhengig av tillit, og det er viktig at

det ikke kan skapes tvil om grunnlaget for barnevernets vurderinger og beslutninger.

Som det fremgår av begrunnelsen har departementet nylig sendt et brev om kommunenes bruk av private aktører. Brevet ble sendt til Bufdir med kopi blant annet til fylkesmennene og kommunene. I brevet understreker departementet at kommunene ikke kan delegere eller legge oppgaver som innebærer utøvelse av offentlig myndighet til private aktører. Dette er i samsvar med tidligere uttalelser fra departementet. I brevet gir departementet også en relativt detaljert beskrivelse av hva dette innebærer. Departementet gir også en nærmere beskrivelse av hvordan kommunene kan la seg bistå av private aktører ved utførelse av oppgaver som innebærer utøvelse av offentlig myndighet.

Et brev fra departementet med avklaringer om kommunenes bruk av private er ikke tilstrekkelig. Dette er bakgrunnen for at departementet i brevet ba direktoratet om å følge opp overfor kommunene og fylkesmennene. Jeg forutsetter derfor at avklaringene vil bli fulgt opp av Bufdir som fagdirektoratet. Det samme gjelder fylkesmennene, som på barnevernområdet både har et lovpålagt ansvar for å gi kommunene råd- og veiledning, og ansvar for å føre tilsyn med kommunenes oppfyllelse av lovpålagte plikter etter barnevernloven. Jeg har allerede tatt opp brevet på et styringsmøte med fylkesmennene, og understreket for dem hvor viktig det er at de følger opp i sin kontakt med og oppfølging av kommunene.

Jeg vil også nevne at departementet tidligere i år sendte brev til Statens helsetilsyn med forslag til prioritering av temaer for landsomfattende tilsyn i 2019. I brevet ble

kommunenes bruk av private aktører satt opp på en prioritert liste over mulige temaer. Det er imidlertid Statens helsetilsyn som overordnet tilsynsmyndighet på barnevernområdet som velger tema for tilsynet.

Det er dokumentert at barnevernets bruk av private aktører ofte skyldes kompetanseutfordringer i tjenestene. Jeg har nylig lagt frem en kompetansestrategi for det kommunale barnevernet som nettopp har som formål å øke de ansattes kompetanse i utrednings- og tiltaksarbeid. Strategien inneholder en betydelig satsing på etter- og videreutdanning som skal bidra til at tjenestene blir bedre rustet til å håndtere krevende saker. Jeg har også varslet at det skal stilles tydeligere krav til kompetansen i tjenestene.

Departementets brev til Bufdir klargjør hva som er gjeldende rett på dette området. I lovproposisjonen til barnevernsreformen (Prop. 73 L (2016-2017)) ga departementet, med særlig vekt på fosterhjemfeltet, uttrykk for at det er behov for å vurdere nærmere på hvilke områder de private aktørene kan brukes, og hvordan det best kan sikres at det offentlige ivaretar sitt ansvar. Departementet ga også uttrykk for at formålet med en gjennomgang vil være å skape rammevilkår for private som ivaretar barna og familienes rettssikkerhet, som gir det offentlige nødvendig kontroll med tjenestene og innholdet i tjenestetilbudet og som sikrer at barnevernets ressurser brukes på en god måte. Det er et omfattende arbeid som med dette er satt i gang. Departementet vil komme tilbake til dette arbeidet senest når forslag til ny barnevernslov fremmes for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 124

Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk

Besvart 2. november 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Meiner statsråden det er eit forsvarleg og sømeleg krav å frata eit menneske mogelegheita til å kunne bli gravid for å kunne motta arbeidsavklaringspengar, og er statsråden villig til å tryggja eit unntak for slike tilfelle?»

GRUNNGJEVING:

Me kjenner til eit høve med ei kvinne som har fått avslag frå NAV på søknad om AAP fordi ho ikkje tek imot handsaminga for endometriosen ho er plaga av.

Handsaminga er enten å setjast i kjemisk overgangsalder eller å fjerne eggstokkar og livmor. Begge desse handsamingane er sterilisering enten kjemisk eller kirurgisk. Denne kvinna er tidleg i trettiåra og ønskjer å få barn. Kvinna kan per i dag bli gravid, men våger ikkje på grunn av dei økonomiske bekymringane NAV sitt AAP avslag gir henne. Her krev altså ein statleg etat at ei kvinne i fruktbar alder skal gjennomføre eit djupt livsendrande og framtidsendrande inngrep som sterilisering.

Svar:

Arbeidsavklaringspenger er en helserelatert og arbeidsrettet ordning. For å motta ytelsen må arbeidsevrnen være nedsatt med minst halvparten på grunn av sykdom, og mottakeren må ha behov for aktiv behandling, et arbeidsrettet tiltak eller etter å ha gjennomført behandling eller tiltak fortsatt ha behov for oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten. Alle som mottar ytelsen skal få jevnlig oppfølging fra etaten.

Det er legen som etter en konkret vurdering av den enkeltes medisinske tilstand anbefaler behandling. For at behandlingen skal gi rett til arbeidsavklaringspenger må

behandlingen bedre den enkeltes mulighet til å beholde eller skaffe seg arbeid. Arbeids- og velferdsetaten må så vurdere om dette vilkåret er oppfylt.

Jeg anser det ikke som hensiktsmessig at regelverket for arbeidsavklaringspenger skal detaljert angi hva slags medisinsk behandling som gir rett til arbeidsavklaringspenger. Jeg kan heller ikke ta stilling til de vurderinger som er gjort i den aktuelle enkeltsaken som representanten har tatt opp i sitt spørsmål.

I den grad den aktuelle personen mener at regelverket er feil anvendt, har vedkommende anledning til å klage. Klagen sendes det kontoret som fattet vedtaket i saken, og behandles av NAV Klageinstans.

SPØRSMÅL NR. 125

Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 8. november 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Er statsråden fornøyd med at bofellesskapene for utviklingshemmede nå nedbemanner i Bergen, og at beboere opplever at de får et dårligere tilbud, og at de ansatte får mindre tid til overlapping mellom vakter?»

BEGRUNNELSE:

NRK Hordaland brakte den 4. oktober og 25. oktober 2017 historien om en person med Downs syndrom som ikke lenger ville få bistand til å komme på treningssenteret som hun hadde benyttet i snaut ti år. I følge NRK kutter Bergen kommune i tjenestene til mennesker med utviklingshemming fordi kommunen prioriterer å bygge nye boliger. Helsetilsynets nasjonale tilsyn med tjenestene til voksne med utviklingshemming i 2017, avdekte mangelfulle tjenester i svært mange av kommunene som hvor det var tilsyn.

Svar:

Helse- og omsorgstjenesteloven pålegger kommunene å sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Tjenestene skal være forsvarlige, og være tilrettelagt slik at den enkelte pasient eller bruker gis et verdig tjenestetilbud. Dette betyr riktig behandling til riktig tid og i tilstrekkelig mengde.

I samsvar med prinsipper nedfelt gjennom kommuneloven står den enkelte kommune relativt fritt til å organisere sitt tjenestetilbud slik det måtte være mest hensiktsmessig ut fra lokale forhold og behov. Tilbudet må likevel være innenfor de krav som lovgivningen stiller, bl.a. kravet til forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Jeg vil for ordens skyld gjøre oppmerksom på at fylkesmannen gjennom helsetilsynsloven er tillagt myndighet til å føre tilsyn med helse- og omsorgstjenesten. Fylkesmannen i Hordaland har også bidratt inn i det landsomfattende tilsynet med tjenestene til voksne med utviklingshemming som representanten er inne på, som bl.a. omfattet to bydeler i Bergen. Jeg kan i den sammenheng opplyse om at fylkesmennene følger opp kommuner hvor det er påpekt lovbrudd, og er godt i gang med denne oppfølgingen. Der det er funnet omfattende svikt i kommunens ledelse og kvalitetssikring av tjenestene til mennesker med utviklingshemming, kan det være nødvendig med et større endringsarbeid.

Jeg mener funnene i tilsynsrapporten var alvorlige og uakseptable. Denne regjeringen har tidligere i år innført forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. Denne forskriften pålegger lederne i kommunene å arbeide med kvalitetsforbedring. Jeg forventer derfor at kommunene leser nøye gjennom tilsynsrapporten og bruker den aktivt i sitt forbedringsarbeid. Jeg vil også ta opp funnene i tilsynsrapporten med KS, og regjeringen vil følge opp saken i arbeidet med den nye strate-

giplanen for likestilling av personer mer funksjonsnedsettelser.

SPØRSMÅL NR. 126

Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigrid Simensen Ilsøy

Besvart 2. november 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Kan statsråden gjøre rede for hvilke minimumskrav som gjelder med hensyn til lønn, pensjonssparing/-opptjening, arbeidstid, og annet innhold i arbeidskontrakten, for lønnstakere i Norge som hverken omfattes av tariffavtale eller allmenngjort tariffavtale?»

Svar:

Arbeidsmiljøloven inneholder ikke regler om lønn og pensjon. Det er ikke lovbestemte minimumsregler om lønn i Norge utenfor de allmenngjorte områdene. Lønn avtales mellom partene, enten individuelt eller i tariff-

avtaler. Enkelte lovbestemmelser kan ha betydning for lønnsforhold, eksempelvis arbeidsmiljøloven §§ 14-12 a om likebehandling ved utleie og 10-6 (11) om overtidstillegg.

I tillegg til pensjon etter folketrygden (folketrygdloven), har den enkelte krav på tjenestepensjon iht. reglene om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjon utover dette avtales mellom partene. Reglene om obligatorisk tjenestepensjon er finansministerens ansvarsområde.

Når det gjelder arbeidstid, har arbeidsmiljøloven regler om dette i kapittel 10. Arbeidsmiljøloven har for øvrig regler om at det skal inngås skriftlig arbeidsavtale i alle arbeidsforhold. Her skal de vesentlige betingelsene fremkomme, se §§ 14-5 og 14-6.

SPØRSMÅL NR. 127

Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk

Besvart 6. november 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Regjeringa er uroa for arbeidslause si manglande vilje til å flytte for å få seg jobb og varslar i den samanheng at NAV i sterkare grad enn før skal ta i frå folk dagpengane sine om dei ikkje flyttar.

Korleis skal reglane i NAV strammas til, og kva veit statsråden om effektane av ein slik oppfordring til NAV, all den tid ho ga NAV liknande oppfordring nokre år tilbake?»

GRUNNGJEVING:

Anniken Hauglie presenterte ein rapport om arbeidslauses vilje til å flytte for å få seg ny jobb på Politisk kvarter, NRK P2 26.10.2017. Ho uroa seg over at ikkje fleire arbeidsløse er villige til å flytte. No varslar statsråden at NAV oftare enn før skal ta fra folk dagpengane om dei ikkje flyttar. Både Hauglie og hennar forgjengar Robert Eriksson gjorde same oppfordring nokra år tilbake, men det framstår som om det er lite kjennskap til kva virkning dei har hatt.

Svar:

Regjeringas fremste oppgåve og engasjement er å bidra til at fleire jobbar skapast, og sikre at fleire kommer seg i jobb. Eg er også oppteke av at arbeidsgjevarane skal få tilgang på kompetent arbeidskraft når dei treng å rekruttere nye medarbeidarar. Dess raskare arbeidsgjevarane får tilsett nye medarbeidarar dess raskare vil arbeidsløysa kunne bli redusert. Arbeids- og velferdsetaten skal sjå på dagpengane som eit verkemiddel som dei bør nytta om det er naudsynt for å sikre arbeidsgjevarane tilgang på arbeidskraft. Det er særleg viktig når vi no ventar god vekst i sysselsettinga.

For å ha rett til dagpengar, er det ein hovudregel at mottakaren er ein reell arbeidssøklar, dvs. er villig og i stand til å ta eit kvart arbeid, kor som helst i landet. Denne regelen er ikkje ny.

Kravet om geografisk mobilitet inneber at ein ser heile landet som ein arbeidsmarknad. Stønadsmottakarane må difor som hovudregel vere villige til å flytte eller pendle for ta arbeid der det er arbeid. Arbeidslause som søker dagpengar må opplyse om dei søker arbeid i heile landet, eller berre er lokale arbeidssøklarar. Ein som søker dagpengar og ikkje vil akseptere geografisk mobilitet fyller ikkje vilkåret om å vere reell arbeidssøklar og vil få avslag på søknaden om dagpengar eller vil få dagpengane stansa.

Dersom alder eller sterke sosiale omsyn som svak helse, omsorgsansvar for små barn eller pleietrengjande i nær familie, kan ein likevel reknast som reell arbeidssøklar sjølv om ein berre søker arbeid innafor eit avgrensa geografisk område. Søklarar som etter dette fyller vilkåra for å vere lokale arbeidssøklarar, er unntatt frå kravet om å måtte flytte eller pendle. Dei fleste er klar over krava i lova og følgjer desse. Det er difor ein liten del av dagpengemottakarane som mister retten til dagpengar som følge av at dei avviser tilbod om arbeid.

Forlenga ventetid eller tidsavgrensa bortfall kan vere aktuelt når dagpengemottakaren til dømes utan rimelig grunn sjølv har sagt opp eit arbeidsforhold eller er sagt opp på grunn av forhold ein sjølv er skuld i, eller utan rimeleg grunn takkar nei til tilbod om arbeid eller eit arbeidsmarknadstiltak. Døme på «rimelig grunn» kan vere om arbeidet berre er provisjonsløna, er særleg risikofylt, løna vesentlig under tariff eller sedvane eller at søklar har avtale om å starte i eit anna arbeid som etter ei samla vurdering er minst like sikkert.

Vente- eller bortfallsperioden er 12 veker første gong ein utan rimeleg grunn sjølv har sagt opp eller har takka nei til tilbod om jobb eller tiltak. Om dette gjentar seg i ein periode på 12 månader, aukar perioden utan dagpengar frå 12 til 26 veker. I 2016 har etaten gjeve om lag 16 000 vedtak om forlenga ventetid eller tidsavgrensa bortfall til dagpengar.

Regjeringa ga signal om ei konsekvent praktisering av dagpengeregulverket då arbeidsløysa auka i fleire fylke på

Sør- og Vestlandet medan fleire andre fylker hadde nedgang i arbeidsløysa. Etaten har intensivert arbeidet med å hjelpe arbeidsgjevarane med å få tak i arbeidskraft både ved eigne marknadsteam, direkte tilvising av arbeidssøklarar, formidlingsmesser mv. Det har resultert i at omfanget av tilvisingar og overgang til arbeid har auka det siste året (januar-august).

Personar som går arbeidslause over lang tid, kan miste viktig kompetanse og av den grunn bli mindre etterspurde på arbeidsmarknaden. Lange periodar som arbeidslaus kan i seg sjølv bli oppfatta negativt av arbeidsgjevarane som ser etter arbeidskraft. Mobilitet kan difor vere viktig for at den einskilde kan bevare eller utvikle kompetansen og fortsatt vere attraktiv som arbeidskraft.

Eg meiner det er viktig at formidlingsinnsatsen og kravet om mobilitet ikkje må reduserast sjølv om arbeidsløysa fell også på Sør- og Vestlandet. Sjølv om arbeidsgjevarane i dag har relativt god tilgang på arbeidskraft kan situasjonen raskt endrast. Det er difor viktig at etaten er tett på oppgåva med å formidle til ledige stillingar, både av omsyn til arbeidsgjevarane som ønsker å rekruttere og av omsyn til den einskilde arbeidssøkjaren slik at perioden utan arbeid kan bli så kort som mogleg. Samtidig er eg opptatt av at Arbeids- og velferdsetaten skal praktisere det lov- og regelverk som er vedteke. Eg meiner det er særleg viktig at etaten følger opp kravet om at dagpengemottakarar skal vere reelle arbeidssøklarar og villige til å ta eit kvart arbeid eller delta i tiltak.

SPØRSMÅL NR. 128**Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 3. november 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Regjeringa har lagt fram framlegg til ny våpenlov, og det er viktig å klargjera om det nye forbudet hovudsakleg gjeld sivile utgaver av militære våpen eller om det går lenger.

Kan statsråden gjera greie for om det han har uttalt i pressemeldinga av 01.09.2017 om framlegget til ny våpenlov går lenger og/eller er i strid med innhaldet i proposisjonen, og korleis våpeneigarar som har halvautomatiske rifler skal forhalde seg til proposisjonen?»

GRUNNGJEVING:

Eg har fått signal frå fleire hald om at regjeringas framlegg til ny våpenlov ikkje er lett å tolke når det gjeld mellom anna halvautomatiske rifler. Sitat frå pressemeldinga frå justisminister Amundsen 01.09.2017:

"I lovforslaget er det foreslått å innføre et forbud mot halvautomatiske rifler som opprinnelig er konstruert for helautomatisk funksjon eller for militæret eller politiet. –Forbudet skal gjelde for allerede tildelte våpentillatelser og vil omfatte den våpenkategorien som ble benyttet til ugjerningen på Utøya den 22. juli 2011. Det er foreslått å gi unntaksregler på strenge vilkår for blant annet enkelte former for sportsskyting og våpensamlere, sier Amundsen."

Eg har fått opplyst at problemet med denne formuleringa er at det våpenet som vart nytta på Utøya var ein Ruger Mini, eit våpen som ikkje opprinneleg har vore konstruert for heilautomatisk eld eller for militæret eller politiet. Ein kan derfor lure på kva som eigentleg skal forbys, om det er sivile jaktvåpen som Ruger Mini og tilsvarende halvautomatiske rifler, eller om det er dei militære våpna som uansett allereie er forbodne og som ein berre kan få dispensasjon til å kjøpe om ein driv med dynamisk sportsskyting. I det siste tilfellet blir det i praksis inga endring. Viss derimot også sivile halvautomatiske jaktrifler blir forbodne er det viktig å få klargjort grunngjevinga for dette, samt kva som skjer med dei som allereie har slike våpen. Det er mange som lurar på om desse vil få inndratt våpna sine, eller om dei vil kunne behalde dei utan høve til å selge dei vidare. Våpna har stor økonomisk verdi, så viss våpna skal inndragast og eventuelt destruerast blir det eit spørsmål om staten skal betale erstatning for inndregne/destruerte våpen. Ikkje minst bør statsråden gi ei grunngjeving for kvifor desse våpna skal bli ulovlege og inndregne sjølv om dei ikkje tilhøyrrer gruppa av våpen konstruerte for heilautomatisk eld eller for militæret eller politiet. Det er dessutan verd å nemne at statsministeren har vist til dyktige norske sportsskyttarar i verdsklasse, og

at vi framleis skal ha dette. Ho la vekt på at dei som konkurrerer på internasjonalt nivå skal kunne halde fram med sporten sin. Då er det verd å kommentere at ingen kan koma opp i eit høgt internasjonalt nivå utan å ha fått høve til å øve først. For å øve seg opp må ein ha tilgang til aktuelle våpen også før ein når dette høge internasjonale nivået. Ikkje minst er det gjerne slik at mange satsar innan ein sport og at berre nokre få av desse når eit sær høgt nivå. Dette tek tid, og det kan vera vanskeleg å plukke ut tidleg kven som kjem til å lukkast mest. Det kan hende uttalelsen frå statsråden og statsministeren var ubetenksame, men medlemmar av regjeringa bør tenkje over korleis uttalelsane deira blir tolka av dei som uroar seg for lovendingar som kan ramme dei sjøve og aktiviteten dei driv med. Det er ønskjeleg at justisministeren klargjer kva regjeringa meiner.

Svar:

Jeg takker for spørsmålet, som gjelder et sentralt tema i forslaget til ny våpenlov. Det foreslåtte forbudet har som formål å ramme sivile utgaver av stridsvåpen og eventuelt andre halvautomatiske rifler med tilsvarende konstruksjon og egenskaper, siden disse våpnene har det største skadepotensialet. Dette gjelder uavhengig av om våpenet er laget for militært eller sivil bruk. Det er våpenets farlige egenskaper som er det sentrale.

Enkelte sivilproduserte halvautomatiske rifler er en videreutvikling av våpenkonstruksjoner som opprinnelig er konstruert for militæret eller politiet. I premissene til lovforslaget er det presisert at også denne kategorien halvautomatiske rifler vil være omfattet av forbudet etter som våpenet har de samme farlige egenskaper

som stridsvåpen, selv om de selges på det sivile markedet. Pressemeldingen av 1. september 2017 gav således en dekkende beskrivelse av innholdet i proposisjonen.

I lovforslaget er det for øvrig gitt forskriftshjemmel til å fastsette nærmere regler om hvilke halvautomatiske rifler som skal være godkjent til henholdsvis jakt og sportsskyting, slik at regelverket blir forutsigbart for den enkelte våpeneier. Forskriftsreglene vil på vanlig måte sendes på alminnelig høring før de vedtas.

Det er også foreslått overgangsordninger for de våpeneierne som vil bli omfattet av forbudet, slik at de skal få rimelig tid til å kunne innrette seg etter et forbud.

SPØRSMÅL NR. 129**Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sandra Borch****Besvart 3. november 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Kan statsråden redegjøre for hvilke tiltak som iverksettes for å ivareta bønder med store avlingsskader, og påfølgende økonomiske tap, i spesielt vanskelige år?»

BEGRUNNELSE:

Landbruket i Norge, og spesielt i Nord-Norge er svært klimautsatt og det er store årlige variasjoner i overvintringsskader og påfølgende avlinger. Det er viktig for et levedyktig landbruk at det finnes ordninger som målrettet kan avhjelpe i vanskelige år. I 2015 ble ordningen til reparasjon av vinterskade på eng fjernet.

Det er i år store avlingsskader i Nord-Norge. Dette har ført til store merutgifter og slitasje på maskiner for svært mange bønder, særlig i Nord-Norge. Flere av disse må nå kjøpe før fra Sverige.

Svar:

Over jordbruksavtala er det framleis ei særskilt ordning som gir bøndene økonomisk kompensasjon for klimarelaterte avlingsskader i planteproduksjon. Løyvinga er i budsjettet for 2017 på 43 mill. kroner. Både på deler av Vestlandet og i Nord-Noreg har det i år vore krevjande dyrkings- og haustingsforhold og det er dessverre ein god

del avlingsskader. Føremålet med denne ordninga er ikkje å gi full økonomisk kompensasjon for heile tapet, men å hjelpe dei skadelidte gjennom ein vanskeleg økonomisk situasjon. Det blir derfor gitt kompensasjon for avlingstap opp til 70 pst. av avlinga i eit normalår.

Ordninga med tilskott til reparasjon av vinterskadd eng er ei anna ordning. Denne ordninga blei avvikla i jordbruksoppgjæret 2015, som ein del av jordbruksavtala mellom staten og Norges Bondelag det året. Avviklinga blei gjort mellom anna som ein del av arbeidet med å forenkle verkemidla over jordbruksavtala. Andre moment som avtalepartane la vekt på var at reparasjon av vinterskadd eng uansett vil være i bonden si interesse for å sikre naudsynt før til komande vinter, samstundes med at ny teknologi har redusert kostnadane til reparasjon. Ordninga med tilskott til reparasjon av vinterskadd eng kravde òg store forvaltnings- og kontrollressursar samanlikna med størrelsen på tilskottet.

Partane i jordbruksoppgjæret var derfor einige om å avvikle ordninga, samstundes som arealtilskott grovfør i sone 6 (Nordland og store deler av Troms) blei auka med 4 kroner per dekar. Dette vart gjort for å kompensere for bortfall av tilskott til reparasjon av vinterskadd eng i denne landsdelen. Frå før har jordbruket i dei nordlege fylka høgare satsar innafor fleire tilskott for å kompensere for vanskelege klimatiske høve.

SPØRSMÅL NR. 130**Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 2. november 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Ifølge Medisinsk fødselsregister blei 196 barn fødd under transport i fjor. Det er nesten dobbelt så mange som året før og det høgaste talet på åtte år. I tillegg blei 176 barn fødd uplanlagt heime.

Er dette tal som bekymrar helse- og omsorgsministeren, meiner han at transportsfødslar er trygge og uproblematisk eller planlegg regjeringa å gjere tiltak for å redusere risikoen for transportsfødslar og uplanlagde hei-

mefødslar i Norge, og slik sikre likeverdig og trygg fødselsomsorg i heile landet?»

Svar:

Å føde utenfor planlagt fødested oppleves ofte dramatisk, spesielt hvis det ikke er fagfolk til stede, og er ikke en ønsket situasjon. Heldigvis viser flere studier av transportsfødslar at det som regel går bra med mor og barn. Fødslar som Medisinsk fødselsregister kategoriserer som uplan-

lagte fødsler utenfor institusjon består, i tillegg til transportfødsler, av kategoriene «uplanlagte hjemmefødsler» og «annet og ukjent sted». Når det gjelder alle disse gruppene samlet, er det studier som viser høyere dødelighet hos barna. Det er derfor all grunn til å intensivere innsatsen for å sikre at flest mulig fødsler skjer på planlagt fødested og med fagpersoner tilstede.

Et godt eksempel er fødetilbudet i Nordfjord og Lærdal der fødetilbudet ble lagt ned for fem år siden og erstattet

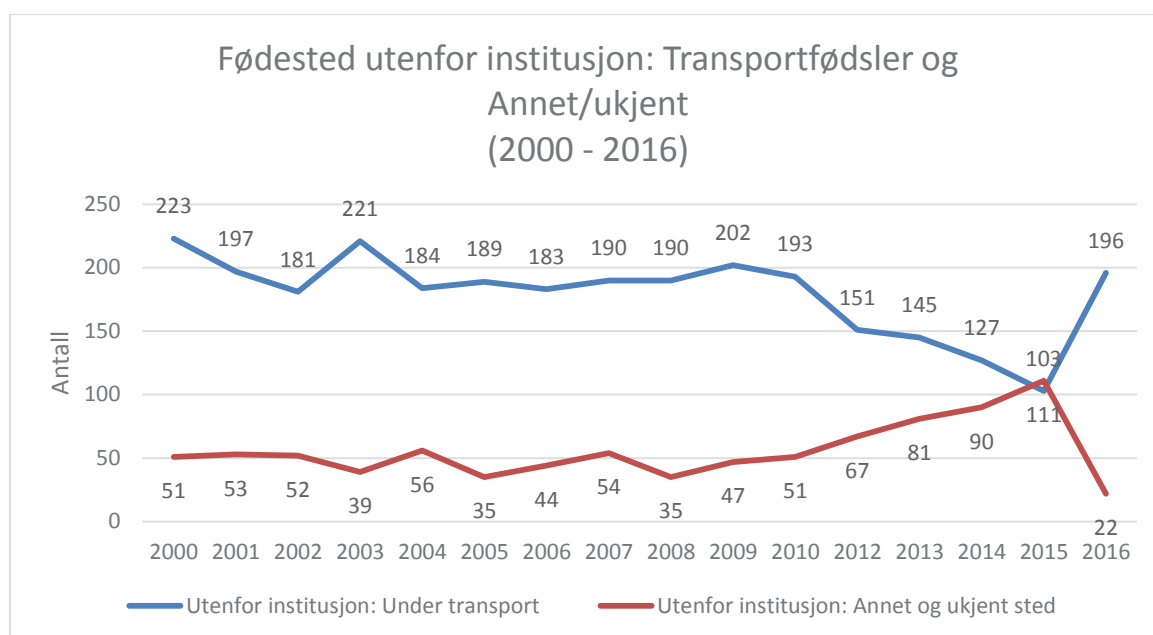
av «god start» enheter på sykehusene med jordmødre i beredskap. Leder av «god start» enheten i Nordfjord uttaler til NRK i september i år at mellom fem og ti kvinner årlig har født i ambulansse eller inne på «god start» enhetene, og alle har hatt jordmor til stede.

Statistikken fra Medisinsk fødselsregister (MFR) over uplanlagte fødsler utenfor institusjon, viser fra 1999 bare små endringer fra år til år, og andelen har ligget mellom 0,6 og 0,7 % av alle fødsler.

Fødselsår	Totalt antall fødte	Hjemme ikke planlagt, under transport, annet/ukjent	
		Antall utenfor institusjon, ikke planlagt	Andel utenfor institusjon, ikke planlagt
1999	59767	383	0,6
2000	59703	449	0,8
2001	57268	398	0,7
2002	56249	368	0,7
2003	57393	446	0,8
2004	57789	382	0,7
2005	57479	358	0,6
2006	59244	372	0,6
2007	59235	429	0,7
2008	61450	413	0,7
2009	63004	424	0,7
2010	62593	444	0,7
2011	61320	365	0,6
2012	61367	394	0,6
2013	59982	400	0,7
2014	60026	411	0,7
2015	59931	353	0,6
2016	60047	395	0,7

Fra 2009 har det vært en tilsynelatende nedgang i transportfødsler og en samtidig økning i kategorien «annet og ukjent sted». Medisinsk fødselsregister har informert meg om at de derfor har startet et kvalitetssikrings-

arbeid. Institusjonene er kontaktet og riktig fødestedstype er blitt registrert utfra nye innhentede opplysninger. En stor andel av de med fødested «Annet/ukjent» er dermed blitt reklassifisert som transportfødsler.

De korrigererte tallene viser at antallet transportfødslar i 2016 er på samme nivå som i perioden før 2009. Det er en feil i de elektroniske meldesystemene til MFR som har for-

årsaket denne feilklassifisering. Årganger før elektronisk fødselsmelding ble gradvis innført (fra 2006) er trolig ikke rammet.

SPØRSMÅL NR. 131

Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 2. november 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Kan samferdselsministeren stadfeste opplysningane han kom med i Stortinget 25/10-17 om at regjeringa ventar på Kystverket sitt "go" for å gjere beslutning om vidare tiltak for Ubåten utanfor Fedje, eller om det er slik Kystverket skriv på sine nettstader, Kystverket som ventar på regjeringa besltuning om hovedtiltak og vidare tiltak?»

GRUNNGJEVING:

Samferdselsministeren uttalte i Stortinget 25/10-17 at regjeringa må vente på Kystverket sitt "go" for å gjere beslutning om vidare tiltak for ubåten utanfor Fedje. Kystverket skriv imidlertid på sine nettsider at "sjøbunnen vil være tilstrekkelig stabil for vidare tiltak ved utgangen av 2017", og "Kystverket avventer beslutning om hovedtiltak og vidare arbeid".

Ei støttefylling måtte etablerast uansett kva vidare miljøtiltak ein skulle velge. Mitt spørsmål har vore kvifor regjeringa ikkje har planlagt vidare tiltak, mens støttefyllinga sette seg. Det er ny informasjon at vidare tiltak er avhengig av støttefyllinga, det er ny informasjon at regjeringa avventar "go" frå Kystverket og det er også i strid med det Kystverket har opplyst om på sine nettsider.

Svar:

Det viktigaste for regjeringa er å sikre ei miljømessig trygg og forsvarleg handtering av kvikksølvforureininga i og ved vraket av U-864.

Vi vil difor vere sikre på at den støttefyllinga som blei etablert i 2016 har sett seg og fått naudsynt styrke, før vi konkluderer med vidare tiltak.

Som eg informerte om i mitt svar til representanten Kjersti Toppe sitt spørsmål nr. 1524 (2016-2017) for skriftleg svar i august i år om same sak, er det berekna at støttefyllinga og havbotnen under fyllinga må setje seg i halvanna år før havbotnen er so sterk at ein kan starte opp vidare arbeid med miljøtiltak ved vraket. Dette er i tråd

med det Kystverket skriv på si Facebook-side om U-864 den 23. juni, nemleg at det er "forventet at sjøbunnen vil være tilstrekkelig stabil for vidare tiltak ved utgangen av 2017".

Som eg også har opplyst vert konsolideringa av støttefyllinga monitorert med måleinstrument i fyllinga og havbotnen. Siste planlagde avlesinga er til årsskiftet. Avlesingane av instrumenta fram til no tyder ikkje på at det er noko problem med fyllinga. Men vi vil vere sikre og difor vil vi ikkje setje i verk eit arbeid før vi har resultat frå den siste planlagde avlesinga ved årsskiftet som viser at styrken faktisk er oppnådd og er stabil. Som eg sa i Stortinget sin spørjetime 25. oktober i år:

"Nå skal Kystverket monitorere de tiltakene vi har satt i gang – vi har altså gjort fysiske ting – og så skal vi ta en endelig beslutning når vi ser at dette er stabilt.»

Eg kan ikkje sjå at det er noko motsetnad mellom dette og at Kystverket på sin nettstad i ei oversikt over kronologien i saka seier at dei «avventer beslutning om hovedtiltak og vidare arbeid.»

SPØRSMÅL NR. 132**Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Masud Gharahkhani****Besvart 8. november 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hva vil helseministeren gjøre for å få slutt på uverdige forhold for pasienter og pårørende som har rett på pasientreiser?»

BEGRUNNELSE:

I Drammens Tidende 27.10.2017 velger en kvinne og hennes kreftsyke mann å dele historien om hvordan de ble behandlet av Pasientreiser. Pasientreiser ville stue fem eldre og syke mennesker inn i en vanlig drosje. Jeg velger å legge ved hele hennes historie her, for å få frem alvor og den uverdige behandlingen av våre eldre som jeg mener er totalt uakseptabelt:

«Til vår store forferdelse var det ikke en maxidrosje, men en vanlig drosje fra taxiselskapet, og sjåføren la seteryggen bak fremover, dro opp et par ekstraseter og ba oss krype inn, «ikke jeg», sa den nyopererte 81-åringen med stiv, krokete rygg, «Ikke jeg», sa damen med staver, dårlig balanse og to dårlige knær, «ikke jeg», sa mannen som hadde fått lagt inn nytt kateter, «ikke jeg», sa kreftpasienten som var kvalm og smertebelastet, og «ikke jeg», sa ledsager med to kunstige hofter, hvorav en hadde luksert tre ganger.»

Pasient- og brukerombud Anne-Lene Egeland Arnesen mener det kvinnen og hennes mann har opplevd ikke er enestående. Hun mener dette er måten Pasientreiser har rigget seg på. «Det er skremmende hvordan et system som skal betjene og ivareta syke menneskers behov for transport er så firkantet, lite empatiske og lydhøre, sier Egeland Arnesen.»

SPØRSMÅL NR. 133**Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 1. november 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Kan statsråden klargjøre hensikten med oppgavene til det planlagte miljø- og oljevernssenteret i Lofoten og Vest-

Svar:

Pasientenes rettigheter knyttet til pasientreiser er regulert i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6 og i Forskrift om pasienters, ledsageres og pårørendes rett til dekning av utgifter ved reise til helsetjenester (pasientreiseforskriften). Dersom pasientens helsetilstand gjør det nødvendig må det aktuelle helseforetaket tilrettelegge transporttilbudet for å møte disse særskilte behovene. Det er behandler som skal vurdere dette behovet og kommunisere det til pasientreisekontoret. De må igjen vurdere i hvilken grad samkjøring kan benyttes, og tilrettelegge reise med en rimelig grad av ventetid for pasientene før reisen gjennomføres. Jeg har merket meg oppslaget i Drammens Tidende som representanten viser til i sitt spørsmål. Departementet har forelagt denne konkrete saken for Vestre Viken HF. De beklager den belastning håndteringen av pasientreisen har påført de aktuelle pasientene. Helseforetaket har orientert om at det her har skjedd flere feil i rutinene for bestilling av reisen. Feilene ble registrert i helseforetakets avvikssystem, og rutinene er nå i følge helseforetaket gjennomgått på nytt. Flere tiltak er iverksatt for å unngå liknende tilfeller i fremtiden. For meg er det viktig at alle som har behov for transport i forbindelse med helsetjenester skal bli møtt på en respektfull og verdig måte hos pasientreisekontoret, og få tilrettelagt sin reise på egnet måte. Dette er særlig viktig når behandler har vurdert at pasientens helsetilstand krever en særskilt oppfølging. Jeg har merket meg at helseforetaket har beklaget sin håndtering av denne aktuelle saken, og at de har gått gjennom sine rutiner og iverksatt tiltak for å unngå tilsvarende situasjoner i fremtiden.

erålen, samt si noe om når regjeringen planlegger å publisere styringsdokumentene senteret skal arbeide etter?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i forslag til statsbudsjett satt av 27 millioner kr. for å etablere et miljø- og oljevernssenter i Lofoten og Vesterålen. Dette skal bli et nasjonalt kompetansesenter med mål om å styrke innsatsen for et rent hav gjennom arbeid med oljevern og marin forsøpling. Venstre støtter etableringen ut fra denne intensjonen, og imøteser særlig en større satsing mot marin plastforsøpling.

I senere tid har det imidlertid blitt skapt usikkerhet om hensikten med og oppgavene til senteret er et renere hav eller tilrettelegging for oljevirkosomhet i Lofoten, Vesterålen og Senja. Det er viktig at statsråden klargjør hensikten med og oppgavene til det planlagte senteret.

For at senteret skal ha legitimitet blant aktørene det skal jobbe med er det viktig at det ikke er tvil om senterets mål og oppgaver, og at disse synliggjøres for offentligheten.

Svar:

I tråd med Sundvolden-erklæringen forbereder regjeringen nå etableringen av et oljevern- og miljøssenter med planlagt oppstart fra 1.1.2018. Senteret skal etableres i Lofoten/Vesterålen med en målsetning om å bli et ledende

nasjonalt kompetansemiljø innenfor arbeidet med oljevern og marin plastforsøpling.

Aktuelle oppgaver for senteret vil bl.a. være å:

- Tilby oversikt over best tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap innenfor oljevern og marin forsøpling.
- Arbeide for å fremme kunnskap, kostnadseffektive og miljøvennlige teknologier og metoder for arbeidet med oljevern og mot marin plastforsøpling.
- Være en kunnskapsformidler, rådgiver og pådriver for utvikling innenfor temaene.
- Tilby kundene sine tilgang til tverrfaglige nettverk, verktøy for problemløsning/nytenkning, oversikt over kunnskapsgrunnlaget og beste praksis innen oljevern og marin plastforsøpling.
- Veilede om, tilrettelegge for og gjennomføre tiltak knyttet til opprydding av marin forsøpling i samarbeid med relevante fagmyndigheter.

Senteret etableres som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter med en delt etablering mellom Vågan kommune (kompetansesenter) og Hadsel kommune (FoU/praktiske oppgaver). Sentrale styringsdokumenter vil være virksomhetsinstruks og tildelingsbrev. Disse vil bli tilgjengelig ved senterets oppstart.

SPØRSMÅL NR. 134

Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 3. november 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hva er begrunnelsen for den omfattende omorganiseringen av SSB og i hvilken grad skjer endringene etter skriftlig eller muntlig samtykke fra departementet?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen satte for et år siden ned et utvalg til å gjennomgå statistikkloven og har som medlemmer fageksperter og representanter fra departementene og partene i arbeidslivet. Utvalget skal legge fram sin rapport mot slutten av dette året. På bakgrunn av dette arbeidet skal Stortinget ta stilling til hva vi ønsker Statistisk sentralbyrå skal være og hva slags samfunnsoppdrag institusjonen skal utføre.

Men parallelt med dette lovarbeidet er det satt i gang et omfattende arbeid med omorganisering av Statistisk

sentralbyrå. Dette arbeidet omfatter både statistikkproduksjonen og forskningsvirksomheten. Jeg kan ikke se at det står noe om rammene for en slik omorganisering i Finansdepartementet sentrale styringsdokument for Statistisk sentralbyrå, Tildelingsbrevet, for 2017. Tildelingsbrevet inneholder imidlertid følgende formulering:

«Vurderinger av eventuelle organisatoriske endringer av større omfang skal forelegges departementet på et tidlig tidspunkt av prosessen.»

Statistisk sentralbyrå er en svært viktig samfunnsinstitusjon med en sentral plass i norsk samfunnsplanlegging. Det gjelder både statistikkproduksjonen og forskningsvirksomheten. SSB har bygd opp økonomiske modeller som står helt sentralt i arbeidet i Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene, som nylig rundet 50 år. Modellene og SSBs analyser bidrar til tillit mellom parte-

ne i arbeidslivet, ved at man blir enige om faktagrunnlaget for inntektsoppgjørene.

Statistisk sentralbyrå har utviklet modeller som er sentrale for beslutningsgrunnlaget for regjering og Storting på viktige områder:

- analyser av den makroøkonomiske utviklingen
- analyser av ulike skatteopplegg, bl.a. fordelingsvirkninger av disse.
- analyser av utslipp av forurensende stoffer og stoffer som påvirker det globale klimaet
- analyser av befolkningsutviklingen framover
- analyser av bærekraften i offentlige finanser.

Omorganiseringen i har i følge media skapt en tiltakende uro i Statistisk sentralbyrå. Også fra partene i arbeidslivet, og fra andre sentrale samfunnsaktører, har det kommet bekymringsmeldinger om nedprioritering av de økonomiske modellene fra ledelsen i Statistisk sentralbyrå.

Det er bekymringsfullt om mange av de beslutningene som naturlig vil inngå i Stortingets behandling av loven i praksis være tatt før Stortinget får saken på bordet. De nye forskerkriteriene for SSB, som er gitt tilbakevirkende

kraft, kan gå ut over SSBs evne og kapasitet til å gjennomføre sitt samfunnsoppdrag.

Svar:

Statistisk sentralbyrås (SSBs) oppgaver og samfunnsoppdrag følger av statistikkloven. Her fremgår det blant annet at SSB skal produsere statistikk og analyser av viktighet for det norske samfunnet, med så høy kvalitet og så effektivt som mulig.

SSB har selv igangsatt et arbeid for å modernisere statistikkproduksjonen og styrke den faglige standarden på egen forskning. Som en del av dette arbeidet har administrerende direktør arbeidet med flere organisatoriske endringer i virksomheten.

SSB har orientert departementet om prosessene gjennom den ordinære styringsdialogen. Departementet har i denne dialogen understreket at SSB må ivareta sitt viktige samfunnsoppdrag. Det innebærer leveranser til ulike departement, til Stortinget, til partene i arbeidslivet og til samfunnet generelt.

For å forsikre meg om at SSB fortsatt kan levere god, relevant og uavhengig statistikk og analyser hadde jeg denne uken et møte med administrerende direktør Meyer for å få nærmere orientering om situasjonen. Jeg har invitert Meyer til et nytt møte i neste uke.

SPØRSMÅL NR. 135

Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigrid Simensen Ilsøy

Besvart 1. november 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«I år har det vært flere dødelige angrep av løshund på sauer, blant annet i Hemsedal i sommer. Hunder av rasen husky står bak flere av disse angrepene, og det reageres av flere på at det i Norge er lovlig med polarhunder som ikke benyttes i næring eller dokumentert sport.

Hvilke krav stilles til eiere av hunder av rasen husky og raser med tilsvarende egenskaper for å ivareta hensynet til ville og tamme dyr, og vil statsråden med bakgrunn i nevnte hendelser stille strengere krav til hundehold av slike hunderaser i Norge?»

Svar:

Lov om hundehold som trådte i kraft 1. januar 2004 (hundeloven) har til formål å bidra til å fremme et hundehold

som varetar hensyn til sikkerhet, trygghet, alminnelig ro og orden. Den gir regler for hvordan hundeholdet skal utøves av den enkelte for å vareta slike hensyn. Disse reglene gjelder for alle hundeholdere uansett hundens rase. Videre gir loven regler for hvordan enkeltpersoner og det offentlige kan forholde seg til hundehold som ikke gir tilstrekkelig sikkerhet, trygghet, alminnelig ro og orden.

Det følger av loven at en hundeholder skal vise aktomhet for å unngå at hunden volder skade på folk, dyr, eiendom eller ting. Videre er det bestemmelser som setter vilkår for å la hund være løs og sikring av hund ved båndtvang mm, herunder en generell båndtvangsbestemmelse for å forhindre at hund jager eller skader husdyr eller vilt. Kommunene kan gi forskrifter om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet.

Det er forbudt å holde eller innføre enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr. I forskrift (hundeforskriften) er det gitt forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder. Rasene som representanten peker på i sitt spørsmål, er ikke blant de forbudte hundrasene etter forskriften.

Jeg vil for øvrig vise til at Stortinget har bedt regjeringen komme tilbake til Stortinget med en helhetlig gjennomgang av hundeloven for å sikre at reglene om hundehold bygger på et godt og velfundert grunnlag. Saken er under behandling i departementet, og regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 136

Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 3. november 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hvordan vurderer statsråden trafikksituasjonen på veinettet i Follo som følge av stengning av E6 Nordbyttunnelen, hvilke tiltak vil iverksettes for å bedre situasjonen og vil det være mulig å forkorte rehabiliteringsperioden for arbeidene i tunnelen?»

BEGRUNNELSE:

Næringsliv og lokalbefolkning i Follo har over tid levd med trafikkaos som følge av stengning av E6 Nordbyttunnelen. Dette er en hovedårsak inn fra Europa som nå delvis lammes og sterkt påvirker det lokale trafikknettet. Ordførerne i Ski, Ås og Nesodden har løftet saken og hatt dialogmøter med Statens vegvesen (SVV), men det har så langt vært lite konkret fra Statens vegvesens av lovnader om bedring / tiltak.

Fylkesvei 156 Nessetveien er delvis lammet når trafikken ledes gjennom der. Statens vegvesen skal etter det undertegnede kjenner til sette opp en midlertidig rundkjøring i avkjøringen til Nesodden, men fylkesveien er på ingen måte beregnet for det trafikkmønsteret som geleides gjennom der. Det er derfor grunn til stille spørsmål ved hvorvidt det kan iverksettes andre tiltak i tillegg.

Fylkesvei 152 gjennom Ås har den senere tid vært nærmest uframkommelig på visse tidspunkt. Busser og biler stamper i kø, spesielt også når studentene skal krysse i fotgjengerfeltet fra studentboligene på Pentagon og til NMBU. Blant tiltak som det har kommet innspill på er blant annet statlige bidrag til finansiering av over- eller undergang i dette området. Det har også blitt stilt spørsmål ved hvorvidt den midlertidige innfartsparkeringsplassen på Korsegården er i bruk, hvordan staten har planlagt økt kollektivtransport i samarbeid med Ruter og om SVV har

informert om og tatt kontakt med Nettbuss Østfold for å ev bruke Timeekspressens linjer fra Korsegården direkte til Oslo hyppigere. Her kunne mange parkert på Korsegården og gått over til bussholdeplassen på E6, men det oppfordres ikke til det eller er ikke dimensjonert for det.

Det er også grunn til å stille spørsmål ved hvorfor et slikt rehabiliteringsarbeid (endring av skilting, ventilasjonsarbeid og lys mm) er planlagt å ta over to år og om det er mulig å forkorte denne perioden.

Svar:

Regjeringen er opptatt av å ta vare på infrastrukturen i landet. Derfor er satsingen på vedlikehold av både veg og jernbane økt kraftig de siste årene. For å øke sikkerheten og framkommeligheten i norske vegtunneler skal alle riksvegtunneler over 500 m utbedres i samsvar med kravene i tunnelsikkerhetsforskriften. Samtidig skal forfallet i tunnelene utbedres.

Vedlikeholdsarbeid medfører dessverre tidvis utfordringer for trafikantene. Jeg er opptatt av at framkommeligheten ivaretas på en god måte, samtidig som vi skal gjennomføre vedlikeholdsoppgavene kostnadseffektivt og rasjonelt.

Første fase av utbedringsarbeidene i Nordbyttunnelen på E6 i Akershus ble utført i 2014/2015. Arbeidene på hovedfasen startet i september 2017 og er planlagt fullført våren 2019. I hovedsak gjennomføres arbeidene som nattarbeid. Noen av arbeidene er imidlertid så omfattende at de krever at tunneløpene er stengt hele døgnet. Den viktigste årsaken til dette er omfattende masseuttak for å få plass til nytt ventilasjons- og styringssystem. Det ene tunneløpet er helstengt i perioden 4. september – 4. desember 2017 (13 uker), mens det andre tunneløpet er

planlagt helstengt i en periode på om lag 10 uker høsten 2018. I resten av utbedringsperioden er det i hovedsak kun nattestenging i ett av løpene.

I periodene med helstengt tunnellop styres trafikkmønsteret slik at trafikken i rushtidsretningen, dvs. i den retningen det er flest reisende, har helt normal kapasitet. Så langt har det ikke vært forsinkelser. I den andre kjøretningen har det imidlertid vært trafikale utfordringer da omkjøringsvegene har for liten kapasitet til å avvikle trafikken effektivt.

Statens vegvesen har, i samarbeid med Ruter, bidratt til ekstra kapasitet i busstrafikken, og det er etablert midlertidig innfartsparkering ved Korsegården. Det er informert i aviser og sosiale medier med oppfordring om å reise kollektivt, velge andre reisemåter/-tider eller alternative omkjøringsmuligheter lenger sør. Det er gjennomført en rekke mindre tiltak på omkjøringsvegene, blant annet rundkjøring mellom fv 156 og avkjøringen til Nesodden. Statens vegvesen har hatt flere møter med transportnæringene og ordførerne i Follo om trafikksituasjonen i området, og det er avholdt folkemøte med beboere rundt Nordbytunnelen.

Statens vegvesen opplyser at det ikke medfører riktighet at fv 152 gjennom Ås er "nærmest uframkommelig på visse tidspunkt". Trafikktellinger viser en trafikkøkning på fv 152 ved NMBU på om lag 25 pst. Dette kan medføre forsinkelser for trafikken gjennom Ås sentrum, men sjelden mer enn 10-15 minutter. Dessuten har fv 151 og fv 120 god kapasitet for trafikk mellom E18 og destinasjoner fra Son og sørover. Denne omkjøringen er skiltet og kommunisert i ulike kanaler.

Statens vegvesen må veie mange hensyn opp mot hverandre under arbeidet med utbedring av tunneler. For å få en rasjonell og kostnadseffektiv gjennomføring og samtidig unngå de ulempene som trafikantene påføres ved å stenge tunneler i to omganger, utbedres forfall samtidig med forskriftskravene. For Nordbytunnelen vektlegges kortest mulig utbedringstid, og det arbeides derfor i døgnkontinuerlige skift når et tunnellop er helstengt. Sentralt står også sikkerhet, både for trafikanter som bruker tunnelen, for dem som arbeider med å utbedre tunnelen, og for lokalbefolkningen. Jeg vil følge nøye med situasjonen for trafikantene både på denne og andre strekninger.

SPØRSMÅL NR. 137

Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 6. november 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Vil det bli trent på skyting fra bil tilknyttet rifleskytebanene ved politiets planlagte beredskapssenter på Taraldrud, er det annen trening som ikke vil skje fra standplassene, hvor omfattende vil denne treningen i så fall være, hvor mye støy vil den generere og er dette inntatt i de støykart som allerede foreligger?»

BEGRUNNELSE:

I vedlegg nr. 11-2 til reguleringsplan for Politiets nasjonale beredskapssenter, står det nedfelt at "All skyting på riflebanene skal skje fra standplassene, og utelukkende i hovedskyteretningen." På seminar på Stortinget 26. oktober om politiets planlagte beredskapssenter på Taraldrud ble det opplyst fra prosjektets side at det her også ville bli trent på skyting fra bil.

Svar:

I reguleringsplanen er det tatt inn en egen bestemmelse om at støy fra skytebaner ikke skal overstige de nivåene som fremkommer av de reviderte støyberegningene som representanten viser til i begrunnelsen for spørsmålet. Bestemmelsen innebærer at støyutbredelsen fra skytebanene «låses» til et nivå som ligger betydelig under anbefalte nasjonale grenseverdier, og at støynivået ikke vil kunne øke over tid. Det er således ikke grunn til å frykte at det vil genereres støy utover det som fremkommer av konsekvensutredningene.

Jeg vil understreke at det er støykartene som er regulert, ikke treningsbeskrivelsene. Over tid vil måten politiet trener på kunne endres, men de har da en forpliktelse for å påse – og dokumentere – at dette gjøres iht. reguleringsplanen. Som justis- og beredskapsminister ønsker jeg at politiet skal få størst mulig nytte av beredskapssenteret, samtidig som at hensynet til omgivelsene ivaretas som forutsatt.

I konsekvensutredningene er det ikke lagt til grunn skytetrening fra bil, men banene er tilrettelagt for bruk av bil ifm. oppsett av scenariotrening – hvor det trenes med biler på banen. Dette innebærer at banene også er tilrettelagt for skyting fra bil, dersom dette kan gjennomføres

uten endringer i støynivået. Her vil jeg bemerke at politiet ikke har gitt uttrykk for at det per nå er behov for denne type treningsmuligheter.

Det er kun planlagt for skyting fra andre steder enn standplass på 50 meters banen (fremrykningstrening).

SPØRSMÅL NR. 138

Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 2. november 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Hvordan følger statsråden opp saken hvor NAV har be-
regnet feil i en rekke kontrollsaker?»

BEGRUNNELSE:

I fjor meldte NAV at de muligens hadde regnet feil i så mange som 1 300 saker. Det ble også meldt at disse sakene kunne ha ført til feil tilbakebetalingskrav og / eller straff. Riksadvokaten og NAV har nå gjennomgått disse sakene. Det viser seg at så mange som i 621 tilfeller har det blitt tilbakebetalt for mye. Det har blitt avsagt 162 dommer på feil grunnlag. Feilene har skjedd over en periode på 14 år, fra til 2016. NAV og offentlig forvaltning for øvrig er avhengig av tillit i befolkningen og legitimitet for å utføre sine oppgaver. Store beløp forvaltes på vegne av samfunnet, og mange vedtak gjøres som gir store konsekvenser for enkeltpersoner. Det er derfor svært viktig at feil unngås, at hvis feil blir avdekket så sørger man for å kompensere de som har blitt feilaktig rammet og til slutt at man sørger for eventuelt å endre rutiner og systemer slik at lignende feil unngås.

Svar:

Saksbehandlingssystemet Arena har siden 2002 hatt en feil i modulen for beregning av krav om tilbakebetaling ved feilutbetalinger primært for dagpenger. Beregningsfeilen har skjedd i et relativt mindre antall feilutbetalingsaker der det er avdekket misbruk av ytelsen. I noen av sakene kunne feilen ha ført til feilaktig domfellelse fordi kravet om tilbakebetaling og påfølgende anmeldelse var beregnet med for høyt beløp.

Arbeids- og velferdsdirektoratet informerte departementet om denne feilen mot slutten av september 2016 etter at direktoratet hadde avdekket systemfeilen og analysert mulige konsekvenser tilbake til 2002. Departe-

mentet ba da om en utfyllende skriftlig redegjørelse og et påfølgende møte med Arbeids- og velferdsdirektøren om saken den 12. oktober. Etter møtet med direktøren sendte departementet brev til Arbeids- og velferdsdirektoratet 16. oktober der konklusjonene fra møtet ble presisert:

- At etaten så raskt som mulig identifiserer og gjennomgår aktuelle saker og at alle som har krav på det får tilbakebetaling av feil innkrevd beløp og samtidig får all annen relevant informasjon.
- At etaten har god dialog med Riksadvokaten om behandlingen av alle saker der personer har blitt domfelt og der påtalemyndigheten må vurdere om feilen har hatt betydning for straffeutmålingen.
- At feilen i Arena blir rettet opp så raskt som mulig og at direktoratet iverksetter en gjennomgang av årsaken til at feilen er oppstått og årsaken til at denne systemfeilen ikke ble oppdaget tidligere.
- At departementet blir løpende informert ved statusrapporter om fremdriften og at det gis en sluttrapport når sakene er behandlet og resultatene fra gjennomgangen av årsaker er klar.

Arbeids- og velferdsdirektoratet valgte å orientere om denne feilen offentlig, og det vises i den forbindelse blant annet til Dagens Næringsliv 17. september 2016. I brev til Stortinget 21. oktober 2016 svarte jeg på skriftlig spørsmål 75/2016 fra representanten Dag Terje Andersen om status i saken og hvordan denne nå skulle følges opp.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har orientert departementet jevnlig om arbeidet med å gjennomgå sakene, samarbeidet med påtalemyndigheten og den iverksatte gjennomgangen for å avdekke årsaker og konkretisere tiltak for å hindre lignende feil.

Sluttrapporten fra gjennomgangen er nå ferdigstilt. Arbeids- og velferdsetaten har avdekket feil i 621 saker. Av disse var det 7 saker med større enn kr. 30 000 i feilbeløp. Alle brukere med feil tilbakebetalingsbeløp har fått brev om tilbakebetaling. Brukere med beregnet feil på over kr. 10 000 er oppringt av etaten, og det ble opprettet eget telefonnummer for veiledning av brukere som hadde spørsmål om sakene.

I min oppfølging av saken har Arbeids- og velferdsdirektoratet meldt tilbake om godt samarbeid med påtalemyndigheten om de 162 aktuelle sakene hvor vedkommende har vært domfelt. Riksadvokaten oppgir nå til direktoratet at påtalemyndigheten ikke har begjært gjenåpning til domfeltes gunst i noen av sakene, men at det er tre saker hvor påtalemyndigheten ville ha begjært gjenåpning dersom domfelte hadde ønsket det.

Den konkrete feilen i Arena er rettet opp. Internrevisjonen med ekstern bistand har foretatt en gjennomgang

av årsaken til feilen og årsaken til at denne ikke ble oppdaget tidligere. Revisjonen var også utvidet til å omfatte andre fagsystemer for å vurdere rutineoppfølging av feilmeldinger i systemene. Denne grundige gjennomgangen har konkludert med at det stort sett er etablert velfungerende prosesser, men at det nå ses nærmere på enkelte forhold ved rutineoppfølgingen og etterlevelsen av disse. Det vil bli utarbeidet en samlet plan for oppfølging av analysen innen årsskiftet.

Jeg har fått opplyst at Arbeids- og velferdsetaten har behandlet hver enkelt sak på en best mulig måte. Det er helt nødvendig med gode, velfungerende rutiner for å oppdage, rapportere og håndtere eventuelle feil som oppstår i forvaltningen av folketrygden. Departementet vil gjennom styringsdialogen følge opp at etaten iverksetter nødvendige tiltak i samsvar med oppfølgingsplanen.

SPØRSMÅL NR. 139

Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 3. november 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hvordan vurderer statsråden at antall arrestasjoner har gått dramatisk ned etter at arrestene på Lillehammer og Gjøvik ble lagt ned?»

BEGRUNNELSE:

Av oppslag i Gudbrandsdølen Dagingen (GD) fredag 27. oktober 2017 fremgår det at antall pågripelser i Gudbrandsdal politidistrikt er halvert siden arresten på Lillehammer ble lagt ned, og pågrepene nå må transporteres minst to timer til sentralarresten på Hamar. Det samme gjelder Vest-Oppland politidistrikt etter nedleggelse av arresten på Gjøvik. Undersøkelsene gjelder perioden 1. april til 1. oktober 2017 sammenlignet med snittet fra samme periode de siste fem årene. I Hedmark har antall arresterte gått ned litt over 20 % i samme periode.

Nedgangen skyldes lang reisevei til arresten kombinert med for lav bemanning i distriktene, noe som reduserer muligheten til å prioritere pågrepelse. Dette fører til at områder kan bli stående uten politidekning dersom politiet må kjøre til arresten. Dermed svekkes beredskapen. I artikkelen uttrykket politistasjonssjef Stig Nårstad

bekymring for at svekket beredskap på sikt kan føre til mer vold, uro og kriminalitet.

Også tidligere har problemet med lang vei til arresten blitt belyst jamfør artikkel på nrk.no 29. mars 2017. En tillitsvalgt i Politiets Fellesforbund ga uttrykk for bekymring knyttet til lang vei til arresten fra Oppland etter at arrestene på Lillehammer og Gjøvik ble lagt ned. Også den gang ble det pekt på at for dårlig bemanning fører til svekket beredskap ved kjøring til arresten.

Politimester i Innlandet Johan Brekke uttalte den gang at det skulle komme «en god del mer» operativ kapasitet med flere patruljer ute «i løpet av året». Nå er det to måneder igjen av året, og den planlagte oppbemanningen på 41 stillinger i Innlandet er enda ikke nådd. Det ligger heller ikke midler i statsbudsjettet til nye politistillinger i 2018. I artikkelen i GD 27. oktober gir politimester Brekke dessuten uttrykk for at det er en underdekning av politi selv etter at de siste 41 stillingene er fordelt.

Situasjonen er ikke unik for Innlandet politidistrikt. Lignende tilstander kan sees flere steder i landet, for eksempel i Asker og Bærum, hvor antall pågripelser har gått ned etter at man la ned arresten i Sandvika.

Svar:

Jeg forstår at bakgrunnen for spørsmålet er en artikkel i Gudbrandsdølen Dagningen, fredag 27. oktober 2017. Jeg vil innledningsvis presisere at det å sette noen i arrest er en alvorlig inngripen, og stiller følgelig strenge krav til politiets bemanning, kompetanse og rutiner.

Videre vil jeg opplyse om at jeg også 15. og 22. august 2017 svarte på skriftlige spørsmål vedrørende arreststruktur. Som jeg understreket i begge disse svarene, er beslutninger for lokalisering av politiarrester en oppgave som tilligger politimesteren i det enkelte politidistrikt etter en forutgående god prosess, blant annet med arbeidstakerorganisasjonene.

Departementet har innhentet informasjon fra Politidirektoratet (POD). Direktoratet opplyser om at de har innhentet informasjon fra politimesteren i Innlandet politidistrikt, som opplyser følgende:

«De tidligere tre politidistriktene som i dag utgjør Innlandet politidistrikt, hadde etablert hver sin operasjonssentral og primærarrest, henholdsvis på Lillehammer, Gjøvik og Hamar. Dette medførte at det gikk ressurser med til å bemanne de tre arrestene hele døgnet. For eksempel hadde operasjonssentralen i tidligere Gudbrandsdalen politidistrikt under 20 loggførte hendelser i døgnet i gjennomsnitt, mens operasjonssentralen i Innlandet politidistrikt har i dag i snitt 200 loggførte hendelser i døgnet.

Innlandet politidistrikt har etablert mer spesialisering ved å ha operasjonssentral og primærarrest på Hamar. Operasjonssentralen kan besvare publikum og håndtere alt fra små hen-

delser til ekstraordinære hendelser med dagens organisering, og samtidig ivareta bemanning av arresten og ha en fleksibilitet når det gjelder bruk av personell og behov ute med politipatruljering.»

Videre opplyser POD om at politimesteren i Innlandet politidistrikt per 28. mars 2017 besluttet at primærarresten skal ligge i Hamar, og at det opprettes sekundærarrester i Lillehammer, Gjøvik, Kongsvinger og Elverum.

I gjeldende arrestforskrift fra 2006, er politiarrest delt inn i tre kategorier: Politiets primærarrest, politidistriktets sekundærarrest og avhørsventerom. Førstnevnte krever døgnbemanning med arrestforvarer og politifaglig ledelse tilgjengelig til enhver tid. Politidistriktets sekundærarrest er en arrest som på grunn av avstanden til primærarrest må anvendes jevnlig som politiarrest og vil måtte bli bemannet enten døgkontinuerlig, eller ved behov.

På bakgrunn av dette har jeg tiltro til at politimestrenes vurderinger og beslutninger ved lokalisering av politiarrester bygger opp under en best mulig utnyttelse av ressurser og tildelte midler, samt at de ivaretar befolkningens rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd i henhold til politiets samfunnsoppdrag.

Jeg vil avslutningsvis understreke at det er påtalemyndigheten som beslutter bruk av tvangsmidler i straffesak, for eksempel pågrepelse og fremstilling for varetekt. Antallet fengslinger vil for øvrig ha direkte sammenheng med kriminalitetsbilde, politiets innsats og prioriteringer i kriminalitetsbekjempelsen.

SPØRSMÅL NR. 140

Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 6. november 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvilket samfunnsoppdrag hun mener NRKs distriktskontorer skal løse, og ser statsråden at en sentralisering av NRKs hovedvirksomhet i Hedmark fra Elverum til Hamar vil påvirke deknningen av Østerdalen, Solør og Kongsvingerregionen?»

BEGRUNNELSE:

I Østlendingen 27. september 2017 går det frem at NRK Hedmark og Oppland flytter sitt hovedkontor i Hedmark, og dermed hoveddelen av sin virksomhet, fra Elverum til Hamar. NRK Hedmark og Oppland blir dermed hovedsa-

kelig konsentrert i Mjøsområdet i byene Hamar og Lillehammer. Dette innebærer en betydelig flytting av tyngdepunktet for NRKs virksomhet i Hedmark, og nærheten til Østerdalen og Kongsvingerregionen svekkes.

Svar:

Når det gjelder spørsmålet om hvilket allmennkringkastingsoppdrag NRKs distriktskontorer skal løse, viser jeg til Meld. St. 15 (2016-2017) Eit moderne og framtidsetta NRK, hvor Kulturdepartementet etter anmodning fra Stortinget la frem en ny NRK-plakat. Her ble det bl.a. foreslått å ta inn en bestemmelse i plakaten om at NRK skal reflektere det geografiske mangfoldet i Norge og ha

et godt lokalt tilbud samt at NRK skal være til stede i alle fylker. Familie- og kulturkomiteen sluttet seg til departementets forslag til en ny NRK-plakat, jf. Innst. 332. S (2016 – 2017).

Videre følger det av NRKs vedtekter § 14 bokstav e at

”NRK plikter å sende innhold som enten er produsert i, eller som tar det innholdsmessige utgangspunkt i, distriktene. NRK skal ha distriktssendinger alle hverdager.”

En tilsvarende bestemmelse vil bli fastsatt i NRKs vedtekter når disse endres iht. den nye NRK-plakaten.

Kringkastingstloven § 6-3 slår fast at kringkastingssjefen er administrerende direktør i NRK og har ansvaret for den løpende programvirksomheten. Dette innebærer at det i utgangspunktet er kringkastingssjefen som tar avgjørelser om den praktiske driften av selskapet innenfor rammene som gis av eier og styret.

Jeg viser i denne forbindelse også til at det i Meld St. 15 (2016-2017) Eit morderne og framtidretta NRK ble forutsatt følgende:

”Av omsyn til sjølvstendet og ønsket om å ha ei mest mogleg rasjonell drift bør NRK framleis ha handlefridom til sjølv å bestemme korleis distriktskontora skal organiserast. På dette grunnlaget presiserer departementet at kravet om nærvær i alle

fylke ikkje kan lesast som at NRK til dømes skal ha eit eige distriktkontor i kvart enkelt fylke.”

Stortingets Familie- og kulturkomité kommenterte ikke dette, jf. Innst. 332. S (2016 – 2017).

Jeg har for øvrig fått opplyst fra NRK at NRKs virksomhet i Hedmark og Oppland de siste 15 årene har vært organisert som ett distriktkontor, med hovedkontor på Lillehammer og et «nummer-to-kontor» på Elverum. I Hedmark har NRK 20 ansatte, fordelt på 18 medarbeidere i Elverum og én medarbeider i Hamar og én i Kongsvinger. NRK opplyser at de nå ønsker å styrke dekningen i Hedmark ved å etablere Hamar som hovedsete for fylket i løpet av 2018. Det er imidlertid ikke tatt stilling til hvor mange medarbeidere som skal ha arbeidssted i Hamar.

I følge NRK skal ikke flytting av hovedkontoret til Hamar føre til dårligere dekning av Solør, Kongsvingerområdet og Østerdalen. NRK har lokalkontor i Kongsvinger og skal fortsatt ha nyhetsmedarbeidere med Elverum som arbeidssted. NRK har også frilansere både i Solør og Nord-Østerdalen. NRK har videre opplyst at en del av hverdagen for en journalist ved NRKs distriktkontorer er å kjøre langt, dit nyheten er. Dette endrer seg ikke om NRK flytter hovedkontoret i Hedmark til Hamar, ifølge NRK.

SPØRSMÅL NR. 141

Innlevert 27. oktober 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 2. november 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Namsfunksjonene i politiet er i ferd med å sentraliseres, og i enkelte politidistrikt fører dette til vesentlig lengre reisevei og større reiseutgifter for de som pålegges å møte opp fysisk ved kontoret f.eks. ved utleggsforretninger.

Ser statsråden noen uheldige sider ved dette med tanke på at saksøkte ofte befinner seg i en situasjon med gjeldsproblemer, og har det blitt vurdert tiltak for å bøte på dette?»

BEGRUNNELSE:

Tvangsfullbyrdsloven § 5-8 omhandler partenes møteplikt og rett til å være til stede. Det fremgår av tvangsl. § 5-8, 1. ledd at «Partene har bare plikt til å være til stede ved en forretning eller et møte når namsmannen pålegger dem det. Uteblir en part som plikter å være til stede, avgjør

namsmannen om forretningen eller møtet skal holdes eller utsettes».

Namsmannen kan altså pålegge saksøkte fysisk oppmøte. I politidistrikt der en er i ferd med å redusere antall lensmannskontor som utfører sivile gjøremål kan et slikt krav medføre flere timers reisetid for de berørte, redusert arbeidsinntekt, i tillegg til økte reiseutgifter. Det er grunn til å minne om at saksøkte i slike situasjoner ofte har gjeldsproblemer.

Videre følger det av tvangsl § 5-8, 2. ledd at «Alle som har en rett som blir berørt av det som skal foretas, har rett til å være til stede ved namsmannens forretninger og møter.».

Med tanke på at reiseveien enkelte steder vil forlenges med flere timer er det grunn til å stille spørsmål ved hvor reell og praktisk mulig partenes rett til å møte opp på kontoret hvor saken avholdes faktisk er, og om statsråden vil innføre noen tiltak for å bøte på dette.

Svar:

I juni 2015 fattet Stortinget vedtak om iverksettelse av nærpolitireformen. Stortinget slo da også fast at namsmannsoppgavene fortsatt bør ligge til politi- og lensmannsetaten. Det er det gode grunner til. Politiet vil fortsatt ha en desentralisert struktur og etatens kostnadseffektive oppgaveløsning støtter godt opp under målet om et politi med sivilt preg og lokal tilhørighet.

Endringer i inndelingen av lensmanns- og politistasjonsdistrikt vil legge til rette for større og mer kompetente enheter også innenfor den sivile rettspleie. Dette skal igjen bidra til å heve kvaliteten på arbeidet som utføres, redusere sårbarhet, fremme rettsikkerhet og effektivitet, samt sikre mer ensartet forvaltningspraksis.

Spørsmålet er også forelagt Politidirektoratet, som opplyser at:

«Det følger av tvangsfullbyrdsloven § 5-8 at partene bare har plikt til å være til stede ved en forretning eller et møte når namsmannen pålegger dem det. Det uttales i Ot. prp. nr. 65 (1990-1991) at det ved utleggsforretninger forholdsvis sjeldent vil være behov for å ha saksøkte til stede. Politidirektoratet har forhørt seg med koordinatorene for den sivile rettspleie og erfa-

rer at saksøkte sjeldent oppsøker namsmannen til berammet utleggsforretning.»

Politidirektoratet har opplyst at de arbeider for å digitalisere namsmannens tjenester. Videre har direktoratet opplyst at dette vil kunne få betydning for behandlingen av utleggsforretninger, men allerede nå er det anledning til å levere dokumentasjon ved å ta bilde og sende til namsmannen via mobiltelefon, noe de fleste i dag har mulighet til.

Samtidig skal vi ta inn over oss at ikke alle er i stand til å utnytte moderne teknologiske plattformer og greier kanskje heller ikke å uttrykke seg skriftlig. For disse er det viktig å kunne benytte retten til «å oppsøke sin namsmann» og at denne reiseavstanden derfor ikke bør bli for lang.

Det fremgår av Innst. 200 L (2016-2017), jf. Prop. 33 L (2016-2017) at berørte kommuner skal involveres dersom det fremmes tilråding om å etablere større namsmannsdistrikt enn det som følger av inndelingen i lensmanns- og politistasjonsdistrikt. Jeg har tiltro til at politidistriktene i dialog med kommunene vil komme frem til gode løsninger som ivaretar publikums behov på en god måte.

SPØRSMÅL NR. 142

Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 6. november 2017 av fiskeriminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Sjømatrådet må kutte opp mot 30 prosent av staben i Norge som følge av reduserte inntekter fra den lovpålagte markedsavgiften på eksport av sjømat. I det pågående arbeidet med å se på fremtidig organisering er det viktig at hele sjømatnæringen blir ivaretatt og at man får synliggjort hva det betyr for markedsadgang å ha fiskeriutsendinger med lokal markedskontakt og nettverk for å øke verdien av norsk sjømat.

Hvilke grep vil ministeren ta for å sikre at sjømatrådet blir mer robust mot prisendringer på sjømat?»

Svar:

De siste årene har Sjømatrådet hatt høye inntekter som følge av at eksportverdien har økt i betydelig grad. Etter to høringsrunder, i 2015 og 2016, er avgiftene på laks og pelagisk fisk nesten halvert. Bakgrunnen for å redusere avgiftssatsene var å sikre at Sjømatrådet på en mest mu-

lig effektiv måte kan utføre sitt oppdrag og være en viktig støttespiller for sjømatnæringen. Reduserte inntekter må nødvendigvis føre til effektivisering av driften. Hvis ikke det var tilfellet, ville Sjømatrådets styre ikke ha gjort jobben sin.

Vi vil jevnlig vurdere avgiftssatsene i lys av utviklingen i eksportverdien. Inntektene skal ikke være for høye og ikke for lave, slik at Sjømatrådet kan gjøre et godt arbeid samtidig som de har støtte og legitimitet i næringen. Vi vil selvsagt lytte til hva næringen har å si når vi vurderer markedsavgiften. Vi vil også vurdere innretningen på avgiften. Det er viktig at avgiftsmodellen gir inntekter på et passende nivå som er mest mulig forutsigbare over tid.

Beslutninger om hvor stor bemanningen skal være, hvordan utekontorene bør struktureres, hvilke markeder som skal prioriteres og hvordan markedsføringen skal innrettes, er det opp til styret og ledelsen å vurdere. Nærings- og fiskeridepartementet som eier legger ikke føringer når det gjelder slike beslutninger. Sjømatrådet legger

til rette for innspill fra næringen, både gjennom høringer og gjennom de ulike markedsgruppene.

Prosessen med nedbemanning og gjennomgang av struktur ved utekontorene som Sjømatrådets styre og ad-

ministrasjon gjennomfører i disse dager, har Sjømatrådet selv tatt initiativ til fordi rådet mener at det er nødvendig. I lys av at inntektene reduseres, er det positivt at Sjømatrådet tar effektiviseringsgrep på eget initiativ.

SPØRSMÅL NR. 143

Innlevert 26. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 6. november 2017 av fiskeriminister Per Sandberg

Spørsmål:

«På møte om fiskevelferd den 19. oktober i regi av Mattilsynet kom det frem at mye unødvendig og ressurskrevende oppfølgingsarbeid kunne vært unngått, dersom deres fagkompetanse hadde blitt brukt i vurdering av konsesjonssøknadene. Dersom også de biologiske prinsipper blir lagt til grunn vil utfordringsbilde bli bedre belyst. I dag er det hovedsakelig juridisk og teknologisk kompetanse som vurderer søknadene.

Vil ministeren sørge for at også Mattilsynets fagkompetanse blir brukt i vurdering av nye konsesjoner?»

Svar:

Tildeling av nye tillatelser til lakseoppdrett skjer i medhold av akvakulturloven.

Det følger av lovens § 6 at det ikke kan gis tillatelse med mindre det foreligger egne sektortillatelser gitt av bl.a. Mattilsynet. Ved tildeling av tillatelser til lakseoppdrett tildeles det normalt først et tilsagn om tillatelse (selskapsnivå) der det blir avklart hvilken art og hvilken avgrensning den endelige tillatelsen skal ha (normalt 780 tonn MTB). På dette tidspunktet settes det også eventuelle vilkår til tildelingen, eksempelvis at det skal brukes en viss form for teknologi ved utnyttelsen av tillatelsen.

Vurderingen etter matloven og dyrevelferdsloven foretas når den som har fått tilsagn om tillatelse ønsker å få klarert en lokalitet der innehaveren av tilsagnet kan drive oppdrett. Det er først på dette tidspunktet, når det blir klart hvor innehaveren skal drive, at det er mulig å foreta en fullstendig vurdering av de dyrevelferdsmessige og fiskehelsemessige konsekvensene av tildelingen.

Dette er en hensiktsmessig måte å gjennomføre tildelingsprosessen på, blant annet må ikke Mattilsynet involveres mer enn en gang.

Jeg er videre kjent med at en medarbeider i Mattilsynet under velferdsseminaret 19. oktober 2017 ga uttrykk for at det ville vært hensiktsmessig om Mattilsynet hadde

blitt involvert allerede under tildelingen av "selskapstillatelsen". I denne sammenhengen ble det særlig vist til gjennomføringen av tildelingsrunden 2013 og tildelingen av tillatelser til utviklingsformål. Jeg er ikke enig i at dette ville vært hensiktsmessig.

I tildelingsrunden 2013 var formålet å "stimulere til realisering av nye teknologiske løysingar eller driftsmåtar som legg til rette for å redusere miljøutfordringane med rømming av oppdrettsfisk og spreing av lakselus». Tildeling av utviklingstillatelser til lakseoppdrett har til formål å bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

Ved tildelingen av tillatelser etter disse ordningene er det altså de teknologiske løsningene som skal vurderes. De fiskevelferdsmessige og dyrevelferdsmessige hensynene ivaretas gjennom det underliggende regelverket som Nærings- og fiskeridepartementet har fastsatt for å sikre at akvakultur foregår på en slik måte at velferden og helsen til akvakulturdyrene ivaretas – også når det skal tas i bruk ny teknologi. I den forbindelse er det i forskrift om drift av akvakulturanlegg § 20 inntatt krav om at metoder, tekniske innretninger mv skal være egnet ut fra hensynet til fiskevelferd, og at nye metoder og tekniske løsninger skal dokumentertes velferdsmessig forsvarlige.

Ved utvikling av teknologi som skal brukes i oppdrettsproduksjon legges det derfor til grunn at fiskehelse og fiskevelferd er hensyn som ivaretas i utviklingsløpet, da dette uansett må dokumenteres velferdsmessig forsvarlig. Foreligger det ikke tilstrekkelig dokumentasjon må det søkes om dispensasjon fra Mattilsynet og det må foreligge særlige grunner. Mattilsynet vil derfor alltid involveres før ny teknologi tas i bruk, og jeg mener de involveres på en hensiktsmessig måte. Et ytterligere moment vil være at dersom Mattilsynet på forhånd var inne og godkjente en teknologisk løsning, ville dette kunne komme i konflikt med deres tilsynsrolle om driften likevel ikke viste seg å være velferdsmessig forsvarlig. Oppdretter kunne da vise

til at tilsynsmyndigheten allerede hadde gitt sitt godkjenningsstempel.

SPØRSMÅL NR. 144

Innlevert 30. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein

Besvart 2. november 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Mener statsråden det er behov for lovendringer eller andre tiltak for å klargjøre at det er forbudt å importere eller oppbevare sexdukker som ser ut som barn?»

BEGRUNNELSE:

Mandag startet rettsaken mot en mann fra Østfold som har importert en sexdukke som ser ut som et barn. Tiltalte har i tillegg lastet ned store mengder barneporno, og blant annet smugfilmet en mindreårig jente. Det finnes i dag ingen rettspraksis på området, og den rettslige situasjonen er uklar. Spørsmålsstiller mener det er forkastelig og straffverdig at pedofile importerer sexdukker som er fremstilt som barn, og er redd for at dette for noen kan

være første steg på veien mot overgrep mot ekte barn. Det bør være en klar og tydelig lovhjemmel som forbyr import og oppbevaring av sexdukker som ser ut som barn.

Svar:

Jeg er kjent med at Fredrikstad tingrett for tiden behandler en straffesak hvor det er spørsmål om straff for en mann som skal ha bestilt en seksualisert barnedukke. Jeg kan ikke kommentere den konkrete saken, men bemerker at straffeloven § 311 rammer den som anskaffer, innfører eller besitter en fremstilling som seksualiserer barn. Hvis domstolene kommer til at straffebestemmelsen ikke omfatter seksualiserte dukker som ser ut som barn, vil jeg ta initiativ til å få utredet spørsmålet om en lovendring.

SPØRSMÅL NR. 145

Innlevert 30. oktober 2017 av stortingsrepresentant Abid Q. Raja

Besvart 2. november 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å bedre rettsikkerheten til mennesker som er utsatt for hatkriminalitet og personforfølgelse, og hvilke konkrete tiltak mener statsråden kan gjøre det tryggere for minoritetskvinner å ytre seg i det offentlige ordskiftet?»

BEGRUNNELSE:

Samfunnsdebattantene Laial Janet Ayoub og Mariah Kahn skriver om hvordan det er å vokse opp som ung muslimsk kvinne i dagens Norge. Debatten er ikke ny, men dessverre

er mange av utfordringene de samme som for 20 år siden. Det handler om skam, ære og sosial kontroll i lukkede miljøer. Ayoub og Kahn lever daglig med alvorlige trusler og grov hets, spesielt fra deler av det muslimske miljøet. De er dessverre ikke de eneste.

Politiet har nylig publisert en rapport om hatkriminalitet, som tilsynelatende er et økende problem. Politiet skriver i rapporten at «økningen i antallet anmeldelser de to siste årene vurderes som positiv, da det anses å ha sammenheng med at flere saker avdekkes og blir registrert.» Disse «skamløse» kvinnene som våger å fortelle selvopplevde historier fra sitt eget miljø og å adressere behovet for

feminisme innenfor dette miljøet, tar en risiko. Men de bruker også ytringsfriheten og melder seg på i samfunnsdebatten.

Svar:

Grunnlovens § 100 verner ytringsfriheten og pålegger staten å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale.

Hatkriminalitet rammes av straffeloven §§ 77i (skjerpende omstendigheter; 185 (hatefulle ytringer; 186 (diskriminering); 264 (om grove trusler; 272e) (om grov kroppskrenkelse); 274e) (om grov kroppsskade) og 352c) (om grovt skadeverk.

Regjeringens strategi mot hatefulle ytringer (2016-2020) ble lagt fram i fjor. Et viktig mål med strategien er å styrke kompetansen om hatkriminalitet i politiet. Hatkriminalitet skal registreres og følges opp på en faglig god måte uavhengig av bosted. Politidirektoratet har fått i oppdrag å utarbeide en felles veileder for politidistriktene for som skal sikre god fenomenforståelse og faglig sikker registrering av anmeldte hatkriminalitetssaker.

Med større politidistrikter ligger det til rette for å samle ressurser og skape sterkere fagmiljøer. Større fagmiljøer gir grunnlag for mer spesialisering og kompetanseutvikling også om hatkriminalitet. Politihøgskolen har nå

under utvikling et nytt studietilbud for videreutdanning innen forebygging og etterforskning av hatkriminalitet.

Det foregår viktig kompetansebygging om hatkriminalitet også utenfor politietaten. I februar 2016 opprettet regjeringen Senter for ekstremismeforskning: høyreekstremisme, hatkriminalitet og politisk vold (C-REX) ved Universitetet i Oslo. Senteret skal utvikle kunnskap om årsaker og konsekvenser av blant annet høyreekstremisme og hatkriminalitet i Norge og internasjonalt.

Den som anmelder integritetskrenkende kriminalitet, herunder hatkriminalitet, har ofte behov for tverretattlig bistand for egen trygghet. Det skal i løpet av 2017 etableres tolv støttesentre for kriminalitetsofre i tilknytning til de nye politidistriktene etter modell av Støttesenteret for fornærmede i straffesaker i Trondheim. Tiltaket skal gi bedre oppfølging av ofre og pårørende gjennom hele saksgangen.

Riksadvokaten har i sitt mål og prioriteringsskriv for straffesaksbehandlingen gjennom flere år løftet fram at hatkriminalitet er blant de sakstypene som har sentral, landsdekkende prioritet.

Gjennom de tiltakene som er beskrevet ovenfor, er det iverksatt en rekke tiltak for at det skal bli tryggere, blant annet for minoritetskvinner, til å ytre seg i det offentlige ordskiftet.

SPØRSMÅL NR. 146

Innlevert 30. oktober 2017 av stortingsrepresentant Sigrid Simensen Ilsøy

Besvart 6. november 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Kan statsråden synleggjere gjennomsnittleg og median utlikna skatt i aldersgruppene 25-62 år for åra 2000-2016 for i) registrert busette i Norge, ii) befolkninga ekskl. innvandrara, iii) innvandrara frå Norden, iv) innvandrara frå Vest-Europa utanom Norden og Tyrkia, v) innvandrara frå EU-land i Aust-Europa, vii) innvandrara frå Nord-Amerika og Oseania, viii) innvandrara frå Asia, ix) innvandrara frå Afrika, x) innvandrara frå Sør- og Mellom-Amerika og xi) innvandrara frå Noregs ti største innvandrarskapsland?»

Svar:

Finansdepartementet har bestilt tal frå Statistisk sentralbyrå over gjennomsnittleg og median utlikna skatt fordelt

etter dei befolkningsgruppene som det er spurt om. Tala frå SSB er vedlagt i excel-fil. Ver merksam på at gruppa «Innvandrara» er personar som er fødte i utlandet og omfattar ikkje norskfødte med innvandrarskapsforeldre.

SPØRSMÅL NR. 147**Innlevert 30. oktober 2017 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 7. november 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen****Spørsmål:**

«I en pressemelding fra Olje- og energidepartementet 14. mars 2002 sies det: «For Barentshavet er det for eksempel brukt over 500 millioner kroner på miljøundersøkelser, i regi av OED, andre forvaltningsorganer og oljeselskapene.»

Kan statsråden gi en oppdatert beregning, per oktober 2017, på hvor mye penger som er brukt på miljøundersøkelser, geologiske undersøkelser, forvaltningsplaner og kunnskapsinnhentinger om Lofoten, Vesterålen og Senja?»

Svar:

Det er siden oppstart av arbeidet med forvaltningsplanene for havområdene i 2002/2003 gjort et betydelig arbeid med kunnskapsoppbygging knyttet til havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Det er gjennomført havbunnskartlegging av området Lofoten, Vesterålen og Senja gjennom MAREANO-programmet, på dette er det brukt om lag 265 millioner kroner. Det er brukt 410 millioner kroner på geologiske undersøkelser (seismikk) og 34 millioner kroner på kunnskapsinnhenting om virkninger

av petroleumsvirksomhet. Til kunnskapsinnhenting verdiskaping i nord ble det brukt 30 millioner kroner. På Havforskningsinstituttets rapport KILO (Kunnskapsinnhenting Barentshavet–Lofoten–Vesterålen) ble det brukt ca. 15,7 millioner kroner. I arbeidet med forvaltningsplanene for havområdene er det gjennomført utredningsarbeid og nedlagt betydelig arbeidsinnsats med faggrunnlaget i Faglig forum og Overvåkingsgruppen for å underbygge en helhetlig og bærekraftig forvaltning av havområdene. I tillegg kommer arbeid i departementene med selve forvaltningsplanen. Det er ikke gjort konkret anslag av kostnadene, som i stor grad er knyttet til arbeidsinnsats i involverte etater og institusjoner. Innsats på kartlegging av bl.a. sjøfuglbestander, miljøovervåking knyttet til marine økosystemer, samt havforskning gjennom forskningsprogrammer dekker også området Lofoten, Vesterålen og Senja, men er ikke geografisk avgrenset til dette området. Oversikten har tatt utgangspunkt i satsinger knyttet til forvaltningsplanene og sentrale sektorprosesser, og er ikke nødvendigvis uttømmende som oversikt over kunnskapsprosesser i området Lofoten, Vesterålen og Senja.

SPØRSMÅL NR. 148**Innlevert 30. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol****Besvart 8. november 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan statsråden vise til hvilke konkrete grep, forslag og bevilgninger han i Prop. 1 S HOD (2017-2018) mener vil bidra til å løse denne krisen, og anerkjenner han sitt ansvar for at befolkningen over hele landet har en fastlege å gå til?»

BEGRUNNELSE:

Fastlegen er befolkningens fremste ansikt i møte med helsetjenesten. De ivaretar 90 prosent av befolkningen til bare litt under fire prosent av helsebudsjettet. De sitter med et enormt ansvar for befolkningens helse. Mange

fastleger opplever å ha lange arbeidsdager, jobber i en krevende økonomisk situasjon og oppgavene deres blir flere og flere. Nyutdannede leger sier rett ut at de er motvillig til å gå inn en slik jobbhverdag. Når vi i tillegg vet at en tredjedel av dagens fastleger er over 55 år ser vi konturene av noe som kan bli et virkelig stort problem om få år. Legeforeningen mener at denne demningen vil briste innen tre til fem år. Vi står altså overfor en varslet fastlegekrise. Legeforeningen og andre sentrale aktører peker på løsninger som kan avhjelpe situasjonen, bedre rekrutteringen og sikre pasienter i hele landet et trygt og godt tilbud nær der de bor. I Prop. 1 S HOD (2017-2018) har statsråden varslet en pilot for primærhelseteam, men det er usikkert hvordan han mener det vil avhjelpe situasjonen. Videre

har han gjentatte ganger pekt på kommunene sitt ansvar, og at de må gjøre mer for å rekruttere og opprettholde et godt tilbud.

Svar:

Jeg takker representant Kjerkol for engasjementet for den kommunale helse- og omsorgstjenesten og fastlegeordningen. Det er et engasjement jeg deler.

Regjeringen tar på alvor rapportene om at kommuner rundt om i landet opplever utfordringer med rekruttere fastlege til ledige hjemler. Jeg har forståelse for at de kommunene som står med en eller flere ledige hjemler opplever situasjonen som kritisk. Personer tilknyttet disse fastlegelistene har også krav på nødvendige helse- og omsorgstjenester. Det må kommunen sørge for.

Statistikken viser samtidig at vi har lykket med å rekruttere flere fastleger enn befolkningsveksten krever. Antall fastleger øker fortsatt mer enn befolkningsveksten skulle tilsi. Mange nye fastleger starter opp hvert kvartal, og det trenger vi.

Fastlegene og fastlegeordningen er en viktig del av helsetjenesten. Det er liten tvil om at fastleger gjør en formidabel innsats, og jeg har stor forståelse for at fastleger kan oppleve hverdagen som tøff. Jeg er samtidig bekymret hvis begrepet «krise» får feste seg knyttet til fastlegeordningen. Dette kan fort ha en selvforsterkende effekt og føre til forhastede tiltak. Vi skal og vi må gjøre forbedringer – men de skal være grundig diskutert og grundig vurdert. Vi skal ikke gjøre forhastede endringer som vi ikke kjenner konsekvensene av og dermed risikere å ødelegge en ordening som på mange måter fungerer godt.

I Meld St. 26 (2014-2015) la regjeringen frem en samlet gjennomgang av primærhelsetjenesten. Der beskrives behovet for et mer helhetlig og integrert tjenestetilbud. Dette gir de beste tjenestene for brukere og pasienter. De tiltakene som er beskrevet der, har regjeringen systematisk fulgt opp gjennom de budsjettene vi har lagt frem.

Et ensidig fokus på tiltak knyttet til legetjenesten i kommunen er ikke i tråd med den helhetlig tilnærmingen som er beskrevet i primærhelsetjenestemeldingen. De satsningene som er beskrevet i budsjettet for 2018 under Programområde 10.60 Helse- og omsorgstjenester i kommunen er derfor alle relevante for leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, inkludert fastleger. I tillegg har regjeringen foreslått å sette av midler til tiltak direkte rettet mot allmennlegetjenesten. Jeg viser her til piloter med primærhelseteam og helsevakt. Forsøket med å organisere fastleger i primærhelseteam sammen med sykepleiere vil bidra til økt kapasitet i ordningen og forbedre tjenestetilbudet. Her foreslår regjeringen å sette av til sammen 65 mill. kroner. Pilotene vil gi kunnskap om endringer, og hvordan disse kan implementeres i tjenestetilbudet i fremtiden. Jeg viderefører også flere konkrete tiltak rettet mot områder som over tid har hatt rekrutte-

ringsutfordringer. Dette gjelder tilskuddene på kap. 762 post 70 for å bedre legesituasjonen i Sogn- og Fjordane og i Finnmark. De senere år har kommuner også kunnet søke om tilskudd til å rekruttere fastleger, kompetansehevede tiltak i allmennlegetjenesten (inkludert legevakt) og tilrettelegging for annet helsepersonell i fastlegekontor. Jeg foreslår å videreføre et tilsvarende tilskudd i 2018, og har satt av 13,9 mill. kroner til formålet. Jeg har til vurdering om det skal gjøres justeringer i tilskuddsregelverket. I denne prosessen har jeg invitert KS og Legeforeningen til å komme med innspill. Det er viktig at slike konkrete tiltak treffer sitt mål. I budsjettet for 2017 ble det også avsatt 10 mill. kroner til et prosjekt med utdanningsstillinger i allmennmedisin (Alis-Vest). Prosjektet startet opp i høst, og pengene avsatt i 2016 og 2017 vil være betydelige bidrag til å finansiere prosjektkostnadene i hele prosjektperioden på til sammen 5 år.

Jeg har også bedt Helsedirektoratet kartlegge hvilke oppgaver fastlegene bruker tid på. Når vi får denne kartleggingen, skal vi ta en diskusjon om hva fastlegene skal prioritere. Vi har satt ned et utvalg som skal se på prioriteringene i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Dette utvalget vil også se på fastlegene og deres rolle. I tillegg vil jeg ha dialog med Legeforeningen og KS om en evaluering av fastlegeordningen, for å se på tiltak på lengre og kort sikt.

I dag, og i tiden fremover, er det avgjørende at pasienter behandles på det laveste effektive omsorgsnivå. Det forutsetter at de kommunale tjenestene er godt rustet til å møte de utfordringene som venter dem i deres hverdag. Jeg har min del av ansvaret for å legge forholdene til rette. En viktig forutsetning er å gi kommunene de økonomiske rammevilkårene de trenger. De senere år har regjeringen bidratt til å styrke kommuneøkonomien. Forslag til neste års statsbudsjett er intet unntak. I budsjettet for 2018 foreslår regjeringen å styrke de frie inntektene til kommunene med om lag 3,8 mrd. kroner.

Jeg mener absolutt at jeg tar min del av ansvaret for at befolkningen har en fastlege og gå til. Det gjør jeg med konkrete tiltak på kort sikt, slik de er foreslått i budsjettet for 2018, og med strukturelle tiltak på lang sikt.

SPØRSMÅL NR. 149**Innlevert 30. oktober 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol****Besvart 10. november 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Når kan barn med diabetes type 1 forvente seg svar fra HOD, og hvordan skal anbudsprosessen gjennomføres når det per i dag kun er en leverandør av FGM på markedet?»

BEGRUNNELSE:

Beslutningsforum gjorde forrige uke et vedtak om FreeStyle Libre, en flash glukosemåler (FGM) for diabetikere. Der ba Beslutningsforum for nye metoder fagdirektørene i RHF-ene om å utforme en formell henvendelse til Helse- og omsorgsdepartementet for prinsipielle avklaringer i denne saken. Det er usikkert hvilken tidshorison pasienter med diabetes kan forvente seg. Saken har allerede vaket i systemet i lang tid. Beslutningsforums vedtak sier videre at det i påvente av en avklaring i Helse- og omsorgsdepartementet, skal iverksettes en anbudsprosess knyttet til barn med type 1 diabetes. Det understrekes at informasjonssikkerhet og personvern må ivaretas i en anbudsprosess. Ifølge Diabetesforbundet er det i dag kun én leverandør av FGM på markedet. Andre målere, som CGM må kalibreres og fungerer på en annen måte enn en FGM. Det er usikkert hvordan det kan foretas en skikkelig anbudsprosess med kun en leverandør av et produkt. En anbudsprosess som man allerede før utlysingen vet at vil bli komplisert gitt en utydelig bestilling, vil kunne trenere prosessen ytterligere for de barna som venter på de verkøyene som vil gi dem en tryggere og enklere hverdag.

Svar:

Kontinuerlige glukosemålere (CGM) finansieres i dag av helseforetakene. Hver enkelt pasient som utstyres med CGM får dette basert på sitt sykdomsbilde og dette behovsprøves i hvert enkelt tilfelle. FreeStyle Libre ligger tett opp til metoder i denne kategorien, slik jeg har forstått det er det derfor ikke helt klart om det kun er én leverandør på markedet, eller om en eventuell anskaffelse av FreeStyle Libre må sees i sammenheng med øvrig tilgjengelig utstyr for kontinuerlige glukosemålere ut i fra dagens anbudsreglement og pågående anbudsprosesser i de regionale helseforetakene. Det er også identifisert utfordringer knyttet til helsedata og ivaretagelse av personvernet i denne saken som må ivaretas innenfor dagens regelverk. Jeg har innhentet informasjon om status saken fra Helse Sør-Øst RHF på vegne av de fire regionale helseforetakene, som understøtter ovennevnte:

«Flash glukosemåling (FGM) er en av flere metoder for måling av blodsukker hos diabetikere. Alle metodene, med unntak FGM, er tilgjengelige for brukere i Norge i dag gjennom spesialisthelsetjenesten og folketrygden. Pasientene har ulike behov ut fra livssituasjon og sykdommens grad. Derfor er det viktig at det er et bredt spekter av ulike hjelpemiddel tilgjengelig.

På bakgrunn av Beslutningsforums vedtak fra 23. oktober 2017, vil Sykehusinnkjøp HF, sammen med fagpersoner fra de regionale helseforetakene, utarbeide et forslag til strategi for anskaffelse av FGM. Denne vil blant annet hensynta markeds-situasjonen for dette området. Endelig anskaffelsesstrategi godkjennes av de regionale helseforetakene. Det er flere aktuelle anskaffelsestekniske tilnærminger for å sikre at norske pasienter får tilgang til brukervennlig og kostnadseffektivt utstyr for blodsuktermåling.

Det pågår i dag en prosess i forbindelse med kommende anskaffelse av insulinpumpe og kontinuerlig glukosemåling (CGM-systemer) til diabetes 1-pasienter. I denne anskaffelsen skal man også ivareta gjeldende personvernlovgivning, samt møte kravene i EUs forordning for personvern (GDPR) som trer i kraft fra mai 2018. Det pågår i den forbindelse en utredning knyttet til kompleksiteten rundt håndtering av pasientinformasjon for denne typen utstyr. Det er derfor ikke mulig å si noe forpliktende om tidshorisonet.»

Jeg har tillit til at de regionale helseforetakene vil håndtere denne saken og igangsette anbudsprosessen så raskt som mulig samtidig som de sikrer at de ivaretar kravene i dagens regelverk.

SPØRSMÅL NR. 150**Innlevert 31. oktober 2017 av stortingsrepresentant Fredric Holen Bjørdal****Besvart 3. november 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Kva kriterium vil statsråden leggje til grunn ved godkjenning av namn på dei nye regionane etter regionreforma, og kva synest statsråden om at to av fire vestlandsfylke no gjer krav på namnet «Vestlandet»?»

Svar:

Det er Stortinget som skal vedta namn på dei nye fylkeskommunane. Det følgjer av kommunelova § 3 nr. 4 at fylkeskommunane skal ha same namn som fylket. Namn på fylka er fastsett i lov 14. august 1918 nr. 1 om forandring av rikets inndelingsnavn (bispedømme- og fylkeslova). Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil til våren leggje fram ein lovproposisjon om endring av denne lova, med forslag til nye fylkesnamn.

Før det vert lagt fram lovforslag om nye fylkesnamn, skal fylkespolitikarane diskutere namnespørsmålet, med mål om å kome fram til et namneforslag med god lokal forankring. Dette følgjer av inndelingslova, som gir reglar for prosessen knytt til samanslåing av kommunar og fylkeskommunar. Fylkeskommunane som skal slå seg saman gjennomfører slike diskusjonar denne hausten.

Val av fylkesnamn er viktig når ein skal byggje eit nytt fylke og ein felles identitet. Dersom fylkeskommunane ønskjer eit namn som ikkje er i bruk i dag eller dersom dei er usamde, skal namnespørsmålet leggest fram for Språkrådet, som gir ein rådgjevande uttale.

I mi tilråding til Stortinget vil eg leggje stor vekt på lokale ønske, og at namnet er mest mogeleg samlande. Råd frå Språkrådet vil vere ein del av den samla vurderinga.

